

Stad, skärgård och landsbygd

Översiktsplan för Österåkers kommun 2040

Samrådsförslag

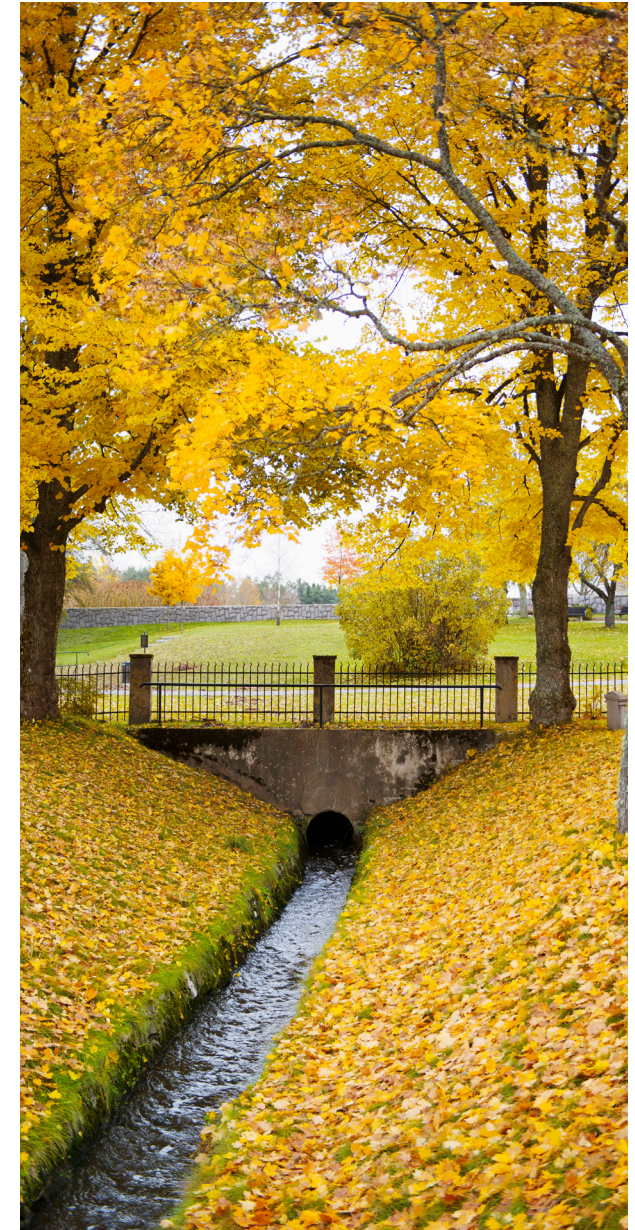

Innehåll

<u>Förord</u>	3
<u>Inledning</u>	4
Vad är en översiktsplan?	4
Beslut om att en ny översiktsplan ska tas fram	4
Process	4
Läsanvisning	5
Förklaring av ord och begrepp	6
Hållbarhet och avvägningar	8
Del 1 – Framtidsbild 2040	
<u>Framtidsbild 2040</u>	11
<u>Utvecklingsstrategi</u>	14
Planeringsstrategier	15
<u>En del av Stockholmsregionen</u>	16
<u>Nulägesbeskrivning av Österåker</u>	18
<u>Befolknings- och bostadsutveckling</u>	19
<u>Bostadsförsörjning</u>	21
<u>Fördjupade översiktsplaner och planprogram</u>	22
Del 2 – Planförslag	
<u>Bebyggelseutveckling</u>	25

<u>Utvecklingsområden</u>	32
<u>Näringsliv</u>	44
<u>Transport</u>	48
<u>Rekreation, kultur- och naturmiljö</u>	54
<u>Offentliga rum</u>	65
<u>Skolor och förskolor</u>	67
<u>Kultur och fritid</u>	69
<u>Teknisk försörjning</u>	71
<u>Risk, hälsa och sårbarhet</u>	78
<u>Klimatanpassning</u>	81
Del 3 – Genomförande och konsekvenser	
<u>Utblick 2060</u>	85
<u>Riksintressen</u>	88
<u>Genomförandestrategi</u>	93
<u>Hållbarhetsbedömning</u>	96
Bilaga 1 – Hållbarhetsbedömning	99
Bilaga 2 – Sammanställning av planeringsunderlag	141

Förord

Länets mest attraktiva skärgårdskommun är ledstjärnan i arbetet med Österåkers kommuns översiktsplan som sträcker sig fram till 2040, med utblick ända till 2060. En attraktiv, hållbar, levande och modern stad möter skärgård och land. En omistlig kombination som skapar trygghet och livskvalitet.

Vi är en del av en expanderande storstadsregion. Samtidigt som vi har närheten och tillgången till regionens utbud och möjligheter är ambitionen att vi med denna plan som vägledning ska kunna skapa en stark egen identitet. I inriktningen för översiktsplanen har fem framtidsbilder för Österåker 2040 formulerats:

- Österåker är en attraktiv skärgårdskommun
- Österåker är en expansiv skärgårdskommun
- Åkersberga är en modern småstad
- Österåker är en kommun i Stockholmsregionen med tydlig identitet
- Österåker utvecklas hållbart.

Under processen har medborgarna varit en del av utformningen. Genom fokusgrupper har alla åldrar fått tycka till. Många kloka idéer och förslag har kommit in och beaktats i arbetet med framtagandet av översiktsplanen. Det känns för mig väldigt positivt att kommunens framtida översiktliga inriktning har en bred förankring hos dem den berör.

Vår kommun utgörs av alla de som bor, lever och verkar här. Trivsel, trygghet och livskvalitet ska vara kommunens signum. Att vara en österåkersbo ska vara synonymt med en känsla av stolthet. En attraktiv kommun är en växande kommun. Tillväxt är positivt och vi välkomnar att attraktiva bostäder byggs som tar tillvara de unika förutsättningar vi har att erbjuda.

En attraktiv kommun har också en god infrastruktur och en välfungerande kollektivtrafik. I takt med att kommunen växer måste dessa två beaktas. Österåkers profil som entreprenörskommun ska bevaras och utvecklas. Ett blomstrande lokalt näringsliv är viktigt.

Jag är stolt att få vara en del av arbetet med vår fina kommuns framtida utveckling och vill rikta ett stort och varmt tack till berörda tjänstemän, politiker och medborgare som alla bidragit till framtagandet av denna plan. Jag ser framtiden an med tillförsikt och är övertygad om att kommunens fortsatta utveckling kommer vara framsynt och klok.

Michaela Fletcher (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Inledning

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är en strategisk plan som beskriver kommunens viljeriktning i fråga om mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen i övrigt.

Beslut om att en ny översiktsplan ska tas fram

Efter att gällande översiktsplan antogs 2006 har delar av planen genomförts och det har skett förändringar i lagar och regler, riksintressen och allmänna intressen med mera. Beslut togs 2014 om att en ny översiktsplan ska tas fram.

Planering på olika nivåer

Nationellt
Lagstiftningar (till exempel plan- och bygglag och miljöbalken) eller större projekt

Regionalt
Regional utvecklingsplan för stockholm-regionen

Kommunövergripande
Översiktsplan och liknande

Kommundelar
Fördjupad översiktsplan eller program

Områden
Detaljplan

Enskilda fastigheter
Bygglöv

Figur 1. Planering på olika nivåer - Figuren visar planeringens olika nivåer från nationell planering till enskilda fastigheter.

Process

Översiktsplanen sträcker sig till år 2040, med utblick mot år 2060. Minst en gång per mandatperiod tas ställning till planens aktualitet genom att en aktualitetsprövning görs. Processen med att ta fram en översiktsplan är reglerad i plan- och bygglagen och anger bland annat hur dialog ska ske vid framtagandet av planen samt krav på innehåll i planen. Aktuellt planeringsunderlag ska sammanställas och bred dialog med olika aktörer och allmänhet ska föras, därefter görs avvägningar mellan olika intressen och en ny översiktsplan tar form.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är ansvarig för den översiktliga planeringen och Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd. Organisationen kring översiktsplanen har bestått av en projektgrupp, ett flertal delprojektgrupper, referensgrupper samt styrgrupper bestående av tjänstemän och politiker.

Övergripande inriktning: Beslut har tagits om en övergripande inriktning för översiktsplanen. Den utgår bland annat från en tidig medborgardialog som utfördes 2015 och en nulägesbeskrivning av kommunen.

Samråd: 2017 presenteras ett första förslag till översiktsplan och åsikter inhämtas.

Utställning: Efter samrådet revideras planförslaget utifrån de inkomna synpunkterna och det ställs ut för granskning år 2017. Under utställningen inhämtas åsikter om förslaget på nytt.

Plan- och bygglagen

Enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900) ska översiktsplanen ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Av planen ska det framgå:

1. Grunddragen gällande användning av mark- och vattenområden
2. Kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
3. Hur kommunen avser tillgodose riksintressen och följa miljökvalitetsnormer
4. Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling inom kommunen
5. Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder
6. Sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18§ första stycket miljöbalken. Gäller ej i Österåkers kommun
7. Planens konsekvenser och innebörd ska tydligt framgå av planen.

Antagande: Efter utställningen beslutar kommunfullmäktige om att anta översiktsplanen, preliminär tidplan är att beslut kan tas 2018.

Laga kraft: Översiktsplanen börjar gälla när beslutet vunnit laga kraft, sannolikt 2018.

Läsanvisning

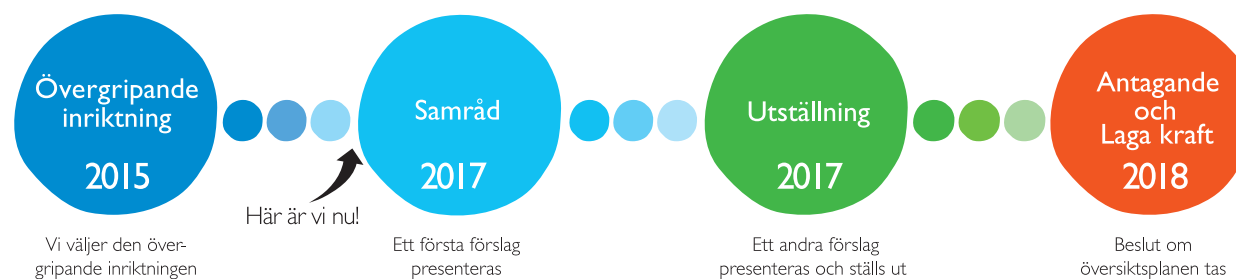
Förslaget till översiktsplan består av tre delar:

- Del 1 beskriver framtidsbild 2040 med utvecklingsstrategier för Österåkers kommun som en del av regionen samt prognoser för befolkning och bostadsbyggande.
- Del 2 innehåller förslag på hur Österåker ska

utvecklas. För varje avsnitt beskrivs kort förutsättningar, utmaningar, riktlinjer, vägledning och åtgärder att arbeta vidare med. Åtgärderna i kapitlet har ingen prioriteringsordning, detta redovisas i genomförandestrategin.

- Del 3 beskriver ett genomförande av översiktsplanen, sammanfattar möjliga konsekvenser av planförslaget ur ett hållbarhetsperspektiv och blickar ut mot 2060
- Bilaga 1 består av översiktsplanens hållbarhetsbedömning och MKB.
- Bilaga 2 består av en sammanställning av det planeringsunderlag som legat till grund för översiktsplanen.

PLANPROCESSEN

Tyck till!

Figur 2. Planprocessen.

Förklaring av ord och begrepp

Nedan förklaras några av de ord och begrepp som förekommer i översiktsplanen.

100-årsregn - Ett extemt regn med återkomsttid på 100 år.

100-års havsvattenstånd - Ett extemt havsvattenstånd med återkomsttid på 100 år.

Allmän plats – Allmän plats är ett område som i detaljplan avses för gemensamt behov, till exempel gata, torg eller park.

Attraktivitet - Det talas ofta om attraktivitet, till exempel när det gäller bostäder, arbetsplatser, serviceutbud, offentliga platser och transportsystem. Men vad menas med attraktivitet? Några exempel på synonymer är tilltalande och lockande.

4-stegsprincipen - Trafikverkets modell för utveckling av transporter och infrastruktur. Principens steg består av:

1. Tänk om - Åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt valet av transportsätt.
2. Optimera - Åtgärder som medför ett mer effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen.
3. Bygg om - Vid behov genomförs begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt - Genomförs om behovet inte kan tillgodoses i de tre tidigare stegen. Det

betyder nyinvesteringar och/eller större ombyggnadsåtgärder.

Ekosystemtjänster – Alla de varor och tjänster som produceras av jordens ekosystem, både de vilda och de mänskligt påverkade.

Förnyelseområde – Även kallat omvandlingsområde. Det avser ett område som till en början enbart bestod av fritidshus men som med tiden har omvandlats till att utgöras av allt fler permanentbostäder (åretruntbostäder).

Gröna entréer – Entréer för att komma ut i naturen och kommunens grönstruktur. Entréerna ska vara lätta att ta sig till med kollektivtrafik och gång och cykel. Vid entréerna finns informationsskyltar och kartor över stigar och leder i området.

Huvudstråk – Ett huvudstråk är ett stråk som ska utvecklas och förtydligas. Det leder till en, eller flera, målpunkter och kopplar Åkersberga stad till andra målpunkter. Längs med stråket är det lätt att orientera sig och det finns förutsättningar för ett serviceutbud. Det är enkelt att röra sig och det finns ett flöde av människor i stråken.

Kärnö – En kärnö är enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen en ö i skärgården som saknar vägförbindelse (bro, tunnel eller statlig färja) och bedöms ha förutsättningar för ett utbud av samhällsservice och infrastruktur vilket ger

förutsättningar för en långsiktig och robust samhällsstruktur som säkrar grundläggande villkor för fastboende och näringslivsutveckling. Kärnöarna fungerar dessutom som servicepunkter för befolkningen på omgivande öar samt för turismen och friluftslivet.

Lokal knutpunkt – En lokal knutpunkt är belägen i ett bra kollektivtrafikläge och har förutsättningar för ett serviceutbud. Tätheten är högre jämfört med andra delar av området och knutpunkten utgör en mötesplats.

Målpunkt – En målpunkt utgör ett besöksmål och ett mål för resor.

Kort fakta om Österåker

- Avstånd till Stockholm: ca. 3 mil
- Centralort: Åkersberga
- Yta: Kommunen omfattar 554 km², varav ca. hälften är vatten
- Öar: 1100
- Befolkning: ca. 43 000 personer (2016). Under sommartid fördubblas denna siffra genom fritidsboende och besökare
- Största arbetsgivare: Österåkers kommun med ca. 2 000 anställda.

Planläggning – Med planläggning avses när en fördjupad översiktsplan, ett planprogram eller detaljplan tas fram enligt plan- och bygglagen.

Replipunkt – Replipunkterna är strategiska bytestpunkter för resor mellan kärnöar, kommuncentrum och Stockholms innerstad. De utgör regionalt viktiga länkar för person- och godstransporter till och från kärnöarna.

Sverigeförhandlingen – Sverigeförhandlingen är ett uppdrag från regeringen som syftar till att infrastruktuursatsningar runt om i Sverige ska möjliggöra byggandet av cirka 100 000 nya bostäder till 2035.

Vinnarbild i tävlingen #Mittbästaösteråker.

Österåker är med och förhandlar om en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm city och Arlanda.

Tätort – I Österåkers kommun finns det flera tätorter och Åkersberga är den största. Tätort brukar beskriva en ort med över 200 invånare med husen placerade inte mer än 200 meter från varandra.

VA – Vatten och avlopp. Det finns enskilt och allmänt VA. Mer korrekt så rör det sig om dricksvatten och spillvatten samt dagvatten. Med enskilt avses privata lösningar för VA och med allmänt avses att Roslagsvatten/Österåkersvatten ansvarar för VA inom ett beslutat verksamhetsområde.

Åkersberga – Åkersberga är Österåkers kommuns centralort och utgörs i översiktsplanen av utvecklingsområdena A och B, se sida 33.

Åkersberga stad – Området avser de centrala delarna av tätorten Åkersberga, främst kring Åkersberga station. I Åkersberga stad är bebyggelsen tät och utgörs av flerbostadshus. Här finns handel och annan service samt Åkersberga station och busstation.

Tidig dialog

Arbetet med en ny översiktsplan inleddes med dialog med medborgare, organisationer, föreningar, politiker och tjänstemän samt regionala aktörer om hur Österåker ska utvecklas till 2040.

I dialogen kom det fram att tillgänglighet, levande småstad och trygghet ska ligga i fokus när kommunen ska växa hållbart, bli länets mest attraktiva skärgårdskommun och utveckla Åkersberga till en modern småstad.

- **Tillgänglighet** – Tillgänglighet har varit ett återkommande tema. Det efterfrågas fler gång- och cykelvägar, utökad kollektivtrafik i hela kommunen och ett vägnät med tillgänglighet till målpunkter. Tillgäng-

lighet är också närheten till naturen, skärgården, service och affärer.

- **Levande småstad** – Österåkersborna önskar att Åkersberga blir en mer levande småstad med en mysig stadskärna. Det ska finnas en blandning av bostäder, service och arbetsplatser liksom mötesplatser som torg, parker, kaféer och restauranger.
- **Trygghet** – Många efterfrågade fysiska platser med aktiviteter som skapar en känsla av gemenskap och trygghet. Medborgarna önskade också ökad trygghet i samhällsservice som skola och vård och omsorg samt förbättrad belysning.

Hållbarhet och avvägningar

Parallellt med att ta fram ett förslag till översiktsplan har förslaget analyserats när det gäller hur planen kan bidra till en hållbar utveckling av samhället. En översiktsplan ska miljöbedömas om den bedöms innebära betydande miljöpåverkan, vilket detta förslag görs.

Genom arbetet med översiktsplanen ska förutsättningar för människor att leva ett gott liv i Österåkers kommun ges. I detta avsnitt beskrivs hur översiktsplanen avser bidra till detta på ett hållbart sätt.

Ett gott liv i Österåker

Det ska vara lockande att bo i Österåker. Här kan människor mötas, känna sig hemma och känna sig trygga. Åkersberga ska vara kommunens stadskärna, med ett attraktivt stadsliv där det finns ett brett utbud av service med handel, skolor, vård, arbetsplatser med mera.

I Österåker ska det gå att leva ett bra vardagsliv, med nära till det mesta som behövs, och med fungerande ärende-kedjor mellan hemmet, förskola, arbetsplats, butik och så vidare. På fritiden finns det många aktiviteter att ägna sig åt: idrotts-, kultur- och naturaktiviteter. Det ska vara bekvämt att pendla, men i kommunen finns också ett aktivt näringsliv med många lokala arbetsplatser. Boende- och arbetsmiljön är hälsosam och säker. På landsbygden och skärgården är utbudet av service och kollektivtrafik mindre,

men det finns goda möjligheter att nå vardagens service för de flesta.

En hållbar struktur för bebyggelsen

För att åstadkomma det goda livet, ger översiktsplanen möjligheter att utveckla en hållbar struktur för bebyggelse, transporter och grönstruktur. Fokus ligger på att utveckla lokala knutpunkter i centralorten Åkersberga samt runt om i kommunen. Översiktsplanen ska bidra till en tät och sammanhållen bebyggelse i Åkersberga, med ett aktivt stadsliv och stark utveckling av service, skolor, arbetsplatser och bra kollektivtrafik. Planens riktlinjer ska styra utvecklingen mot en levande stadsmiljö med kvarter med en blandning av bostäder och verksamheter. Nya bostäder ska ge plats för olika typer av människor i olika skeden i livet, främst genom att ge plats för en stor variation av bostadsstorlekar, upplåtelseformer och boendeformer. Gatunätet ska vara finmaskigt och anpassat för alla trafikslag. Staden blir alltmer promenadvänlig och trygg att röra sig i och allt lättare att hitta i. Den blir sammantaget mer tillgänglig, också för människor utan bil, vilket gör att stadens service och möjligheter blir mer åtkomlig för alla. På landsbygden och i skärgården planeras för en långsiktigt hållbar utveckling med hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden. Här finns ett fokus längs stråk med kollektivtrafik, samt till utpekade lokala knutpunkter. Genom att satsa på kommunens replipunkt Åsättra och skapa förutsättningar för ny

bebyggelse i skärgården intill redan sammanhållen bebyggelse, kan förutsättningar skapas för en stärkt kollektivtrafik och lokal service.

Hållbar näringslivsutveckling

Den sammanhållna struktur som gynnar sociala kvaliteter kommer också att kunna gynna en utveckling av det lokala näringslivet. Kommunens identitet blir tydligare, stadslivet i Åkersberga mer attraktivt och skärgården blir en tydligare del av kommunen, vilket kan locka till fler etableringar. Det blir fler och mer attraktiva lägen för kontor och butiker, inte minst i de stationsnära lägen som är intressanta för sådana verksamheter. Fler människor som rör sig på gatorna gynnar handeln. Befintliga verksamhetsområden i Åkersberga kan på sikt omvandlas till att rymma en mer blandad bebyggelse med både bostäder och verksamheter, men för industri och sällanköps-handel planeras nya verksamhetsområden utanför stadskärnan.

Hållbara transporter

I Åkersberga fokuseras det mesta av den nya bebyggelsen till området kring Roslagsbanans stationer. De flesta människor kommer att få god tillgång till bra, eller mycket bra, kollektivtrafik. Med en prioritering av gång- och cykeltrafik kommer det att synas betydligt fler människor till fots på gatorna. Möjligheterna till möten mellan människor ökar

starkt, folkhälsan gynnas och den lokala handeln kan utvecklas. Samtidigt kommer fler människor att bo nära trafikerade gator och järnvägen. Fler bostäder kommer att utsättas för höga ljudnivåer och risker förknippade med transporter av farligt gods måste hanteras.

Att öka de hållbara resorna är en förutsättning för att kommunen ska kunna växa. Satsningar krävs på gång, cykel och kollektivtrafik när vi blir fler invånare. I de planerade stadsmiljöerna kommer inte personbilen behövas i stor utsträckning även om det fortsättningsvis finns delar av kommunen som är mer bilberoende.

Det är i princip omöjligt att förstärka hållbarheten i alla aspekter samtidigt. Därför måste hela tiden olika avvägningar göras. Utvecklingen av lokala knutpunkter syftar till att göra landsbygden och skärgården mer levande, vilket gynnar hela kommunens hållbarhet. Samtidigt riskerar kollektivtrafiken att inte utvecklas i den takt som nya bostäder byggs, vilket gör att det finns risk för att antalet bilberoende människor inledningsvis ökar. En väl utbyggd kollektivtrafik med god kapacitet är en förutsättning för översiktsplanens genomförande.

Hållbar grönstruktur

Den nya översiktsplanen pekar för första gången ut en sammanhållen grönstruktur för hela kommunen.

Här ska finnas utrymme för biologisk mångfald, jordbruk, värdefulla kulturlandskap och andra viktiga ekosystemtjänster. Det är viktigt att ha nära till bostadsnära natur, liksom tillgång till attraktiva fritids- och utflyktsområden. Intill och inne i stadsmiljön behövs grönytor för att ekosystemtjänster som till exempel dagvattenrening, översvämningsskydd, temperaturreglering och luftrening ska fungera. En sammanhållen och tät bebyggelse, som är viktigt för ett hållbart samhälle, kombinerat med en sammanhängande grönstruktur kräver avvägningar. Flera avvägningar har gjorts i planen för att bevara sambanden i båda strukturerna där de är som viktigast. I de tätaste delarna av Åkersberga kommer avvägningarna mellan bebyggelse, jordbruksmark och grönytor att vara mest utmanande. Som exempel kan jordbruksmark närmast Åkersberga och andra stationslägen komma att behöva tas i anspråk då en tätare bebyggelse i dessa lägen bidrar till ökad hållbarhet. Den täta bebyggelsen genererar även mycket dagvatten som behöver ytor där det kan renas. Risken finns annars att dagvatten förorenar havet kring Åkersberga, eller att häftiga regn ger svåra översvämningar.

Förslag till hållbar utveckling

Detta förslag till översiktsplan avser skapa möjligheter till ett gott liv i Österåker. Översiktsplanen ska inriktas på att bli socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar.

Del I – Framtidsbild 2040

I denna del beskrivs framtidsbild 2040 med utvecklingsstrategier för Österåker, kommunen som en del av regionen samt prognoser, mål och riktlinjer för befolkning och bostadsbyggande.

Framtidsbild 2040

Framtidsbilden beskriver Österåker år 2040. Förslaget till översiktsplanen ska bidra till att utveckla kommunen utifrån denna målbild.

Österåker 2040

År 2040 har Österåker haft en positiv utveckling när det gäller antal invånare, nybyggda bostäder och arbetstillfällen. Kommunen har en befolkning på 70 000 – 75 000 invånare 2040, Österåker är en attraktiv skärgårdskommun, en viktig port till Stockholms skärgård, och har en tydlig identitet i Stockholmsregionen. Värdena och styrkorna i kommunen bevaras och tillvaratas och det finns utvecklingsmöjligheter för framtiden.

Det finns en levande landsbygd och aktiva jord- och skogsbruk. Mindre lokala knutpunkter har utvecklats på landsbygden och skärgården med god tillgång till offentlig och kommersiell service.

Åkersberga som en modern stad med småstadskarakter erbjuder mötesplatser och aktiviteter för alla, dag- och kvällstid året om. Det finns hållbara transportsystem, attraktiva och trygga offentliga platser, grönområden och grönstråk. Åkersberga erbjuder en variation av bostäder, arbetsplatser, och service.

Det finns goda möjligheter att tillgodose sina behov lokalt. Österåker har en mångfald av skolor, vård, omsorg, bostäder, arbetsplatser, kultur och fritid som speglar medborgarnas behov och är av god kvalitet. Kommunen utvecklas med medborgarna i fokus och med möjlighet till delaktighet och dialog. Hållbara livsmiljöer, med särskilt fokus på tillgänglighet och trygghet, utgör grunden för den fysiska utvecklingen.

Kommunen utvecklas hållbart ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Till 2040 har en omställning skett till ett mer hållbart samhälle utifrån översiktsplanens mål och de lokala miljömålen.

Österåkers identitet 2040

Österåker har en tydlig identitet som en kommun med stad, skärgård och landsbygd. Genom att utveckla småstadskvaliteter, kulturmiljön med det öppna landskapet, naturen och friluftslivet samt närheten till vattnet och skärgården bidrar översiktsplanen till att definiera och stärka Österåkers

identitet. Österåkers identitet år 2040 definieras utifrån följande:

Åkersberga stad - Åkersberga utvecklas från förort till modern stad med småstadskaraktär med en levande stadskärna.

Vattnet och skärgården - I Österåker finns det en levande, aktiv och attraktiv skärgård och att Österåker är en skärgårdskommun märks i Åkersberga stad. Tillgängligheten till skärgården för kommunens invånare och besökare är god.

Det öppna landskapet - Det finns jordbruk, gårdar och golfbanor i kommunen. Tillsammans bidrar dessa till en landskapsbild som många förknippar med Österåker.

Varierad natur och aktivt friluftsliv - Det finns gott om naturområden av olika karaktär, bland annat orörd natur i form av det stora och tysta skogslandskapet i nordost, den tätortsnära naturen och parkerna i och kring Åkersberga samt naturen längs kustbandet och på öarna. Österåker erbjuder ett rikt friluftsliv!

Kultur - Utbudet av kulturaktiviteter av olika slag är rikt. Inte minst har Österåker en spännande historia som visar sig genom ett rikt kulturarv i form av kulturmiljöer.

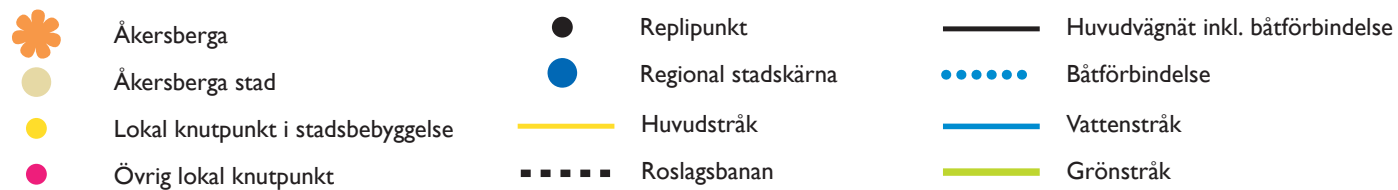
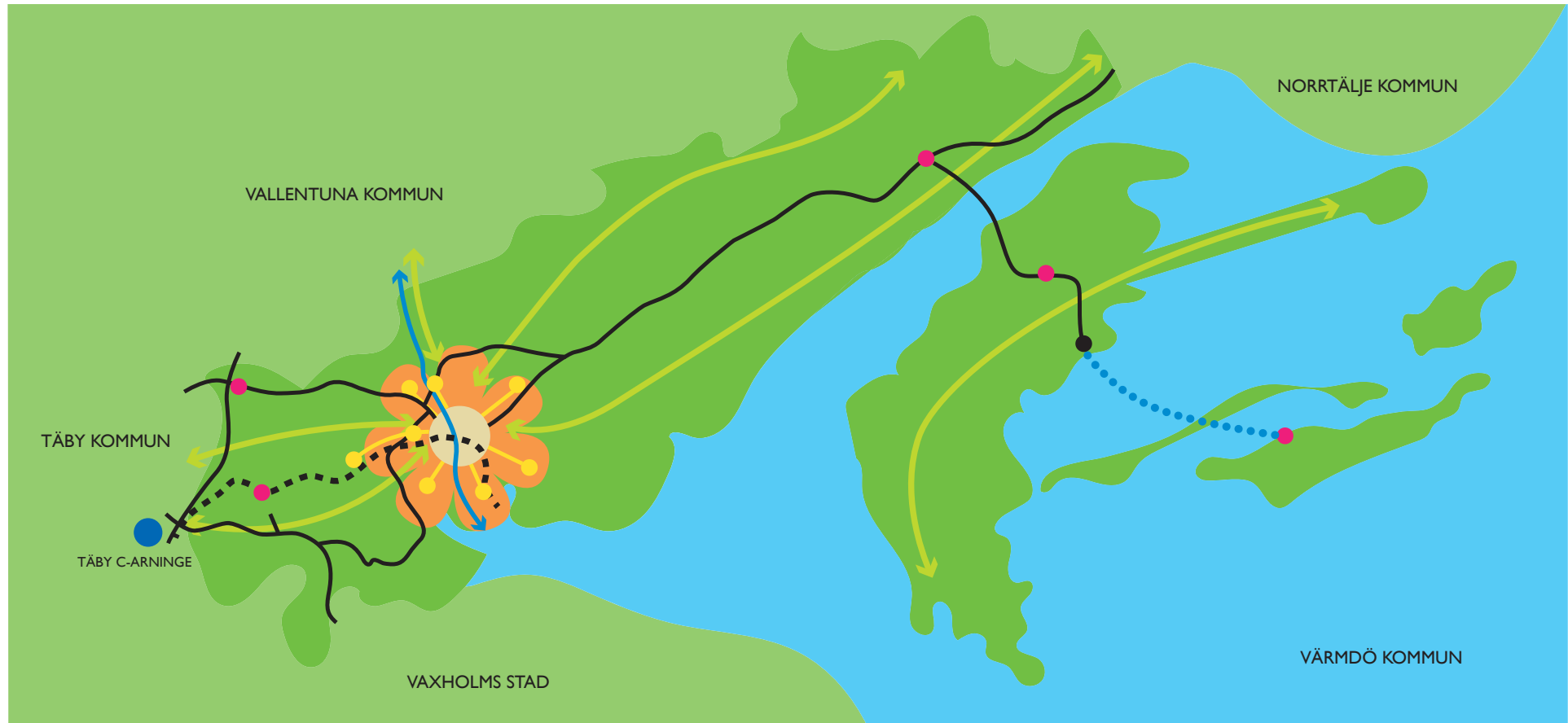
Entreprenörsanda - Ett av Österåkers främsta kännetecken är entreprenörsandan och en stark kultur av småföretagande, vilket är viktigt för kommunens framtida utveckling.

Skolor och förskolor - Österåker ska vara länets mest attraktiva skolkommun. Behovet av såväl skolor och förskolor tillgodoses och det finns en variation i utbud.

Utvecklingsstrategikarta

Utvecklingsstrategikartan visar översiktplanens förslag till långsiktig utveckling i grova drag.

Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategierna beskriver hur framtidsbild 2040 ska uppnås och genomsyrar översiktsplanens riktlinjer och förslag på mark- och vattenanvändning.

Österåker är en del av Stockholmsregionen och frågor som rör bland annat kommunikationer, näringsliv, bostadsmarknad, grön- och blåstruktur, kultur, besöksnäring och offentlig service ses i ett regionalt perspektiv. Österåker är en del av Stockholm Nordost där Täby Centrum–Arninge är den regionala stadskärnan.

Åkersberga utvecklas stadsmässigt genom utveckling av stationsområdet och förtätning av bebyggelse i kvartersstruktur med levande gaturum och parker. Tydliga huvudstråk mellan Åkersberga stad och lokala knutpunkter i närliggande kommuner utvecklas med ny bebyggelse och mötesplatser samt skapar förutsättningar för ett starkt serviceutbud. Lokala knutpunkter kring stationslägena Åkers Runö, Täljö och Rydbo samt i andra delar av kommunen utvecklas.

Grönstrukturen i kommunen förtydligas och görs mer tillgänglig med hjälp av bland annat gröna

entréer och tydliga gränser mellan natur och bebyggelse. Nya rekreativstråk i kommunen utvecklas och befintliga förstärks. I takt med att invånarantalet ökar så ökar även behovet av tätortsnära natur. Centralt belägna grönområden görs mer attraktiva och tillgången till trygga parker med varierande innehåll och skala förstärks. Kulturmiljöerna som är en viktig kvalitet i kommunen ska tillgängliggöras och ett rekreativ- och kulturmiljöstråk utvecklas längs Långhundraleden. Kultur- och fritidsaktiviteter finns i såväl Åkersberga, intilliggande kommuner, på landsbygden samt i skärgården. Föreningslivet i kommunen ges förutsättningar att verka och utöka.

Vattenkontakten stärks genom en bebyggelseutveckling inom utvalda delar av Åkersberga, så som Kanalstaden och Näshalvön. Utformningen av gaturum i prioriterade stråk underlättar orientering och skapar förutsättningar för service och flöden av människor. Offentliga platser utvecklas i attraktiva lägen. Gästhamnar och marina näringar utvecklas

och det skapas förutsättningar för lokala knutpunkter i skärgården. Åsättra på Ljusterö förstärks som replipunkt och viktig tyngdpunkt för skärgården. Ingmarsö, kommunens kärnö, tillsammans med Husarö ses som ett gemensamt kärnöområde för utveckling i skärgården. Kopplingen mellan Östanå och Ingmarsö, via Mellansjö och Åsättra stärks.

Transportsystemet utvecklas effektivt, hållbart och underlättar för de människor som bor i, arbetar i och vill besöka Österåker. Kommunen växer i kollektivtrafiknära lägen och optimerar användningen av befintlig infrastruktur vilket minskar behovet av egen bil. Österåker arbetar för förbättrade transportmöjligheter inom kommunen, regionalt, i och till skärgården samt hållbara godstransporter på fastlandet och i skärgården. Nya kopplingar mellan kommuner, i syfte att länka områdena till varandra, utreds vid kommande planprojekt. Det är lätt att pendla till och från Österåker och det finns kollektiva tvärförbindelser och snabba anslutningar till bytespunkter i andra kommuner.

Bebyggelsen förtätas och nya flerbostadshus tillkommer i goda kollektivtrafiklägen samt nära service. Mötesplatser vid lokala knutpunkter föreslås runt om i kommunen med ny tätare bebyggelse som stärker dessa platser.

Fler lokala arbetstillfällen är en förutsättning för en positiv utveckling i kommunen och regionen. Detta

görs genom en fortsatt utveckling av branscherna i kommunen, en blandning av bostäder och verksamheter och nya ytor för mer yrkrävande och störande verksamheter. Genom att öka arbetsplatskvoten ökar möjligheten att skapa ett hållbart samhälle.

Planeringsstrategier

Översiktsplanen utgår från ett antal planeringsstrategier.

Hållbara livsmiljöer

Skapa, utveckla och bevara hållbara livsmiljöer ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv, på land och i vatten för såväl människor som djur och växter.

Levande småstadsmiljö

Utveckla Åkersberga till en modern stad med småstadskaraktär, med fler bostäder, arbetsplatser, service, kultur, inbjudande och trygga offentliga rum samt hållbara och tillgängliga transporter. Stärk Åkersberga stad och skapa en tydlig identitet.

Levande landsbygd och skärgård

Stärk och utveckla attraktiva miljöer att leva och verka i samt besöka på landsbygden och i skärgården året om.

Platser för kreativitet och möten

Utveckla och skapa platser för möten och gemenskap

runt om i kommunen. Utveckla kunskapskluster och skapa förutsättningar för förskolor och skolor med hög kvalitet.

Nära till natur och rekreation

Tillgängliggör rekreationsområden genom att utveckla stråk, målpunkter och tydliga entréer samt stärk kopplingen till vattnet. Skapa mångfunktionella parker och strandpromenader som är tillgängliga för alla.

Hållbara transportsystem

Bidra till hållbart resande i kommunen och regionen genom utveckling av hållbara och effektiva transportsystem som gynnar gång, cykel och kollektivtrafik.

Befintliga transportsystem ställs om för att gynna mer hållbara transportsystem.

Klimatsmart hushållning

Verka för klimatsmart hushållning genom ett effektivt marknyttjande, förstärkt kollektivtrafik samt hållbar energiförsörjning och avfallshantering.

En växande kommun

Skapa förutsättningar för en stark befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. Utveckla och stärk Åkersberga stad och lokala knutpunkter.

En del av Stockholmsregionen

Österåker är en del av Stockholms län och en del av nordostsektorn. Regionen har en hög tillväxt vilket Österåker ska bidra till att stärka ytterligare.

I takt med att Stockholm växer så växer också Österåkers kommun som en del av storstadsregionen. Kopplingarna till Stockholmsregionen samt till nordostregionen är starka när det gäller infrastruktur, näringsliv, samarbeten kring grönstruktur och andra frågor. Det finns ett regionalt perspektiv inom samtliga ämnesområden när det gäller kommunens mark- och vattenanvändning.

Österåkers kommun påverkas av det som händer nationellt och i omvärlden, bland annat i och med den ökande globaliseringen. Översiktsplanen har i beaktande den förväntade utvecklingen i regionen, landet och omvärlden och kan behöva aktualiseras allt eftersom förutsättningar förändras.

Vision Stockholm Nordost 2010–2040

Stockholm Nordost är ett samarbete mellan de sex nordostkommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Stockholm Nordost, STONO, avser ta sin del av ansvaret

för den växande Stockholmsregionen och en del i visionen är att sektorn ska öka med 100 000 invånare och skapa förutsättningar för 50 000 nya arbetstillfällen till år 2040. STONO arbetar för en kapacitetsstark spårbunden kollektivtrafik som knyter samman nordostregionen med övriga stockholmsregionen. Kommunerna i Stockholm Nordost verkar gemensamt för att vidareutveckla goda och varierande miljöer tillgängliga med kollektivtrafik i hela Nordostsektorn.

Österåkers stadsstruktur ska utvecklas bland annat genom att identiteten som attraktiv bostadsort i skärgårdsmiljö ytterligare stärks. Nya stadsmässiga bostadsmiljöer tillkommer i goda kollektivtrafiklägen kring Roslagsbanans stationer, till exempel ny bebyggelse i Kanalstaden.

Genom översiktsplanens förslag på bebyggelseutveckling, infrastruktur och näringsliv bidrar Österåker till att förverkliga STONO:s vision.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010, uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling fram till 2030 med utblick till 2050. En ny plan, RUFS 2050, håller på att tas fram och förväntas vara antagen under 2018. Den föreslagna mark- och vattenanvändningen, som utgår från en rumslig struktur med en flerkärnig region, är i stora drag densamma i det nya förslaget som i gällande plan. Österåker tillsammans med övriga nordostkommuner stödjer denna bebyggelseutveckling och arbetar för att stärka regionkärnan Täby Centrum-Arninge samt stärkt spårbunden kollektivtrafik.

Utöver RUFS finns det ett flertal andra strategiska planer av betydelse för Österåkers utveckling. Se mer i bilaga 2. I översiktsplanen behandlas regionala frågor och samband löpande, under respektive rubrik. Frågor som bedöms vara av större vikt att belysa i ett regionalt eller mellankommunalt perspektiv är följande:

- Grönstruktur och blåstruktur för människa och natur
- Bebyggelsestruktur
- Bostadsförsörjning
- Arbetstillfällen
- Vattenfrågor
- Skärgård och landsbygd

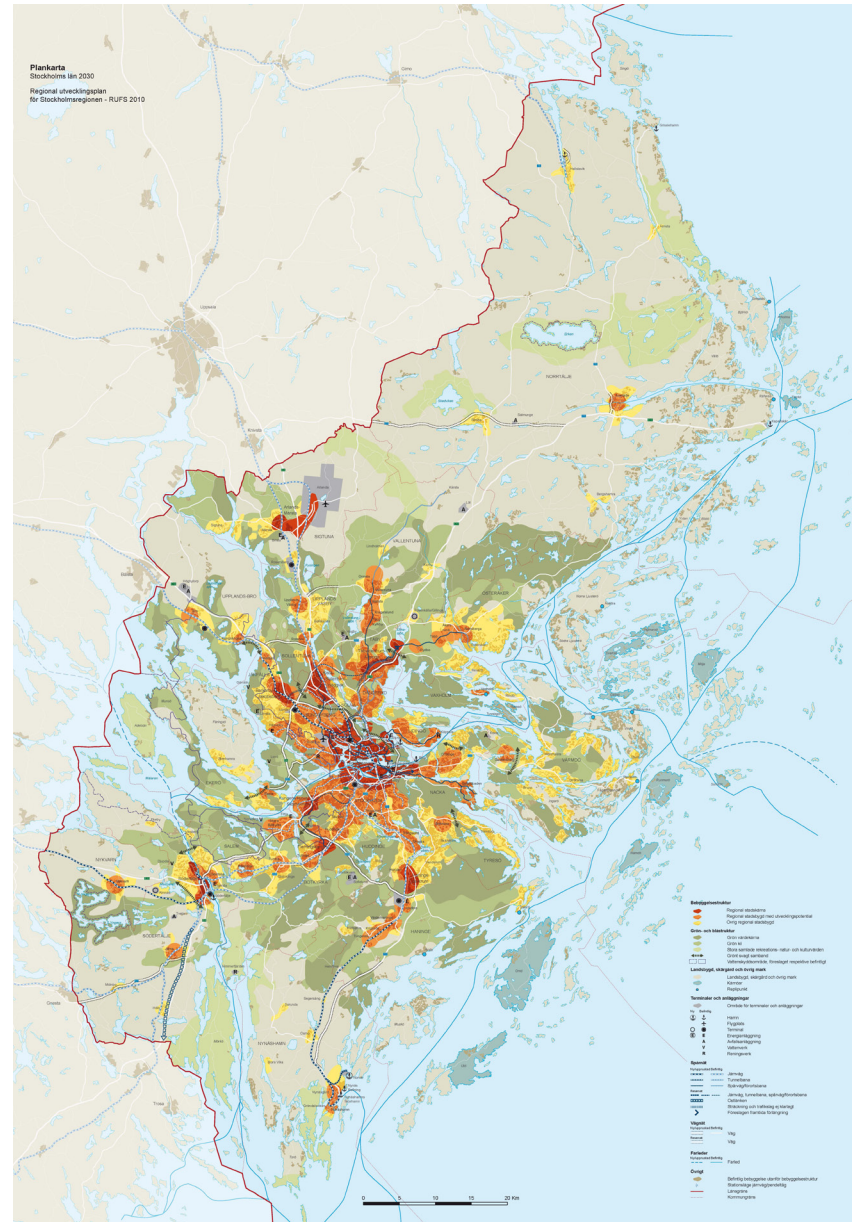
- Vatten- och avloppsförsörjning
- Näringsliv och service
- Transportsystem: biltrafik, kollektivtrafik, cykeltrafik, båttrafik samt godstrafik
- Besöksnäring.

Regional utvecklingsplan för Stockholms-regionen, RUF5

Den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2010, uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling fram till 2030 med utblick till 2050. Visionen är att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion och fyra övergripande mål ska nås till 2050:

- En öppen och tillgänglig region
- En ledande tillväxtregion
- En region med god livsmiljö
- En resurseffektiv region.

Arbete pågår med att ta fram en ny regionplan, RUF5 2050. Den nya planen är planerad att antas 2018. Stockholms läns landsting ansvarar för processen med framtagande av planen. Se rufs.se.

Nulägesbeskrivning av Österåker

I detta avsnitt beskrivs nuläget i Österåker. Förslaget till översiktsplan tar sitt avstamp i nuläget och ska bidra till en utveckling av kommunen med framtidsbild 2040 som målbild.

I Österåker är antalet invånare cirka 43 000 invånare (år 2016) och befolkningen ökar stadigt. Det finns ett flertal fritidshusområden runt om i kommunen och befolkningen ökar därför kraftigt under sommarhalvåret. Bebyggelsen i kommunen är relativt utspridd, bland annat eftersom den till stor del utgörs av småhusbebyggelse. Detta gör bebyggelsen svår-försörjd med kollektivtrafik och service. Under vissa tidpunkter på dygnet och delar av året är trafiksituationen på väg 276 ansträngd. Det finns dock goda möjligheter för kommunen att framöver utveckla bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen, framförallt längs Roslagsbanan, samt genom att förtäta och komplettera befintliga områden i kommunen.

Även fortsättningsvis kommer det att finnas behov av att resa med bil inom samt till och från kommunen, men översiktsplanen avser skapa förutsättningar för ökad andel resor som inte sker med bil. Genom att prioritera gående, cyklisterna och kollektivtrafik före bilister i planeringen kan fler komma att välja alternativ till bilen. I Åkersberga finns ett förhållandevis

väl utbyggt gång- och cykelvägnät. Det saknas dock ett antal länkar mellan kommunens delar och även regionen i stort. Genom att länka områden till varandra och skapa förutsättningar för gående, cyklisterna och kollektivtrafik i hela kommunen blir det mer attraktivt att välja andra färdmedel än bilen.

Roslagsbanan är kommunens viktigaste kollektivtrafikstråk och går genom kommunens västra delar med slutstationer i Österskär och Stockholms östra. Genom att utveckla Roslagsbanan och busstrafiken och samtidigt bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen kan kommunen stärka det kollektiva resandet. Kollektivtrafiken mellan fastlandet och skärgården kan förbättras genom till exempel kollektiv båttrafik och att utveckla kopplingen buss-båt.

Det finns offentliga miljöer i Åkersberga som kan upplevas som mindre attraktiva och även otrygga. Genom att exempelvis arbeta med trygghetsfrågor, höja kvaliteten i de offentliga rummen (till exempel gaturum och parker), förtydliga vad som är privat

och allmänna platser och komplettera med ny bebyggelse kan de offentliga miljöerna göras mer attraktiva.

Österåkers natur kan delas in i tre olika landskapstyper: Skogslandskapet, kulturlandskapet och kust- och skärgårdslandskapet. Naturen och friluftslivet är viktiga identitetsbärare och också viktiga för besöksnäringen i kommunen.

Österåker är i första hand en utpendlarkommun, det vill säga att antalet invånare i arbetsför ålder är större än antalet arbetsplatser. Antalet registrerade företag i kommunen är cirka 6 000 varav en stor del är småföretag. Det finns en blandning av olika verksamhetsområden och lokaler, men främst för små och medelstora företag.

Av de areella näringarna bedrivs skogsbruk i stora delar av kommunen med tyngdpunkt i de norra delarna. Jordbruk upptar en mindre del av kommunens yta och bedrivs enbart i liten skala i anslutning till äldre kulturmiljöer.

Utifrån nulägesbeskrivningen har en hållbarhetsbedömning av nuläget gjorts med hjälp av en så kallad värderos som visar en sammanvägning av olika hållbarhetsfaktorer. Värderosen är ett verktyg för att bedöma hållbarheten i fysisk planering.

Hela hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen återfinns i Bilaga 1.

Befolknings- och bostadsutveckling

Sverige har en stor befolkningstillväxt, framförallt i Storstockholm som Österåkers kommun är en del av. I detta avsnitt beskrivs situationen idag och möjliga prognoser.

Stockholmsregionen

Storstockholm har en stark befolkningstillväxt som Österåker är en del av. För närvarande bor det cirka 2,2 miljoner människor i Stockholms län (2016). Regionen växer med 35 000 till 40 000 nya invånare per år. Enligt Stockholms läns landstings prognos för länets befolkning kommer befolkningen 2024 att kunna uppgå till cirka 2,6 miljoner invånare.

Den regionala bedömningen är att det behöver tillkomma mellan 179 000 och 319 000 bostäder fram till 2030. Det innebär mellan 9 000 till 16 000 bostäder i genomsnitt årligen.

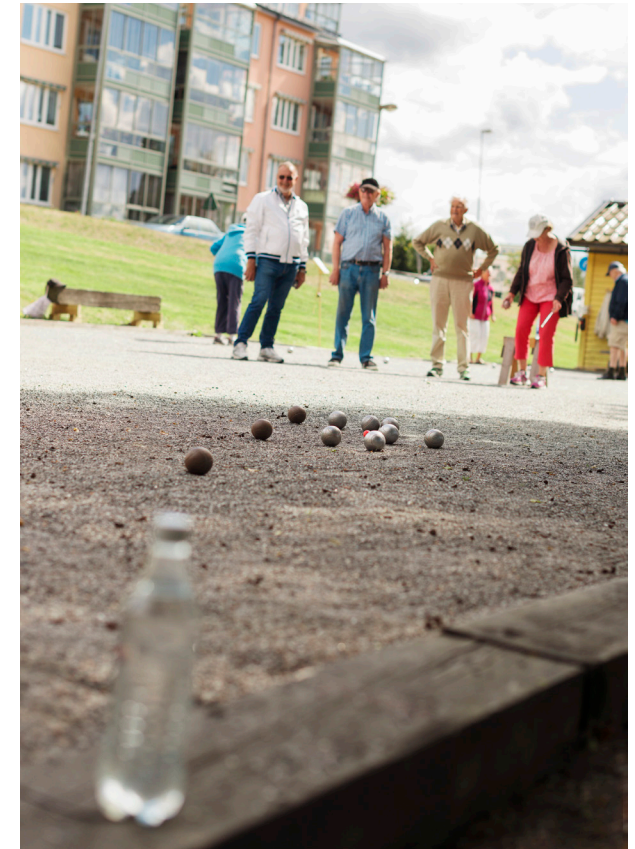
Österåkers kommun

Österåker har en befolkningsutveckling något snabbare än rikets genomsnitt och bedöms fortsätta vara en expansiv del av Stockholmsregionen. Under 2016 var invånarantalet cirka 43 000 personer i

Österåker och folkmängden ökade med 950 invånare under 2015. Medelåldern i kommunen är 39,9 år. Förändringarna i kommunens demografi visar på att andelen äldre ökar på både kort och lång sikt.

Befolkningsprognosen för perioden 2016 till 2040 visar att Österåkers kommuns befolkningsökning kommer att fortsätta med omkring 1 000 invånare per år i snitt. Befolkningsprognosen baseras på det planerade bostadsbyggandet och variabler som födda, avlidna, inflyttning och utflyttning.

I samband med beslut om en övergripande inriktning för den nya översiktsplanen formulerades ett mål om 70 000 till 75 000 invånare år 2040. I översiktsplanen utgör detta mål en utgångspunkt för planförslaget. Det bedöms vara ett medelhögt till högt framtidsscenario och innebär att invånarantalet ökar med cirka 1 100 till 1 300 invånare per år.

Enligt prognos för 2060 kan antalet invånare uppgå till cirka 90 000 invånare.

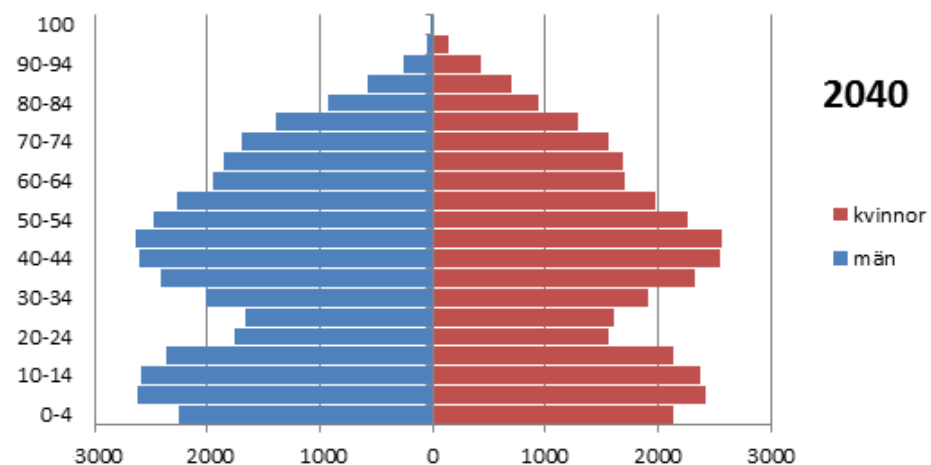
I RUFSS 2010 beräknades kommunens befolkning uppgå till mellan 41 000 till 47 000 år 2030 men uppdaterade prognoser har därefter behövt göras på grund av den kraftiga befolkningstillväxten. Då

Österåker har en befolkning på cirka 43 000 invånare år 2016, är den regionala prognosen redan inaktuell. Nya prognoser tas fram för RUFS 2050.

I Österåker utgörs bostadsbeståndet till mestadels av småhus och ett färre antal lägenheter i flerbostadshus. De flesta bostäderna är äganderätter. Andelen hyresrätter och bostadsrätter är jämt fördelade mellan varandra.

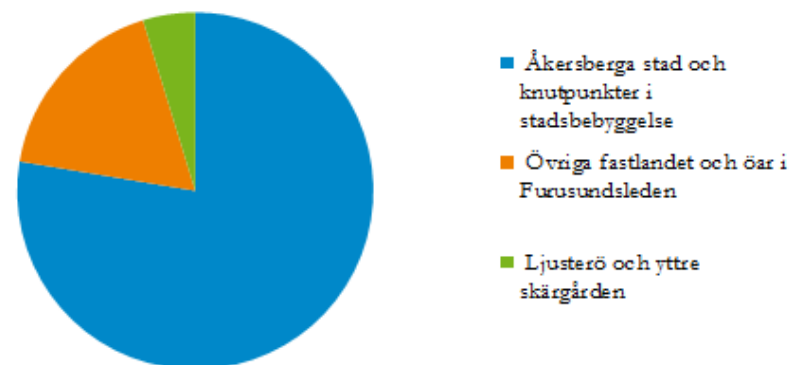
Fram till år 2025 förväntas, enligt kommunens prognos, ett årligt tillskott av i snitt cirka 500 färdigställda bostäder vilket överensstämmer med de mål som anges i RUFS 2010 samt kommunens mål om minst 300 bostäder per år.

Befolkning (enligt prognos 2016-03-17)			
Total	2027	2040	2060
Befolkning i Österåker	ca 57 000	ca 70 000	ca 90 000

Figur 4. Befolkningspyramid år 2040.

Andel nya bostäder fördelade i kommunen 2016-2040

Figur 5. Diagramet visar andel nya bostäder fördelade i kommunen fram till år 2040 enligt kommunens bostadsbyggnadsprognos.

Bostadsförsörjning

Med en växande befolkning ökar behovet av bostäder. Kommunen ansvarar för att tillgodose behovet av bostäder.

I kommunens bostadsförsörjningsplan 2016-2025 anges riktlinjer och mål för bostadsförsörjningen. I planen beskrivs behovet av bostäder för olika grupper och åtgärder föreslås för att detta behov ska kunna tillgodoses.

Kommunen bedömer att det föreligger ett behov av hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. Det finns även behov av bostäder för särskilda grupper så som unga, äldre, nyanlända och personer med funktionsnedsättning.

Bostadsförsörjningen bidrar till att uppfylla målet om 70 000 till 75 000 invånare i Österåkers kommun år 2040. På kortare sikt gäller ett mål om att kommunen ska planera för att det byggs (färdigställs) minst 300 nya bostäder per år 2016 till 2025. Om kommunen ska kunna uppnå målet 70 000 till 75 000 invånare krävs dock att bostadsbyggnadstakten ökar ytterligare fram till år 2040.

Riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning

- Bostadsförsörjningen sker i enlighet med nationella, regionala och kommunala mål för bostadsbyggande och riktlinjer för bebyggelseutveckling.
- Alla kommuninvånare ska kunna leva under goda och trygga förhållanden utifrån sina behov och barnens bästa ska alltid beaktas.
- Genom planläggning och utbyggnad av allmänt vatten och avlopp möjliggörs en utveckling av förnyelseområden.
- Bostadsutvecklingen
 - sker i enlighet med kommunala strategiska planer så som översiktsplan och VA-plan
 - är hållbar ur ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv
 - möter behov och efterfrågan hos olika grupper så som unga, äldre, nyanlända och personer med funktionsnedsättning
 - bidrar till en variation av bostäder avseende storlek, utförande och läge.

Fakta

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer. Bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet har även förts in i plan- och bygglagen som ett allmänt intresse som kommunerna ska främja bland annat vid planläggning.

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2000:1383) och ändring i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2013:866)

reglerar kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Enligt lagen ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. Riktlinjerna syftar till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Fördjupade översiktsplaner och planprogram

I detta avsnitt beskrivs de fördjupade översiktsplaner och planprogram som finns i Österåker, deras aktualitet och hur översiktsplanen förhåller sig till dem.

Ibland finns behov av att den kommunomfattande översiktsplanen följs upp av ett detaljplaneprogram eller en fördjupad översiktsplan. I Österåker finns det en Vision för centrala Åkersberga (2010), en strukturskiss för Kanalstaden (2016) samt en fördjupad översiktsplan för Täljöviken (2006). Utöver dessa dokument finns det totalt 12 mer översiktliga planprogram och ytterligare detaljplaneprogram som i stor utsträckning har genomförts och fyllt sitt syfte.

Planprogrammen liknas vid en fördjupad översiktsplan i sitt innehåll men uppfyller inte fullt ut kraven enligt plan- och bygglagen. Programmen innebär preciseringar av översiktsplanen och utgör kompletterande planeringsunderlag vid planläggning och andra beslut rörande markanvändning, tillstånd och byggande.

I bilagan med sammanställning av planeringsunderlag beskrivs kort varje dokument, Nedan tas ställning till deras aktualitet.

Visioner och strukturskisser

Vision för centrala Åkersberga, 2010

Delar av området har utvecklats sedan visionen togs för beslut. Till viss del bedöms visionen vara aktuell men utvecklingen i området utreds och beskrivs vidare i kommande planprogram för Åkersberga stad, centrumområdet, samt i kommande planprogram och detaljplaner.

Strukturskiss för Kanalstaden, 2016

Skissen är ett underlag till fortsatt planarbete. Utvecklingen av området är prioriterat och planläggning kommer att ske etappvis.

Fördjupade översiktsplaner

Täljöviken, 2006

Planen bedöms till viss del vara aktuell men till viss del mindre aktuell. Delar av planområdet har utvecklats genom detaljpaneläggning och inom andra delar pågår eller avses påbörjas planläggning. Jämfört med den fördjupade översiktsplanen innebär bland annat Sverigeförhandlingen och utveckling av bebyggelse på Näsälvön samt i Kanalstaden en mer stadsmässig bebyggelseutveckling. Nytt läge för station i Täljö är inte aktuellt utan nytt stationsläge för Åkers Runö föreslås utredas istället. Ny skola föreslås i detaljplanen för Näsänge.

Detaljplaneprogram föreslås upprättas för stationsområdena Täljö - Gottsunda och Åkers Runö, med influensområden. Planläggning av Kanalstaden fortsätter.

Översiktliga planprogram

Svinninge, 2005

I stora drag bedöms Svinninge planprogram vara fortsatt aktuellt och genomförande av planen pågår. Bland annat har ett stort antal detaljplaner vunnit laga kraft eller är i en slutfas. VA har byggts ut och infrastrukturåtgärder har genomförts. Att upprätta detaljplan för Valsättra del 2 kvarstår. Utredning och eventuell planläggning av intilliggande utredningsområden för bostäder föreslås ske på längre sikt.

Kungsängen, 2006

Planprogrammet avser Kanalstadens östra sida. Delar av området är detaljplanelagt och stora delar är bebyggda. Området ingår i den strukturskiss för Kanalstaden där beslut fattats 2016.

Rosenkälla, 2007

Ett nytt grepp om områdets utveckling föreslås tas genom planläggning.

Norra Rydbo, 2008

Planprogrammet är till viss del genomfört. I samband med utredning av nya områden öster och norr om Rydbo behöver programmets innehåll ses över på nytt. Även riktlinjerna om att bygga tätare i stationslägen behöver beaktas vid kommande utveckling i Rydbo.

Röllingby, 2008

Del av programområdet byggs ut med friidrottsarena. Det kan komma att finnas behov av att se över utvecklingsmöjligheterna, utifrån aktuella behov, inom resterande delar av programområdet.

Östra Margretelund, 2009

En detaljplan för etapp 1 av programområdet har vunnit laga kraft. Fortsatt utveckling av området föreslås ske på sikt.

Bergavägen, 2010

Planprogrammet har till stor del genomförts. Fortsatt planläggning inom området förväntas ske etappvis.

Fredsberg, 2010

Planprogrammet bedöms vara genomfört då det har resulterat i detaljplaner och börjat bebyggas.

Ljusterö, 2010

Planprogrammet bedöms i stort vara aktuellt och genomförs etappvis.

Mellansjö (på Ljusterö), 2010

Planprogrammet bedöms i stort vara aktuellt och genomförs etappvis.

Täljöviken – Näs, 2010

Planprogrammet har följts upp av detaljplaner.

Säbyviken, 2011

Planprogrammet har följts av detaljplanearbete för marinan. Ny ställning bör tas angående genomförande, och tidplan, av resterande delar av programmet (det vill säga område för camping och friluftsliv).

Östanå, Roslags-Kulla, Wira, 2013

Planprogrammet föreslås aktualitetprövas bland annat med hänsyn till riksintressen och strandskydd.

Del 2 – Planförslag

I detta avsnitt beskrivs förslaget för hur Österåkers mark- och vattenområden ska användas till år 2040. Varje del innehåller beskrivning av:

- förutsättningar
- utmaningar
- framtidsbild 2040 med riktlinjer
- vägledning

Bebyggelseutveckling

I detta avsnitt beskrivs hur befintliga och nya bebyggelseområden föreslås utvecklas i Österåker.

Förutsättningar

En effektiv bebyggelsestruktur möjliggör för en ökad befolkning, möjlighet till utvecklad service, kollektivtrafik och möten mellan människor. En medveten utveckling av ny bebyggelse är därför viktigt för en hållbar utveckling.

Åkersberga är centralort i Österåker med huvuddelen av bostäderna inom fem kilometer från Åkersberga station. Arbetsplatserna är huvudsakligen lokaliserade i Åkersberga.

Österåker har en relativt utspridd bebyggelse bestående av i huvudsak småhus, även om allt fler flerbostadshus byggs i centrala lägen. På landsbygden finns skogs- och kulturlandskap samt några mindre småorter eller kluster av bebyggelse. I skärgården är det huvudsakligen Ljusterö, Ingmarsö och Husarö som har permanentboenden.

Österåker arbetar tillsammans med övriga kommuner i Stockholm Nordost för förbättrad

kollektivtrafik i regionen genom att bland annat delta i Sverigeförhandlingen. För kommunens del är en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City det som bedöms vara till störst nytta men kommunen ser även en nytta av en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. Intill stationerna i Åkersberga och längs Roslagsbanans stationer västerut planeras en stor del av bostäderna tillkomma vid en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City.

Utmaningar

- Förtäta och bygga samman den utspridda bebyggelsestrukturen i Åkersberga.
- Stärka kopplingar mellan områden i Åkersberga och mellan Åkersberga och övriga kommunen.
- Skapa förutsättningar för inkluderande bebyggelsemiljöer för alla.

Framtidsbild 2040

Till år 2040 har den nya bebyggelsen med torg, parker och ett levande gaturum i Österåkers större orter bidragit till ökad gemenskap och stärkt kommunens identitet genom stor arkitektonisk omsorg. Bebyggelsen är anpassad till allmänna intressen och stärker även tillgängligheten till natur, kultur och vatten. I och med en effektiv bebyggelsestruktur finns underlag för god kollektivtrafik och service.

Åkersberga stad har utvecklats utifrån en fingerstruktur, det vill säga stadsbebyggelse kring kollektivtrafiklänkar med lokala gröna kilar mellan stråken som skapar god tillgänglighet till rekreation och natur- och kulturvärden.

Det finns en blandning av bebyggelse typer. I de mer centrala delarna utgörs bebyggelsen främst av flerbostadshus som sedan övergår till en mer småskalig bebyggelse.

Riktlinjer

Skapa förutsättningar för god bebyggd miljö.

Lokalisera och utforma ny bebyggelse på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning av mark, vatten och andra resurser främjas.

Möjliggör en blandning av funktioner.

Planera för en blandad stad. Nya stadsmiljöer utvecklas med en blandning av bland annat bostäder,

handel, förskola och skola, service samt andra verksamheter.

Utveckla bebyggelse längs kollektivtrafikstråk och nära service.

Ny bebyggelse i kommunen ska tillkomma i första hand nära kollektivtrafik och service. Bebyggelseutvecklingen sker främst i Åkersberga stad, kring Roslagsbanans stationer samt i övriga lokala knutpunkter.

Tillämpa en hållbar utbyggnadsordning och takt.

Hållbarhetsperspektivet beaktas i valet av utbyggnadsordning, det vill säga vilket område som ska utvecklas när. Prioriteringar görs till exempel utifrån behov av utbyggt VA, närheten till kollektivtrafik eller behov av arbetsplatser och service. Genom att i första hand förtäta i Åkersberga stad och de lokala knutpunkterna skapas förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Skapa förutsättningar för den lokala arbetsmarknaden.

Skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen runt om i kommunen genom bebyggelseutvecklingen i lokala knutpunkter. Ny bebyggelse som rymmer arbetsplatser, så som kontor, handel, service och lättare industri, utvecklas i områden nära kollektivtrafik.

Öka andelen flerbostadshus i strategiska lägen.

Inom Åkersberga stad ska andelen flerbostadshus med lägenheter av varierande storlek och upplåtelseformer, öka. Närmast Åkersberga station bör en ökad andel små lägenheter tillkomma.

Utveckla bebyggelsen med stor arkitektonisk omsorg.

Säkerställ en bebyggelseutveckling med stor arkitektonisk omsorg i samband med detaljplanering och bygglovshantering.

Utveckla bebyggelse med hänsyn till befintliga kulturvärden.

I detaljplanering och bygglovshantering ska hänsyn tas till kommunens kulturhistoria genom varsam utveckling inom kulturmiljöer och av byggnader med kulturvärden.

Utveckla Åkersberga till en attraktiv modern stad med småstadskaraktär.

Förtäta Åkersberga och komplettera med ny blandad bebyggelse som innehåller både bostäder och lokaler för verksamheter och service. Åkersberga omvandlas från förort till en modern stad med småstadskaraktär. Utveckla stadsmässig blandad kvartersbebyggelse med trygga och trivsamma offentliga miljöer.

Möjliggör en hållbar bebyggelseutveckling på landsbygden och skärgården.

Skapa förutsättningar för att bo och verka på landsbygden och i skärgården. Planera nyexploateringar i lokala knutpunkter och i anslutning till befintlig bebyggelse, nära kollektivtrafik och service. Förutsättningarna att bo och arbeta på landsbygden och i skärgården ska förbättras genom planläggning av förnyelseområden, utbyggnad av teknisk försörjning och transportsystem, samt genom att stärka lokala knutpunkter. I första hand ska

detaljplanläggning i förnyelseområden föregås av detaljplaneprogram eller fördjupad översiktsplan.

Utveckla stationslägena.

Områdena kring stationerna i Åkersberga, Åkers Runö, Täljö och Rydbo ska utvecklas. Närmast stationerna föreslås mötesplatser i form av torg, flerbostadshus med lokaler i bottenvåningen och om möjligt kontor närmast spårområdet.

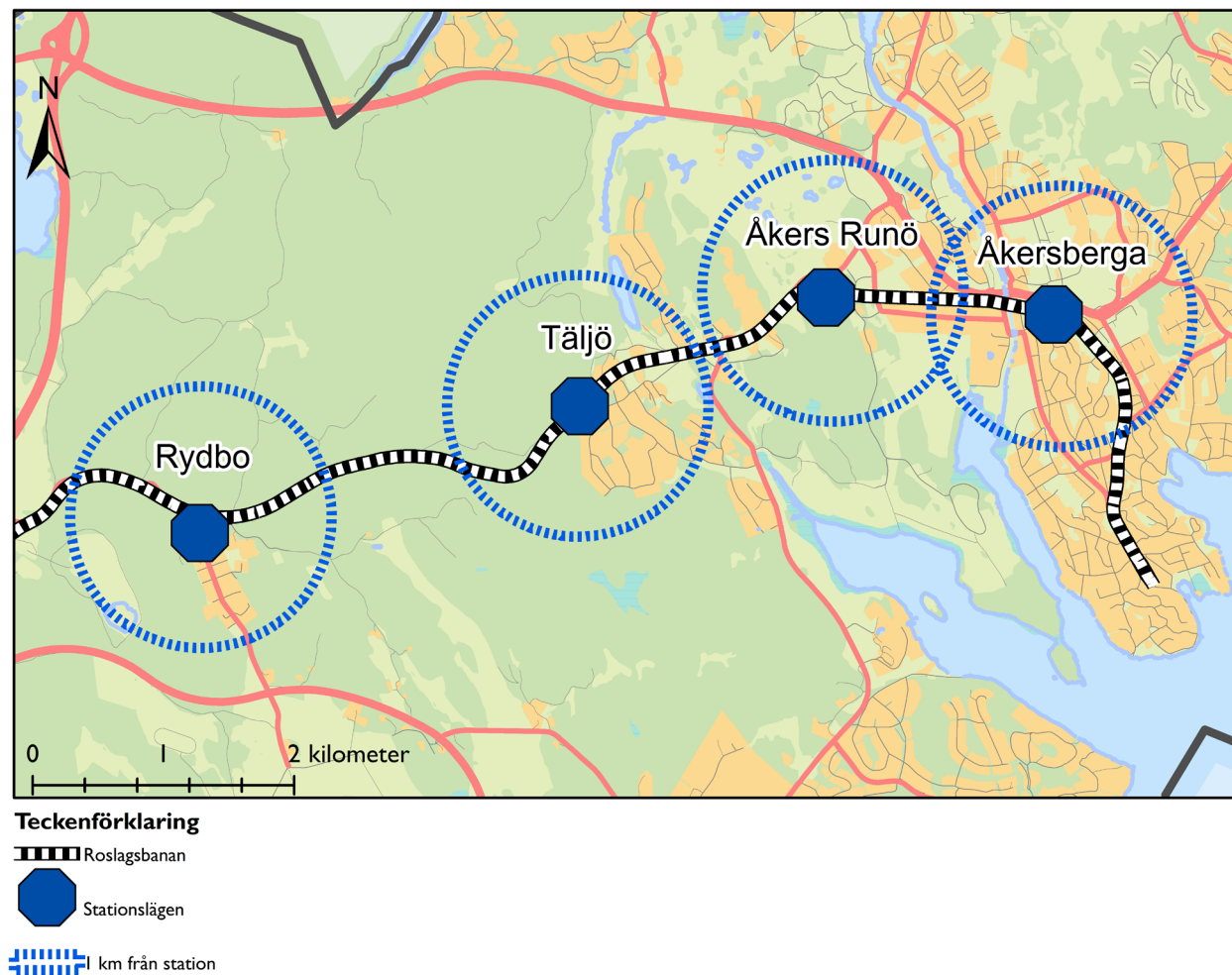
Minska barriäreffekter och öka integrationen.

Överbygg Roslagsbanan som barriär genom passager och noga val när det gäller placering av ny service med mera. Verka för god integration mellan befintliga områden och nya områden.

Stationslägen

Kartmaterial: Österåkers kommun

Kartan redovisar stationerna med utvecklingspotential och deras influensområden på 1 000 m.

Generella principer för ny bebyggelse

Vid utvecklingen av bebyggelsemiljöer, i samband med planläggning och/eller bygglovshantering, ska följande generella principer för utformning och gestaltning följas i möjligaste mån:

- Detaljplanekrav gäller i princip för tätorterna. All nybyggnad ska därmed ske enligt gällande detaljplan eller föregås av detaljpaneläggning.
- Vid hantering av planförfrågningar för ny bebyggelse ska checklista (framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen) tillämpas.
- Effektivt markutnyttjande ska eftersträvas. Exploatering av skogs- och jordbruksmark kan tillåtas om utredning påvisar lämplighet efter avvägning av olika intressen.
- Föreslagen bebyggelse ska prövas bland annat utifrån om kommunala investeringar kan utnyttjas på ett effektivt sätt samt om åtgärden medför ett ökat kommunalt serviceåtagande.
- Bebyggelseutvecklingen ska stärka kopplingen till viktiga målpunkter. Bebyggelsen ska bidra till att stärka huvudstråk i syfte att öka orienterbarheten, skapa underlag för service samt effektivt nyttjande av kollektivtrafik och gång- och cykelvägnät.
- Bebyggelseområden ska ha en varierad utformning och gestaltning där hög kvalitet eftersträvas. Utformning och gestaltning sker utifrån de tre hållbarhetsaspekterna – ekologisk, social och ekonomisk.

- Bostadsbebyggelsen ska i möjligaste mån anpassas till terrängen samt bästa solläge ur energisynpunkt.

Landsbygd och öar

- Ny bebyggelse ska anpassas till befintlig bebyggelse och landskapsmiljö och bör samordnas i den struktur som finns i området. Nya bostadshus och grupper av bostadshus bör inte godtas inom obebyggda områden eller i anslutning till en enstaka byggnad.
- Inom områden med särskilda natur- eller kulturvärden ställs högre krav på lokalisering och utformning.
- På platsen nytillkommande eller förändrad bebyggelse ska ansluta till byggnadstraditionen på platsen, avseende exempelvis placering, volym, material och färg. Det kan ske med traditionellt eller modernt formspråk.
- Ny bebyggelse ska inte annat än undantagsvis tillåtas på obebyggda öar.

Allmän plats

- Vid planläggning av nya bostadskvarter ska ett sammanhängande gatunät eftersträvas.
- Utformning av allmän plats, såsom gata, torg och park, ska följa kommunens riktlinjer och vara av hög kvalitet.
- Vid planläggning av kvartersmark och allmän plats ska tydlig avgränsning mellan vad som är privat och allmänt eftersträvas.

Byggnade och andra åtgärder inom strandskyddsområden

I Österåker finns det ett stort antal strandskyddade land- och vattenområden. Strandskyddet är inom särskilda områden utvidgat och kan sträcka sig upp till 300 meter upp på land eller ut i vattnet. Inom strandskyddade områden är det bland annat förbjudet att bygga, ändra byggnads användning, gräva och avverka. Dispens eller upphävande av strandskyddet kan vara aktuellt om särskilt skäl finns och åtgärden inte bedöms motverka strandskyddets syften.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för kust och skärgård.

Ta fram riktlinjer för hållbart byggande.

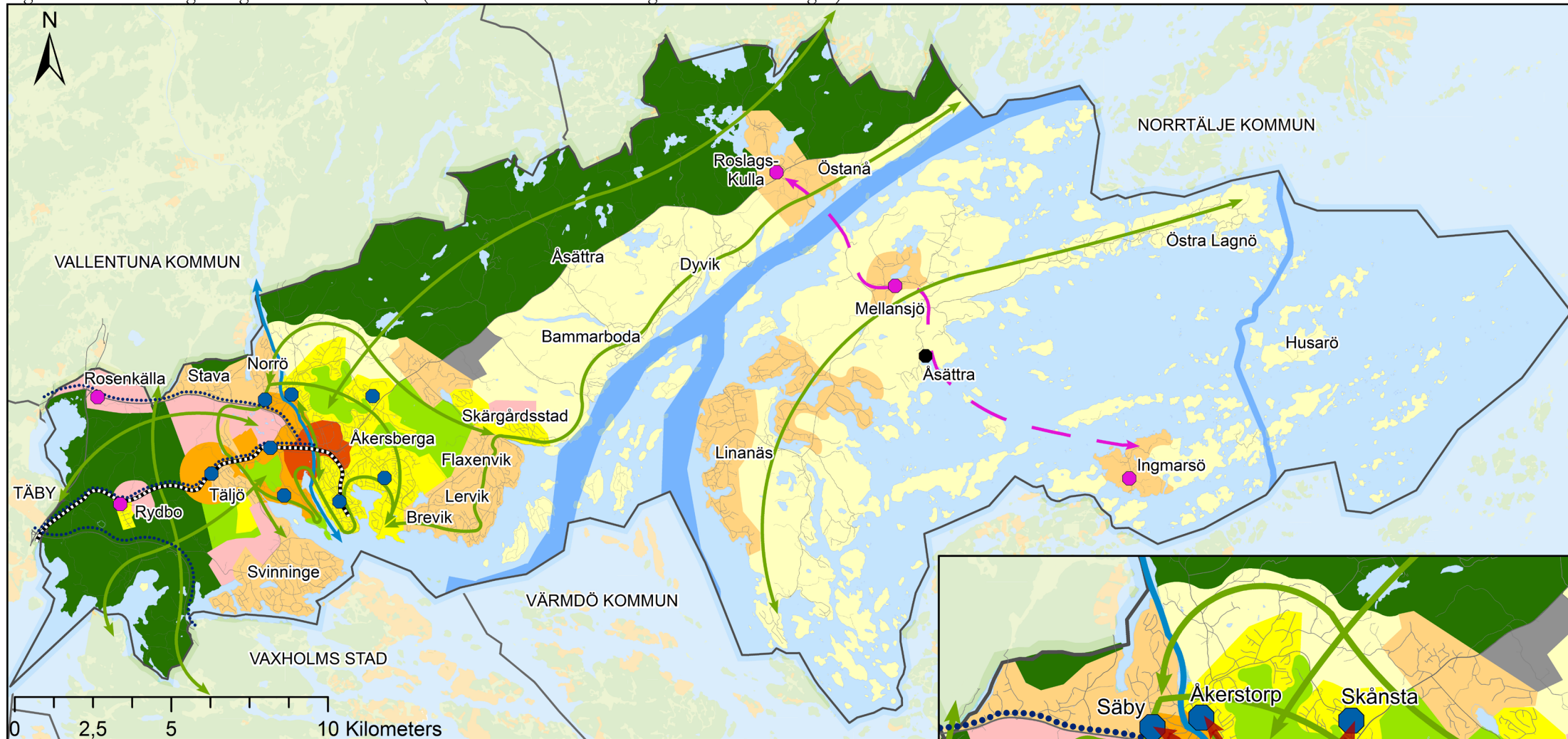
Fakta

Vissa åtgärder som normalt kräver bygglov är bygglovsbefriade för en- och tvåbostadshus om de uppfyller vissa villkor, som exempelvis mått och placering. Vissa av de bygglovsbefriade åtgärderna för en- och tvåbostadshus kräver anmälan.

I områden utpekade i kulturmiljöprogram eller kulturmiljöer av lokalt, regionalt eller nationellt intresse kan byggnadsnämnen neka en lovfri byggnation genom nekande av startbesked.

Plankartan

Plankartan redovisar kommunens förslag på huvudsaklig mark- och vattenanvändning tillsammans med det övergripande transportsystemet och de grön- och vattenstråk som behövs för att utgöra en sammanhängande grön- och blåstruktur. (Se nästa sida för beskrivning av teckenförklaringen)

Teckenförklaring

	Bebyggelse tät		Tätortsnära grönområde		Huvudstråk att utreda
	Bebyggelse tät med mix		Natur/skog		Transportkoppling att utreda
	Bebyggelse halvtät		Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse		Grönstråk
	Bebyggelse mindre tät		Övrig lokala knutpunkt		Vattenstråk
	Landsbygd/Skärgård		Replipunkt		Farled
	Utredningsområde		Regionalt cykelstråk		
	Verksamheter		Roslagsbanan		

Områdestyper

Nedan beskrivs de olika områdestyperna redovisade i plankartan.

Bebyggelse

Område med stadsmässig, tätortsmässig och sammanhängande bebyggelse där bostäder ingår eller kan ingå. Utgörs av bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. För mer detaljerad beskrivning se *Olika typer av bebyggelse*.

Landsbygd/skärgård

Område som ytmässigt främst används för areella näringar och andra landsbygdsanknutna verksamheter, men där såväl bostadsbebyggelse som obrukad mark förekommer.

Utredningsområde

Ett område som föreslås att utredas för en ny användning.

Verksamheter

Områden för verksamheter, som inte bör blandas med bostäder. Kan utgöras av områden för verksamheter som kan vara störande, miljöpåverkande, ytkrävande eller genererar tung trafik.

Natur/skog

Område med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden och där natur- och landskapsvård bör vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Område som är viktigt att bevara och där jord- och skogsbruk och andra näringar bör bedrivas på sätt som är förenligt med natur- och landskapsvårdens intressen. Mindre grupper av bostadsbebyggelse kan förekomma.

Tätortsnära grönområde

Parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, närreklamationsområden, samt anlagda områden för fritids- och idrottsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Avser grönområde som på grund av dess stora betydelse för ett stort omland bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö.

Grönstråk

Långsträckt zon av park- eller naturmark eller annan typ av grönska som knyter ihop grönområden och natur till en sammanhängande struktur. Viktiga för deras biologiska funktioner och/eller för deras betydelse för friluftsliv och rekreation.

Vattenstråk

Vattendrag som knyter ihop större vattenområden. Viktiga för deras biologiska funktioner och/eller för deras betydelse för friluftsliv och rekreation.

Olika typer av bebyggelse

Kategorierna av bebyggelse beskriver hur den framtida bebyggelsen inom områdena föreslås planeras.

Bebyggelse tät

Ex: Centrala Åkersberga inklusive Kanalstaden.

Tät bebyggelsestruktur med i huvudsak flerbostadshus.

- Snitt 4-5 våningar. Högre våningsantal kan medges närmast Åkersberga station och knutpunkterna.
- Kvartersstorlekar – ca 50-70 m per sida i Åkersberga stad.
- Varierad kvartersstruktur.
- Lokaler i bottenvåning längs huvudstråk och knutpunkter.

Bebyggelse tät med mix

Ex: Kring Roslagsbanans stationer och Näsängen.

En variation av flerbostadshus och småhus. Tätast bebyggelse vid stråk/knutpunkt.

- Flerbostadshus i snitt 4-5 vån.
- Småhus i snitt 1-2 vån.
- Radhus i snitt 2-3 vån.
- Lokaler i bottenvåning längs huvudstråk eller knutpunkt.

Bebyggelse halvtät

Ex: Områden med mestadels småhus.

Halvtät bebyggelse i form av småhus (stadsrad-, rad-, par- samt enbostadshus). Eventuellt lägre flerbostadshus vid knutpunkt.

- Tomtstorlekar varierar, t. ex.:
Radhus ca 250-400 kvm (2-3 vån.)
Småhus 800-1500 kvm (1-2 vån.)
- Flerbostadshus i snitt ca 3 vån.

Bebyggelse mindre tät

Ex: Tidigare fritidshusområden, s.k. förnyelseområden.

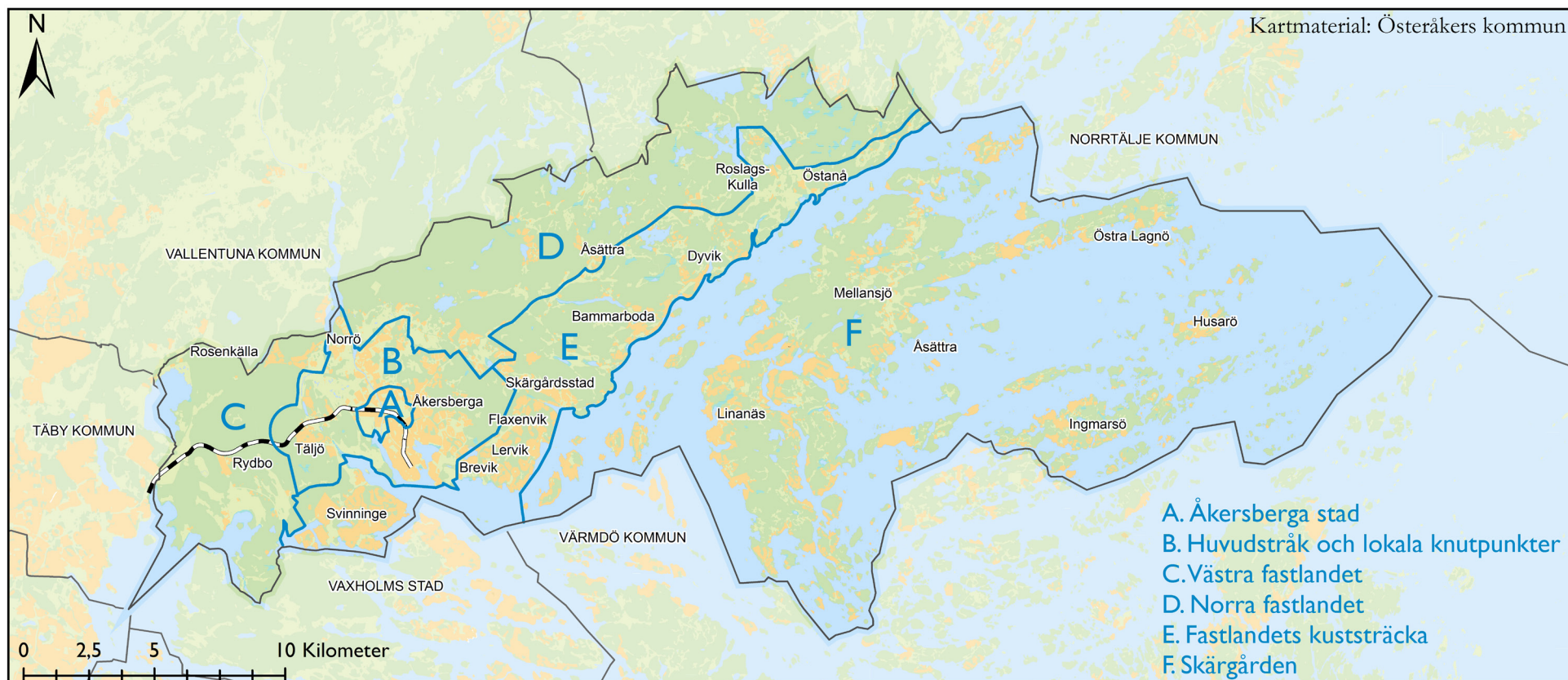
Mindre tät bebyggelse. Tidigare fritidshusområden som förtätas med främst småhus. Stor hänsyn tas till den befintliga miljön.

- Varsam utveckling - Stor hänsyn till dagens bebyggelsemiljö och områdets karaktär samt kultur- och naturvärden.
- Tomtstorlekar ca 1 300 – 2 000 kvm (1-2 vån.)
- Intill knutpunkter föreslås mer yteffektiv bebyggelse (lägre flerbostadshus eller stadsradhus).

Utvecklingsområden

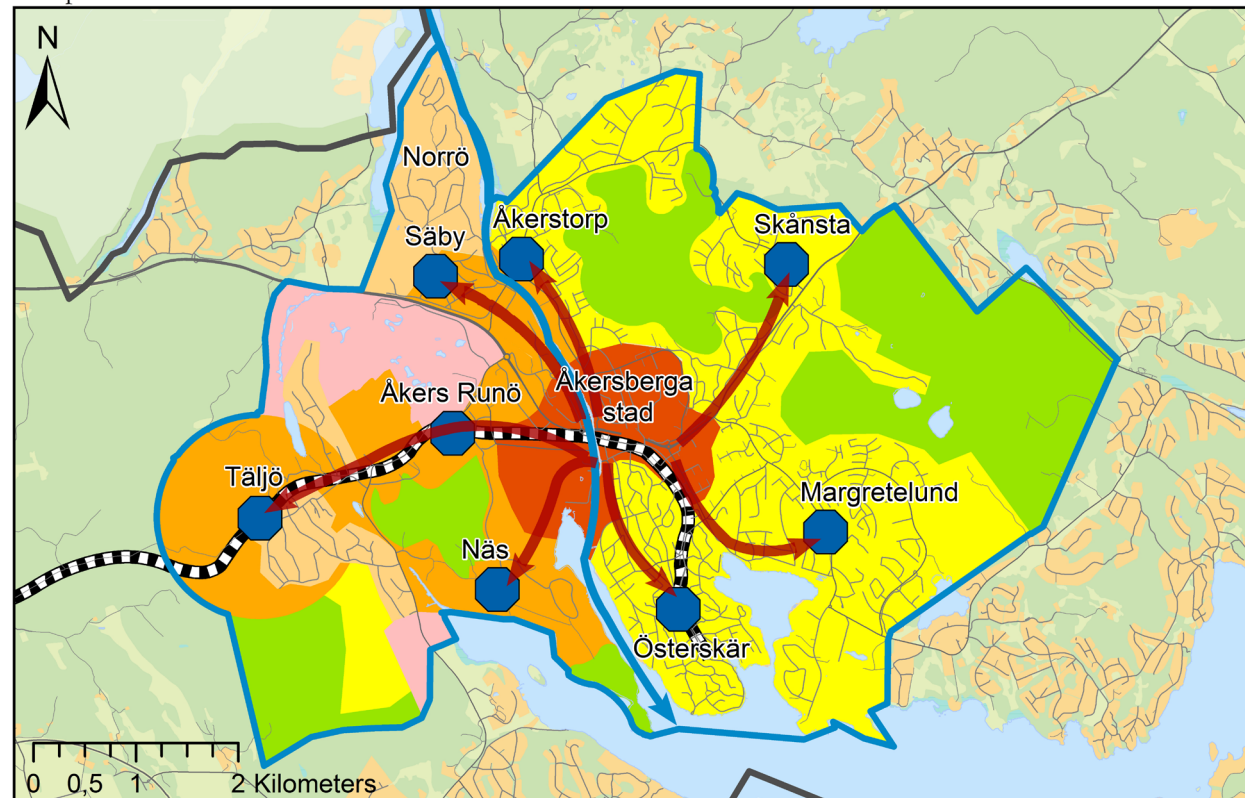
I detta avsnitt kommer de föreslagna utvecklingsområdena i Österåkers kommun beskrivas och vägledningar för utveckling av områden till 2040 föreslås. Avsnittet utgår från nedanstående indelning av kommunen.

A-B. Åkersberga

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Åkersberga stad, huvudstråken och i de lokala knutpunkterna.

Teckenförklaring

	Åkersberga stad och huvudstråk		Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse
	Bebyggelse tät		Huvudstråk att utreda
	Bebyggelse tät med mix		Vattenstråk
	Bebyggelse halvtät		Roslagsbanan
	Bebyggelse mindre tät		
	Utredningsområde		
	Tätortsnära grönområde		

Kartmaterial: Österåkers kommun

A. Åkersberga stad

Vägledning

Åkersberga, som är Österåkers centralort, ska utvecklas stadsmässigt. Både inom de befintliga områdena i centrala delar och genom utvidgning västerut kring stationerna, kanalen och havet.

Åkersberga stad ska utvecklas till en mer attraktiv modern stad med småstadskaraktär. Området ska utvecklas till en blandad stadsmässig kvartersbebyggelse med fler bostäder och lokaler för service, kontor och andra verksamheter som tillvaratar det goda kommunikationsläget och områdets centrala placering i kommunen.

Åkersberga stad ska förtätas och kompletteras med ny bebyggelse. En blandning av boendeformer med hyresrätter och bostadsrätter eftersträvas bland annat för att motverka segregation. Utveckla attraktiva huvudstråk med lokaler för service mellan viktiga målpunkter. Satsa särskilt på redan integrerade stråk, platser och torg med kollektivtrafik där det finns outnyttjad mark.

Bebyggelsestrukturen ska inrymma platser och offentliga rum av hög kvalitet och utformas för att bidra till en levande och trygg stadsdel. Kontakten med Åkers kanal och läget vid vattnet ska tillvaratas och utvecklas till en attraktiv mötesplats och entré till stadskärnan. Åkersberga ska på ett tydligare sätt vändas mot

havet. Vid bebyggelseutveckling längs kanalen ska hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljövård. Åkers kanal ska tillgängliggöras genom ett kulturmiljöstråk och strandpromenad. Tillgängligheten till de tätortsnära naturområdena ska vara god och det ska vara enkelt att ta sig dit med gång och cykel.

Befintliga och nya stadsmiljöer ska i möjligaste mån rymma bostäder, handel och service. Där det är lämpligt sker en blandning av bostäder och verksamheter. Offentlig service som förskolor, skolor och särskilda boenden ska integreras i bebyggelsemiljön. I bullerstörda miljöer, så som intill väg 276 och järnvägen, kan kontor, verksamheter och småhandel vara lämplig användning som skydd mot buller.

Barriärer som väg 276, Roslagsbanan och Åkers kanal ska överbyggas genom till exempel förtätning, en utveckling av gång- och cykelvägnätet och faunapassager för djur. Kopplingen mellan Åkersberga stad, lokala knutpunkter, befintliga verksamhetsområden och handelsområden utvecklas stadsmässigt och med attraktiva stråk för gående och cyklister.

Attraktiva rörelsestråk med målpunkter skapas i Åkersberga stad och mellan andra delar av Åkersberga. Det ska vara enkelt att röra sig med gång-, cykel- och kollektivtrafik i och mellan stråken. Genom att göra detta ökar tillgängligheten till områdena för alla människor och Åkersbergas olika delar knyts ihop. Detta ger möjligheter till möten och ett utbyte av socialt kapital.

Åkersberga station ska utvecklas till ett resecenter. Att utveckla en ny bytesmiljö med ökad funktionalitet, trivsel, komfort och trygghet är avgörande för ökat hållbart resande. Lika avgörande är att göra platsen för detta till en integrerad del av staden – en mötesplats och vistelseyta med stadens utbud.

I planprogrammet för Åkersberga stad – centrumområdet föreslås följande övergripande strategier:

- Stationsområdet – stadens nav
- Sammanhängande och trivsamma mötesplatser och stråk
- En levande och tät kvartersstad
- Stadens möte med vattnet.

B. Huvudstråk och lokala knutpunkter

Huvudstråk och lokala knutpunkter föreslås utvecklas och stärkas. Längs med dessa stråk och i de lokala knutpunkterna föreslås en tätare bebyggelse och om möjligt en blandning av bostäder, handel och service. Stråken ska stärkas genom gena gång- och cykelvägar och god framkomlighet för kollektivtrafik. Stråken har en målpunkt i form av en lokal knutpunkt som blir en viktig mötesplats i området.

Genom att skapa attraktiva stråk kan flödet av människor mellan de områden som stråken knyter ihop öka, vilket bidrar till att skapa bättre integration mellan dem.

Riktlinjer för huvudstråk:

- Är prioriterade för utveckling
- Ska koppla Åkersbergas stad till olika målpunkter och en eller flera lokala knutpunkter
- Ska ha en hög grad av orienterbarhet
- Ska vara tillgängliga och kan se olika ut för olika trafikslag
- Ska där det är möjligt erbjuda ett serviceutbud.

Riktlinjer för lokala knutpunkter:

- Ska ha ett bra kollektivtrafikläge
- Ska ha ett serviceutbud (omfattning varierar beroende på förutsättningar)
- Ska ha en högre täthet än omkringliggande bebyggelse
- Ska utgöra en viktig mötesplats i området.

Inom Åkersberga föreslås att följande lokala knutpunkter utvecklas:

- Säby
- Åkerstorp
- Skånsta
- Margretelund
- Österskär
- Näsängen
- Åkers Runö
- Täljö.

Vägledning

Hur huvudstråk, lokala knutpunkter och andra områden och platser längs med stråken kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Säby

Runö - Säby - Norrö

Längs med detta stråk finns en varierad bebyggelse, både avseende typ av bostadsbebyggelse samt

variation av bostäder och verksamheter. Till stråket behöver en tydlig knutpunkt eller mötesplats utvecklas. Vid planläggning i Säby ska behovet av en lokal knutpunkt främst i form av en offentlig plats med förutsättningar för utbud av offentlig service beaktas. Pilstugetomtens handelsområde kan utgöra en form av lokal mötesplats söder om väg 276 med kommersiell service.

Det finns kulturellt värdefull bebyggelse och fornlämningar på Norrö, i Säby och i Runö gårds området. Det finns även nyare småhusbebyggelse i dessa områden. Norrö är ett förnyelseområde, det vill säga ett tidigare fritidhusområde där allt fler permanentboenden tillkommer. Utöver kulturvärden finns det på Norrö allmänna intressen i form av naturvärden och områden inom strandskydd att ta hänsyn till vid kommande utveckling. Ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för barrskogsarter går över Norrö. Vid planering bör hänsyn tas till sambandet och planeringen bör syfta till att stärka det.

I och med det centrala läget och att tillgången till kollektivtrafik i form av buss är god längs väg 276 anses en utveckling av området vara lämplig, men det förutsätter utbyggt VA. Längs med huvudstråket och i Säby och Norrö utvecklas bostäder och/eller verksamheter enligt karta.

Vid utveckling i hela stråket ska natur- och kulturvärden värnas och tillgängligheten förstärkas.

Åkerstorp

Åkerstorp utgörs av bostadsbebyggelse i form av småhus. Vid korsningen Centralvägen/Sockenvägen finns handel och verksamheter. Det är en viktig knutpunkt för busstrafik. I Smedby verksamhetsområde sker en förändrad användning, från verksamheter till bostadsbebyggelse.

Ny tätare bebyggelse föreslås tillkomma i befintliga verksamhetsområden och vid Centralvägen och Sockenvägen. Verksamhetsområden omvandlas till att rymma bostäder, verksamheter, handel och annan service.

Längs med Åkers kanal och Centralvägen, sker en förädling av marken med ny bostadsbebyggelse av tätare karaktär (bland annat flerbostadshus och radhus) samt en utveckling av stadspark Åkers kanal. Vid planering av ny bostadsbebyggelse ska hänsyn tas till Åkers kanals riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset kan tillgängliggöras i och med utveckling av en strandpromenad. Området angränsar även till rekreations- och kulturmiljöområdet Hacksta/Röllingby.

Åkerstorp, intill korsningen Centralvägen/Sockenvägen, stärks och utvecklas som en lokal knutpunkt med ny bostadsbebyggelse (flerbostadshus) samt utökad service.

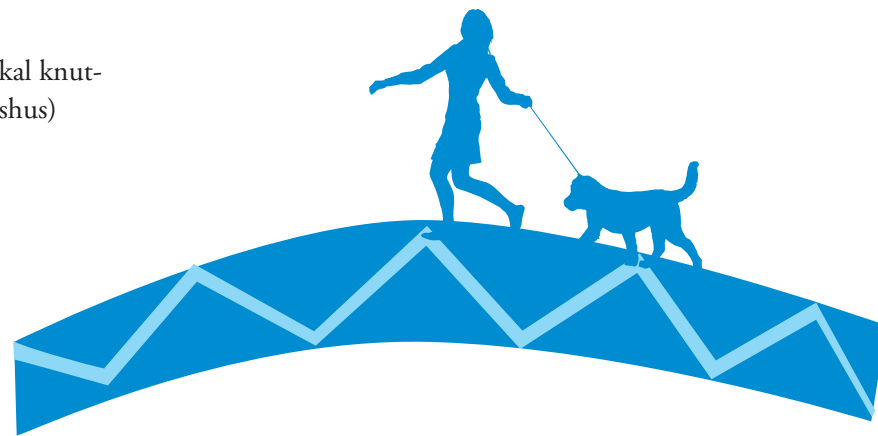
Stor hänsyn ska tas till kulturmiljö- och rekreationsområdet Hacksta/Röllingby vid bostadsutveckling i omkringliggande område. Ny bostadsbebyggelse bör i första hand tillkomma norr om Sockenvägen/Sjökarbyvägen, intill befintlig bebyggelse, och exploatering intill Hacksta/Röllingbyområdet ska ske restriktivt och med stor hänsyn till befintliga värden.

Skånsta

Hacksta - Björkhaga - Skånsta

Längs väg 276 norr om Åkersberga ligger bostadsområdena Hacksta, Björkhaga och Skånsta. Bebyggelsen utgörs av småhus och i Skånsta finns viss offentlig och kommersiell service samt ett äldreboende. Även populära Länsmansgården är belägen i området.

En tätare bebyggelse och servicelokaler i den lokala knutpunkten är önskvärt och kan öka kundunderlaget för service i Skånsta och den lokala knutpunkten stärks.

Margretelund

Margretelund utgörs huvudsakligen av småhus och har viss offentlig och kommersiell service.

Ny bebyggelse föreslås tillkomma i form av småhus, rad- eller parhus samt om det bedöms lämpligt även lägre flerbostadshus i närheten av den lokala knutpunkten.

Österskär

Tuna - Österskär

Tuna och Österskär utgörs främst av småhus och har viss offentlig och kommersiell service.

Österskär är till stor del utbyggt och möjligheten till ytterligare förtätning är begränsad. Vid planläggning av ny bebyggelse ska stor hänsyn till befintlig bebyggelse tas. Intill Roslagsbanans spår och stationerna i Tuna och Österskär kan dock viss förtätning för att stärka stationslägena medges.

Gång- och cykelförbindelser mellan Österskär och Åkersberga stad ska utvecklas och stärkas.

Näs

Kanalstaden - Näs

Kanalstaden utvecklas öster och väster om Åkers kanal och binder samman Åkersberga med Näs och Täljöviken. Kanalstaden utgör en ny stadsdel där en

Illustration över föreslagen utveckling vid Åkers Kanal.

sammanhängande stadsstruktur eftersträvas med det kringbyggda kvarteret som grundelement och med vattnet i fokus.

Näshalvön har tidigare utgjorts av mindre bostadsbebyggelse, konferensverksamhet och jord- och skogsbruk. Området håller på att utvecklas till en ny

stadsdel där bostadsbebyggelse blandas med offentlig och kommersiell service. Nya levande stadsmiljöer utvecklas på Näshalvön och ansluts till Åkersberga stad via Kanalstaden och mot den kommande bebyggelsen kring Roslagsbanans stationer. Gång- och cykeltvägnätet och vägnätet knyter samman Näs med

Åkersberga stad, via Kanalstaden samt med Täljö och Åkers Runö.

I Näsängen skapas bland annat en stadsmässig bebyggelse med service och andra verksamheter. Det blir en viktig knutpunkt på Näsälvön.

Nya väganslutningar tillkommer och kollektivtrafik ska dras till området i form av buss. Området har höga natur- och rekreationsvärden som värnas och nya allmänna platser och strandpromenader med koppling till Näsuddens naturreservat tillkommer.

Åkers Runö

Åkers Runö - Husbylund - Johannelund - Hagbyhöjden

Åkers Runö är ett prioriterat utvecklingsområde i och med sitt goda strategiska läge. I området finns Åkers runö station, Österåkers golfbana och arbetsplatser i form av verksamheter, handel och utbildning samt ett mindre antal bostäder. Området föreslås utvecklas med ett effektivt markutnyttjande med en blandning av bostäder (små lägenheter, studentlägenheter, särskilda boenden och småhus) och verksamheter. Del av golfbanan utvecklas med bostäder och Sågvägen utvecklas stadsmässigt med blandning av bostäder och verksamheter. Flytt av den befintliga heliporten föreslås utredas, vilket möjliggör förutsättningarna för ytterligare utveckling i området.

Ytterligare utbildningsverksamheter för att skapa ett kunskapskluster föreslås. En ny multihall byggs i området och del av golfbanan får mer karaktär av "åretrunt rekreationsområde". Åkers Runö utvecklas med utbildnings- och idrottsverksamhet.

Täljö

Täljö - Gottsunda

Täljö och Gottsunda är ett förnyelseområde. Intill Roslagsbanans station Täljö finns det stor andel oexploaterad mark. Ny bostadsbebyggelse utvecklas norr och söder om Roslagsbanans spår. Tät bebyggelse med torg och viss service intill stationen föreslås. På längre sikt föreslås Täljö länkas till Svinninge och Stava genom nya bostäder.

Barriäreffekter i form av vägar och Roslagsbanan ska minska och områden länkas till varandra. Täljös koppling till Rydbo, Svinninge och Åkers Runö ska stärkas. Vid kommande planläggning utreds även behov av ny koppling norrut mot väg 276.

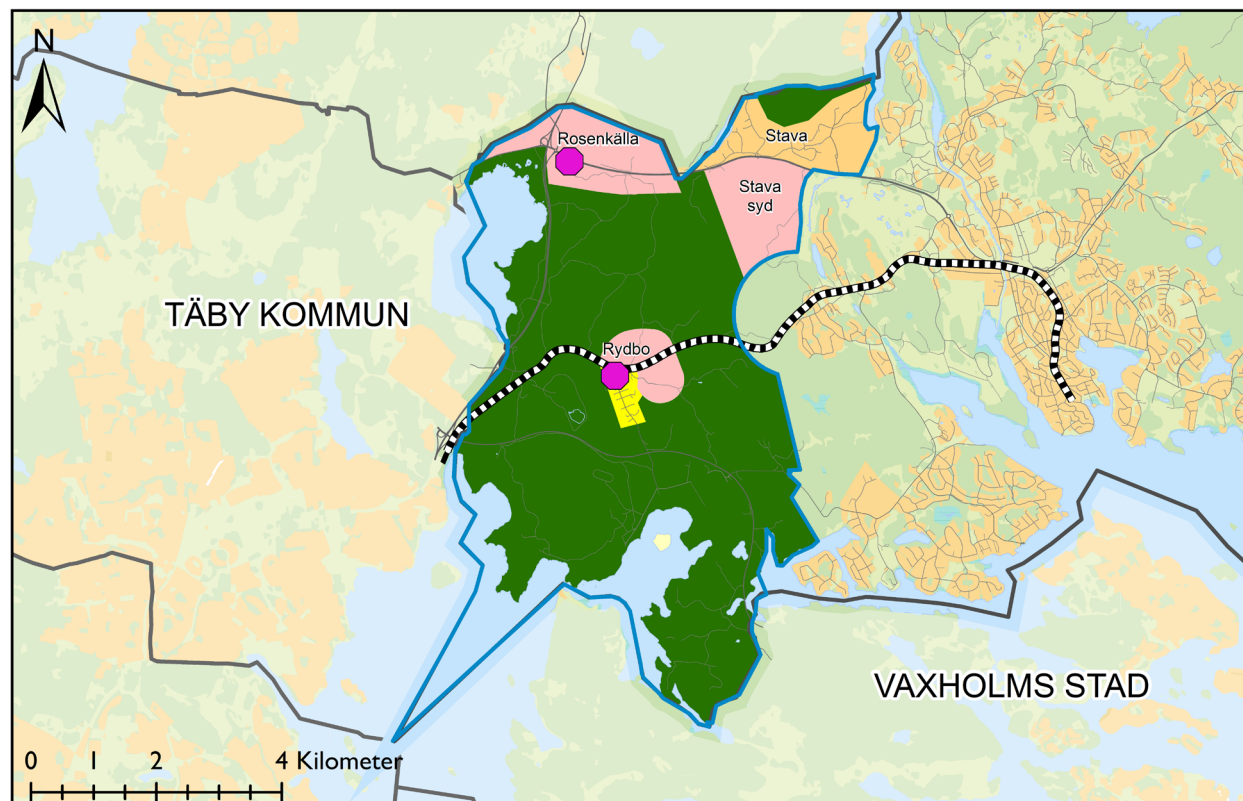
Att arbeta vidare med

Upprätta planprogram och detaljplaner för Åkersberga stad.
Utred den del av väg 276 som går genom Åkersberga med fokus på helhetslösning, stadsmässighet och dagvatten.
Fortsätt planlägga Kanalstaden.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta/Bergaområdet.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Runö gårdsområdet.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Säby – Norrö.
Utveckla bebyggelsen längs med Åkers kanal och utveckla vidare Åkers stadspark.
Upprätta planprogram och detaljplan för en lokal knutpunkt i Åkerstorp.
Upprätta detaljplaner för bland annat bostadsbebyggelse i Smedby.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta verksamhetsområde.
Upprätta detaljplaner etappvis i Österskär.
Upprätta planprogram för Åkers-Runö <ul style="list-style-type: none"> • Utred lämpligt läge för Roslagsbanans station i Åkers Runö. • Utred Heliportens framtid och möjligheten till bostadsbebyggelse i närområdet.
Upprätta planprogram för Täljö och Gottsunda.

C. Västra fastlandet

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Västra fastlandet.

Teckenförklaring

- Västra fastlandet
- Bebyggelse halvtät
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Utredningsområde
- Natur/skog
- Övrig lokala knutpunkt
- Roslagsbanan

Kartmaterial: Österåkers kommun

C. Västra fastlandet

Området utgörs av utredningsområdena Rydbo, Rosenkälla och förnyelseområdet Stava. Marken är till stor del oexploaterad och utgörs av mestadels skogsmark med natur-, kultur- och rekreativa värden. Transportmöjligheterna i området är goda i och med närheten till Roslagsbanan, väg 276 och E18.

Vägledning

Hur västra fastlandet kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Rosenkälla

Området utvecklas till en ny kommunal del med såväl bostäder som arbetsplatser. Norr om väg 276, vid Rosenkälla, finns detaljplan som möjliggör etablering av handel, upplevelser, kontor samt verksamheter av icke störande karaktär. Området har ej byggts ut enligt detaljplan och planläggning även för bostadsbebyggelse inom området kan komma att prövas. Söder om väg 276 föreslås ett nytt verksamhetsområde som kan innehålla till exempel småindustri, verksamheter och sällanköpshandel. Utveckling av Rosenkälla föreslås utredas vidare i etapper.

Friluftsleden Blå leden och ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för barskogsarter går genom området. Vid planering bör hänsyn tas till Blå leden och sambandet.

Stava syd

Söder om väg 276 och norr om Täljö, föreslås ett nytt verksamhets- och handelsområde för sällanköp. En ny koppling mellan Täljö och Stava, till väg 276, föreslås utredas. Likt vid Rosenkälla går Blå leden genom området och även spridningssamband för barskogsarter. Vid planering bör hänsyn tas till Blå leden och spridningssambandet och planeringen bör syfta till att stärka det.

Stava

Området är ett förnyelseområde och planläggning för permanentboende föreslås och området anslutas till allmänt VA.

Rydbo

Fortsatt utveckling av stationsområdet föreslås och ett nytt område öster om befintlig bebyggelse föreslås utredas. Även ett område norr om Rydbo föreslås utredas för bostadsbebyggelse. Se även riktlinjer för stationslägena.

Att arbeta vidare med

Utred lämplig utveckling av Rosenkälla och Rosenkälla syd.

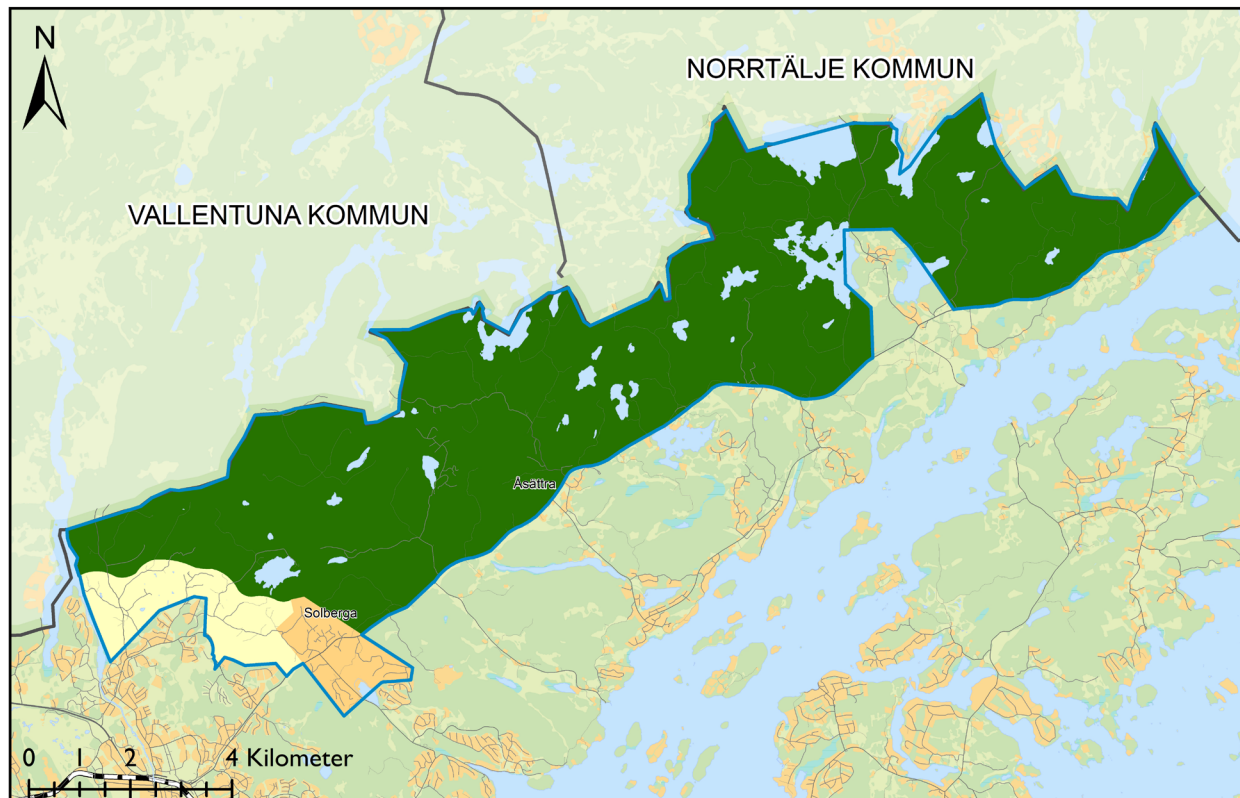
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detalplaner för Stava.

Utred lämplig utveckling av Stava syd.

Utred lämplig utveckling för Rydbo.

D. Norra fastlandet

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Norra fastlandet.

Teckenförklaring

- Norra fastlandet
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Natur/skog

Kartmaterial: Österåkers kommun

D. Norra fastlandet

Området utgörs till stor del av skogslandskap samt mindre orter med bostadsbebyggelse längs med väg 276.

Vägledning

Hur norra fastlandet kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Solberga med omnejd

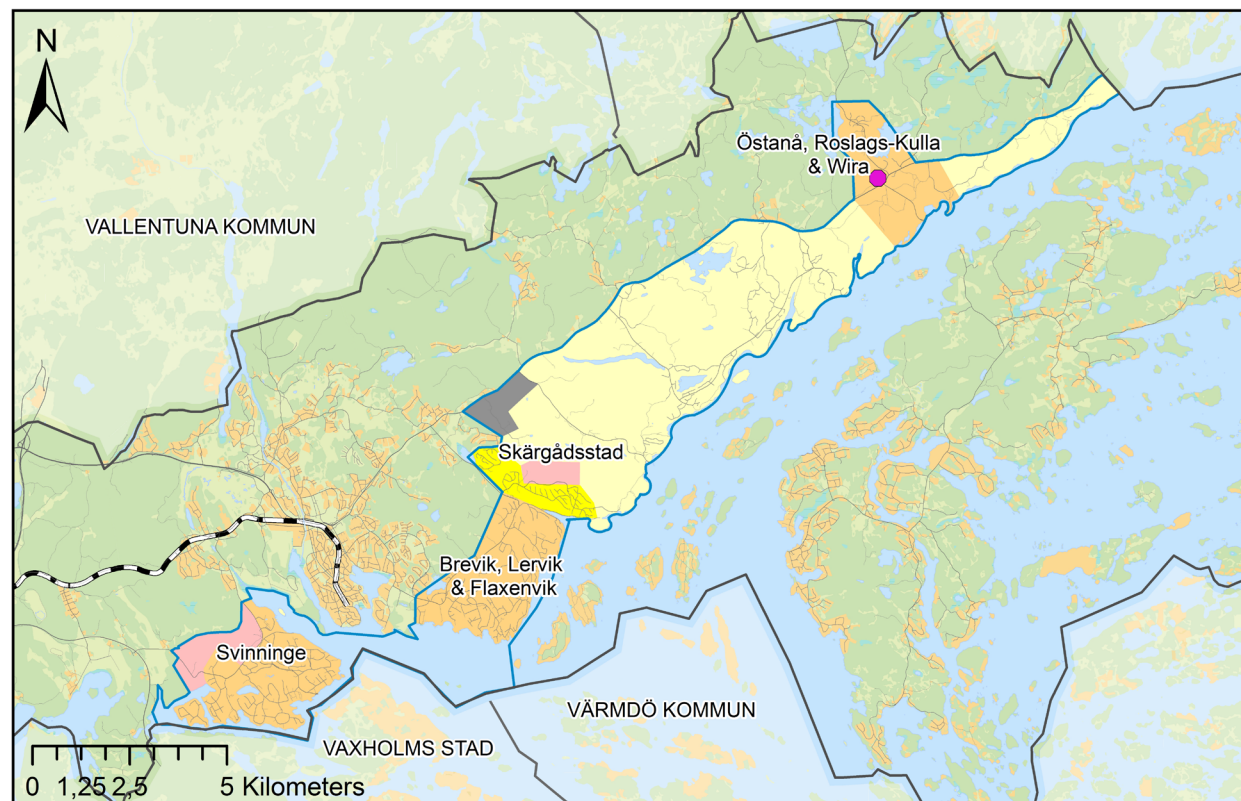
Området är ett förnyelseområde, fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner föreslås upprättas och området anslutas till allmänt VA.

Att arbeta vidare med

Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Solberga, samt södra och norra Grindmossen.

E. Fastlandets kuststräcka

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Fastlandets kuststräcka.

Teckenförklaring

- ▬ Fastlandets kuststräcka
- Bebyggelse halvtät
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Utredningsområde
- Verksamheter
- Övrig lokal knutpunkt

Kartmaterial: Österåkers kommun

E. Fastlandets kuststräcka

Kustområdet utgörs av förnyelseområden, landsbygd och mindre orter. I Svinninge, ett förnyelseområde söder om Åkersberga, pågår planläggning. Brevik, Lervik och Flaxenvik utgör ytterligare ett förnyelseområde som avses planläggas. Skärgårdsstad utgörs av permanentboenden och rymmer viss offentlig service. Östanå, Roslags-Kulla och Wira, som omfattas av ett planprogram, utgörs bland annat av förnyelseområden och det föreslås en utveckling med fler bostäder och stärkt service. Detta område har höga natur- och kulturvärden och är en viktig nod för att komma ut i skärgården i och med färjan till Ljusterö.

Vägledning

Hur fastlandets kuststräcka kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Svinninge

Fortsatt utveckling utifrån planprogram och detaljplaner föreslås. Utredningsområdet, norr om Svinningevägen, där planläggning ej än har påbörjats föreslås hanteras i ett större sammanhang, genom upprättande av exempelvis planprogram och planläggning på längre sikt. Verka för att stärka Svinninge handel som lokal knutpunkt.

Brevik, Lervik och Flaxenvik

Förnyelseområdet planläggs och förutsättningarna för permanentbebyggelse ökar genom

infrastrukturåtgärder och anslutning till allmänt VA. Tillgången till närnaturområden är viktig att beakta vid kommande planläggning. Ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för ädellövsarter går genom området, vilket också är viktigt att beakta i kommande planering.

Skärgårdsstad

Planläggning för att skapa förutsättningar för utökad service föreslås upprättas vid behov. Området norr om Skärgårdsstad utreds för bostadsbebyggelse.

Östanå, Roslags-Kulla och Wira

Utveckling av området föreslås. Bebyggelseutveckling sker med stor hänsyn till riksintresset för kulturmiljövärden och andra natur- och kulturvärden. Området utvecklas som viktig bytespunkt samt lokal knutpunkt längs kuststräckan och i skärgården. Befintligt planprogram över området föreslås aktualitetsprövas.

Att arbeta vidare med

Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Brevik, Lervik och Flaxenvik.

Aktualitetspröva program för Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

F. Skärgården

Skärgården består av öarna i Furusundsleden, Ljusterö, mellanskärgården samt ytterskärgården. Österåkers skärgård ska utvecklas för att bli mer attraktiv för boende, arbete och att besöka. Planläggning sker av föreslagna utvecklingsområden i skärgården och båtförbindelserna förbättras. Genom satsningar på besöksnäring och teknisk försörjning samt att skapa förutsättningar för service kan skärgården bli mer levande. Stor hänsyn ska tas till de natur- och kulturvärden som finns i skärgården och bebyggelseutveckling ska ske varsamt.

Vägledning

Hur skärgården kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Öar i Furusundsleden

Bebyggelseutveckling sker enligt den generella vägledningen för skärgården. Fortsatt utveckling enligt gällande detaljplaner sker.

Ljusterö

Utveckling sker enligt Ljusterö och Mellansjö planprogram. Planläggning sker i de utpekade områdena i planprogrammet eller där positiva planbesked har lämnats. Särskilt fokus på följande utvecklingsområden föreslås: Färjeläget, Mellansjö, Linanäs och Laggarsvik samt Åsättra. Gång- och cykelvägnätet på Ljusterö bör byggas ut. Planläggning sker utifrån

behov, men med en takt om cirka ett planprojekt för bostadsbebyggelse åt gången.

Viktiga hamnar ges förutsättningar att utvecklas och ny bebyggelse för bostäder eller besöksnäring kan utredas i anslutning till dessa. Åsättra stärks som replipunkt avseende tillgänglighet och utbud. Allmänt VA på Ljusterö byggs ut enligt VA-planen.

Vid planläggning ska en variation avseende bostadsbebyggelse beaktas. Kultur- och fritidsutbudet ska ges förutsättningar att stärkas, särskilt i Mellansjö och i Linanäs-Laggarsvik. Besöksnäringen ges förutsättningar att stärkas på ön, bland annat ska lämpliga lägen för övernattningsutredas. Mellansjö och Ljusterö torg utvecklas som lokal knutpunkt. I takt med befolkningsutvecklingen ska tillgången till offentlig service säkerställas.

Mellan- och Yttre skärgården

Skapa förutsättningar att bo och verka genom att stärka Åsättra som replipunkt. Ingmarsö som kärnö utvecklas till ett kärnområde tillsammans med Husarö. Förutsättningar för ny bebyggelse på Ingmarsö utreds i samband med planläggning.

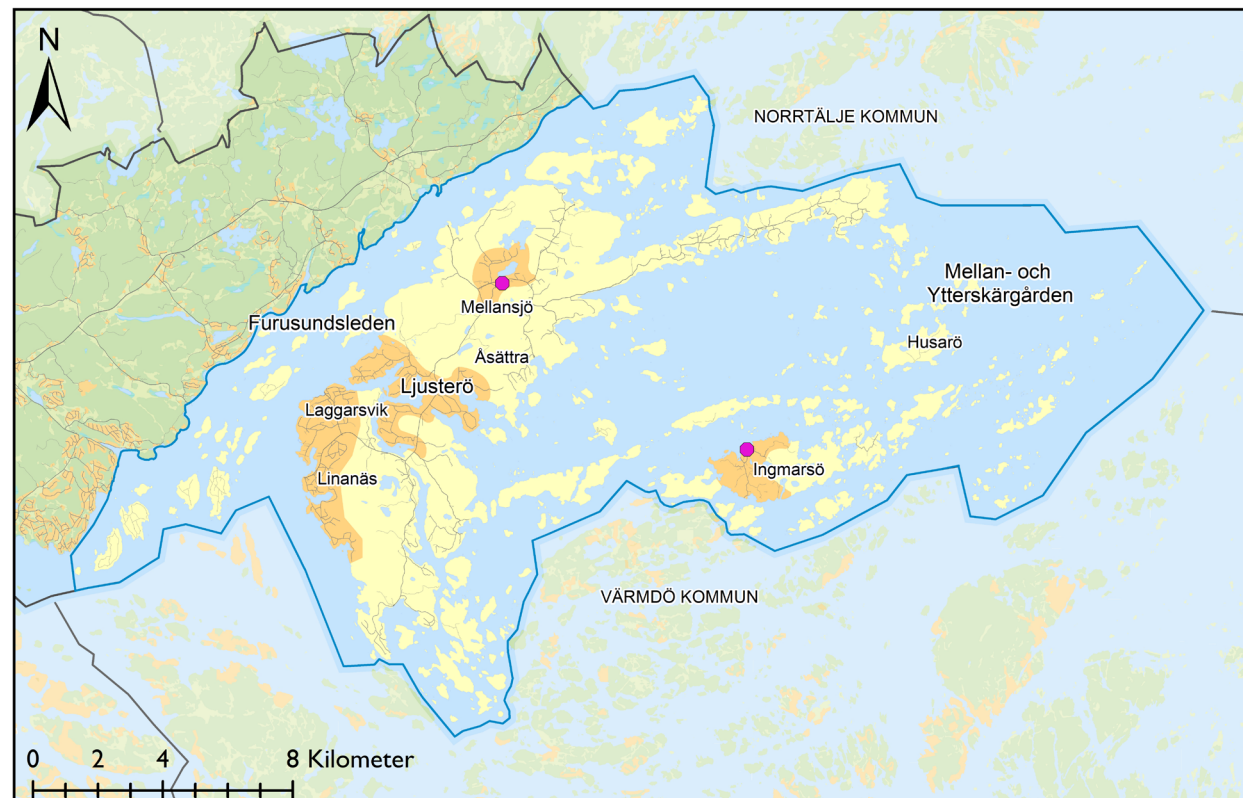
Att arbeta vidare med

Genomför Ljusteröplanprogram etappvis.

Upprätta detaljplan för bostäder och service på Ingmarsö.

F. Skärgården

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Skärgården.

Teckenförklaring

- ▬ Skärgården
- ▬ Bebyggelse mindre tät
- ▬ Landsbygd/Skärgård
- Lokal knutpunkt

Kartmaterial: Österåkers kommun

Näringsliv

I detta avsnitt beskrivs förutsättningar och utmaningar för näringslivet i kommunen. Det föreslås riktlinjer för hur näringslivet kan stärkas och var i kommunen bland annat service, handel och verksamheter bör utvecklas.

Förutsättningar

Tillgången till arbetsplatser samt service och aktiviteter är grundläggande för att människor ska vilja bo och arbeta i kommunen och för att Åkersberga ska bli en attraktiv och levande stad. Österåker har som mål att skapa 7 000 nya arbetstillfällen till år 2040 (jämfört med år 2010). I Österåker behöver det långsiktiga behovet av strategiska markytor för arbetsplatser säkras och utvecklas efter behov.

I tabellen illustreras hur ytbehovet av 7 000 arbetstillfällen i kommunen till 2040 kan fördelas mellan olika typer verksamheter.

Ytbehov i Österåker

Antal kvm yta att bygga till år 2040	
Typ av ändamål	Antal kvm
Handel	ca. 150 000
Industri	ca. 300 000
Kontor och utbildning	ca. 50 000
Övrigt (offentlig service, besöksnäring mm)	Bör utredas

Utmaningar

- Stärka kommunens identitet som en attraktiv företagarkommun.
- Tillgodose näringslivets behov av tillgänglig mark i takt med att befolkningen växer.

Framtidsbild 2040

I Österåker 2040 finns ett innovativt och nytänkande näringsliv inom de utpekade branscherna. Kommunens medborgare har möjlighet att arbeta lokalt, antingen genom att starta eget företag eller som anställd. Det finns god koppling mellan det lokala arbetslivets behov och högre utbildning.

Åkersberga stad är en modern stad med småstadskarakteristik med en blandning av exempelvis handel, kultur, service och bostäder. Det finns lokala arbetsplatser på landsbygden och i skärgården samt lokala knutpunkter som erbjuder bostadsnära service och mötesplatser. Roslagsbanans stationsområden utgörs av bostäder och arbetsplatser, bland annat med fokus på kunskapsintensiva verksamheter i kontorslokaler. Särskilda områden för mer ytkrävande verksamheter är belägna i Brännbacken, Rosenkälla syd och Stava syd.

Näringslivet i kommunen utvecklas med fokus på följande branscher:

- handel
- lättare industri
- offentlig service (till exempel vård, förskola och skola)
- besöksnäring
- marina verksamheter
- hantverk
- lantbruk

- företagsnära tjänster (revisionsbyråer, IT, reklam etc.).

Riktlinjer

Utveckla en stark lokal arbetsmarknad med tydlig regional koppling.

Kommunens styrkor ska tas tillvara på, tydliggör identiteten och se möjligheterna att utveckla näringslivet i kommunen ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Österåker tar ansvar för den stora tillväxten i Stockholm genom att erbjuda attraktiva lokaliseringsoptioner för företag i regionen.

Utveckla kunskapskluster med kreativa stadsmiljöer.

Utveckla kopplingen till högskola och universitet längs Roslagsbanan, KTH och Stockholms universitet, genom t.ex. samarbeten eller bostäder för forskare och studenter. Utveckla Åkers Runö samt området kring Österåkers gymnasium till kunskapskluster och kreativ stadsmiljö med blandad bostadsbebyggelse.

Stärk näringslivet kopplat till de lokala knutpunkterna.

Möjliggör en utveckling med lokala knutpunkter runt om i kommunen. Deras karaktär kan variera men utgör platser i kollektivtrafiknära lägen, där det finns goda förutsättningar för någon form av lokal service. Förutsättningar för att utveckla det lokala mathantverket och möjlighet till lokalproducerad

mat för försäljning ska stärkas genom bland annat utvecklingen av lokala knutpunkter där försäljning kan ske.

Ta tillvara på skärgårdens och landsbygdens förutsättningar för besöksnäring.

Målpunkter i form av mötesplatser eller aktivitetsytor i kommunen ska utvecklas. Det kan vara platser med höga kultur- eller naturvärden och platser i vattennära lägen med särskild potential som gör mer tillgängliga. Nya aktiviteter, till exempel sportrelaterade, kan också bidra till arbetstillfällen och utvecklad besöksnäring i kommunen.

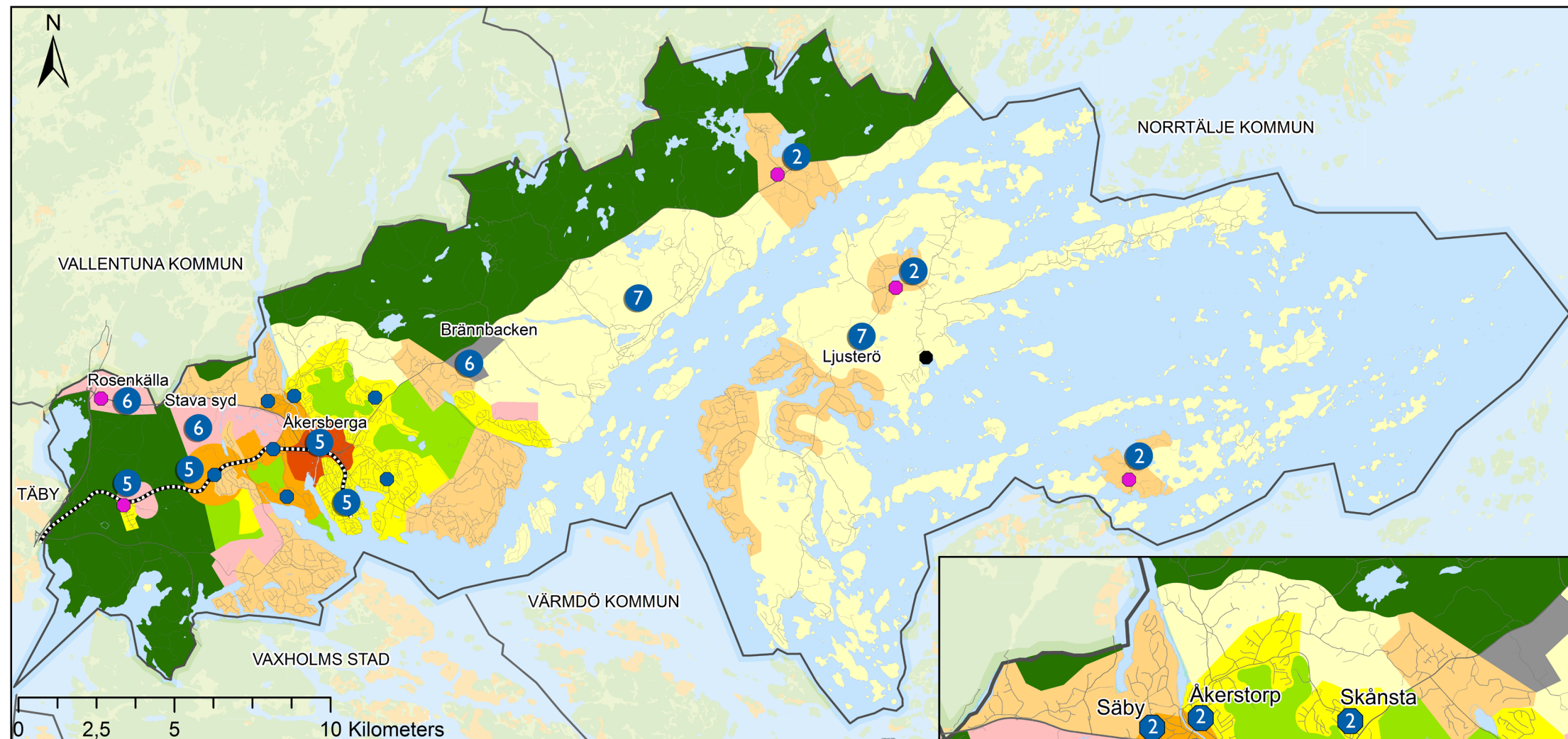
Verka för en långsiktigt hållbar användning av jordbruks- och skogsmark.

Skapa förutsättningar för ett levande jord- och skogsbruk på kommunens landsbygd och i skärgården. Ny bebyggelse lokaliseras till utpekade knutpunkter samt i övriga föreslagna bebyggelseområden för att ge förutsättningar för jord- och skogsbruket. I övrigt ska hållbarhetsbetraktelse alltid tas när jord- och skogsmark tas i anspråk för annat ändamål. Lokalproducerad mat och hantverk uppmuntras.

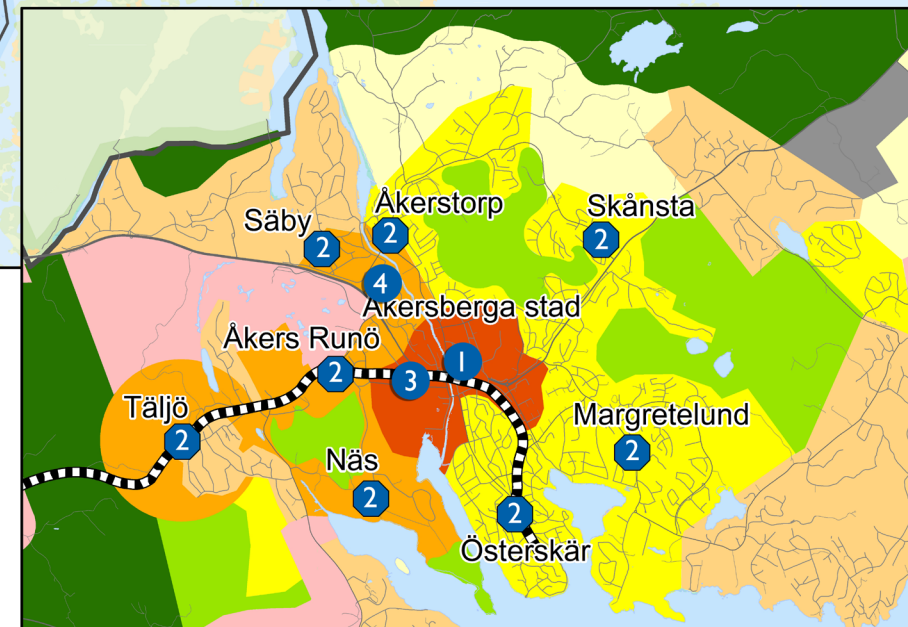
Utvecklingskarta näringsliv

Utvecklingskartan för näringsliv visar översiktsplanen förslag på markanvändning och var och hur näringslivet i kommunen ska utvecklas till år 2040.

Teckenförklaring

	Bebyggelse tät		Tätortsnära grönområde
	Bebyggelse tät med mix		Natur/skog
	Bebyggelse halvtät		Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse
	Bebyggelse mindre tät		Övrig lokala knutpunkt
	Landsbygd/Skärgård		Replipunkt
	Utredningsområde		Roslagsbanan
	Verksamheter		Vägledning nästa sida

Vägledning

Näringslivet i Österåker utvecklas i första hand inom dessa områden:

1. Åkersberga stad och Kanalstaden

Stadsmässig utveckling med blandning av bostäder och arbetsplatser i form av bland annat handel, kontor och service.

2. Lokala knutpunkter

Utvecklas med ett serviceutbud utifrån knutpunktens specifika förutsättningar.

3. Verksamhetsområden inom Åkersberga stad

Befintliga verksamhetsområdena omvandlas successivt till att rymma även bostäder.

4. Områden med fokus på handel

Pilstugetomten och Runö gårds norra utvecklas med handel och kopplas till befintliga bebyggelseområden.

5. Områden med fokus på kontor

Åkers Runö och i Roslagsbanans övriga stationslägen utvecklas kontor tillsammans med bostäder.

6. Områden med fokus på bland annat småindustri, verksamheter och sällanköpshandel

Brännbacken: Ytor för ytkrävande verksamheter/ småindustri.

Rosenkälla och Rosenkälla syd: Utredningsområde.

Stava syd: Utredningsområde för verksamheter och sällanköpshandel.

7. Landsbygd och skärgård

På landsbygden och i skärgården ska förutsättningarna för fler arbetsplatser och ökad besöksnäring utredas och förbättras. I Åsättra på Ljusterö vidtas åtgärder för att Åsättra ska leva upp till förväntad standard som replipunkt.

I takt med att de mer centrala delarna av Stockholmsregionen exploateras och förtätas behöver

företag inom företrädesvis lättare industri hitta nya lokaliseringalternativ. Med bra kommunikationer och rekryteringsbas utgör Österåker ett attraktivt alternativ.

Att arbeta vidare med

Ta fram en näringslivsstrategi med handlingsplan.

Ta fram en handelspolicy.

Transport

I detta avsnitt beskrivs hur transportsystemet i Österåker kan utvecklas. Det föreslås riktlinjer för hur transportsystemet kan stärkas och var i kommunen kopplingar och åtgärder kan göras.

Förutsättningar

För att skapa ett hållbart transportsystem i kommunens tätbebyggda område med minskad klimatpåverkan och attraktiva stadsmiljöer krävs att transportsystemet planeras utifrån prioriteringsordningen gång, cykel, kollektivtrafik, nyttotrafik och biltrafik.

Bra och utvecklade kommunikationer är av grundläggande betydelse för vår välfärd, folkhälsa och sociala välmående. Transportsystemet innefattar alla typer av transporter i kommunen, från gång och cykel till bilar, båtar och helikoptrar.

I Åkersberga är gång- och cykelvägnätet förhållandevis väl utbyggt, men det saknas regionala cykelkopplingar till och från kommunen.

Kommunen kollektivtrafikförsörjs med Roslagsbanans tågtrafik som går mellan Stockholms östra och Österskär. Det finns också ett antal lokala

och regionala busslinjer där de flesta ansluter till en bytespunkt mellan tåg och buss.

I Österåker finns 37 bryggor som trafikeras av Waxholmsbolaget. Åsättra hamn på Ljusterö är replipunkt i skärgården och Ingmarsö är kommunens kärnö.

Infartsvägen för bil till kommunen och Åkersberga är väg 276 och utgör huvudvägnätets stomme. Väg 274 och Svinningevägen fungerar också som infartsvägar i kommunen med större trafikmängder. Övriga vägnätet i Åkersberga består i huvudsak av uppsamlingsgator till väg 276 och lokalgator. Genom Röllingby/Hackstaområdet går sedan tidigare ett vägreservat. En vägkoppling mellan Kvisslingbyvägen och Isättrakorsningen utreds även.

Utmaningar

- Öka andelen resor som sker till fots, med cykel och med kollektivtrafik.
- Minska transportsystemets negativa klimat- och miljöpåverkan.
- Förbättra framkomligheten och minska den tunga trafiken genom Åkersberga centrum.
- Förbättra tillgängligheten på landsbygden och i skärgården.

Framtidsbild 2040

Transportsystemet 2040 är effektivt och hållbart. Transportsystemet underlättar för de människor som bor i Österåker och för de som vill besöka kommunen. Det går snabbt att ta sig mellan olika målpunkter och kollektivtrafiken är väl utvecklad. Det är lätt att pendla till och från Österåker och det finns kollektiva tvärförbindelser och snabba anslutningar till bytespunkter i andra kommuner. Det är lätt att transportera sig inom kommunen med andra transportmedel än bilen. Österåker är en cykelkommun där invånarna har möjlighet att arbetspendla till andra kommuner med cykel. Skärgården och naturen är lätt att nå och transporterna på vattnet är många. I trafiken sker få olyckor, mindre fortkörning och det finns en acceptans mellan de olika trafikslagen. Alla känner sig trygga i trafiken oavsett transportmedel. Det är dessutom roligt att resa och ibland är resan i sig en upplevelse.

Riktlinjer

Utveckla gångtrafiken i kommunen.

Gångtrafiken i Österåker ska öka och fotgängare ska ses som ett eget trafikslag med egna behov i kommunens planering. Genom ett utvecklat sammanhängande gångvägnät som är tryggt, säkert och tillgängligt skapas fler trivsamma ytor för fotgängare. Kommunens planering ska bidra till täta och funktionsblandade miljöer, där verksamheter och service ligger inom korta avstånd. Även gestaltning och skötsel av gångvägarna är viktiga faktorer för att främja gångtrafiken.

Utveckla cykelvägnätet.

Det lokala cykelvägnätet ska byggas ut och knyta ihop de olika delarna i kommunen med varandra. Trygga och säkra cykelvägar ska finnas mellan

samtliga lokala knutpunkter och ett antal servicenoder, samt mellan dessa och centrala Åkersberga. De regionala cykelstråken byggs ut och kopplar ihop Österåker med grannkommunerna. Cykeln ska ses som ett eget transportmedel i kommunens planering. I Åkersberga stad ska cykeln få ta plats, både med väl dimensionerade cykelvägar och cykelparkeringar.

Utveckla rekreativa gång- och cykelstråk.

Gång- och cykelvägnätet ska främja motions-, rekreations- och turistcykling. Detta genom att utveckla rekreativa gång- och cykelstråk till och i kommunen.

Planera och verka för utbyggd och utvecklad kollektivtrafik regionalt och i kommunen.

Arbeta för god framkomlighet för kollektivtrafiken i viktiga kollektivtrafikstråk. Planera för att ge goda möjligheter för pendling med kollektivtrafik till och från kommunen genom att stärka strategiska knutpunkter för kollektivtrafik. Prioritera bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen för att stärka resenärsunderlaget.

Verka för ett transportsystem som bidrar till utvecklingen av en levande skärgård.

Verka för utbyggnad av säkra gång- och cykelvägar och attraktiv kollektivtrafik i skärgården. Skapa en hållbar godshantering och infrastruktur för båtar. Samverka regionalt för att stärka transportsystemet i skärgården.

Möjliggör för hållbara resmönster.

Den fysiska utformningen av transportsystemet ska göra det lätt att välja hållbara transporter. Arbeta med beteendepåverkan och informationsåtgärder för att påverka vilka färdmedel som används för olika ändamål. Det ska vara enkelt att välja hållbara transportsätt framför bilen och kommunen ska verka för en tillgång av bilpooler och samåkningstjänster.

Planera för ett transportsystem med minskad klimatpåverkan.

Planera för ett yteffektivt transportsystem med minskade utsläpp. Transportsystemet ska ta hänsyn till värdefulla kultur- och naturmiljöer. Genom ett utvecklat vägnät för fotgängare och cyklisterna minskar korta resor med bil och de lokala utsläppen.

Planera för effektiva godstransporter.

I första hand ska bensinstationer och ytkrävande verksamheter som genererar transport med farligt gods lokaliseras väster om Åkersberga och med närhet till väg 276 och E18. Till verksamhetsområden och större arbetsplatsområden ska kollektivtrafik samt gång- och cykelväg finnas. Hållplatser med cykelparkering planeras i nära anslutning till målpunkterna. Godstransporter ska planeras så att de inte förhindrar mobilitet i kommunen, samt minimerar buller. Kommunen ska verka för samordnade varutransporter.

Planera för ett framkomligt, säkert och robust bilvägnät.

Planera för ett bilvägnät med en tydlig och sammanhängande struktur. Det befintliga vägnätet ska nyttjas mer effektivt och görs mer framkomligt. Det ska finnas säkra korsningspunkter och gatorna ska vara anpassade efter passande hastigheter.

Planera för ett effektivt nyttjande av parkering.

Planera för ett minskat behov av bilparkering och ett samnyttjande av parkeringsplatser. Det ska finnas en god tillgång på cykelparkering och pendlarparkeringar för cykel och bil planeras i kollektivtrafiknäralägen. Parkering ska placeras på ytor olämpliga för annan markanvändning.

Nyttja befintlig infrastruktur mer effektivt.

Använd Trafikverkets ”4-stegsprincip” som metod vid uppkomna brister i infrastrukturen. Prioritera yteffektiva färdmedel som gång, cykel och kollektivtrafik där det är ont om utrymme.

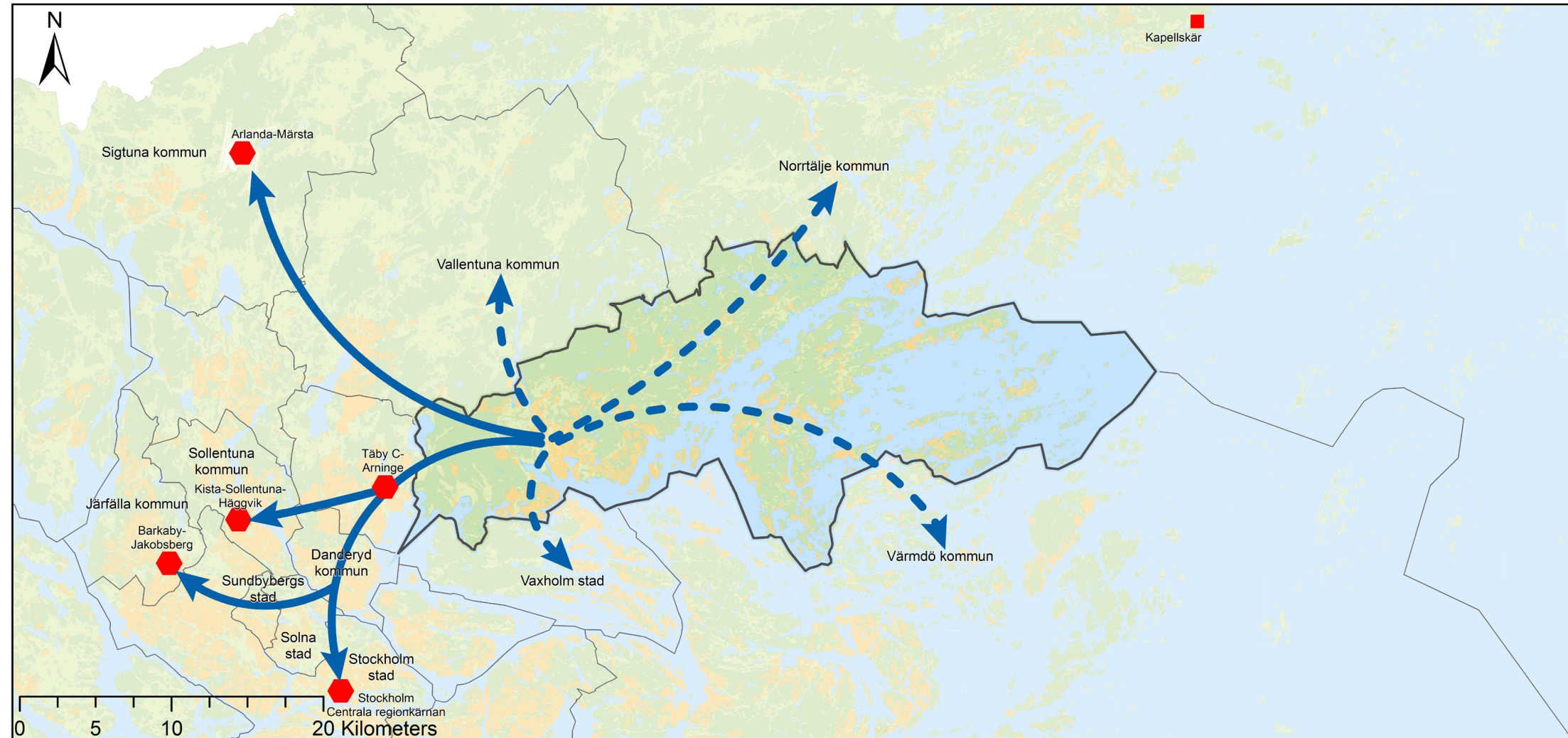
Verka för stärkta kopplingar till regionala målpunkter.

Samverka regionalt för ett utvecklat transportsystem mellan Österåker och viktiga målpunkter i Stockholmsregionen. Detta gäller särskilt kopplingen till regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och tvärkopplingar till regionala stadskärnor västerut, samt förbättrad koppling till Arlanda.

Regional transportkarta

Den regionala transportkartan visar de regionalt viktiga transportkopplingarna för Österåkers kommun.

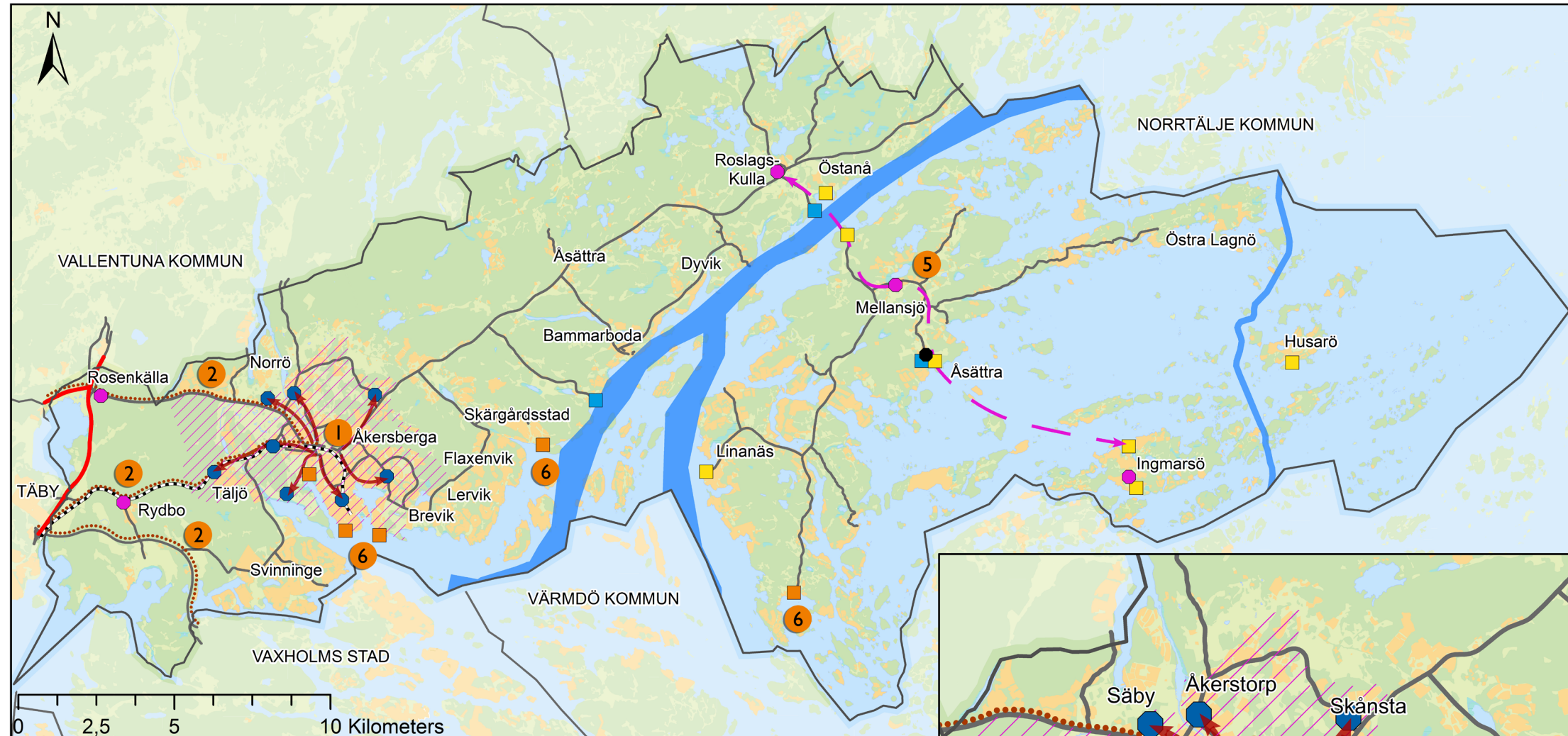

Teckenförklaring

- Hamn av regionalbetydelse
- ⬡ Regional stadskärna
- Huvudsakliga regionala kopplingar att stärka
- - - Andra regionala kopplingar att stärka

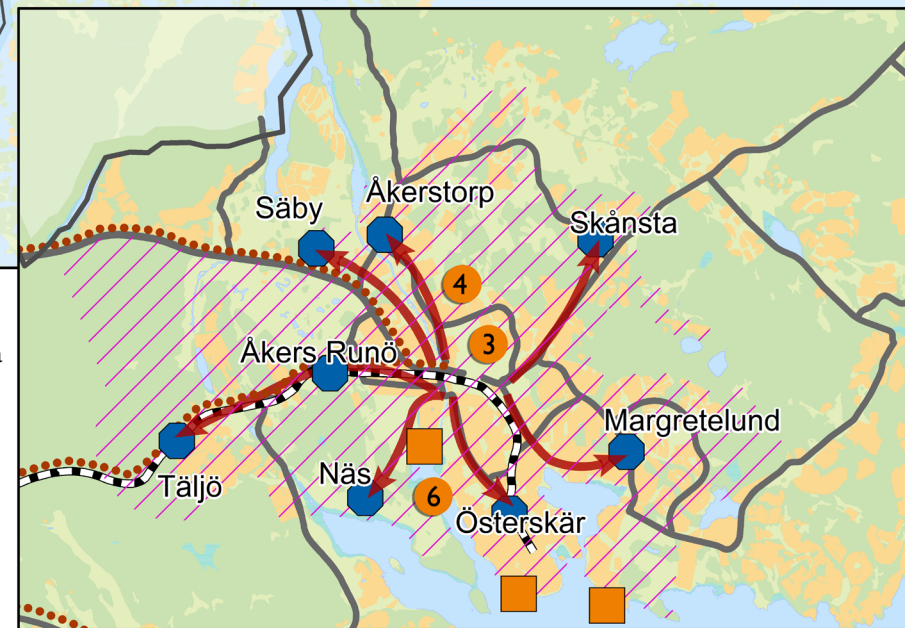
Utvecklingskarta transport

Utvecklingskartan för transport visar översiktsplanen förslag på övergripande utveckling av Österåkers transportsystem till år 2040.

Teckenförklaring

	Utveckling av finmaskigt gång- och cykelvägnät		Riksstressvägar		Vägledning nästa sida
	Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse		Huvudväg		
	Övrig lokal knutpunkt		Regionalt cykelstråk		
	Replipunkt		Huvudstråk att utreda		
	Brygga att utreda		Riksstressjärnväg		
	Brygga för persontransporter		Transportkoppling att utreda		
	Brygga för godstransporter		Riksstresssjöfart		

Vägledning

1. Utveckla ett finmaskigt gång- och cykelvägnät i och kring Åkersberga.

Gång- och cykelvägnätet i och kring Åkersberga byggs ut och knyts ihop. De lokala knutpunkterna knyts ihop med gång- och cykelvägar för att göra det lätt att röra sig mellan dessa. Det ska finnas gena gång- och cykelvägar till service, kollektivtrafik, rekreativa och kulturella målpunkter samt till torg och parker. Skapa tydliga kopplingar och övergångar över fysiska barriärer som till exempel Roslagsbanan och Åkers kanal.

2. Utveckla det regionala cykelvägnätet.

Det regionala cykelvägnätet byggs ut enligt den regionala cykelplanen. En sträckning från Åkersberga längs med Roslagsbanan mot Täby centrum-Arninge och en sträckning längs väg 274. Ytterligare en sträckning från Åkersberga längs väg 276 mot Rosenkälla och vidare mot Vallentuna föreslås.

3. Utveckla ett resecentrum vid Åkersberga station.

Den befintliga bytespunkten mellan tåg och buss utvecklas till ett resecentrum där det är lätt att byta mellan alla transportslag. Service utvecklas för att göra det bekvämt att resa kollektiv. Med ett resecentrum stärks Åkersberga station som mötesplats med handel och service.

4. Utveckla huvudstråk.

Utveckla och säkra framkomligheten för gång- och cykelväg och kollektivtrafik i huvudstråken.

5. Utveckla transportsambandet Roslags-Kulla – Ljusterö – Ingmarsö.

Kopplingen Roslags-Kulla - Ljusterö - Ingmarsö utvecklas för att förbättra tillgängligheten till skärgården. Kopplingen stärks genom en utveckling av bytespunkter för de olika transportslagen och godshantering.

6. Utred bryggor.

Utred utpekade bryggor för gods- och persontransporter.

Att arbeta vidare med

Vidta åtgärder för att stärka Ljusterö – Åsättra som replipunkt.

Arbeta med genomförande av transportåtgärder som föreslås i strategiska planer. Till exempel trafikplan, gångplan och parkeringsstrategi.

Genomför utredningar för transporter av farligt gods och annan godstrafik.

Utred trafikplaneringen för skärgårdstrafiken med utgångspunkt i replipunkten, samt möjlighet till färjelinje mellan fastlandet och Ljusterö.

Utred transportkoppling till Arlanda.

Rekreation, kultur- och naturmiljö

I detta avsnitt beskrivs förutsättningar och utmaningar för rekreation, kultur-, naturmiljö i kommunen. Det föreslås riktlinjer för bevarande och utveckling och vilka kultur- och naturområden i kommunen som bör utvecklas.

Österåker är en skärgårdskommun belägen i Roslagen, med rekreationsområden, kulturlandskap och miljöer med höga naturvärden. Närheten till naturen och havet och möjligheten till ett aktivt friluftsliv är viktiga delar av kommunens identitet.

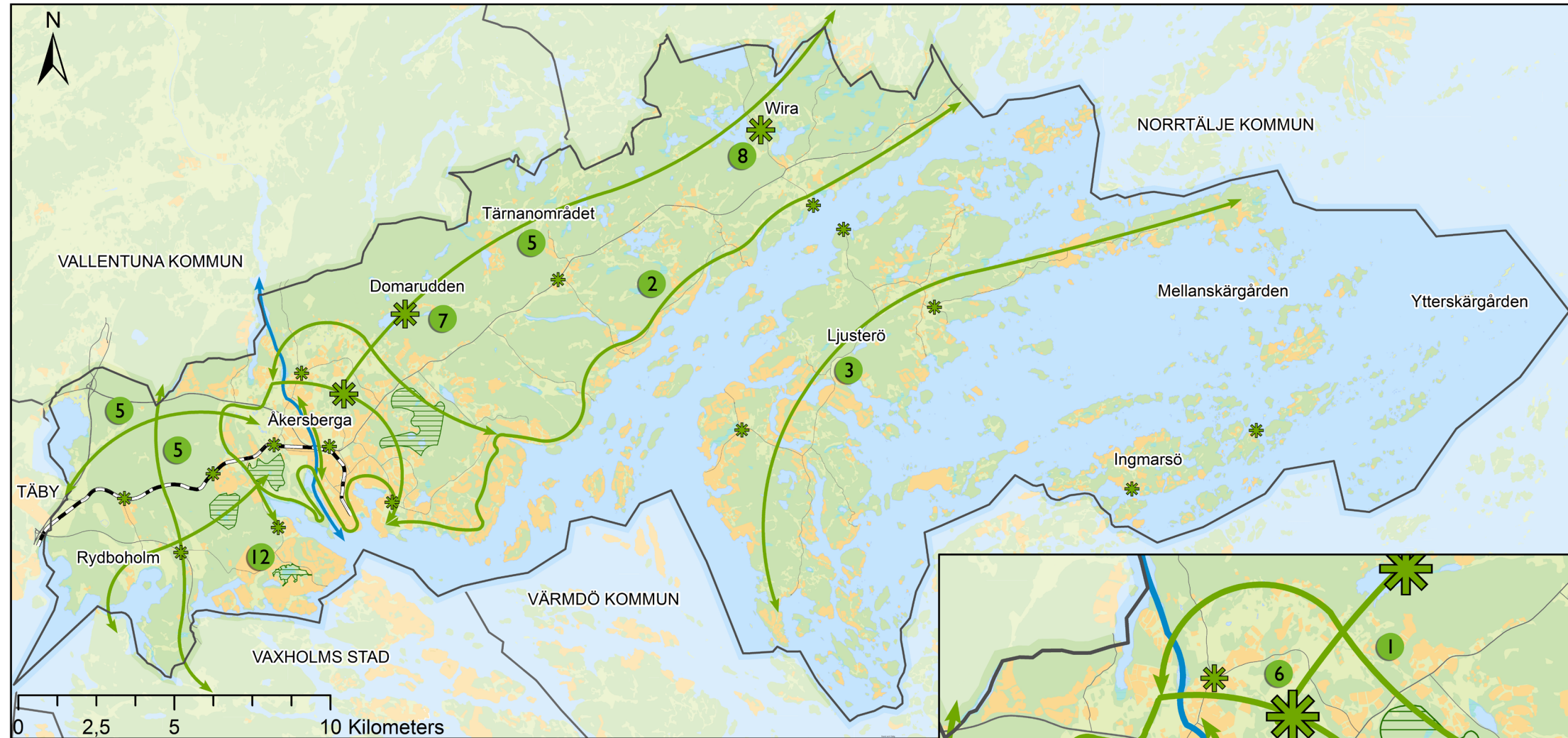
För att utveckla kommunen på ett hållbart sätt behövs naturen som en tillgång för att bidra med olika ekosystemtjänster. Naturen och friluftslivet utvecklas tillsammans med bebyggelsen. Hänsyn tas till Storstockholms gröna kilar (sammanhängande tätortsnära naturområden som finns utpekade i RUFSS 2010) och den kommunala grönstrukturen i kommunen utvecklas. En sammanhängande och tydlig grönstruktur skapas och bibehålls, med variationsrika gröna gångstråk från bebyggelsen till större strövområden och ut i de gröna kilarna. Den regionala och kommunala grönstrukturen utvecklas i samklang och förstärker varandra.

Nedan följer utvecklingskartan för hela kommunens grönstruktur och ämnesspecifika avsnitt med riktlinjer för rekreation, kulturmiljö och natur- och vattenmiljö.

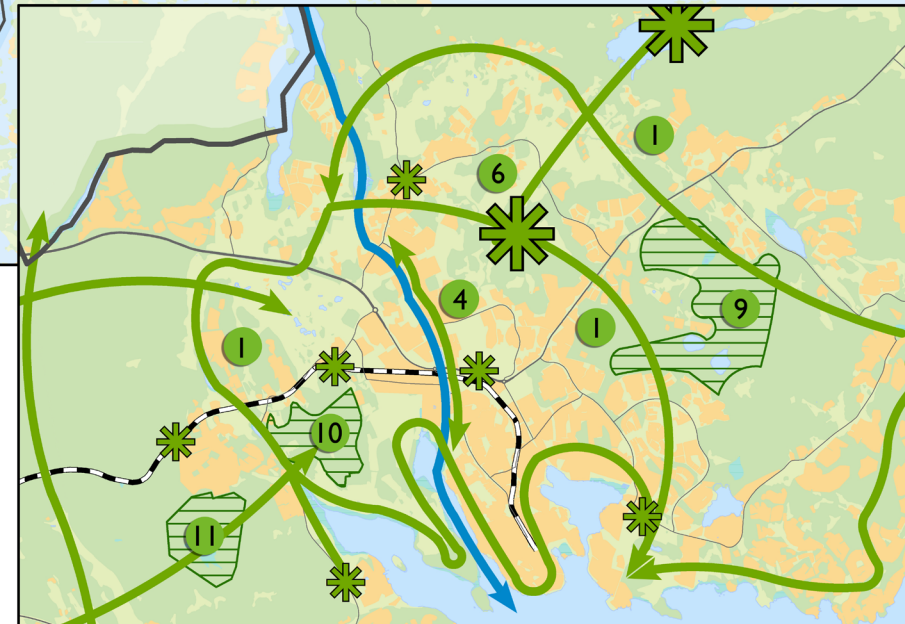
Utvecklingskarta grönstruktur

Utvecklingskartan för grönstruktur visar översiktsplanens förslag på övergripande utveckling av Österåkers grönstruktur gällande rekreation, kultur- och naturmiljö till år 2040.

Teckenförklaring

- Grönområde att utreda
- Grönstråk
- Vattenstråk
- Stor grön målpunkt
- Grön entré
- Vägledning nästa sida

Vägledning

1. Åkersbergastråket

Ett rekreations- och kulturmiljöstråk som går runt Åkersberga föreslås utvecklas. Stråket föreslås passera flera tätortsnära friluftsområden. En del av sträckningen ska utgöras av Långhundraledens västra del där ett kulturmiljöstråk föreslås.

2. Kuststråket

Längs kusten går ett viktigt ekologiskt spridnings-samband för ädellövsarter. Kusten och grönområdena längs med den föreslås tillgängliggöras genom till exempel rekreationsstråk.

3. Ljusteröstråket

Grönstrukturen på Ljusterö föreslås utvecklas och kan knytas samman genom till exempel rekreationsstråk.

4. Åkers kanal

En vidare utveckling av kulturmiljö- och rekreationsstråket längs Åkers kanal föreslås.

5. Befintliga vandringsleder

Fortsatt utveckling av Roslagsleden och Blå leden föreslås.

6. Röllingby/Hackstaområdet

Utvecklingen av idrotts- och friluftslivet i området fortsätter och kulturmiljön tillgängliggörs.

7. Domarudden

Domarudden är en viktig punkt ut i kommunens stora skogsområde. Fortsatt utveckling av friluftslivet i området föreslås. Tillgängligheten till naturen kan utvecklas genom till exempel ett naturrum. Det kan finnas behov av att utöka naturreservatet mot Trehörningsskogen, nordöst om befintligt reservat, för att säkra områdets rekreativa värden.

8. Wira bruk

Wira bruk pekas ut som en viktig målpunkt för natur- och kulturmiljö i kommunen. Wira som målpunkt föreslås stärkas som en viktig entré till Tärnanområdet norr ifrån.

9. Trastsjöskogen

Möjligheten att säkra friluftslivet i Trastsjöskogen föreslås utredas. Utbredningen av området behöver utredas vidare.

10. Björnungsskogen

Björnungsskogen föreslås utvecklas som friluftsliv- och rekreationsområde. Utbredningen av området utreds i kommande planläggning.

11. Träskmossen & Vitmossen

Utred möjligheten att skydda Träskmossen och Vitmossens känsliga miljöer samt tillgängliggör området för friluftsliv. Utbredningen av området behöver utredas vidare.

12. Karsvreta träsk

Karsvreta träsk naturreservat föreslås utvecklas för att bevara de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i området. Reservatet syftar också till att tillgängliggöra området för friluftsliv och rekreation.

Rekreation

Förutsättningar

Det finns många fina naturmiljöer i Österåker och kommunen har flera större rekreativområden för promenader, strövande och utflykter. Områdena kan delas in i tre olika landskapskaraktärer: skogen, kusten och skärgården. I kommunens norra delar finns ett nästan obrutet skogsområde med många sjöar och vildmarkskänsla.

Kustlandskapet och närheten till havet utgör ett viktigt värde som behöver göras mer tillgängligt. Kustlandskapet kan följas från Rydboholm via Svinninge, Näs, Åkers kanal vidare mot Margretelund och Brevik och vidare norrut mot Östanå.

I skärgården finns goda möjligheter till ett aktivt båtburet friluftsliv. Ljusterö är en välbesökt ö med flera rekreativområden. Förutom Ljusterö finns även stora rekreativområden i mellanskärgården och ytterskärgården vilka omfattas av riksintresse för friluftslivet.

Utmaningar

- Säkerställa tillgången och tillgängligheten av rekreativområden och tätortsnära natur när Österåker växer.

Framtidsbild 2040

År 2040 är Österåker en kommun med ett rikt friluftsliv. Genom kommunens aktiva båtliv och många rekreativområden och vandringsleder med gröna målpunkter och entréer är det alltid enkelt att hitta ut i naturen och till vattnet. Friluftslivet och naturen har en positiv påverkan på folkhälsan och bidrar med naturpedagogik. I och kring Åkersberga finns flera tätortsnära naturområden med möjlighet att ta sig ut i de större rekreativområdena. Det är lätt att ta sig till och mellan rekreativområdena genom att gå, cykla eller åka kollektivt. Det aktiva friluftsliv- och båtlivet stärker Österåkers identitet som skärgårdskommun.

Riktlinjer

Planera för god tillgång till tätortsnära natur.

Tillgång och tillgängligheten till större strövområden (större än 30 hektar) i de tätortsnära lägena ska vara god. Vid exopoltering bör hänsyn tas till friluftslivet och tysta områden.

Säkra tillgången till bostadsnära parker och naturmiljöer.

Österåkersborna ska ha tillgång till parker och närnatur på gångavstånd (300 meter) från bostaden, förskolan, skolan och arbetsplatsen. Kommunala parker och naturmiljöer utvecklas och definieras i dialog med Österåkersborna. Detta för att främja invånarnas livskvalitet, hälsa, och rekreation, samt bidra med naturpedagogik.

Utveckla Österåkers rekreativområden och miljöer.

Friluftslivet och möjligheten till rekreation stärks genom att upplevelsevärden och målpunkter i kommunens rekreativområden utvecklas. Utveckla tillgängliga gröna entréer kopplade till kollektivtrafik. Skapa nya rekreativområden i kommunen för att tillgängliggöra och knyta ihop rekreativområdena.

Utveckla tillgängligheten till kust- och sjönära strövområden.

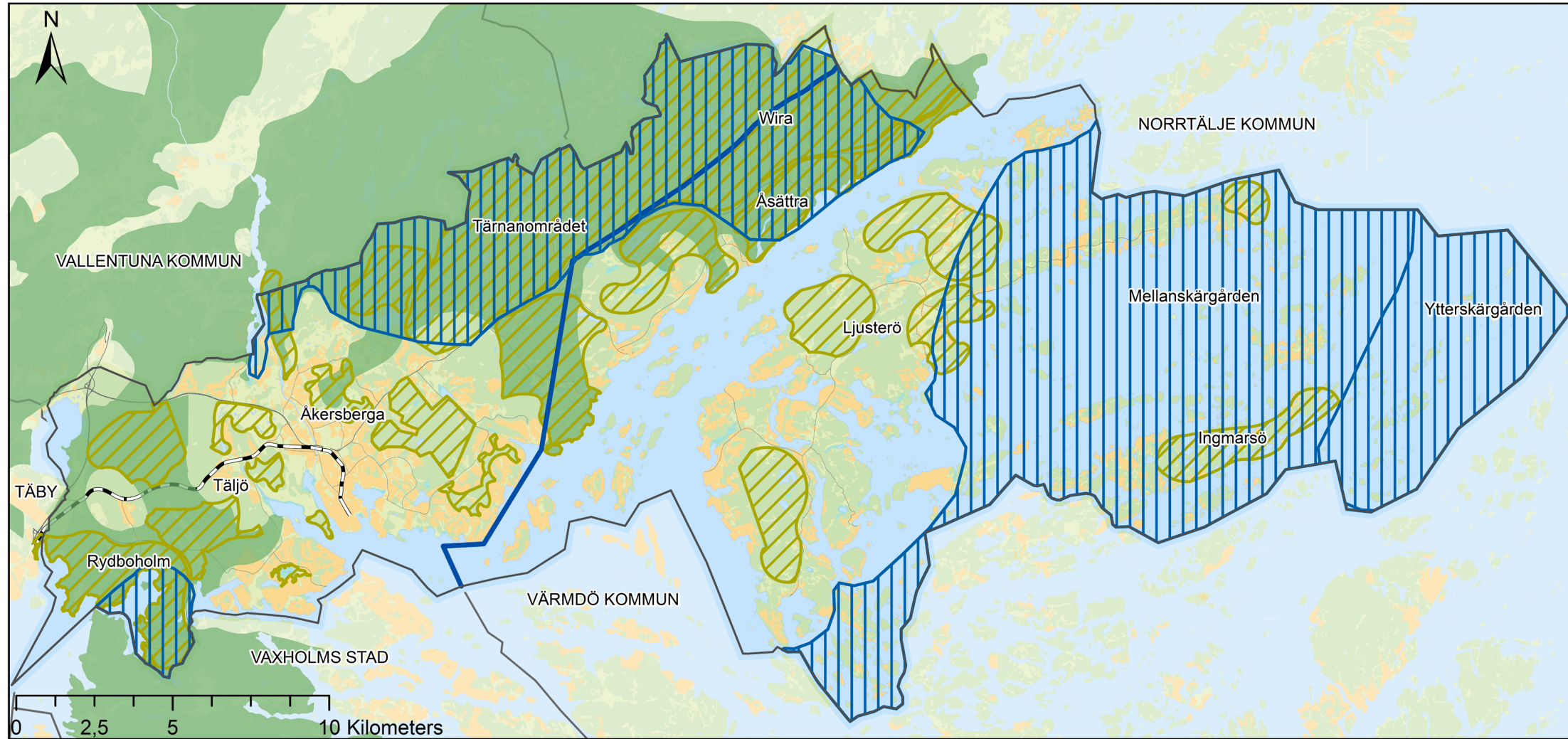
Tillgängligheten till strandområden och målpunkter längs kusten och sjöarna så som bryggor, stränder och attraktiva vattennära miljöer ska vara god. Utveckla tillgängligheten till havet och skärgården. Kopplingen skärgård-fastland utvecklas genom nya rörelsestråk, kollektivtrafik och målpunkter.

Att arbeta vidare med

Ta fram en friluftslivsplan med åtgärder och förslag för friluftslivet i kommunen.

Hänsynskarta friluftsliv

Hänsynskartan för friluftsliv visar var i kommunen hänsyn till friluftslivet bör tas.

Teckenförklaring

- Regional grönstruktur
- Gräns för riksintresse kust- och skärgård
- Riksintresse friluftsliv
- Friluftsområde

Kulturmiljö

Förutsättningar

Stora delar av Österåker är präglad av natur- och kulturlandskap samt av jord- och skogsbruk. Österåker är en rik kulturbygd där det förutom ett stort antal fornlämningar och kulturhistoriska byggnader finns välbevarade helhetsmiljöer och större välbevarade kulturlandskap varav Rydboholm, Åkers kanal, Roslags-Kulla, Wira bruk och Skärgården - Husarö - Ingmarsö är av riksintresse för kulturmiljövården. Uppdatering av riksintressen för kulturmiljövården pågår och förväntas vara färdigt år 2019.

I kommunen finns en stor landskapsvariation med kobbar, skärgårdsjordbruk, herrgårdslandskap, åkerbruk och skogslandskap. Närheten till havet har historiskt spelat stor roll i kommunen. Kommunens läge vid strategiska vattenleder och inloppet till den historiska Långhundraleden har lämnat efter sig fornborgar, medeltidsborgar, byar, gods och storgårdar. Landskapet har brukats för matproduktion, energiförsörjning och skogsproduktion och det finns lämningar efter täkt- och gruvverksamhet.

Utmaningar

- Utveckla Österåker på ett sätt som lyfter fram och tar tillvara kommunens historiska arv.
- Skapa förutsättningar för att bevara kulturlandskapet med dess biologiska och rekreativa värden.

Framtidsbild 2040

Österåkers kulturhistoria spelar en viktig roll för kommunens identitet. De olika kulturmiljöerna finns väl bevarade och utvecklade. Kulturmiljöerna är tillgängliga och hjälper till att skapa kunskap om kommunens historia. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader finns bevarade och bidrar tillsammans med kulturmiljöerna till att synliggöra Österåkers årsringar.

Riktlinjer

Vårda och tillgängliggör kommunens kulturmiljöer.

Kulturmiljöerna i kommunen ska göras mer tillgängliga genom till exempel skötsel, information och utveckling av rekreativa kulturmiljöstråk. Vid planläggning ska hänsyn tas till landskapets karaktär och historia.

Bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader ska bevaras. Ändringar på sådana byggnader ska inte förvanska byggnaden eller miljön byggnaden befinner sig i.

Beakta landskapsbilden i planeringen.

Vid planläggning där det finns historiska spår ska en landskapsanalys och kulturmiljöanalys göras.

Att arbeta vidare med

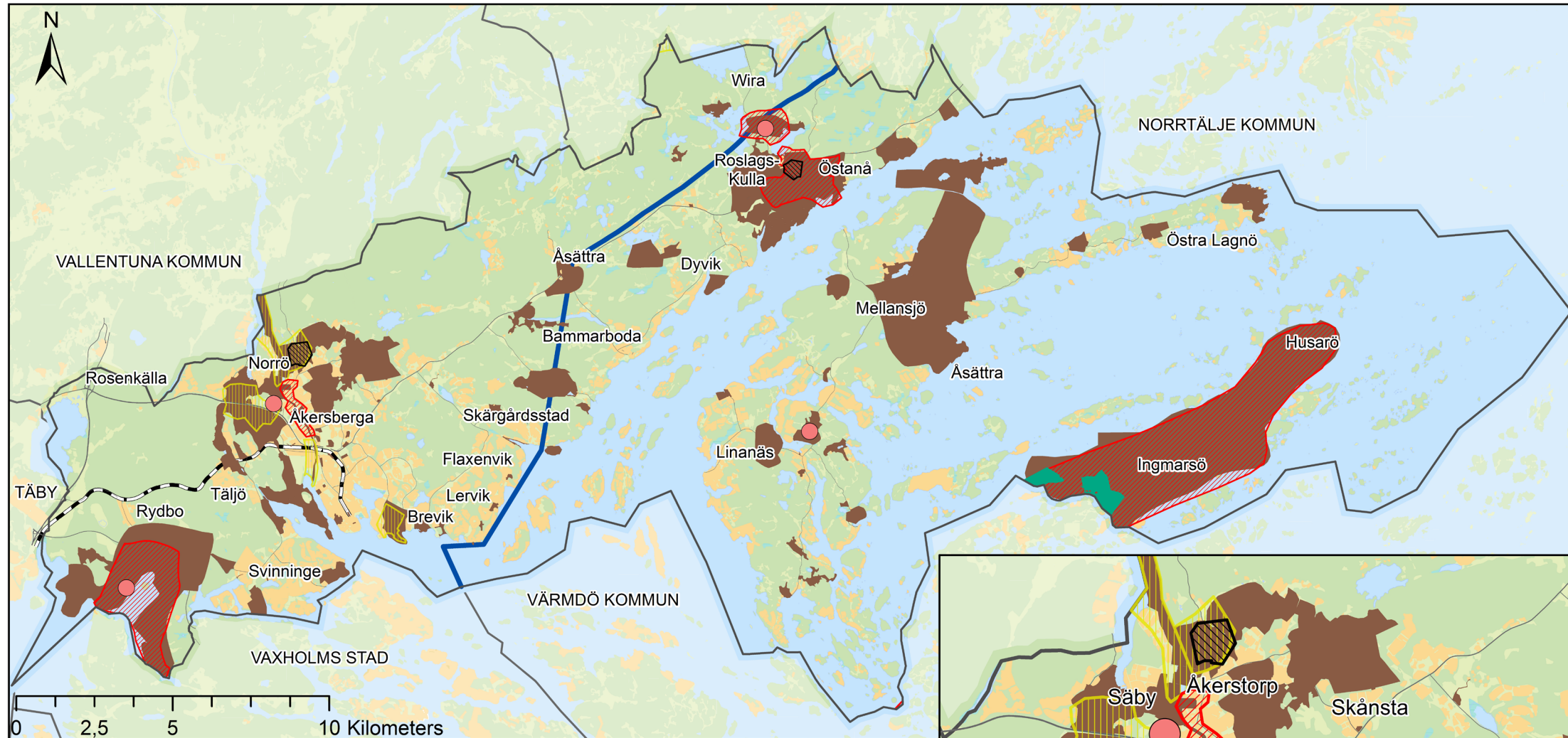
Uppdatera kommunens kulturmiljöprogram.

Ta fram en fornvårdsplan.

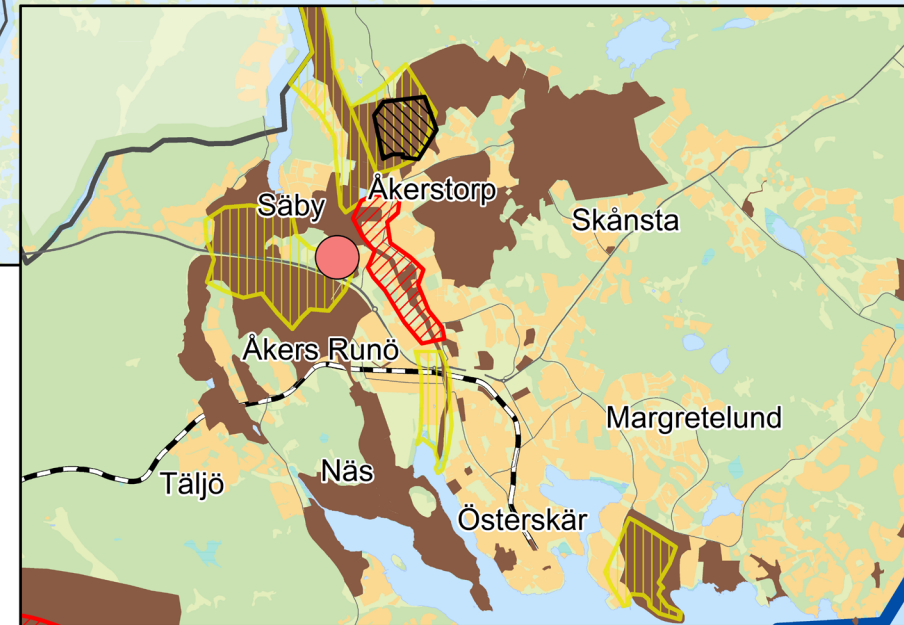
Hänsynskarta kulturmiljö

Hänsynskartan för kulturmiljö visar var i kommunen hänsyn till kulturmiljön bör tas.

Teckenförklaring

- Byggnadsminne
- ▨ Landskapsskydd
- Kulturreservat
- ▨ Riksintresse kulturmiljö
- ▨ Kulturmiljö av regionalt intresse
- Kulturmiljö av kommunalt intresse
- Gräns för riksintresse kust- och skärgård

Natur- och vattenmiljö

Förutsättningar

I Österåker finns en mängd områden med varierande naturvärden. Skogar, naturbetesmarker, sumpskogar och våtmarker med höga naturvärden, utgör tillsammans Österåkers natur. I kommunen finns tre områden som utgör riksintresse för naturvärden: Ullnasjöns De Geermoräner, mellanskärgården och ytterskärgården.

Österåker är en del av Stockholmsregionens gröstruktur och Angarnskilen går genom kommunens norra delar medan Bogesundskilen går genom de sydvästra delarna. Areella näringar utgör stora delar av kommunen. Jordbruk upptar en mindre del av ytan och bedrivs i liten skala medan skogsbruk bedrivs i stora delar av kommunen.

Det finns ett stort antal sjöar och vattendrag i kommunen. Vattenkvaliteten är huvudsakligen klassad till måttlig ekologisk status och god kemisk status (exklusive kvicksilver).

I kustlandskapet på fastlandet och Ljusterö finns flera områden värdefulla för både fisk- och fågel-faunan. Kustmynnande vattendrag, flador och hävdade strandängar utgör några viktiga biotoper. I

kommunen finns flera grunda skyddade vikar vilka utgör viktiga rekryteringsområden för fisk.

Utmaningar

- Bevara känsliga miljöer när Österåker växer.
- Ta tillvara på och utveckla kommunens ekosystemtjänster.

Framtidsbild 2040

I Österåker ges utrymme för djur och natur. Det finns en stor biologisk mångfald och kommunen arbetar aktivt för att skydda och utveckla värdefulla miljöer och spridningssamband. Kommunens ekosystemtjänster är väl kartlagda och integrerade i planeringen. Sjöar, vattendrag och kustvatten har god ekologisk status. Friluftsliv och besöksnäringen i kommunens natur- och vattenområden sker på ett ekologiskt hållbart sätt och bidrar till en ökad kunskap om kommunens natur- och vattenmiljö.

Riktlinjer

Värna särskilt värdefulla områden för naturvärden.

Värna och vårda särskilt värdefulla sjöar, vikar och marina miljöer, ängs- och betesmarker, skogslandskap, ädellövsskogmiljöer och kulturmiljöer.

Utveckla kommunens ekosystemtjänster.

Planera för god tillgång på ytor för ekologiska funktioner för att stärka kommunens resiliens. Exempel på sådana funktioner är jordbruksmark, ytor för dagvattenrening och rekreationsområden.

Planera med hänsyn till ekologiska spridningssamband.

Vid detaljplanering ska hänsyn tas till utpekade spridningssamband. Spridningssambanden analyseras och utvecklas strategiskt tillsammans med rekreationsvärden, kulturmiljövärden och ekosystemtjänsternas värden.

Bevara ytterskärgårdens känsliga miljö.

Den känsliga miljön i ytterskärgården bör i huvudsak lämnas orörd för ett skonsamt nyttjande för besöksnäring och båtfriluftsliv. Exploatering av ytterskärgården bör undvikas.

Värna vattenområden med höga biologiska värden. Vid exploatering ska hänsyn tas till områden med höga biologiska värden (se hänsynskarta vattenmiljö). Utveckla områdena med skötsel och tillsyn för att skapa förutsättningar för vistelse i dessa områden.

Värna grunda, oexploaterade, skyddade vikar med mycket växtlighet.

Grunda, oexploaterade, skyddade vikar är den viktigaste miljön för rekrytering av fisk i kustområdet. Miljöerna behöver ses i sin helhet och skyddas även utöver strandskyddet.

Kompensationsåtgärder för ingrepp i värdefulla natur- och vattenmiljöer.

Vid ingrepp av värdefulla natur- och vattenmiljöer ska kompensationsåtgärder utföras. Åtgärderna varierar utifrån de värden som påverkas. I största möjliga mån ska dessa utföras i samma område som ingreppet.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett åtgärdsprogram för grönstruktur.

Ta fram ett åtgärdsprogram för blåstruktur.

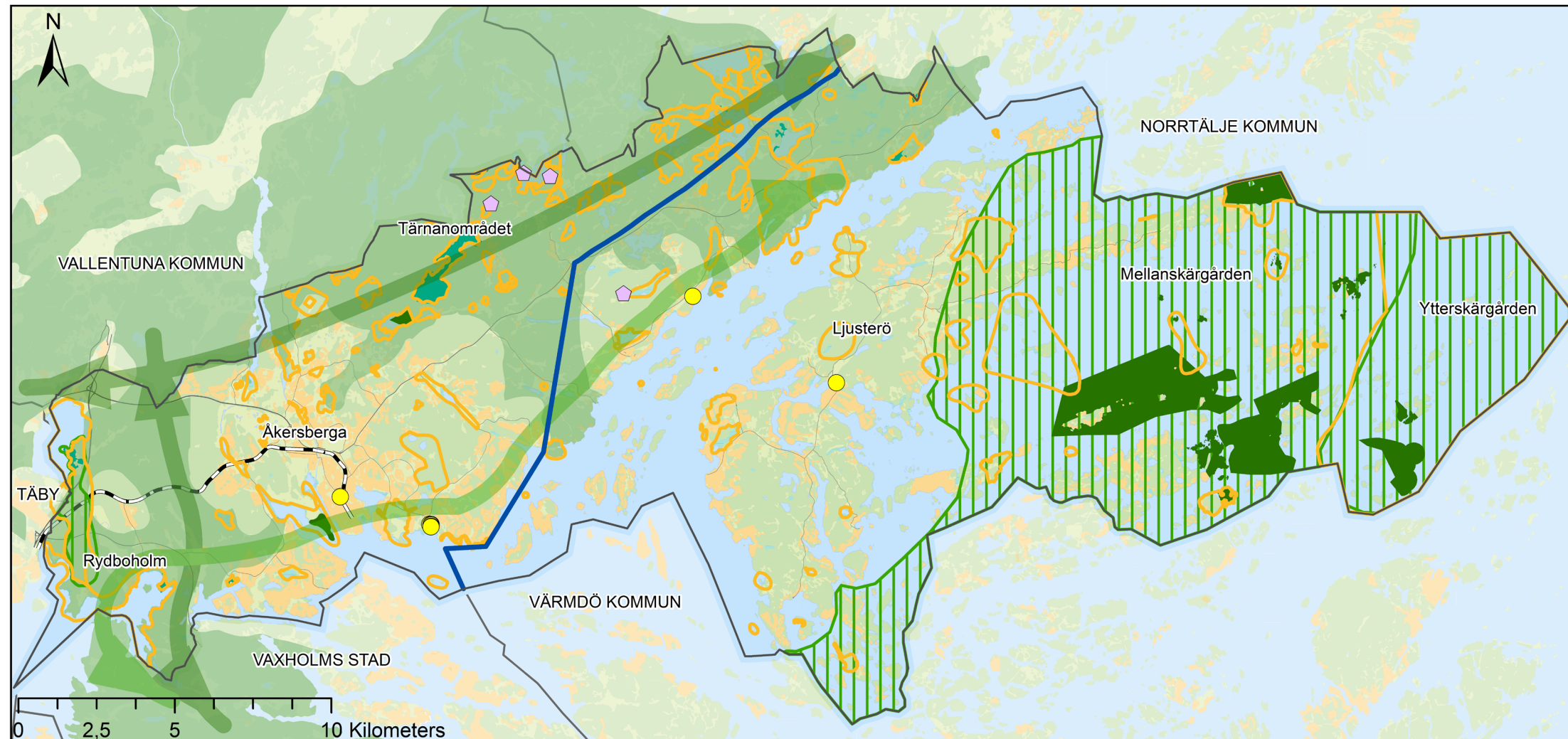
Ta fram en utvecklingsplan för ekosystemtjänster.

Ta fram en hållbarhetsredovisning för kommunen som uppföljning av miljömålen.

Hänsynskarta naturmiljö

Hänsynskartan för naturmiljö visar var i kommunen hänsyn till naturmiljön bör tas. Översyn av kommunens ekologiskt särskilt känsliga områden pågår under 2017.

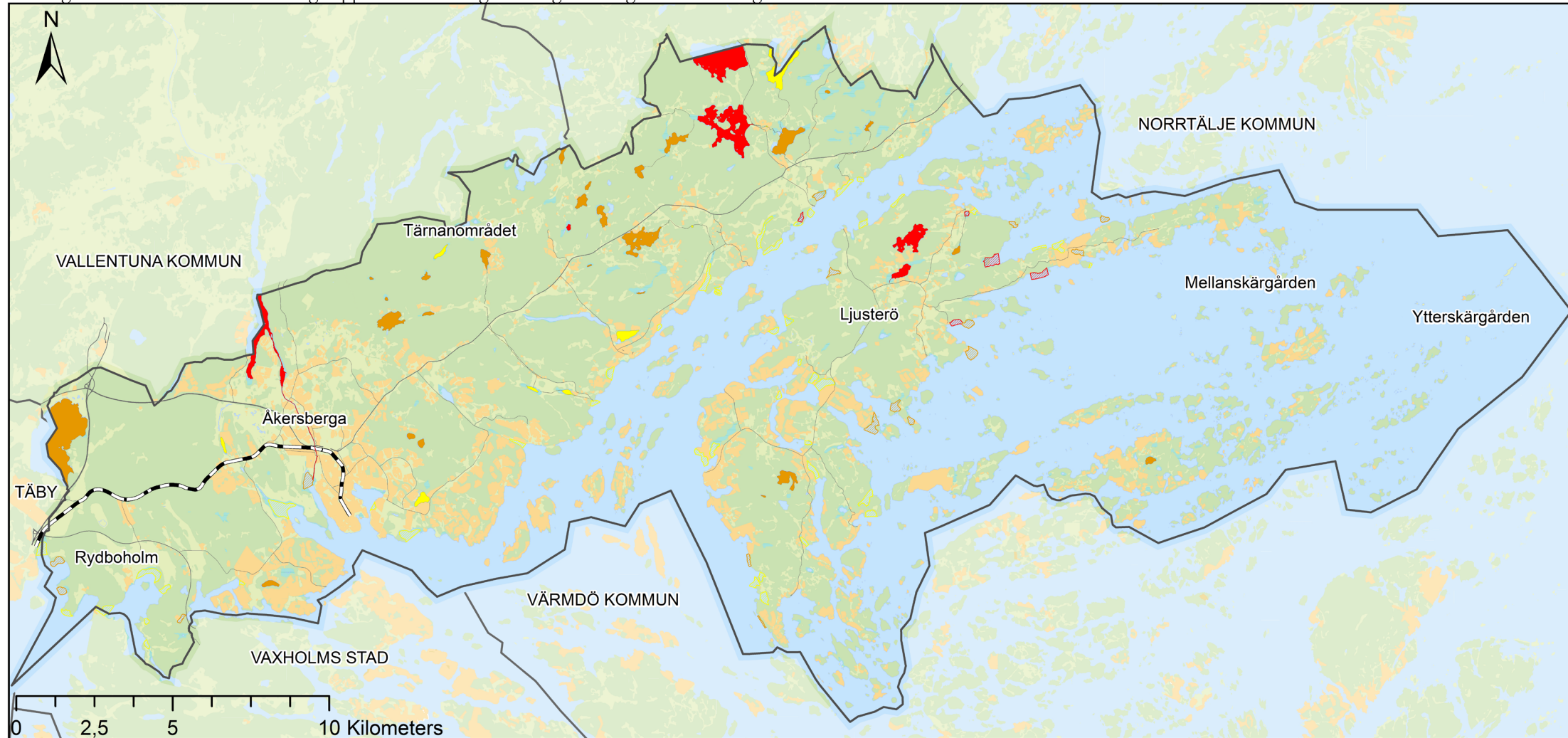
Teckenförklaring

	Riksintresse naturvård		Spridningssamband för barrskogsarter
	Gräns för riksintresse kust- och skärgård		Spridningssamband för ädellövsarter
	Regional grönstruktur		Biotopskydd
	Naturreservat		Naturminnen
	Natura 2000		
	Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO)		

Hänsynskarta kust- och vattenmiljö

Kartmaterial: Österåkers kommun

Hänsynskartan för kust- och vattenmiljö visar var i kommunens kust- och vattenmiljöer hänsyn till kust- och vattenmiljön bör tas. Värderingarna är gjorda 2008-2009 i samband med framtagandet av kommunens underlagsrapporter till Strategi för de gröna frågornas hantering i Österåkers kommun.

Teckenförklaring

Naturvärde sjöar och vattendrag	Naturvärde kustobjekt
Mycket högt naturvärde	Klass 1 - Nationellt värde
Högt naturvärde	Klass 2- Regionalt värde
Måttligt naturvärde	Klass 3 - Kommunalt värde

Offentliga rum

I detta avsnitt behandlas kommunens offentliga rum, de platser och områden som är tillgängliga för allmänheten, så som parker, torg och gaturum. Nedan beskrivs förutsättningar, riktlinjer och förslag på hur det offentliga rummet i kommunen kan utvecklas.

Förutsättningar

I samband med att Österåker växer behöver de offentliga platserna i kommunen utvecklas. För att göra detta behövs en helhetsbild och en tydlig inriktning på hur de ska hänga samman och förstärka varandra. Förutsättningar finns att skapa offentliga platser med vattenkontakt och en promenadvänlig kommun med många levande torg och gator.

Utmaningar

- Säkerställa ytor för människors behov av det offentliga rummet på lång och kort sikt.
- Säkerställa en god kvalitet på de offentliga platserna i både nya och befintliga områden.

- Öka andelen som känner sig trygga i kommunens offentliga miljöer.

Framtidsbild 2040

Österåker är en kommun med många möjligheter att röra sig och vistas på offentliga platser. I tätbebyggda områden finns ett rikt folkliv. Människor väljer gärna att träffas och umgås i parker och på torg. Det är attraktivt att gå och cykla, då gator och grönstråk är trevliga och trygga att röra sig i. Möjligheten att möta andra människor är stor. Det finns god tillgång till större vackra områdesparker för samling, fest, motion, lek och samvaro. Många väljer att bosätta sig i Åkersberga stad och övriga stationsnära stadsmiljöer

där behovet av de offentliga mötesplatserna är tillgodosedda och möjligheten att utföra sina vardags-sysslor kan göras inom närområdet utan bil.

Riktlinjer

Säkerställ ytor för miljön och människan vid planläggning.

När planprogram och detaljplaner upprättas ska behovet av parkmark, offentliga ytor, en sammanhängande grönstruktur och ekosystemtjänster beaktas. Barns och ungas behov ska vara i fokus och offentliga miljöer planeras med ett tydligt innehåll.

Skapa förutsättningar för kommersiell verksamhet i det offentliga rummet.

Kommersiell verksamhet såsom uteserveringar och marknadsstånd är en viktig del i det offentliga rummet. Dessa ska främja det offentliga livet i Österåker och bidra till upplevelser av miljön, även för dem som vistas där i icke kommersiellt syfte. Kommersiell verksamhet i det offentliga rummet ska inte ske på ett sätt som utesluter annan användning.

Planera för tydligare och bättre tillgänglighet vid bebyggelseutveckling.

I samband med bebyggelseutveckling av halvprivata grönområden såsom golfbanor, idrottsplatser med mera, ska dessa så långt som möjligt göras tillgängliga för allmänheten.

Ta tillvara gaturummet som en offentlig miljö.

I all infrastrukturplanering ska gaturummen betraktas som en offentlig miljö med en efter skala anpassad gestaltning.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett parkprogram.

Ta fram ett stadsmiljöprogram.

Skolor och förskolor

Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet. Som ett steg för att nå detta mål och säkerställa att behovet av förskolor och skolor tillgodoses behövs bland annat långsiktig planering. Nedan beskrivs förutsättningar och förslag på hur kommunen genom strategisk planering kan arbeta mot målet om länets bästa skolkommun.

Förutsättningar

I takt med att befolkningen växer så ökar behovet av lokaler för förskolor och skolor. Enligt bedömning 2016 finns behov av tolv nya förskolor och två till tre grundskolor fram till 2027. Även en ny gymnasieskola kan det finnas behov av under denna period.

Utmaningar

- Säkerställa behovet för skolor och förskolor.
- Skapa ändamålsenliga skol- och förskolemiljöer med aktiva friytor som utgår från barn och ungas bästa.
- Utveckla stadsmässiga skol- och förskolemiljöer när Åkersberga förtätas.

Framtidsbild 2040

Österåker är länets mest attraktiva skolkommun och behovet av såväl förskolor som skolor är tillgodosett. Det finns en variation när det gäller utbud. När nya lokaler och ytor tillkommer så beaktas riktlinjer för placering, utformning och förvaltning. Kommunen har prognoser över kommande behov och bedriver en strategisk planering av förskolor och skolor.

Riktlinjer

Vid planläggning säkerställs ytor och genomförande.

När planprogram och detaljplaner upprättas ska behovet av förskolor och skolor inom området

beaktas och vid behov säkerställas. I planarbetet regleras genomförandet.

Tänk nytt och modernt.

I utvecklingen av Åkersberga stad anpassas utformningen av nya skolor och förskolor till förutsättningarna i staden. Det kan gälla gestaltning och placering, men också åtgärder för att säkra hälsosamma miljöer genom att minska risk för bland annat bullerstörningar och luftföroreningar. Exempelvis våningsantal och storlek på utemiljön samt trafiklösningar kan behöva anpassas när nya skolor och förskolor ska tillkomma i staden. Framtidsspaning för inspiration föreslås vid planering och utformning av skolors

och förskolors inne- och utemiljöer i den moderna staden. Exempelvis när det gäller innovativa, nytänkande och flexibla lokallösningar som stödjer lärandet.

Planera för ett samnyttjande av lokaler och ytor.

Samnyttjande av lokaler och ytor är önskvärt. Lokaler för utbildning, kultur, idrott och fritid samnyttjas av utbildningsverksamhet och föreningsverksamhet. Genom strategisk placering av skolor och förskolor kan naturområden, parker, lekplatser och andra allmänna platser samnyttjas.

Kultur och fritid

I detta avsnitt beskrivs hur behovet av ytor för kultur och fritid ska tillgodoses för att skapa en levande och attraktiv kommun.

Förutsättningar

I Österåker finns ett aktivt föreningsliv med föreningar inom bland annat idrott, friluftsliv och kultur. När det gäller mötesplatser för kultur och idrott är dessa huvudsakligen lokaliserade i Åkersberga medan kulturvärdefulla miljöer och platser finns runt om i kommunen.

Idrotts- och friluftaktiviteter är starkt kopplade till Österåkers identitet. I kommunen finns återkommande evenemang och aktiviteter kopplade till friluftsliv och idrott.

Havsbaden, Domaruddens friluftsområde, golfbanorna samt det stora antalet hästgårdar är också viktiga identitetsbärare i kommunen.

Utmaningar

- Ge plats och utrymme för kultur och fritid i en växande kommun.

- Tillgodose medborgarnas olika behov och önskemål gällande kultur och fritid.

Framtidsbild 2040

Österåker är en kreativ kommun med en mångfald av människor, aktiviteter, idrottsytor, lekplatser, lokaler och offentliga platser. I kommunen finns det plats för möten, evenemang, konst och andra kulturella yttringar. Möjligheter för kultur och idrott ges i alla delar av kommunen och bidrar till att skapa ett lokalt engagemang och anknytning till kommunen. I Österåker finns många flexibla ytor och lokaler som kan användas till en stor variation av aktiviteter och av flera olika grupper. Kommunens identitet som skärgårdskommun och dess historia märks tydligt i den fysiska strukturen och i det offentliga rummet. I Österåker finns det plats för kreativitet och innovation. Medborgarna har själva möjlighet att delta i planeringsprocessen och spelar en stor roll i att forma kommunen.

Riktlinjer

Planera för ett stort och tillgängligt utbud av idrottsytor.

Behovet av idrottsplatser, hallar och andra idrottsytor ska utredas vid planläggning. Tillgången ska möta idrottsrörelsens, skolans och den växande befolkningens behov. Idrottsanläggningar bör placeras på väl tillgängliga platser för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Idrottshallar samplaneras med fördel med andra ytkrävande funktioner så som skolor.

Skapa varierade och flexibla platser för idrott.

Genom ett övergripande perspektiv ska en bredd av olika typer av idrottsytor i hela kommunen säkerställas. Det ska finnas idrottsytor för alla åldrar och olika intressen. Idrottsytorna bör även vara flexibla i sin funktion och användning. Dels för att erbjuda en mångfald av aktiviteter och dels för att vara mindre sårbara för idrottsliga trender.

Vid planläggning ska tillgången på platser för lek säkerställas.

Tillgången på lek och aktivitetsytor ska beaktas i översiktliga planer, planprogram och detaljplaner. Kommunen ska sträva efter ett samnyttjande av lekplatser med skolor och förskolor. Barn och ungdomar, föräldrar, tillgänglighetsråd, skolor, föreningar m.fl. ska göras delaktiga vid planering av nya lekplatser.

Planera för ett stort och tillgängligt utbud av lokaler för kultur och andra kulturytor.

Tillgången på möteslokaler för olika typer av kultur ska beaktas vid planläggning. Detta kan handla om till exempel bibliotek, föreningslokaler, utställningslokaler, fritidsgårdar, musikskolor, scener och lokaler

för eget skapande. Lokalerna bör vara flexibla i sin funktion och användning och det ska finnas ett stort utbud av kulturaktiviteter för alla åldrar, i hela kommunen.

Vid planläggning ska offentlig utsmyckning och konst beaktas.

Den offentliga konsten berikar och förbättrar kommunens offentliga miljöer samt bidrar till att stärka Österåkers identitet. Vid planläggning ska dialog med berörda exploatörer och kultur- och fritidsförvaltningen föras och planerad utsmyckning och konst beskrivas i planhandlingen.

Att arbeta vidare med

Ta fram strategi för olika typer av kulturlokaler.

Ta fram en strategi och riktlinjer för idrottsytor i planeringen.

Teknisk försörjning

I detta avsnitt beskrivs hur olika typer av teknisk försörjning och infrastruktur i Österåker kan utvecklas. I takt med att fler bostäder byggs behöver även de tekniska systemen byggas ut i motsvarande utsträckning.

Vatten, spillvatten och dagvatten

Förutsättningar

För att möjliggöra en strategisk långsiktig utveckling av kommunen behöver vatten, spillvatten och dagvatten hanteras på ett hållbart sätt. Kommunens allmänna VA-nät finns runt Åkersberga samt i ett antal områden längs med kommunens kust och på Ljusterö. Dricksvatten köps in från Norrvatten och Roslagsvatten är ansvarig för VA-anläggningen via huvudmannen och dotterbolaget Österåker Vatten.

Kommunen har uppskattningsvis 5 500 enskilda avlopp varav de flesta är anlagda från slutet av 70-talet fram till idag. Endast en liten andel av avloppen är äldre än 1970. Kommunen bedriver ett

omfattande inventeringsarbete och erfarenheter från inventeringen 2013-2015 vittnar om att cirka 78 – 80 procent av WC-avloppen bedöms som godtagbara. Det finns inga områden som i dagsläget bedöms ha uppenbara avloppsproblem.

Det finns behov att minska mängden tillskottsvatten och för tre av reningsverken finns kapacitetsproblem. Det största reningsverket, Margretelund i Åkersberga,

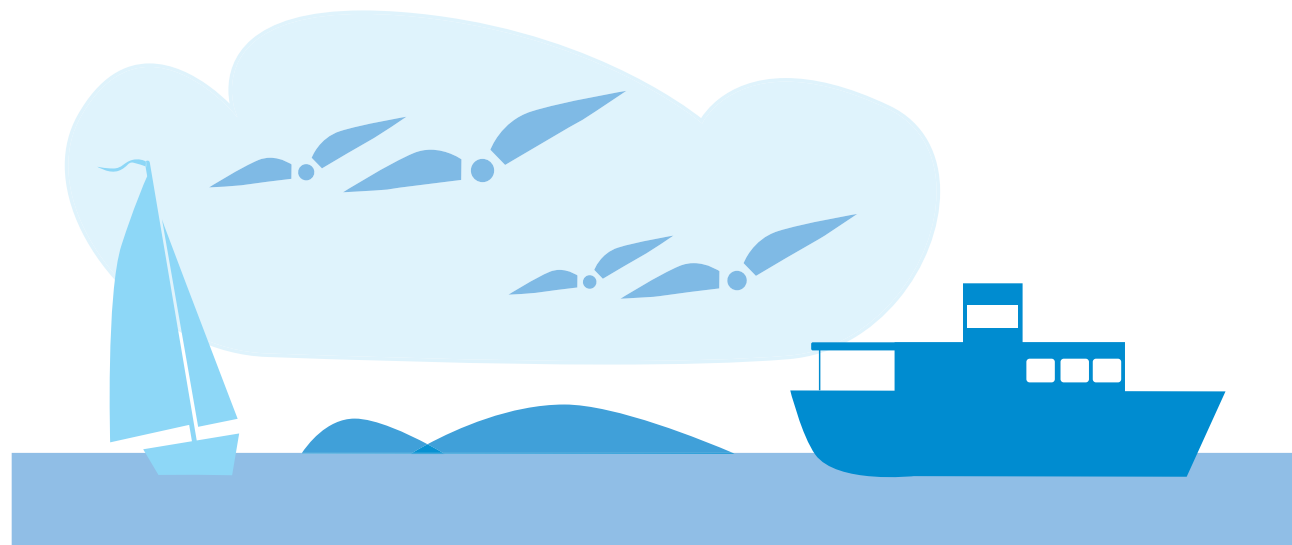
planeras göras om till en pumpstation och pumpa avloppsvattnet till Käppala reningsverk på Lidingö.

Utmaningar

- Säkerställa dricksvattnet från skadliga ämnen.
- Utveckla hållbara VA-lösningar i hela kommunen.

Framtidsbild 2040

Då Åkersberga stad växer västerut och det planeras för nyexploateringar samt planläggning av förnyelseområden är det viktigt att allmänt VA byggs ut. Med den framtida planerade utbyggnadstakten av bostäder och verksamheter måste det allmänna VA-nätet klara av att möta de behov som uppstår utan att angelägna projekt fördröjs.

I Österåker utgår planeringen för VA och dagvatten från en VA-policy samt en VA-plan. VA-planen aktualiseras i samband med översiktsplanen. Kommunens och Roslagsvattens/Österåkerkvattens arbete med VA-försörjning i Österåkers kommun ska:

- Bidra till att nå miljökvalitetsnormerna för vatten och till att vattenstatusen inte ska försämrats
- Ta hänsyn till och anpassas till ett förväntat förändrat klimat
- Vara en del av den översiktliga planeringen och bidra till långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling.

Riktlinjer

Utbyggnad av VA-områden ska utgå från VA-planens utbyggnadsordning.

Utbyggnadsplanen ska i största möjliga mån följas. Uppkommer nya förutsättningar tas ställning till revidering av ordningen.

Främja hållbara VA-lösningar utanför VA-verksamhetsområden.

I områden där det inte bedöms finnas ett behov att lösa VA i ett större sammanhang bör avloppsfrågan av miljö- och hälsoskäl i första hand lösas genom gemensam lösning.

Dagvattenhanteringen ska vara hållbar och dagvatten ska ses som en resurs.

Dagvattnets påverkan på vattenmiljön ska minimeras och översvämning och skador på byggnader och anläggningar ska undvikas.

Vid beslut om nytt verksamhetsområde för VA ska även behovet av verksamhetsområde för dagvatten enligt lagen om allmänna vattentjänster prövas.

Vid planläggning av ett område ska alltid förutsättningarna för omhändertagande av dagvatten utredas. Primära och sekundära avrinningsvägar ska säkerställas.

För att möjliggöra ett hållbart omhändertagande av dagvatten så ska ytor för rening och fördröjning av dagvatten reserveras. Vid planläggning ska behovet av grönytefaktor bedömmas.

Planering och hantering av dagvatten ska utgå från följande principer:

1. Begränsa uppkomsten av dagvatten
2. Lokalt omhändertagande och fördröjning
3. Förebyggande och begränsning av föroreningar nära källan
4. Reningsåtgärder anpassade utifrån graden av förorening i dagvattnet samt recipientens känslighet.

Dagvatten ska så långt som möjligt hanteras som en resurs som berikar bebyggelsemiljön och så att den naturliga vattenbalansen bevaras.

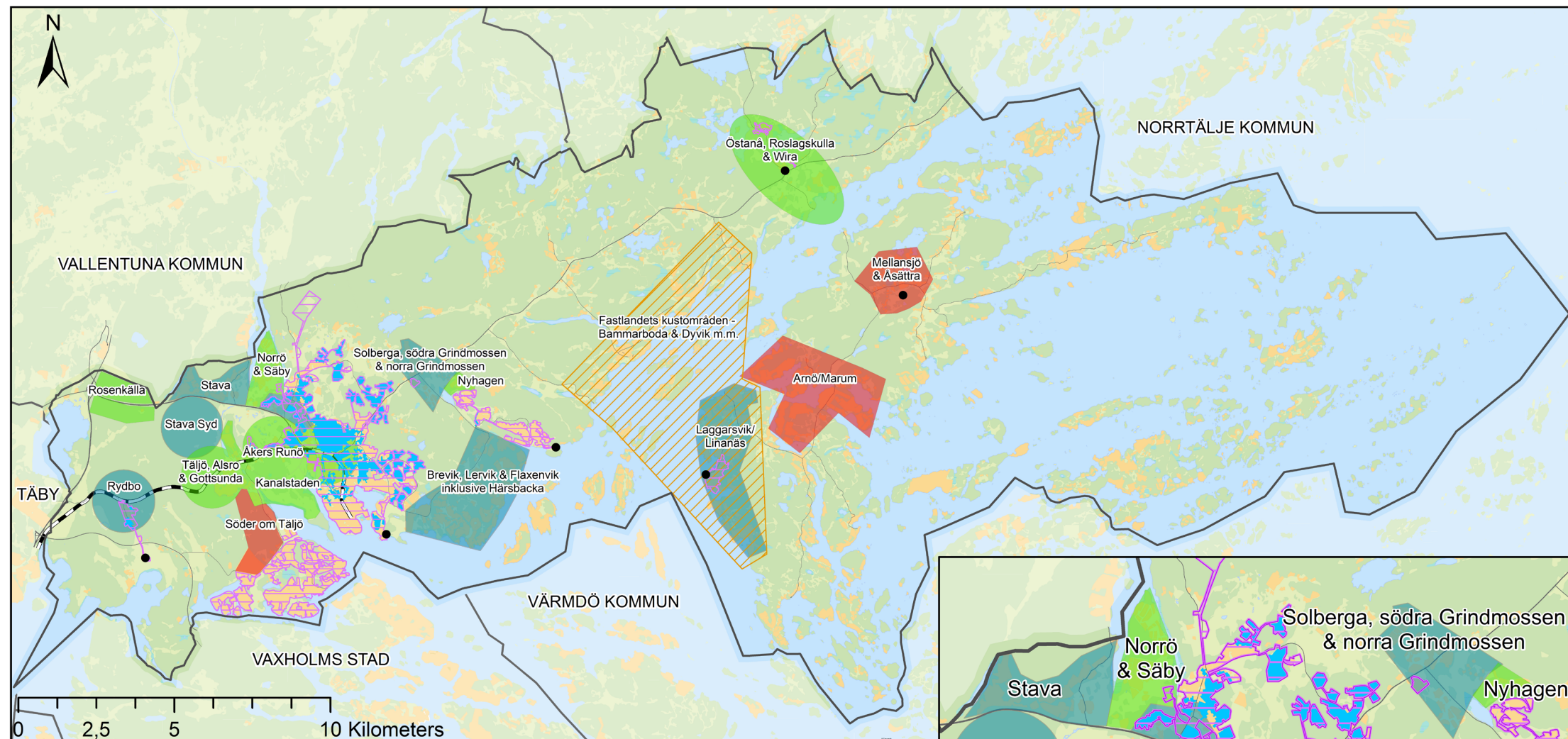
Främja kretsloppsanpassning av avloppsvatten.

Kretsloppsanpassning bör ske genom att slammet från enskilt och allmänt avloppsvatten omhändertas så att biogas för vidare framställning av el, värme eller drivmedel kan produceras och näringsämnen kan återföras till lantbruket.

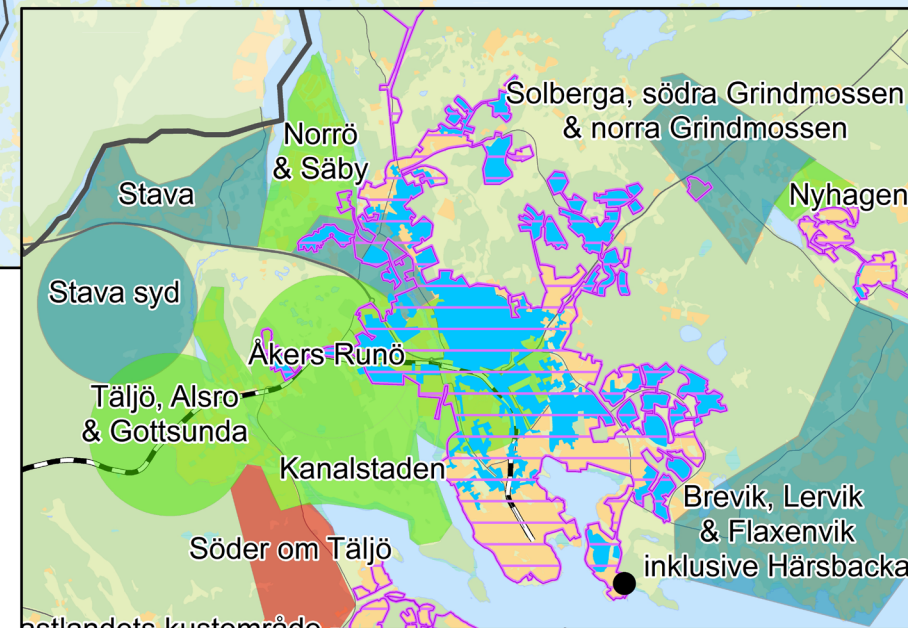
Utbyggnadskarta VA

Kartan visar utbyggnadsplanen för vatten och avlopp i kommunen. Planen avser preliminär tidplan för projektering av VA. Vid ny information kan utbyggnadsordningen komma att ändras.

Teckenförklaring

- Befintligt reningsverk
- ▨ Befintligt verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- ▨ Befintligt verksamhetsområde för dagvatten
- ▨ Utredningsområde VA
- Utbyggnad kort sikt
- Utbyggnad medellång sikt
- Utbyggnad lång sikt

Vägledning

Utbyggnad föreslås ske enligt utbyggnadsplanen. Projektering av VA ska normalt sett föregås av detaljplanering.

Områdena kan komma att anslutas till olika punkter vilket påverkar tidplanerna för utvecklingen. Idag är VA-kapaciteten, ledningsnätet, i Åkersbergas västra delar begränsad. Planprojekt avvaktar därför möjlighet till VA-anslutning. Planläggning av ett nytt huvudstråk i detaljplanen för Västra Kanalstaden, pågår.

Preliminär tidplan för projektering av VA:

Kort sikt

- Täljö och Gottsunda
- Västra kanalstaden
- Nyhagen
- Åkers Runö
- Norrö och Säby
- Rosenkälla etapp 1 och fortsättning
- Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

Medellång sikt

- Brevik, Lervik och Flaxenvik inklusive Härbacka
- Stava syd
- Stava
- Solberga, Singö, Blekungen och Grindmossen
- Laggarsvik/Linanäs
- Rydbo.

Lång sikt

- Söder om Täljö
- Mellansjö och Åsättra
- Arnö/Marum
- Fastlandets kustområde - Bammarboda och Dyvik m.m.

Att arbeta vidare med

Utred ytor för dagvatten i Åkersberga.

Utred dagvattenfrågor avrinningsområdesvis och reservera ytor för dagvattenhantering.

Annan teknisk försörjning

Förutsättningar

Fjärrvärme

I Österåker är fjärrvärmenätet utbyggt i Åkersberga och förses med fjärrvärme från Sandkilsverket som ägs av E.ON. Sandkilsverket togs i bruk 2015 och är eldat med förnybart biobränsle. Verket ersatte fyra stycken äldre anläggningar och har god kapacitet, även i ett 2040-perspektiv med den tänkta utvecklingen av kommunen.

Elförsörjning

Genom Österåker går regionala kraftledningar. Huvudstråket utgörs av en 70 kV-ledning söder och öster om väg 276 från Rosenkälla och norrut förbi Roslags-Kulla. Ett ledningsstråk med 20/70 kV-ledningar går från Stava söderut via Täljö mot Vaxholm och en ny 70 kV-ledning från Täljö till Vaxholm ska tillkomma. Ytterligare kapacitetshöjande åtgärder ska utredas. Ledningsstråket som går via Täljö ska byggas om för att klara en högre spänning och på sikt kan samtliga ledningar i kommunen behöva spänningshöjas.

I och med den planerade befolkningstillväxten kan det komma att uppstå ett behov av ytterligare fördelningsstationer inom kommunen. I första hand behöver en station etableras nordost om Åkersberga tätort och på längre sikt ytterligare en station västerut.

I Österåker finns 2016 två större vindkraftverk. Vid etablering av vindkraftverk ska riktlinjerna i kommunens vindkraftutredning från 2009 följas.

Fiber

I och med att samhället blir mer och mer digitaliserat ökar vikten av en väl utbyggd IT-infrastruktur. Sverige har som mål att vara världsledande inom IT och slår i den digitala agendan fast att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till 100Mbit/s bredband senast år 2020.

I Österåker finns Österåkers Stadsnät, ÖSAB, som är ett dotterbolag till Armada Fastighets AB, Österåkers kommuns fastighetsföretag. Kommunen ska skapa möjligheter för ett öppet, teknik- och operatörsneutralt nät.

Förutsättningarna för IT-infrastruktur på landsbygden skiljer sig mycket från de i tätorten. Det är därför viktigt att skapa en attraktivitet i att dra ut fibernät även till kommunens mer perifera delar.

Avfall

Kommunen ansvarar för att samla in och ta hand om hushållsavfall och jämförligt avfall. Österåkers renhållningsordning består av en avfallsplan och avfallsföreskrifter. Österåker är beroende av avfallsanläggningar i andra kommuner, såsom behandlingsanläggning, omlastningsstation och deponi. Förutsättningarna för insamling och transport av avfall skiljer sig kraftigt mellan fastland och skärgård. Skärgården innebär ökade utmaningar för Österåker att uppnå de nationella målen för återvinning. Regional samverkan är central för utvecklingen av en hållbar avfallshantering.

Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i planarbetet. Den byggda miljön måste utformas så att den möjliggör en modern och miljövänlig avfallshantering. Det innebär avfallssystem med god tillgänglighet för brukarna, med möjlighet till rationell hämtning och med en bra anpassning till den omgivande miljön. Tillräcklig plats för återvinningssystem måste finnas både lokalt och vid centrala anläggningar så att återvinningsgraden kan öka och avfallsmängderna minska.

I Österåker finns Brännbackens återvinningscentral som har en stor kapacitet. De stora avstånden i kommunen kan dock innebära behov av lokalisering av flera återvinningscentraler närmare bebyggelse. I skärgården nyttjas idag en flytande återvinningscentral och det kan även finnas behov av stationära lösningar på strategiska platser i skärgården.

Återvinningsstationer för material som omfattas av producentansvar finns på flera platser i Österåker. Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansvarar idag för återvinningsstationerna och etablering sker i samråd med kommunen. Tillgänglighet till god avfallshandling för invånare och entreprenörer är viktigt att beakta.

Utmaningar

- Förse landsbygden med utbyggd teknisk infrastruktur.
- Minska avfallsmängderna och öka återvinningen i kommunen.

Framtidsbild 2040

Österåker är en klimatsmart kommun med låga klimatutsläpp. Energiförsörjningen i kommunen kommer enbart från förnybar energi och produceras i stor utsträckning lokalt. Avfallet i kommunen har minskat och stor del återvinns. Infrastruktur för avfall finns lättillgängligt i hela kommunen. Österåker har

väl utbyggd IT-infrastruktur och hela kommunen har tillgång till bredband med hög hastighet.

Riktlinjer

Ställ om kommunens energianvändning till förnybar energi.

Kommunens inköp av energi till el, värme och transporter ska till 100 procent vara förnybar energi år 2030. Den totala energianvändningen i kommunens fastigheter, bostäder, lokaler och anläggningar ska minska med 40 procent till 2030 jämfört med 2009. Genom klimat och energirådgivning verkar kommunen för en omställning till förnyelsebar energi i hushåll, företag och föreningar i kommunen. (Lokalt miljömål)

Planera och möjliggör utbyggnad av tekniska anläggningar utifrån behov.

Genom strategisk planering utifrån prognoser om kommande behov planeras och skapas förutsättningar för tekniska anläggningar runt om i kommunen.

Verka för ett utbyggt fjärrvärmenät.

Verka för ett utbyggt fjärrvärmenät i kommunen. Fjärrvärmenätet byggs ut i samband med att nya områden i kommunen utvecklas.

Markförlägg lokala kraftledning.

Det lokala elnätet ska i möjligaste mån markförläggas vid nybygge, gäller dock ej i skärgården.

Verka för ett väl utbyggt fibernät i hela kommunen.

År 2020 ska minst 90 procent av hushållen och företagen i Österåkers kommun kunna anslutas till bredband med en minimihastighet av 100Mbit/sek. Nya mätbara mål ska tas fram för 2040.

Samordna nedläggning av öppna rör för fiber med annan infrastrukturutbyggnad.

Vid annan typ av infrastrukturutbyggnad så som vägar, VA-utbyggnad eller nedgrävning av ledningar ska öppna rör för fiber läggas ut. Genom att erbjuda företag tillgång till kommunala rör ökar attraktiviteten för marknaden att bygga ut fibernät i hela kommunen.

Återvinningsstationer och centraler planeras tillgängliga.

Återvinningsstationer, centraler och andra återvinningstjänster och insamlingspunkter ska planeras lättillgängliga för alla människor i kommunen. Platser för återvinning ska placeras och utformas på ett sätt som stödjer en hållbar stadsutveckling och långsiktig marktillgång ska säkerställas.

Möjliggöra en säker avfallshantering

I samband med nya detaljplaner ska det säkerställas att avfallshanteringen kan genomföras utan att äventyra säkerheten för arbetstagare eller tredje man. I detaljplanering av befintliga bostadsområden ska tillgänglighet och framkomlighet för avfallshantering fastställas. Exempelvis ska fastställas huruvida avfallsinsamlingen ska ske med en gemensam insamlingsplats eller vid fastigheten.

Att arbeta vidare med

Utred behovet av en ny återvinningscentral i kommunens sydvästra delar.

Risk, hälsa och sårbarhet

I detta avsnitt beskrivs hälsa och de olika risker som finns i kommunen. I avsnittet beskrivs hur översiktsplanen ämnar bidra till god hälsa och minska riskerna i kommunen.

Förutsättningar

Österåkers kommun erbjuder som helhet en god livsmiljö. Bullersituationen i kommunen är förhållandevis god, dock utgör väg- och tågtrafiken i kommunen bullerkällor vilket är viktigt att beakta i planeringen.

E18 som är primärled och väg 276 som är sekundärled för farligt gods går genom kommunen vilket kan medföra risker vid olyckor. Stora delar av den föreslagna bebyggelsen i översiktsplanen är belägna i anslutning till Roslagsbanan och väg 276. Detta utgör en konflikt mellan att bygga kollektivtrafiknära och stadsmässigt och de risker det medför att bygga nära dessa transportleder. Vid exploatering i närheten av dessa riskkällor är det därför viktigt att skydds- och riskreducerande åtgärder utförs.

Det finns ingen Seveso-klassad verksamhet (verksamhet med hög risk för kemikalieolyckor) i kommunen. Inte heller några verksamheter med svårhanterliga utsläpp av luftföroreningar. Pågående verksamheter som jordbruk, bilverkstäder, åkerier, mekaniska verkstäder, lackerare och bensinstationer kan medföra olika typer av störningar. Det finns även golfbanor i kommunen vilka kan påverka omgivningen med bekämpningsmedel.

I Österåker kommun finns uppgifter om drygt 300 områden där det en gång varit en miljöfarlig verksamhet som till exempel deponier, hamnar, och oljelager. På andra platser har det skett allvarliga tillbud, brand eller olyckor där kemikalier och andra farliga ämnen läckt ut i marken. Föroreningar kan även förekomma på platser där utfyllnader med förorenad jord, muddermassor eller slam har skett utan tillräcklig kontroll av föroreningsinnehållet.

Utmaningar

- Förtäta och utveckla på ett sätt som minimerar risk och också främjar hållbar stadsutveckling.

Framtidsbild 2040

Österåker erbjuder en god livsmiljö med frisk luft, rent vatten och en giftfri miljö. Bullerstörningar från vägar och järnvägar hålls nere genom bullermotverkande åtgärder. Risker för farligt gods och annan farligverksamhet är låga tack vare lämpliga lokaliseringar och skyddsavstånd.

Riktlinjer

Planera för att risker som transporter av farligt gods genom bebyggda områden medför ska bli acceptabla.

Vid planläggning av bebyggelse utmed vägar för transporter av farligt gods ska skyddsavstånd utredas och bebyggelsen utformas på ett sådant sätt att riskerna blir acceptabla. I första hand ska bensinstationer och ytkrävande verksamheter som genererar transport med farligt gods lokaliseras väster om Åkersberga och med närhet till väg 276 och E18.

Planera för hälsosamma livsmiljöer.

Bebyggelsen ska planeras så att det inte uppstår besvär med hänsyn till människors hälsa med hänsyn till buller, luft- eller vattenföroreningar. Bebyggelse

vid vägar för transporter av farligt gods, järnvägar, farlig och störande verksamhet och verksamheter som kan innebära särskild risk vid olyckor ska planeras på ett sätt som gör att riskerna bedöms acceptabla för samhället.

Planera med hänsyn till buller.

Förutom trafikbuller är det även viktigt att beakta buller från omgivningen så som restauranger, varu-transporter och andra verksamheter i planeringen. För att minska bullers negativa inverkan på människors hälsa ska Bullerförordningen följas. I områden utpekade för bebyggelse tät och tät med mix kan principerna för avsteg gälla.

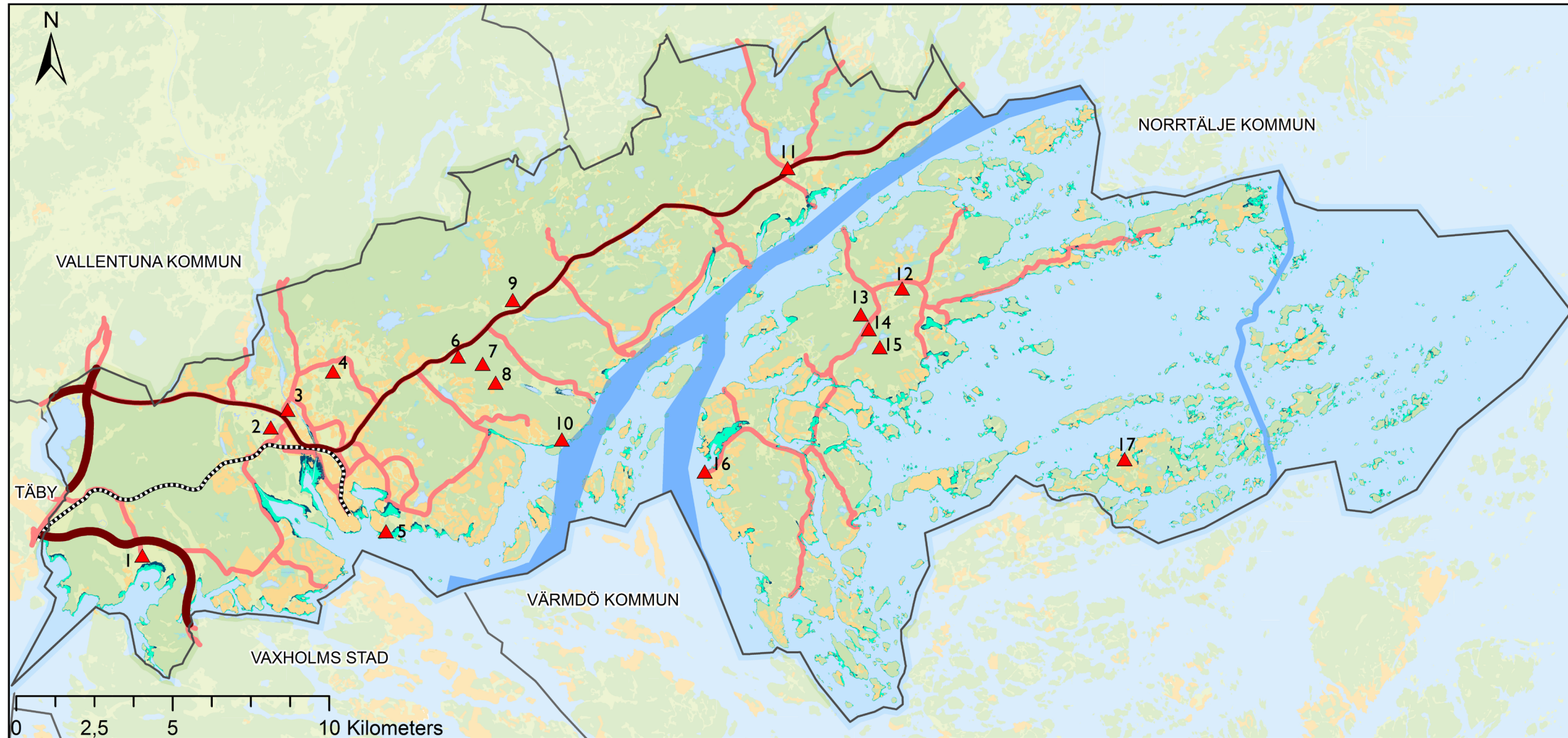
Vid exploatering av misstänkt förorenade områden ska föroreningar i marken och grundvattnet utredas.

Markens beskaffenhet utifrån geotekniska risker och föroreningar ska utredas. Vid förekomst av förorenad mark bedömer kommunen om marken fortfarande anses lämplig för ändamålet och vilka saneringsåtgärder som i så fall behöver vidtas.

Risk, hälsa och sårbarhet

Kartan visar befintliga riskobjekt och de transportleder som medför störst risk i Österåkers kommun.

Teckenförklaring

- ▲ Befintliga riskobjekt
- Primär transportled för farligt gods
- Sekundär transportled för farligt gods
- 100-års havsvattenstånd år 2010
- 100-års havsvattenstånd år 2100
- Roslagsbanan
- Farled

Befintliga riskobjekt

1. Rydbo avloppsreningsverk	10. Skärgårdsstads alopsreningsverk
2. Heliport	11. Roslags-Kulla avloppsreningsverk
3. Sandkilsverket fjärrvärmeanläggning	12. Mellansjö avloppsreningsverk
4. Solskiftets panncentral	13. Vindkraftverk
5. Margretelunds avloppsreningsverk	14. Vindkraftverk
6. Brännbackens återvinningsstation	15. Ljusterö skyttecenter
7. Österåkers skyttecenter	16. Linanäs avloppsreningsverk
8. Brännbackens avfallsanläggning	17. Heliport
9. Åsättra motorklubb	

Klimatanpassning

I detta avsnitt beskrivs hur klimatförändringarna kan komma att påverka Österåker och hur kommunen kan minimera de risker klimatförändringarna medför.

Förutsättningar

Några av de största riskerna i kommunen är kopplade till klimatförändringarna. I Österåker är mycket av bebyggelsen beläget nära vatten vilket kan innebära risker vid förhöjda vattennivåer. Klimatförändringarna medför också en ökning av extrema regn vilket kan leda till ökade risker för översvämningar i kommunen. Den klimat- och sårbarhetsanalys för Österåker som tagits fram 2015–2016 visar på olika områden i kommunen som kan komma att bli drabbade av förhöjda havsvattennivåer och ökade skyfall.

Det finns flera olika typer av åtgärder för att möta klimathotet och dessa varierar beroende på olika förutsättningar och skeden i planeringen. Det handlar framförallt om förebyggande åtgärder, skyddsåtgärder, beredskap och återställande åtgärder.

Rekommendationer och planeringsriktlinjer vilka behandlas i översiktsplanen är av förebyggande karaktär.

Det finns även olika typer av förhållningssätt till klimatanpassning vilka kan sammanfattas i tre olika strategier: attack, försvar och reträtt. Med attack menas en planering som direkt möter klimathotet. Detta kan till exempel vara att bygga på pelare, eller med vattentätbetong i områden där det finns risk för översvämning. Försvar omfattar olika typer av skyddsåtgärder som vallar eller murar. Reträtt betyder att backa från hotet genom att till exempel olämpliga områden lämnas från exploatering, men kan användas i andra syften så som grönområden. Klimatanpassningen kan lämpligen utgöras av en blandning av dessa tre strategier beroende av områdets karaktär.

Utmaningar

- Utveckla en attraktiv skärgårdskommun med vattenkontakt på ett klimatanpassat och långsiktigt hållbart sätt.
- Planera med klimatanpassningsåtgärder för att möta det hot klimatförändringarna medför.

Framtidsbild 2040

Österåker är en attraktiv skärgårdskommun där bebyggelsen har god koppling till vattnet. Bebyggelsen är anpassad på ett sådant sätt att klimatet varken nu eller i framtiden utgör ett hot. Riskerna med klimatförändringarna för kommunen är kända och kommunen jobbar aktivt dels med att minska klimatpåverkade utsläpp och dels med skyddsåtgärder.

Riktlinjer

Vid ny bebyggelse i översvämningshotade områden ska klimatanpassade åtgärder tas.

Ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt bör placeras minst 2,70 meter över havet (RH 2000). Vid avsteg från detta ska det motiveras med utredningar, karteringar, riskbedömningar och den nya bebyggelsen bör vara utformad för att klara översvämningar.

Ny bebyggelse ska inte försvåra för möjligheten att skydda befintlig.

Vid planläggning av ny bebyggelse bör inte denna försvåra eventuella kommande skyddsåtgärder för den befintliga bebyggelsen.

Vid planläggning ska hänsyn till extrema regn tas.

Vid nyexploatering och förtätning bör inte byggnader och infrastruktur placeras i översvämningzoner och i vattnets naturliga flödesvägar och samlingsområden. Samhällsviktiga funktioner och bebyggelse bör inte placeras i områden som översvämmas vid ett 100-årsregn. Grönytor kan anläggas i avrinningsvägar om de inte innebär hinder för avrinningen. Vid avsteg från detta bör det motiveras med utredningar, karteringar och riskbedömningar.

Risk för olyckor för ras, skred och erosion i känsliga områden ska beaktas.

Vid exploatering av områden där det finns risk för olyckor som ras, skred och erosion bör utredningar som detaljerade karteringar och förebyggande stabilitetsåtgärder utföras. I zoner med översvämningrisk ska markstabilitet och risk för lokal erosion med efterföljande ras och skred utredas. För bebyggelse som planeras i nära anslutning till en avrinningsväg bör markstabiliteten utredas.

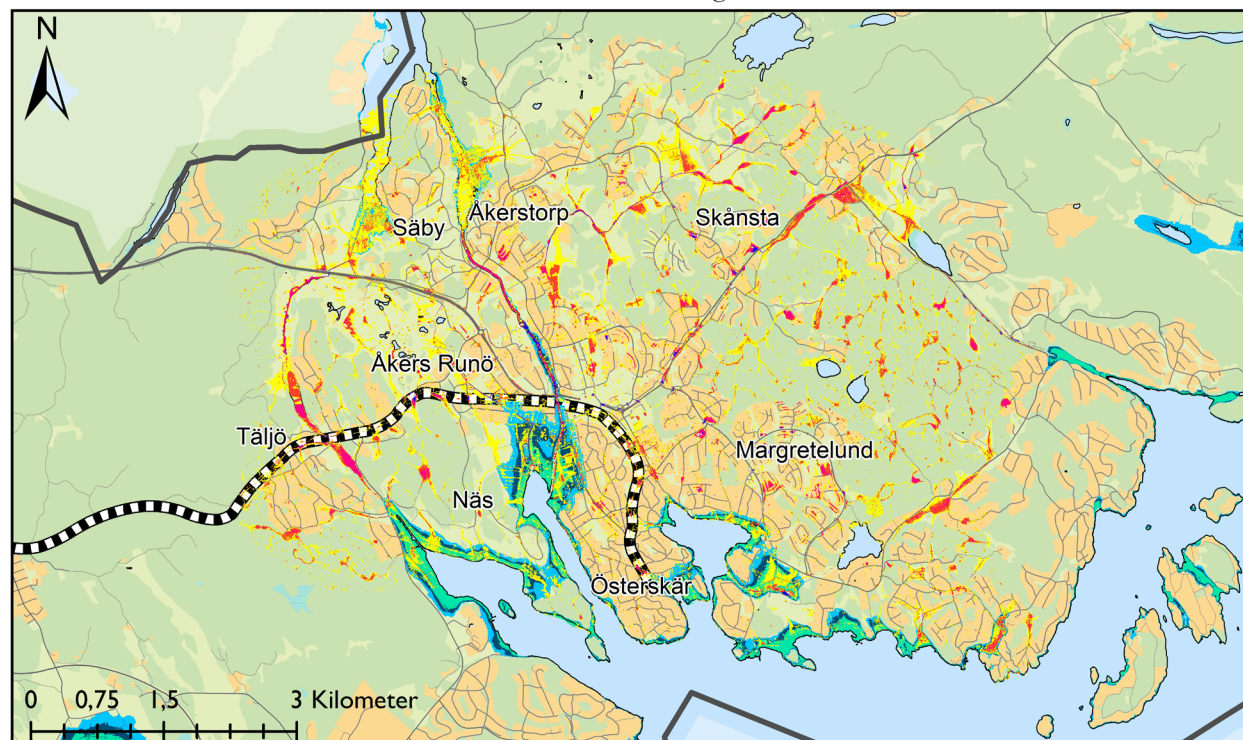
Att arbeta vidare med

Ta fram en klimatanpassningsplan.

Klimatanpassning

Kartan visar var i Åkersberga det finns risk för översvämningar vid ett 100-årsregn och vilka områden som översvämas vid ett 100-års havsvattenstånd, både med dagens klimat och med 2100 års klimat.

Teckenförklaring

Max vattendjup vid 100-årsregn	100-års havsvattenstånd år 2010
0,1 - 0,3 m	100-års havsvattenstånd år 2100
0,3 - 0,5 m	Länsstyrelsens rekommenderade lägsta grundläggningsnivå (2,7 m)
0,5 - 1 m	Roslagsbanan
>1 m	Strandlinje

Kartmaterial: Österåkers kommun

Vägledning

Åkers kanal, Åkersberga stad och Kanalstaden är planområden som särskilt påverkas vid höga vattenstånd till följd av klimatförändringarna. Dessa är attraktiva lägen och stadsutvecklingen av Åkersberga förutsätter en exploatering i dem. Vid exploatering är det viktigt med klimatanpassade åtgärder där en blandning av strategierna attack och försvar föreslås. Åtgärderna som vidtas bör syfta till att minska eller eliminera störningar i samhällsviktiga funktioner, ekonomiska konsekvenser, hälsorisker och olycksrisker som kan uppstå till följd av översvämningar.

En förutsättning för att kunna bedöma de lämpligaste åtgärderna är att utredningar utförs för den aktuella platsen. Kanalstaden är ett område där detta är särskilt viktigt då markarbeten planeras i översvämningssoner och området redan idag har kända markstabilitetsproblem. När förutsättningarna är kända för den specifika platsen kan andra åtgärder, som höjning av marknivån, tät konstruktion samt upphöjda byggnader/konstruktioner med mera, utgöra aktuella åtgärder.

Del 3 – Genomförande och konsekvenser

I detta avsnitt gör vi en utblick till år 2060, beskriver hur översiktsplanen avses att genomföras samt sammanfattar möjliga konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

Utblick 2060

Hur ser Österåkers kommun ut år 2060? I detta avsnitt görs en utblick till 2060. Vid kommande uppdateringar av översiktsplanen kommer dock utblicken sannolikt att förändras. Medan vissa idéer om kommunens framtida utveckling kan komma att bli inaktuella kan andra idéer komma att utvecklas vidare och en dag bli en del av kartan över kommunen.

Österåker har 2060 en stark roll i Stockholmsregionen. Det finns en stark lokal arbetsmarknad. I kollektivtrafiknära lägen finns kontorslokaler och i verksamhetsområden av olika karaktär finns arbetsplatser inom småindustrin, sällanköps-handel med mera.

Möjligheten till en aktiv fritid är god genom tätortsnära natur, det rika skogslandskapet med bland annat Tärnanområdet i norr samt en tillgänglig och attraktiv skärgård. Vattenkontakten i Åkersberga är god genom Åkers kanal samt Kanalstaden och tillgången till båtplatser samt övernattningsmöjligheter i kommunen är god. Åkersberga och övriga knutpunkter har ett levande kulturellt liv. Besöksnäringen har kommit att bli en allt viktigare del av kommunens identitet och genom kommunens rika utbud av natur och kultur på fastlandet och i skärgården lockas besökare hit.

Österåker har genomgått en omställning till ett mer hållbart samhälle med ökad andel hållbara resor samt generellt minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning. Klimatsmarta byggnader är vanligt förekommande och kommunen jobbar aktivt med lokala miljömål och hållbarhetsfrågor i den fysiska planeringen. De sociala frågorna har stor tyngd i bebyggelseutvecklingen liksom de samhällsekonomiska aspekterna.

Åkersberga karaktäriseras av en stadsmässighet som tilltalar nya och befintliga invånare samt besökare. Genom att befolkningstillväxten har varit hög länge så finns det underlag för service i Åkersberga och i lokala knutpunkter. I Åkersberga är utbudet av grundskolor och förskolor brett. Åkersberga station är kommunens knutpunkt och länkar Österåker till regionkärnan Täby centrum-Arninge och till Stockholms central.

Kring Åkersberga har ett antal tydliga och attraktiva huvudstråk kommit att bildas och i de lokala knutpunkterna finns en tät bebyggelse och ett serviceutbud. I förnyelseområdena har det genom planläggning och utbyggnad av VA skapats ökade förutsättningar för permanent boende. Utbudet 2060 av boendemiljöer i Österåker är brett och alla grupper i samhället har möjlighet att få en bostad. Det finns allt från enbostadshus i lantliga miljöer till enbostadshus i tätortsnära områden samt flerbostadshus i de mest kollektivtrafik- och servicenära lägena. Åsättra replipunkt har utvecklats till en mindre ort med service. Kopplingarna mellan fastlandets kustorter, mellan Roslags-Kulla och Åkersberga, håller på att stärkas och utredning om en ny replipunkt i kommunen pågår.

Transportsystemen är utvecklade både regionalt och inom kommunen och det är smidigt att resa till bland annat Täby centrum-Arninge, Stockholm och Arlanda. Vid behov har en ny koppling mellan väg 276 och västerut mot Vallentuna byggts.

Behoven av snabba transporter med hög komfort och säkerhet kommer att finnas kvar. Österåker har utvecklats och Åkersberga och lokala knutpunkter har förtätats. Framtidens hållbara samhälle kommer ställa krav på innovativa transporter som nyttjar befintlig infrastruktur på ett mer effektivt sätt. Transportsystemet är inte längre uppbyggt kring personbilen. Kanske nyttjas vägarna för självkörande

fordon som kan användas av alla? Den nya tidens kollektivtrafik handlar om fordonspooler med olika fordon för olika behov. De bilar som finns har energieffektiva drivmedel.

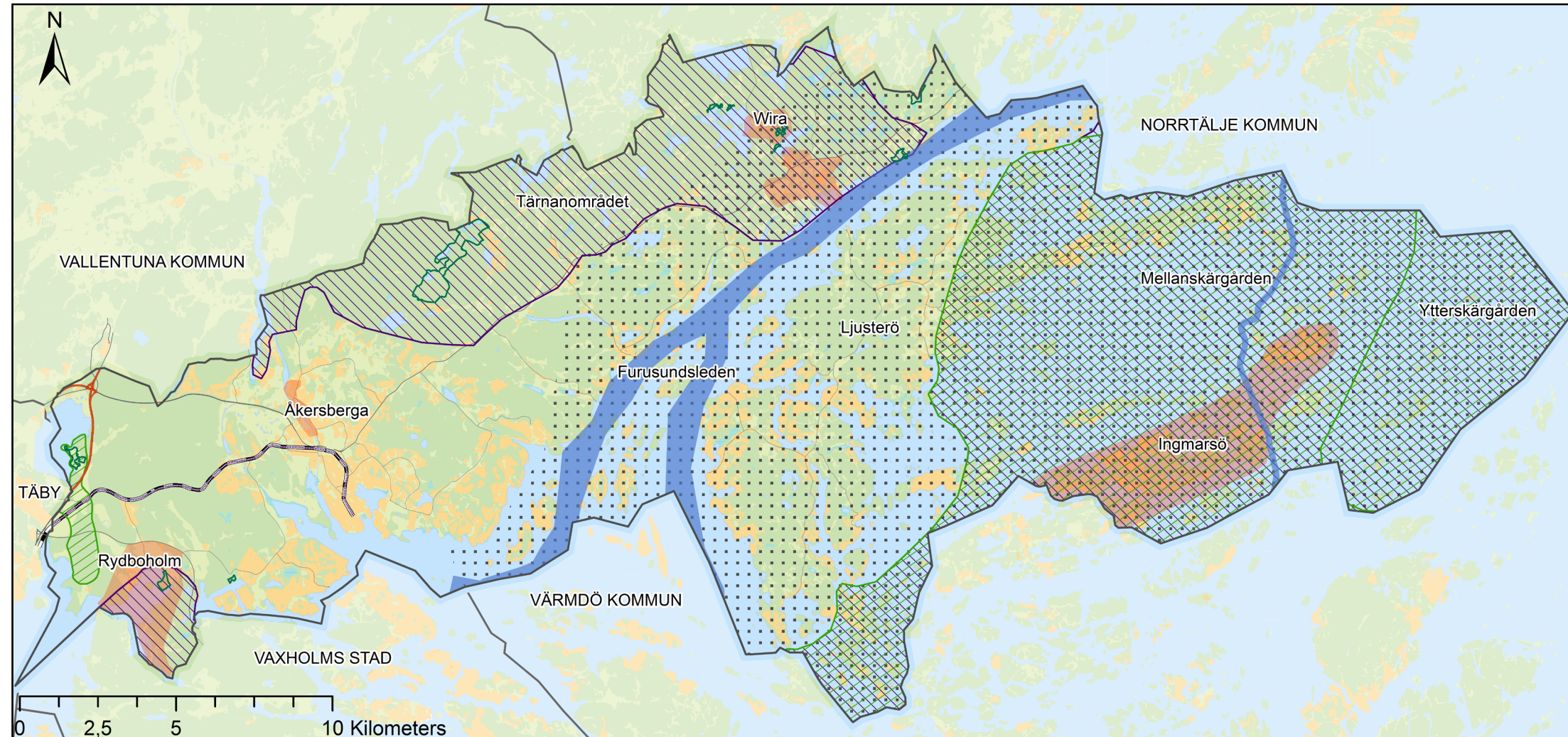
Både regionalt och lokalt ställs ökade krav på samordning när det gäller tekniska system så som VA, el, värme och avfall. Godshantering är en allt viktigare fråga och till 2060 har långsiktiga strategier tagits fram.

Till 2060 har föreslagen utveckling av Österåker genom denna översiktsplan blivit verklighet. Tillväxten i kommunen är fortsatt stark och utvecklingen hållbar. Det finns såväl bostäder, arbetsplatser samt rekreativsmöjligheter som passar alla.

Karta riksintressen

Kartan visar de riksintressen som finns i kommunen.

Teckenförklaring

Riksintresse väg (3 kap MB)	Riksintesse naturvård (3 kap MB)
Riksintesse järnväg (3 kap MB)	Riksintesse friluftsliv (3 kap MB)
Natura 2000 (4 kap MB)	Riksintesse sjöfart (3 kap MB)
Riksintesse kust och skärgård (4 kap MB)	Riksintesse kulturmiljövård (3 kap MB)

Riksintressen

I detta avsnitt beskrivs kommunens riksintressen och översiktsplanens påverkan och ställningstaganden till dem.

Kulturmiljö

Husarö - Ingmarsö - Svartsö - Gällnö - Hjälmö

Ställningstagande:

Ny bebyggelse och förändringar i bebyggelsen och i miljön ska ske på ett sådant sätt att det inte skadar uttrycket för riksintresset.

Motivering för riksintresset:

Skärgårdsmiljö som visar den mångsidiga ekonomi som uppstått som en följd av mellanskärgårdens speciella topografiska förutsättningar, samt de bosättningsmönster och levnadsförhållanden detta skapat alltsedan medeltiden.

Uttryck för riksintresset:

Skärgårdsbyar med karaktäristiska lägen vid hamnplatser såsom Husarö och Brottö. Det småbrutna odlingslandskapet, avsöndrade gårdar, torp samt ängs- och betesholmar som uttryck för huvudnäringen jordbruket. Bebyggelse och anläggningar som

hör samman med fiske, sjöfart och andra binäringar. De många sommarvillorna och fritidshusen som började uppföras vid tiden kring sekelskiftet 1900. (Miljön berör även Värmdö kommun.).

Roslags-Kulla

Ställningstagande:

Riksintresset påverkas av översiktsplanen då utveckling i området vid Roslags-Kulla och Östanå föreslås ske. Det planprogram som finns i området föreslås aktualitetsprövas. Vid bebyggelseutveckling ska detta ske med stor hänsyn och på ett sätt som inte skadar riksintresset. Det finns dock risk att riksintresset kan komma att påverkas negativt vid en möjlig nyexploatering vid framförallt Östanå. Detta föreslås utredas vidare och bör ske med stor beaktning av kulturmiljövärdena i området.

Motivering för riksintresset:

Herrgårdslandskap med gårdsanläggningar som speglar olika sidor av 1700-talets herrgårdskultur, både

vad gäller gårdarnas storlek och arkitekturutveckling samt Roslags-Kulla sockencentrum med märklig träkyrka från 1706.

Uttryck för riksintresset:

Östanå herrgård som dominerar bygden, och den mindre och enklare Mälby herrgård, med huvudbyggnader i nyklassicism respektive karolinsk stil. Barockträdgården vid Östanå, som sträcker sig ner mot Saltsjön. Ekonomibyggnader, Östanå såg med arbetarbostäder och andra byggnader och anläggningar som visar på verksamheten vid herrgårdarna. Alléer, gamla vägsträckningar och det av godsdriften präglade kulturlandskapet. Roslags-Kulla kyrka i en arkitekturstil som hör hemma i Finland, med f.d. komministerbostad och två äldre skolhus.

Rydboholm

Ställningstagande:

Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny utveckling i området inte föreslås.

Motivering för riksintresset:

Herrgårdslandskap, med Rydboholms slott och Östra Ryds kyrka, som visar levnadsbetingelserna för landets främsta adelsläkter alltsedan medeltidens slutskede.

Uttryck för riksintresset:

Rydboholms slott med det fristående Vasatornet från 1400-talet, ett kärntorn med såväl bostads som försvarsfunktioner, och huvudbyggnad som i grunden är från 1500-talet men som fick sitt nuvarande utseende från 1700-talet. Den stora engelska parken med olika monument och små byggnader. Ekonomibygnader och anläggningar som hör ihop med godsets verksamhet, samt det av herrgårdsdriften präglade landskapet med vidsträckta åkrar, alléer, arrendegårdar och torp, flera med enhetlig utformning. Östra Ryds kyrka, som både är sockenkyrka och Rydboholms patronats- och gravkyrka, med till sockencentrumet hörande byggnader som klockarbostad och skola.

Vira bruk**Ställningstagande:**

Riksintresset påverkas av översiktsplanen då utveckling i området föreslås ske. Ny bebyggelse i området ska ske med stor hänsyn och på ett sett som inte skadar riksintresset. För att säkerställa detta ska ett gestaltungsprogram tas fram vid exploatering.

Motivering för riksintresset:

Bruksmiljö med landets enda klingsmedja 1635-1775, i bruk fram till ca 1940 för redskapssmide.

Uttryck för riksintresset:

Bebyggelsemönstrets oregelbundna karaktär, vilket skiljer sig från flertalet andra uppländska bruk. Stora

smedjan och Dahlgrenssmedjan vid fallen i ån, båda restaurerade liksom bostäder för smederna, bodar och anläggningar som ingick i den industriella verksamheten. Dammluckor, vattenränna mm. I området ingår även: Tingshus från 1700-talet.

Åkers kanal**Ställningstagande:**

Riksintresset berörs av översiktsplanen då utveckling föreslås i Åkersberga och längs Åkers kanal. Riksintresset förväntas dock inte påverkas negativt då bebyggelsen längs kanalen har som mål att tillgängliggöra den. I samband med utvecklingen längs kanalen ska även ett parkstråk med syfte att tillgängliggöra Åkers kanal utvecklas. Översiktsplanen föreslår också ett rekreativ- och kulturmiljöstråk längs Åkers kanal för att öka tillgängligheten till kulturmiljöerna i området.

Området vid Åkersbro berörs av den föreslagna utvecklingen i förnyelseområdet Norrö. Endast en liten del av riksintresset berörs dock av detta, men vid förtätning i området ska stor hänsyn till kulturmiljön beaktas.

Motivering för riksintresset:

Kommunikationsmiljö med kanal och förindustriell centralort från 1820-talet som har förhistorisk tradition som en efterföljare till den vikingatida Långhundraleden. (Fornlämningsmiljö).

Uttryck för riksintresset:

Åkers kanal anlades 1820-25 genom muddring av den äldre vattenvägen. Kanalen omfattar en sluss, slussvaktarbostad och andra anläggningar som hör samman med kanalverksamheten. Åkersbro förindustriella centralort växte upp där landsvägen från Stockholm korsade kanalen. I Åkersbro finns ”Doktorsbostaden”, apoteket, Åkersbro handel, gästgivaregården och andra uttryck för ortens betydelse. De intilliggande järnåldersgravfälten visar på den äldre vattenledens centrala funktion.

Naturvård**Ullnasjöns De Geermoräner****Ställningstagande:**

Översiktsplanen föreslår ingen utveckling som kan komma att skada riksintresset. Förhoppningen är att genom utveckling av de rekreativa grönstråk som översiktsplanen föreslår kunna tillgängliggöra De Geermoränerna och deras värden för allmänheten.

Landskapsform:

Sprickdalslandskap

Värdeomdöme:

Fullständig och mycket geovetenskapligt värdefull serie av De Geermoräner. De har högt pedagogiskt värde, i synnerhet norr om Deglinge, där ryggarna är särskilt tydliga.

Förutsättningar för bevarande:

Områdets karaktär som viktigt geologiskt objekt bevaras. Värdet kan reduceras av exempelvis täkt, schaktning, bebyggelse, vägbyggnad och upplag.

Områdets huvuddrag:

Från Ullnasjöns östra strand och söderut ända ned till Norrängen i västra Rydboholmsområdet förekommer en intressant serie De Geermoräner som har stor betydelse för studier av inlandsisens avsmältning. Ryggarna, som är utsträckta i öst-västlig eller nordost-sydvästlig riktning framträder tydligast i hagmarken norr om Deglinge.

Denna i detalj karterade moränserie är ett mycket pedagogiskt exempel på De Geermoräner. I betesmarken vid Deglinge ligger fem stora moränryggar. Mellan dessa förekommer betydligt mindre moränryggar. Moränerna är här nästan blockfria. Tidigare ansågs de ha bildats vid inlandsisens front och alltså vara en typ av ändmorän. Avståndet mellan ryggarna skulle markera iskantens årliga avsmältning. Numera anses de vara bildade innanför iskanten men i sprickor parallella med denna. Avståndet mellan de stora moränryggarna överensstämmer väl med de mått som Gerhard De Geer genom lervarvskronologisk mätning erhållit på iskantens normala årliga recession i närliggande trakter.

Längre söderut i området är moränryggarna lägre och be vuxna av barrskog. Längst i söder är moränerna blockrika.

Kust och skärgård

Ställningstagande:

Kommunen tolkar avgränsningen så att riksintresset inte omfattar tätorten Åkersberga. Vid bebyggelseutveckling inom riksintresset för kust och skärgård ska det ske med hänsyn till riksintresset.

Beskrivning:

Österåkers kust- och skärgårdsområde är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet av riksintresse och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap MB. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om de kan ske på sådant sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur och kulturvärden. Fritidshusbebyggelse får endast komma till stånd i form av komplettering till befintlig bebyggelse eller om det tillgodoser friluftslivets intressen eller avser enkla fritidshus i närheten av storstadsregioner. Bestämmelserna innebär dock inte någon restriktion för utvecklingen av stadsbygden då bestämmelserna inte skall utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Friluftsliv

Ytterskärgården

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte någon utveckling som negativt påverkar riksintresset. Viktiga delar av Österåkers identitet som översiktsplanen lyfter fram är vattnet, skärgården och ett aktivt friluftsliv. Översiktsplanen ämnar att lyfta fram och tillgängliggöra dessa värden i linje med riksintressets syfte.

Beskrivning:

Stockholms ytterskärgård intar som helhet en särställning i länets natur. Det är dock en mycket begränsad del som ligger inom Österåkers kommun. Det största värdet för friluftslivet ligger i den goda tillgången på naturhamnar och de mycket höga naturvärdena. Ytterskärgårdens mosaik av öar, kobbar och skär ger praktiskt taget outtömliga möjligheter för båtlivet men även för fiske, kanotning och naturstudier. Vintertid ges vid gynnsamma isförhållanden unika möjligheter till långfärdsåkning på skridskor. Delområden med störningskänsligt djurliv har avsatts som fågel- respektive sälkyddsområden.

Ytterskärgården är av riksintresse för både naturvård och friluftsliv. Området har en lång hävd med stora kulturella värden men kan ändå betecknas som relativt oexploaterat. Genom ytterskärgårdens orördhet och vidsträckta areal utgör den ett viktigt referensområde, vid ex. forskning. Området har utomordentligt

stora värden och är intensivt utnyttjat av det båt-burna friluftslivet. Skärgårdsstiftelsens markinnehav är tillsammans med lokalbefolkningens fortsatta hävd grunden för riksintressets fortlevande.

Mellanskärgården

Ställningstagande:

Viktiga delar av Österåkers identitet som översiktsplanen lyfter fram är vattnet, skärgården och ett aktivt friluftsliv. Översiktsplanen ämnar att lyfta fram och tillgängliggöra dessa värden i linje med riksintressets syfte. På Ingmarsö föreslås att detaljplaner för service och bostäder upprättas. Genom möjliggörande för service i skärgården kan friluftslivet och riksintresset stärkas. Vid uppförande av ny bebyggelse bör det ske på ett sätt som inte skadar friluftslivet.

Beskrivning:

Naturen i detta mellanskärgårdsområde karaktäriseras av ett mosaikartat landskap med en mångfald av såväl stora som små öar åtskilda av sund och fjärdar. Hällmarkstallskog och barrblandskog blandas ofta med lövpartier och inägomarker. Omväxlingen gör öarna attraktiva för strövande, men här finns framförallt goda möjligheter att finna ostörda badklippor eller lugna ankarvikar. De många bryggorna för kollektiv båttrafik ger även folk utan egen båt goda möjligheter att få uppleva skärgården.

Tärnanområdet

Ställningstagande:

Översiktsplanen ämnar att stärka och utveckla friluftslivet i området för riksintresset. Översiktsplanen föreslår en fortsatt utveckling av vandringslederna Blå leden och Roslagsleden som går genom riksintresseområdet. Större gröna målpunkter föreslås stärkas och utvecklas vid Domaruden och Wira och en grön entré till området föreslås vid Åsättra.

Vid Östanå, Roslags-Kulla och Wira föreslås utveckling ske. Vid exploatering ska detta ske på ett sätt som inte skadar riksintresset.

Beskrivning:

Området utgörs av ett vidsträckt skogsområde med många sjöar samt mindre åkrar och betesmarker.

Kring Össeby-Garn och Östanå är inslaget av jordbruksmark större. Skogarna består mest av barr-, och blandskog. Nivåskillnaderna är ofta stora. Kulturlandskapet kring Östanå innehåller mycket ädellövskog. Inom området finns många värdefulla naturavsnitt, bl a har de flesta sjöarna ett stort limnologiskt intresse. Särskilda kulturvärden i söder har Roslagskulla kyrka (från 1706) med omgivande gravfält, fornborg och kulturhistoriskt intressanta bebyggelsemiljöer samt bruksmiljön kring Vira bruk. Östanå herrgård är från slutet av 1700-talet.

Vid Domarudden, nordost om Åkersberga, finns en friluftsgård med bland annat badplats, motionsspår, servering och övernattningsmöjligheter. Anlagda badplatser finns även vid andra sjöar t ex Viren, Storsjön och Largen. Den sistnämnda är även en populär sportfiskesjö där ädelfisk regelbundet planteras ut. Kortfiskevatten är även Långsjön, Malmsjön och Svulten. Roslagsleden passerar området. I övrigt finns knappast några fasta anläggningar för friluftslivet. Området lämpar sig bäst för strövande, svamp- och bärplockning, bad, fiske och kanotpaddling samt skidåkning under vintern. Det används regelbundet för organiserade svamputflykter. En mängd små vägar genomkorsar området, vilket gör det lämpligt för cykelfärder. Tillgängligheten kan enkelt förbättras genom att öppna fler vägar för biltrafik samt anlägga parkeringsplatser. områdets natur- och kulturkvalliteter samt närheten till Storstockholm gör att det finns goda förutsättningar för ett ökat utnyttjande av området.

Bogesundslandet

Ställningstagande:

Översiktsplanen ämnar att stärka friluftslivet i området för riksintresset. Översiktsplanen föreslår en fortsatt utveckling av vandringsleden Blå leden som går genom riksintresseområdet.

Beskrivning:

Området utgör en liten del i södra delen av Österåkers kommun. Området med sitt varierade landskap och omfattande vattenkontakt bidrar till ett mycket viktigt friluftsområde. Närheten till Stockholm gör att området utnyttjas flitigt som utflyktsmål.

Väg

E18

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte några åtgärder som påverkar vägen att fylla sin funktion.

Beskrivning:

Väg E18 ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. E18 är en väst-östlig förbindelse som förbinder Stockholm med Oslo via Västerås, Örebro och Karlstad.

Väg 265

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte några åtgärder som påverkar vägen att fylla sin funktion.

Beskrivning:

Väg 265 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik.

Järnväg

Roslagsbanan

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår en utveckling av ny bebyggelse vid samtliga av Roslagsbanans stationer i kommunen. Vid exploatering nära Roslagsbanan ska denna inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa anläggningar.

Beskrivning:

Roslagsbanan är en lokaljärnväg i Stockholm. Den sträcker sig mellan Östra Station och Kårsta, Österskär, Näsbyark. Banan är av särskild regional betydelse.

Sjöfart

Furusundsleden

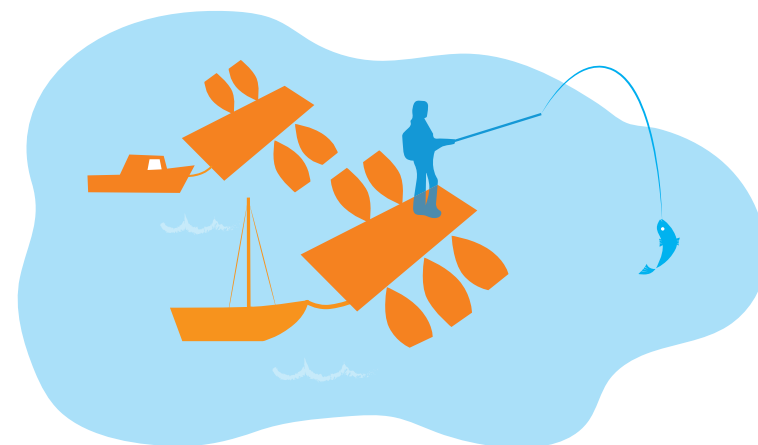
Ställningstagande:

Österåkers kommun verkar för minskad trafik och lägre hastigheter i Furusundsleden.

Husaröleden

Ställningstagande:

Riksintresset påverkas inte av översiktsplanen.

Genomförandestrategi

I detta avsnitt sammanfattas hur översiktsplanen avses genomföras fram till år 2040.

Utbyggnadsordning

Utbyggnadsordningen beskriver vilka områden i kommunen som är särskilt prioriterade enligt föreslagna period att utveckla genom bland annat planläggning och satsningar på infrastruktur. Ordningen utgår från nuvarande förutsättningar och bedömning och kan komma att ändras om särskilda omständigheter finns. Se även avsnittet om vatten och avlopp där en utbyggnadsplan presenteras.

Kort sikt

På kort sikt är de centrala delarna av Åkersberga och områdena kring Roslagsbanans stationer Täljö och Åkers Runö som är prioriterade för planläggning och utbyggnad. Detaljplaneprogram med efterföljande detaljplaner föreslås upprättas. Planeringen av Västra Kanalstaden fortsätter. Idag är VA-kapaciteten, ledningsnätet, i Åkersbergas västra delar begränsad. Planprojekt behöver därför avvakta i väntan på möjlighet till VA-anslutning. Planläggning av ett nytt huvudstråk för VA i detaljplanen för Västra

Kanalstaden pågår. Fortsatt planläggning och utbyggnad föreslås ske i Rosenkälla.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Åkersberga stad
- Täljö – Gottsunda
- Åkers Runö
- Rosenkälla
- Säby och Norrö
- Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

Medellång sikt

På medellång sikt prioriteras ett antal av kommunens förnyelseområden samt nyexploateringar med bostäder eller verksamheter. Vad som behöver prioriteras inom denna period kommer att behöva utredas vidare och ny bedömning görs i samband med exempelvis kommande aktualitetsprövning av översiktsplanen och uppdatering av VA-planen.

För förnyelseområdena kan fördjupad översiktsplaner komma att tas fram som sedan följs upp av detaljpanelläggning.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Brevik, Lervik och Flaxenvik inklusive Härbacka
- Stava syd och Stava
- Solberga, Singö, Blekungen och Grindmossen
- Laggarsvik/Linanäs
- Rydbo.

Lång sikt

Ytterligare områden som så småningom avses planläggas och där utbyggnad av VA kan komma att ske är områden längs med kuststräckan på fastlandet samt delar av Ljusterö. Fortsatt bostadsutveckling mellan Täljö och Svinninge föreslås utredas. Bedömning om behov av planläggning, allmänt VA och lämplig tidsplan för genomförande behöver utredas vidare för respektive område.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Söder om Täljö (exploatering mellan Täljö och Svinninge så som Onsbro)
- Mellansjö och Åsättra
- Arnö/Marum
- Fastlandets kustområde - Bammarboda och Dyvik m.m.

Aktiviteter - Att arbeta vidare med

Kort sikt

Förslag på aktiviteter
Upprätta planprogram och detaljplaner för Åkersberga stad.
Fortsätt planlägga av Kanalstaden.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta/Bergaområdet.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta verksamhetsområde.
Utred delen av väg 276 som går genom Åkersberga med fokus på helhetslösning, stadsmässighet och dagvatten.
Utred ytor för dagvatten i Åkersberga.
Ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för kust och skärgård.
Utveckla bebyggelsen längs med Åkers kanal och utveckla vidare Åkers stadspark.
Upprätta planprogram och detaljplan för en lokal knutpunkt i Åkerstorp.
Upprätta planprogram för Täljö och Gottsunda.
Ta fram strategi för olika typer av kulturlokaler.
Utred dagvattenfrågor avrinningsområdesvis och reservera ytor för dagvattenhantering.
Ta fram en friluftsplän med åtgärder och förslag för friluftslivet i kommunen.

Upprätta planprogram för Åkers-Runö. <ul style="list-style-type: none"> • Utred lämpligt läge för station i Åkers Runö. • Utred Heliportens framtid och möjligheten till bostadsbebyggelse i närområdet.
Utred lämplig utveckling av Rosenkälla och Rosenkälla syd.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Säby – Norrö.
Ta fram en näringslivsstrategi med handlingsplan.
Ta fram en handelspolicy.
Ta fram en klimatanpassningsplan.
Ta fram en strategi och riktlinjer för idrottsytor i planeringen.
Uppdatera kommunens kulturmiljöprogram.
Ta fram ett åtgärdsprogram för grönstruktur.
Ta fram ett åtgärdsprogram för blåstruktur.
Genomför utredningar, och utveckla, transporter av farligt gods och annan godstrafik.
Vidta åtgärder för att stärka Ljusterö – Åsättra som replipunkt.
Ta fram ett parkprogram.
Ta fram en fornvårdsplan.
Ta fram en utvecklingsplan för ekosystemtjänster.
Ta fram ett stadsmiljöprogram.
Ta fram en hållbarhetsredovisning för kommunen som uppföljning av miljömålen.

Medellång sikt

Förslag på aktiviteter

Upprätta planprogram och detaljplaner för Runö gårdsområdet.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Brevik, Lervik och Flaxenvik.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Stava.
Utred lämplig utveckling av Stava syd.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Solberga, samt södra och norra Grindmossen.
Upprätta planprogram med efterföljande detaljplaner för Laggarsvik/Linanäs.
Utred lämplig utveckling för Rydbo.
Utred transportkoppling till Arlanda.
Utred en ny trafikplanering för skärgårdstrafiken med utgångspunkt i replipunkten, samt möjlighet till färjelinje mellan fastlandet och Ljusterö.
Utred behovet av en ny återvinningscentral i kommunens sydvästra delar.

Lång sikt

Förslag på aktiviteter
Upprätta detaljplaner för bland annat bostadsbebyggelse i Smedby.
Upprätta detaljplaner etappvis i Österskär.
Upprätta detaljplan för bostäder och service på Ingmarsö.
Upprätta fördjupade översiktsplaner/program och detaljplaner för utbyggnadsområden kategoriserade lång sikt i genomförandestrategin.

Löpande eller återkommande aktiviteter

Förslag på aktiviteter
Arbeta med genomförande av gällande planprogram och fördjupade översiktsplaner.
Arbeta aktivt med planering och utbyggnad av nya förskolor och skolor.
Arbeta med genomförande av transportåtgärder som föreslås i strategiska planer. Till exempel trafikplan, gångplan och parkeringsstrategi.
Arbeta med åtgärdsprogram för de olika transportslagen och hållbara resvanor.

Hållbarhetsbedömning

I detta avsnitt sammanfattas den hållbarhetsbedömning som gjorts av översiktsplanen. Hela hållbarhetsbedömningen finns att läsa i Bilaga I.

Sammanfattning av hållbarhetsbedömning

Bebyggelsestruktur och social struktur

Planförslagets huvudsakliga inriktning är att förtäta och komplettera i centrala Åkersberga, de stationsnära lägena samt i utpekade lokala knutpunkter. Detta har möjlighet att skapa en hållbar struktur som knyter an till befintlig bebyggelse och låter större sammanhängande grönstruktur bevaras. Fokus på en stark utveckling av Åkersberga ger goda möjligheter att skapa en levande och attraktiv tätort med mötesplatser, trygga gaturum och platser. Sammantaget kan Åkersberga utvecklas som en mer självklar mötesplats för hela kommunen. Med utvecklingen av en förtätad, blandad och sammankopplad centralort kan fler få tillgång och närhet till offentlig och kommersiell service. Ambitionen är att de utpekade lokala knutpunkterna på landsbygden och i skärgården ska skapa förutsättningar för lokal service och kommunikationer.

Förslaget väntas leda till att de flesta viktiga stadskvaliteter som påverkar efterfrågan på bostäder utvecklas positivt. Med en högre betalningsvilja för bostäder, väntas också investeringsviljan öka. Förslaget väntas också på andra sätt utveckla kommunens identitet och varumärke på ett sätt som ökar investeringsviljan. Många nya lägen för verksamhetslokaler förväntas tillkomma i den tätare stadsmiljön och attraktiviteten för både boende och verksamhetsutövare förväntas öka. En större andel blandad stadsmiljö medger fler och bättre möjligheter att såväl utveckla lokala nätverk, som att ge utrymme för spontana möten mellan näringsidkare. Med en bättre sammankoppling mellan stadsdelarna, samt välutvecklade mötesplatser som lockar alla grupper av kommuninvånare, ökar möjligheterna att bygga nätverk och bättre utnyttja det sociala kapital som finns hos olika invånare. Med bättre sammankopplingar ökar också tillgången till lokal service, till arbetsplatser och till skolor, något som är viktigt ur ett rättviseperspektiv. En risk är dock att en stark ekonomisk utveckling och en utveckling av Åkersbergas attraktivitet skulle

kunna påverka hela tätortens bostadspriser och på så sätt bidra till en gentrifiering, det vill säga att mindre resursstarka hushåll blir pressade av bopriserna.

Det finns en osäkerhet i möjligheterna att realisera planens intentioner, främst hur effektivt de kollektivtrafikhärlägena kan utnyttjas och hur handels- och verksamhetsområden placeras. Den planerade och fortsatta utvecklingen vid Rosenkälla är problematisk ur ett storskaligt markanvändningsperspektiv då den bryter sammanhängande grönstruktur och inte anknyter till någon befintlig bebyggelse i kommunen. En utveckling av en ny stadsdel som uppnår rimlig kommunal service kräver en stor satsning med utveckling av bostäder och offentlig verksamhet, något som kan komma i konflikt med den önskade utvecklingen och förtätningen längs Roslagsbanan. Tillsammans med utvecklingen av handel i andra biltillgängliga områden som Stava syd finns också risk att många fortsatt väljer att använda dessa områden för sina inköp. Något som kan bli negativt för möjligheten att utveckla Åkersberga till en levande stad med handel och mötesplatser.

Förbättrade förutsättningar för gång och cykel kan förbättra folkhälsan om det blir lättare för människor att röra sig till fots eller med cykel istället för bil. Risk finns dock att en livsstil med bilberoende gynnas av fortsatt handelsutveckling i strategiska områden för bilburna resenärer. Översiktsplanens fokus på förtätning i stationsnära lägen och utveckling kring

attraktiva lägen vid vatten bidrar till att planen också innebär en ökad risk för hälsa och säkerhet. Riskerna är främst kopplade till översvämningrisker vid tätortsutveckling i centrala Åkersberga och bullerproblematik då fler bostäder kommer byggas i bullerutsatta lägen vid vägar och spårväg. Med rätt riskutredningar och följande åtgärder bedöms riskerna kunna bli acceptabla. En annan följd av förtätningen i Åkersberga är att barns friytor, exempelvis skolgårdar och förskolegårdar, minskar.

Transport och infrastruktur

Genom att förtäta i de kollektivtrafikstarka stationsnära lägena för Roslagsbanan finns goda möjligheter att skapa en tätortsutveckling med hållbara transportmöjligheter. Prioriteringen av gång och cykel som redovisas i översiktsplanen är också mycket positiv ur ett hållbarhetsperspektiv. Sammantaget kan ett utvecklat transportsystem som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik bli tillgängligt för fler. Kommunens ambition om att koppla samman stadsdelar är ett viktigt steg i utvecklingen av ett hållbart transportsystem. Det är i synnerhet viktigt för hållbarheten att kopplingarna till och mellan de lokala knutpunkterna blir effektiva och attraktiva. En risk finns också om en utveckling av bostäder sker i de olika lokala knutpunkterna utan att en attraktiv kollektivtrafik säkerställs parallellt. Då skapas fler bilburna hushåll.

De storskaliga lösningarna för kommunalt vatten och avlopp som planeras kan ses som relativt hållbara. Även möjligheten till biobränsleddad fjärrvärme i tätorten är positiv ur hållbarhetssynpunkt. Översiktsplanen saknar tydlig ambition kring hållbar elförsörjning och hur ny bebyggelse ska vara hållbar och energieffektiv. Kommunens avfallssystem är transportintensivt då det bygger på regionala lösningar.

Grön- och blåstruktur

Översiktsplanen ger möjligheter för Åkersberga att utveckla sin identitet mot en attraktiv och levande småstadsmiljö. Samtidigt finns potential att stärka hela kommunens skärgårdsidentitet med nya mötesplatser vid kusten och nya föreslagna kopplingar till skärgården. Samtidigt riskerar flera av kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden att påverkas negativt av översiktsplanens föreslagna bebyggelseutveckling, exempelvis i Roslags-Kulla, Östanå och Wira.

Den utpekade grönstrukturen med rekreationsområden, stråk och gröna entréer har möjlighet att skapa en långsiktigt hållbar tillgång till rekreativa områden. Ambitionen i riktlinjerna är också att bevara och skydda områden med höga biologiska värden. Risken finns dock att flera olika värdefulla naturområden bebyggs då dessa pekats ut för bebyggelseutveckling i markanvändningskartan. Flera värdefulla

naturmiljöer kan därför bedömas vara utsatta för risk för exploatering.

Förslaget tar generellt god hänsyn till den regionala grönstrukturen, men står i stark konflikt med utpekade svaga samband, som riskerar att bli ännu svagare, främst genom utvecklingen av Rosenkälla och Stava. Tätortsutvecklingen kommer att inkräkta på den tätortsnära jordbruksmarken. Arealen av tätortsnära grönområden riskerar också att minska, med följden att kapaciteten i tätortsnära ekosystemtjänster, som till exempel luftrening eller klimatutjämning försvagas.

Riktlinjerna anger att värdefulla vattenmiljöer ska bevaras och att kompensationsåtgärder ska genomföras om ingrepp sker i värdefulla vattenmiljöer. Ambitionerna är också höga när det gäller lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda dagvatten som en resurs. Kring Åkersberga kommer det dock bli utmanande att begränsa negativ påverkan från dagvattnet på såväl havet som på värdefulla vatten som till exempel Åkerströmmens vattensystem. Även utanför Åkersberga finns tydliga konflikter mellan bebyggelseutveckling och värdefulla vatten, bl.a. flera av kommunens högst värderade vatten (t.ex. Viren och Loåns vattensystem). Utveckling intill kust och stränder riskerar att skada utpekade värdefulla strandmiljöer och ställas i konflikt med strandskyddet. Flera av de utpekade utvecklingsområdena kan dock möjliggöra att hushåll med enskilda avlopp

ansluts till kommunalt VA och på så sätt minskar näringsläckage till sjöar, vattendrag och hav.

Samlad bedömning

Översiktsplanen har möjlighet att stärka hållbarheten inom de sociala och ekonomiska aspekterna samtidigt som de största riskerna är kopplade till hur väl planens ambitioner för hänsyn till naturvärden kan hanteras för att undvika negativ påverkan på ekologisk hållbarhet.

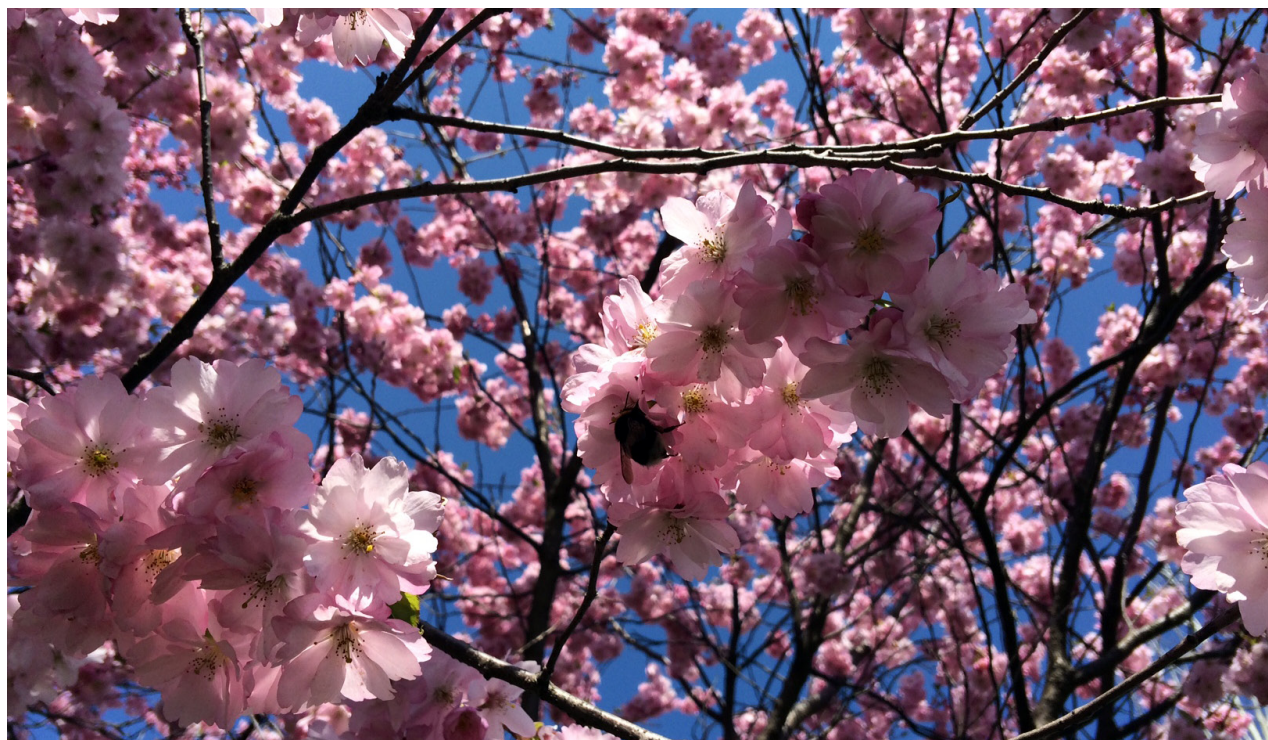
Översiktsplan 2040 har en hög hållbarhetsambition. Den största potentialen ligger i möjligheten att förtäta i stationslägen med närhet till kapacitetsstark kollektivtrafik. Med en funktionsblandad bebyggelse och förtätning enligt principer som skapar attraktiva och trygga stadsrum och platser kan Åkersberga utvecklas till en mötesplats för hela kommunen. Det uppstår då möjlighet att locka till sig näringslivets aktörer. En positiv konsekvens är också att ett bredare utbud av bostäder kan erbjudas till kommunens invånare, så att det är möjligt att bo i kommunen under alla skeden i livet. Sammantaget kan en funktionsblandad bebyggelseutveckling i kollektivtrafknära lägen kunna minska både behovet av resor och öka andelen resor med hållbara transportsätt.

Sammantaget innebär den föreslagna markanvändningen ett effektivt och långsiktigt hållbart markutnyttjande. Detta om majoriteten av den tillkommande bebyggelsen kan fokuseras till centrala

tätorten och lokala knutpunkter där en effektiv kollektivtrafik kan skapas samtidigt som stora naturområden kan hållas fria från exploatering. Tydliga risker finns dock kopplade till föreslagen utveckling i Rosenkälla och Stava syd som påverkar den regionala grönstrukturen och utpekade svaga samband i grönstrukturen.

Risker finns sammankopplade med hur hållbart genomförandet kan bli. Skydd av värdefulla

natur- och vattenmiljöer som ska utredas vidare, fördjupade översiktsplaner som ska tas fram samt trafikstrategi under framtagande är exempel på fortsatt mer detaljerad planering som kommer bli väsentlig för kommunens hållbarhet. Den mer detaljerade planeringen blir avgörande för både tätortens och landsbygdens möjligheter att utveckla samhällen utan risker för hälsa och säkerhet eller alltför stora negativa konsekvenser för vatten och värdefull grönstruktur.

Bilaga I – Hållbarhetsbedömning

Del av Översiktsplan för Österåkers kommun 2040

Innehåll

<u>Sammanfattning</u>	101
<u>Samlad bedömning</u>	104
<u>Inledning</u>	107
<u>Nollalternativet och dess konsekvenser</u>	110
<u>Hållbarhetsbedömning av planförslaget</u>	112
<u>Konsekvenser i relation till riksintressen och övergripande mål och planer</u>	133
<u>Uppföljning</u>	139
<u>Referenser och underlagsmaterial</u>	140

Sammanfattning

Österåker håller på att ta fram en ny översiktsplan för kommunens utveckling fram till 2040. Denna rapport utgör en hållbarhetsbedömning och MKB för Österåkers översiktsplan. Miljöbedömningen av planförslaget har breddats till att även bedöma och beskriva översiktsplanens möjligheter till hållbar utveckling.

Metodiken som har använts för bedömningarna i rapporten är Hållbarhetsanalys med Värderos. I denna metod utvärderas tolv hållbarhetsfaktorer inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Både förslagets positiva och negativa konsekvenser har bedömts. Förslagets hållbarhet visualiseras också i ett cirkeldiagram där det går att jämföra den föreslagna utvecklingen med den förväntade utvecklingen i ett nollalternativ.

Sammanfattning av hållbarhetsbedömning

Bebyggelsestruktur och social struktur

Planförslagets huvudsakliga inriktning är att förtäta och komplettera i centrala Åkersberga, de

stationsnära lägena samt i utpekade lokala knutpunkter. Detta har möjlighet att skapa en hållbar struktur som knyter an till befintlig bebyggelse och låter större sammanhängande grönstruktur bevaras. Fokus på en stark utveckling av Åkersberga ger goda möjligheter att skapa en levande och attraktiv tätort med mötesplatser, trygga gaturum och platser. Sammantaget kan Åkersberga utvecklas som en mer självklar mötesplats för hela kommunen. Med utvecklingen av en förtätad, blandad och sammankopplad centralort kan fler få tillgång och närhet till offentlig och kommersiell service. Ambitionen är att de utpekade lokala knutpunkterna på landsbygden och i skärgården ska skapa förutsättningar för lokal service och kommunikationer.

Förslaget väntas leda till att de flesta viktiga stadskvalliteter som påverkar efterfrågan på bostäder utvecklas positivt. Med en högre betalningsvilja för bostäder, väntas också investeringsviljan öka. Förslaget väntas också på andra sätt utveckla kommunens identitet och varumärke på ett sätt som ökar investeringsviljan. Många nya lägen för verksamhetslokaler förväntas tillkomma i den tätare stadsmiljön och attraktiviteten för både boende och verksamhetsutövare förväntas

öka. En större andel blandad stadsmiljö medger fler och bättre möjligheter att såväl utveckla lokala nätverk, som att ge utrymme för spontana möten mellan näringsidkare. Med en bättre sammankoppling mellan stadsdelarna, samt välutvecklade mötesplatser som lockar alla grupper av kommuninvånare, ökar möjligheterna att bygga nätverk och bättre utnyttja det sociala kapital som finns hos olika invånare. Med bättre sammankopplingar ökar också tillgången till lokal service, till arbetsplatser och till skolor, något som är viktigt ur ett rättviseperspektiv. En risk är dock att en stark ekonomisk utveckling och en utveckling av Åkersbergas attraktivitet skulle kunna påverka hela tätortens bostadspriser och på så sätt bidra till en gentrifiering, det vill säga att mindre resursstarka hushåll blir pressade av bopriserna.

Det finns en osäkerhet i möjligheterna att realisera planens intentioner, främst hur effektivt de kollektivtrafiknära lägena kan utnyttjas och hur handels- och verksamhetsområden placeras. Den planerade och fortsatta utvecklingen vid Rosenkälla är problematisk ur ett storskaligt markanvändningsperspektiv då den bryter sammanhängande grönstruktur och inte anknyter till någon befintlig bebyggelse i kommunen. En utveckling av en ny stadsdel som uppnår rimlig kommunal service kräver en stor satsning med utveckling av bostäder och offentlig verksamhet, något som kan komma i konflikt med den önskade utvecklingen och förtätningen längs Roslagsbanan. Tillsammans med utvecklingen av handel i andra

biltillgängliga områden som Stava syd finns också risk att många fortsatt väljer att använda dessa områden för sina inköp. Något som kan bli negativt för möjligheten att utveckla Åkerberga till en levande stad med handel och mötesplatser.

Förbättrade förutsättningar för gång och cykel kan förbättra folkhälsan om det blir lättare för människor att röra sig till fots eller med cykel istället för bil. Risk finns dock att en livsstil med bilberoende gynnas av fortsatt handelsutveckling i strategiska områden för bilburna resenärer. Översiktsplanens fokus på förtätning i stationsnära lägen och utveckling kring attraktiva lägen vid vatten bidrar till att planen också innebär en ökad risk för hälsa och säkerhet. Riskerna är främst kopplade till översvämningsrisker vid tätortsutveckling i centrala Åkersberga och bullerproblematik då fler bostäder kommer byggas i bullerutsatta lägen vid vägar och spårväg. Med rätt riskutredningar och följande åtgärder bedöms riskerna kunna bli acceptabla. En annan följd av förtätningen i Åkersberga är att barns friytor, exempelvis skolgårdar och förskolegårdar, minskar.

Transport och infrastruktur

Genom att förtäta i de kollektivtrafikstarka stationsnära lägena för Roslagsbanan finns goda möjligheter att skapa en tätortsutveckling med hållbara transportmöjligheter. Prioriteringen av gång och cykel som redovisas i översiktsplanen är också mycket

positiv ur ett hållbarhetsperspektiv. Sammantaget kan ett utvecklat transportsystem som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik bli tillgängligt för fler. Kommunens ambition om att koppla samman stadsdelar är ett viktigt steg i utvecklingen av ett hållbart transportsystem. Det är i synnerhet viktigt för hållbarheten att kopplingarna till och mellan de lokala knutpunkterna blir effektiva och attraktiva. En risk finns också om en utveckling av bostäder sker i de olika lokala knutpunkterna utan att en attraktiv kollektivtrafik säkerställs parallellt. Då skapas fler bilburna hushåll.

De storskaliga lösningarna för kommunalt vatten och avlopp som planeras i kan ses som relativt hållbara. Även möjligheten till biobränsleeldad fjärrvärme i tätorten är positiv ur hållbarhetssynpunkt. Översiktsplanen saknar tydlig ambition kring hållbar elförsörjning och hur ny bebyggelse ska vara hållbar och energieffektiv. Kommunens avfallssystem är transportintensivt då det bygger på regionala lösningar.

Grön- och blåstruktur

Översiktsplanen ger möjligheter för Åkersberga att utveckla sin identitet mot en attraktiv och levande småstadsmiljö. Samtidigt finns potential att stärka hela kommunens skärgårdsidentitet med nya mötesplatser vid kusten och nya föreslagna kopplingar till skärgården. Samtidigt riskerar delar av kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden att påverkas

negativt av översiktsplanens föreslagna bebyggelseutveckling, exempelvis i Roslags-Kulla, Östanå och Wira.

Den utpekade grönstrukturen med rekreationsområden, stråk och gröna entréer har möjlighet att skapa en långsiktigt hållbar tillgång till rekreativa områden. Ambitionen i riktlinjerna är också att bevara och skydda områden med höga biologiska värden. Risken finns dock att flera olika värdefulla naturområden bebyggs då dessa pekats ut för bebyggelseutveckling i markanvändningskartan. Flera värdefulla naturmiljöer kan därför bedömas vara utsatta för risk för exploatering.

Förslaget tar generellt god hänsyn till den regionala grönstrukturen, men står i stark konflikt med utpekade svaga samband, som riskerar att bli ännu svagare, främst genom utvecklingen av Rosenkälla och Stava. Tätortsutvecklingen kommer att inkräkta på den tätortsnära jordbruksmarken. Arealen av tätortsnära grönområden riskerar också att minska, med följden att kapaciteten i tätortsnära ekosystemtjänster, som t.ex. luftrening eller klimatutjämning försvagas.

Riktlinjerna anger att värdefulla vattenmiljöer ska bevaras och att kompensationsåtgärder ska genomföras om ingrepp sker i värdefulla vattenmiljöer. Ambitionerna är också höga när det gäller lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda

dagvatten som en resurs. Kring tätorten kommer det dock bli utmanande att begränsa negativ påverkan från dagvattnet på såväl havet som på värdefulla vatten som t.ex. Åkerströmmens vattensystem. Även utanför tätorten finns tydliga konflikter mellan bebyggelseutveckling och värdefulla vatten, bl.a. flera av kommunens högst värderade vatten (t.ex. Viren och Loåns vattensystem). Utveckling intill kust och stränder riskerar att skada utpekade värdefulla strandmiljöer och ställas i konflikt med strandskyddet. Flera av de utpekade utvecklingsområdena kan dock möjliggöra att hushåll med enskilda avlopp ansluts till kommunalt VA och på så sätt minskar näringsläckage till sjöar, vattendrag och hav.

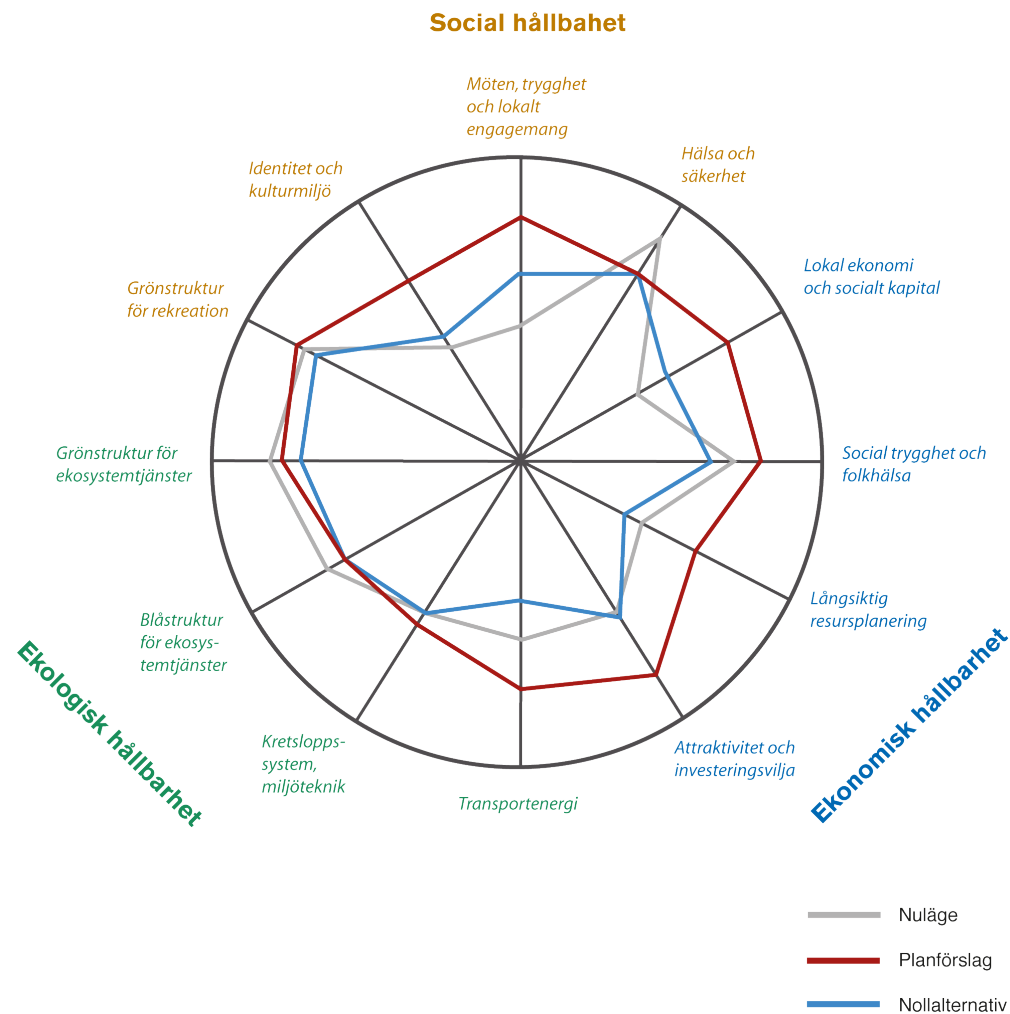
Samlad bedömning

Översiktsplanen har möjlighet att stärka hållbarheten inom de sociala och ekonomiska aspekterna samtidigt som de största riskerna är kopplade till hur väl planens ambitioner för hänsyn till naturvärden kan hanteras för att undvika negativ påverkan på ekologisk hållbarhet.

Översiktsplan 2040 har en hög hållbarhetsambition. Den största potentialen ligger i möjligheten att förtäta i stationslägen med närhet till kapacitetsstark kollektivtrafik. Med en funktionsblandad bebyggelse och förtätning enligt principer som skapar attraktiva och trygga stadsrum och platser kan Åkersberga utvecklas till en mötesplats för hela kommunen. Det uppstår då möjlighet att locka till sig näringslivets aktörer. En positiv konsekvens är också att ett bredare utbud av bostäder kan erbjudas till kommunens invånare, så att det är möjligt att bo i kommunen under alla skeden i livet. Sammantaget kan en funktionsblandad bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen kunna minska både behovet av resor och öka andelen resor med hållbara transportsätt.

Sammantaget innebär den föreslagna markanvändningen ett effektivt och långsiktigt hållbart

Värderosen ett verktyg för hållbarhetsanalys

Planförslagets hållbarhetspotential visas i denna bild och jämförs med hållbarhetspotentialen i nuläget och för ett nollalternativ. Ju längre ut mot cirkeldiagrammets kan, desto större potentiell hållbarhet.

markutnyttjande. Detta om majoriteten av den tillkommande bebyggelsen kan fokuseras till centrala tätorten och lokala knutpunkter där en effektiv kollektivtrafik kan skapas samtidigt som stora naturområden kan hållas fria från exploatering. Tydliga risker finns dock kopplade till föreslagen utveckling i Rosenkälla och Stava som påverkar den regionala grönstrukturen och utpekade svaga samband i grönstrukturen.

Risker finns sammankopplade med hur hållbart genomförandet kan bli. Skydd av värdefulla natur- och vattenmiljöer som ska utredas vidare, fördjupade översiktsplaner och program som ska tas fram samt transportstrategi under framtagande är exempel på fortsatt mer detaljerad planering som kommer bli väsentlig för kommunens hållbarhet. Den mer detaljerade planeringen blir avgörande för både tätortens och landsbygdens möjligheter att utveckla samhällen utan risker för hälsa och säkerhet eller alltför stora negativa konsekvenser för vatten och värdefull grönstruktur.

Tabell 1: I tabellen sammanfattas de positiva och negativa konsekvenser som översiktsplanen bedöms medföra för respektive hållbarhetsfaktor. Se sid bedömningsgrunder i kapitlet Inledning.

Långsiktig resursplanering

- + 4 Mycket stora positiva konsekvenser i och med fokus på utveckling och komplettering i stationsnära lägen
- + 3 Stora positiva konsekvenser då bebyggelseutvecklingen fokuseras och större sammanhängande grönstruktur kan bevaras
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser i och med utveckling och komplettering i lokala knutpunkter
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser med hänsyn till effektivt utnyttjande av vägar och VA-infrastruktur
- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser då utvecklingen i skärgården och på landsbygden kan medföra höga kostnader för infrastruktur och service
- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser då utpekad grönstruktur inte speglas i markanvändningen
- 4 Mycket stora negativa konsekvenser till följd av bruten regional grönstruktur och svårighet att skapa attraktiva boendemiljöer i Rosenkälla och Stava

Social trygghet och folkhälsa

- + 3 Stora positiva konsekvenser tack vare en mer sammankopplad struktur
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser då utvecklingen bidrar till ett bredare bostadsutbud som kan passa fler invånare
- + 2 Små eller märkbara positiva konsekvenser då lokal service, bland annat i de lokala knutpunkterna, byggs ut och blir mer tillgänglig för invånarna
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser för folkhälsan då möjligheterna att gå och cykla förbättras
- + 1 Små positiva konsekvenser då socio-ekonomiskt svaga hushåll i centrala Åkersberg får en stärkt tillgång till service och arbetsplatser
- + 1 Små positiva konsekvenser för tillgängligheten till idrotts- och fritidsverksamheter

+ 1 Små positiva konsekvenser då dialog kan bredda kommunens utbud av lek- och aktivitetsytor

- 2 Märkbara negativa konsekvenser för folkhälsan då en fortsatt bilburen livsstil till viss del gynnas i översiktsplanen

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser om centrala Åkersbergs attraktivitet bidrar till en gentrifiering som drabbar mindre resursstarka hushåll

- 3 Stora negativa konsekvenser om friytor för barn, både i tätorten och kopplat till skolgårdar och förskolegårdar minskar

Möten, trygghet och lokalt engagemang

- + 3 Stora positiva konsekvenser om Åkersberga kan utvecklas till en attraktiv stadsmiljö och kommunal mötesplats
- + 3 Stora positiva konsekvenser då de generella principerna för ny bebyggelse i översiktsplanen kan ge förutsättningar för trygga levande gaturum, platser och stråk
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser då lokala knutpunkter kan skapa nya mötesplatser i tätorten och på landsbygden
- + 1 Små positiva konsekvenser i och med förutsättningar för möten mellan barn och unga
- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser om det går inte att utveckla levande mötesplatser med utökad service i alla utpekade lokala knutpunkter
- 2 Märkbara negativa konsekvenser för utvecklingen av mötesplatser i centrala Åkersberga och lokala knutpunkter om Rosenkälla blir en attraktiv målpunkt

Lokal ekonomi och socialt kapital

- + 3 Stora positiva konsekvenser då kommunens attraktivitet utvecklas och väntas attrahera fler näringsidkare med större mångfald av verksamheter
- + 3 Stora positiva konsekvenser då förslaget bedöms leda till en mer sammanhållen tätort med bättre möjligheter att ge utväxling på socialt kapital
- + 2 Märkbara positiva konsekvenser för besöksnäringen, då kommunens identitet utvecklas och tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer utvecklas
- + 1 Små positiva konsekvenser för jordbruks- och skogsnäringar då lokala knutpunkter på landsbygden utvecklas

+ 1 Möjlighet till små positiva konsekvenser då utveckling av lokal service och verksamheter, bland annat i de lokala knutpunkterna, skapar en större lokal arbetsmarknad

- 1 Små negativa konsekvenser för jordbruksnäringen, då jordbruksmarker kring tätorten bebyggs eller blir mer svårbrukade

-3 Stora negativa konsekvenser då handelsverksamhet vid Rosenkälla och Rallarvägen/Pilstugetorget lockar bilburna kunder på bekostnad av stadskärnans handel

Hälsa och säkerhet

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till att ny tätortsbebyggelse planeras i områden med risk för översvämning

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till skyfall

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till risk kopplat till farligt gods

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till risk kopplat till farlig verksamhet

Möjlighet till acceptabel risk gällande förorenad mark givet att riktlinjer för utredning av förorenade områden följs

Möjlighet till acceptabel risk gällande för utveckling av områden med risk för ras och skred förorenad mark givet att riktlinjer följs och utredningar genomförs

- 1 Små negativa konsekvenser då stor andel bostäder planeras i bullerutsatta lägen. Bullernivåer i enlighet med bullerförordningen bedöms kunna hållas

- 1 Små negativa konsekvenser då tätare bebyggelse med integrerade trafikrum kan skapa sämre luftkvalitet lokalt

Investeringsvilja och projektekonomi

+ 3 Stora positiva konsekvenser väntas då flera viktiga stadskvaliteter utvecklas i tätorten

+ 3 Stora positiva konsekvenser till följd av att kommunens attraktivitet ökar och identitet stärks

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser till följd av höga exploateringskostnader för vissa nyckelområden

Transportenergi

+ 4 Möjlighet till mycket stora positiva konsekvenser till följd av minskat transportarbete tack vare förtätning i kollektivtrafiknära lägen

+ 3 Stora positiva konsekvenser gällande utveckling av ett mer tillgängligt transportsystem

+ 3 Möjlighet till stora positiva konsekvenser till följd av trafikprioritering mot hållbara transportsätt

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser då vägnätet kopplas samman

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser om bebyggelseutveckling och utveckling av kollektivtrafik inte sker parallellt i de lokala knutpunkterna och inte samordnas med andra åtgärder

- 2 Märkbara negativa konsekvenser då bebyggelseutveckling på Ljusterö kan leda till ökat bilberoende

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser då huvudstråk inte definieras

Kretsloppssystem och miljöteknik

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser då storskaliga VA-lösningar planeras i kommunens utvecklingsområden

+ 2 Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser då ny bebyggelse i tätorten sannolikt går att koppla till ett utvecklat fjärrvärmennät

- 2 Märkbara negativa konsekvenser då översiktsplanen saknar ambition för utveckling av hållbar elproduktion och hållbart byggande

- 2 Märkbara negativa konsekvenser då kommunens avfallshantering är transportintensiv

Identitet och kulturmiljö

+ 3 Möjlighet till stora positiva konsekvenser då Åkersberga har möjlighet att utvecklas sin identitet till att bli en attraktiv stad med småstadskaraktär

+ 2 Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser genom att kommunens skärgårdsidentitet stärks

- 3 Risk för stora negativa konsekvenser för värdefulla kulturmiljöer till följd av exploatering

Grönstruktur för rekreation

+ 3 Stora positiva konsekvenser då riktlinje för tillgång till parker och närnatur preciseras

+ 3 Stora positiva konsekvenser för den rekreativa grönstrukturen

Grönstruktur för ekosystemtjänster

+ 3 Möjligheter till stora positiva konsekvenser som följd av utpekad lokal grönstruktur

+/- 0 Risk för konflikter mellan utpekade bebyggelseområden och utpekade hänsynsområden

- 2/- 3 Risk för märkbara till stora negativa konsekvenser då kapaciteten för tätortsnära ekosystemtjänster minskar till följd av exploatering av tätortsnära grönytor

- 3 Risk för stora negativa konsekvenser då tätortsnära jordbruksmark bebyggs och styckas upp

- 4 Mycket stora negativa konsekvenser om den regionala grönstrukturens (de gröna klarna) svaga samband försvagas ytterligare och kilens värdekärnor påverkas

Blåstruktur för ekosystemtjänster

+ 3 Möjligheter till stora positiva konsekvenser om fler hushåll längs kusten ansluts till kommunalt VA

+ 2 Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser om fler hushåll i skärgården ansluts till kommunalt VA

- 1 Små negativa konsekvenser för vattenmiljöer kopplat till utveckling av Tätorten Åkersberga

- 1 Risk för små negativa konsekvenser för vattenmiljöer kopplat till utveckling av fastlandets kuststräcka

- 1 Risk för små negativa konsekvenser för värdefulla vattenmiljöer och kust kopplar till utveckling av skärgården

Inledning

Planförslag Översiktsplan 2040

2040 tros befolkningen i Österåker ha ökat med cirka 30 000 personer till cirka 70 000 till 75 000. Översiktsplanens huvudsakliga inriktning är att förlägga tillkommande bostäder i lägen med bra kollektivtrafik, främst vid Roslagsbanans stationer i centrala Åkersberga, i Täljö och i Åkers Runö. Ytterligare 11 lokala knutpunkter pekas ut, i huvudsak i tätorten, men också utanför, dit utvecklingen också ska fokuseras. I Skärgården och på landsbygden fokuseras utvecklingen till utpekade lokala knutpunkter och till befintlig bebyggelse.

Ambitionen är att bygga funktionsblandat och att Åkersberga ska bli en attraktiv, stadsmässig och levande tätort med vattenkontakt. Kommunens bostadsutbud, som idag domineras av småhus, ska blandas med en större andel flerfamiljshus.

Transportsystemet byggs upp kring Roslagsbanan och väg 276. Gång och cykel ska prioriteras genom ett mer finmaskigt nätverk av gång- och cykelvägar som ska byggas ut i tätorten, samt med regionala cykelkopplingar mot Täby och regionkärnan.

Lokala arbetstillfällen ska möjliggöras genom funktionsblandad utveckling med service i stationslägen och lokala knutpunkter samt i verksamhetsområden i tätortens utkanter, exempelvis Stava längs väg 276 samt i Rosenkälla vid E18.

Grönstrukturen ska utvecklas bland annat med gröna entréer och gröna stråk som ska tillgängliggöra kommunens gröna områden. Större rekreativområden pekas också ut i grönstrukturkartan. Den större sammanhängande grönstrukturen hålls fri från bebyggelse, med undantag för Rosenkälla och Stava som utvecklas inom sammanhängande grönstruktur. Förslag till nya naturreservat presenteras.

Miljöbedömningsprocessen

Ambitionen har varit att miljöbedömningsprocessen ska omfatta ett brett spektra av sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter av den utveckling som presenteras i översiktsplanen. Därför görs en hållbarhetsbedömning (inklusive MKB) för Österåkers

nya översiktsplan. Hållbarhetsbedömningen har pågått parallellt med förslagsarbetet från projektstart, genom löpande arbetsmöten med kommunens projektgrupp och konsultgruppens experter. Miljöbedömningsprocessen har således också fungerat som ett aktivt hållbarhets- och planstöd i planprocessen.

Avgränsningssamråd med Länsstyrelsen hölls 14 januari 2016 och en avgränsning av hållbarhetsbedömningen (inklusive miljökonsekvensbeskrivning) togs fram 7 april 2016.

I arbetet har ingått framtagande av kompletterande underlag, nulägesbeskrivning samt bedömning av strategier och förslag till justeringar för att bidra till ett planförslag som beaktar samtliga hållbarhetsaspekter på ett balanserat sätt. En nulägesbeskrivning och hållbarhetsbedömning av nuläget gjordes genom SWOT-analyser tillsammans med projektgruppen. Följande kompletterande underlag har tagits fram i processen fram till samråd: medborgarintervjuer, stadsstrukturanalys av urbana strukturer och stadstypologier, ekonomisk och socioekonomisk analys samt transportstrategi och trafikanalys inklusive modellering av trafikstruktur vilka ingår i planeringsunderlagen.

Kontinuerliga bedömningar av förslaget har gjorts och kommunicerats vid arbetsmöten där

representanter från konsultgrupp och tjänstemän deltagit. Stort fokus har lagts på följande frågor:

- Hållbara transporter med minskat bilberoende där bebyggelse fokuseras i kollektivtrafiknära lägen och stödjer service.
- Social mångfald genom sammanlänkade strukturer och blandade bostadstyper.
- Tydlig grönstruktur som relaterar till den bebyggda miljön och bidrar med ekosystemtjänster och effektivt markutnyttjande.
- Konsekvent förslagsställande med tydlig koppling mellan vision, mål, strategier, markanvändningsförslag, riktlinjer och åtgärder.

Avgränsning

Behovsbedömning

En miljöbedömning ska, enligt Miljöbalkens kap 6, genomföras för planer och program som upprättas av myndigheter eller kommuner och som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen består av ett antal lagreglerade steg som bland annat omfattar behovsbedömning, avgränsning och samråd. Översiktsplaner omfattas i stort sett alltid av kravet på miljöbedömningar.

Då översiktsplanen för Österåker har strategisk betydelse för markanvändningen i kommunen som helhet bedöms den medföra krav på en miljöbedömning

där en MKB ingår. För att ytterligare betona hållbarhetsperspektivet har avgränsningen utvidgats till att inkludera sociala och ekonomiska faktorer. Hållbarhetsbedömningen uppfyller plan- och bygglagens krav om konsekvensbedömningar och miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivningar.

Nivå- och sakmässig avgränsning

Hållbarhetsbedömningen fångar i första hand upp de strategiskt viktigaste problemställningarna. Sådan påverkan som kan antas bli föremål för bedömning i senare planskeden kan också antas ha mindre betydelse för miljöbedömningen av ÖP. Planens samtliga möjliga konsekvenser har alltså inte bedömts utan fokus har legat på bedömning av de övergripande strategierna och markanvändningen samt de konsekvenser som förväntas få störst påverkan.

Geografisk avgränsning

Planen avgränsas huvudsakligen till kommunens utbredning men har även ett regionalt och nationellt perspektiv i de frågor som är av denna karaktär.

Tidsmässig avgränsning

Översiktsplanen sträcker sig till 2040, med utblick till 2060. Hållbarhetsbedömningen avser samma tidsperspektiv.

Samråd

Avgränsningen av MKB och hållbarhetsbedömning har samråtts med länsstyrelsen samt berörda kommuner under första kvartalet 2016.

Alternativ

I denna hållbarhetsbedömning behandlas det planförslag som kommunen valt att gå till samråd med. En hållbarhetsbedömning görs också för ett nollalternativ. Några alternativa planförslag presenteras inte och några alternativa utvecklingsförslag kommer således inte att bedömas i hållbarhetsbedömningen.

Metodik

Hållbarhetsbedömningen är gjord utifrån hållbarhetsanalysverktyget Värderosen som är framtaget av Ekologigruppen AB och Arken arkitekter. Värderosen syftar till att ge en helhetsbild av vad som kan stärka respektive motverka hållbarheten för tolv olika hållbarhetsfaktorer inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Planförslagets konsekvenser bedöms i tolv delar, en del för varje hållbarhetsfaktor. En närmre beskrivning av varje hållbarhetsfaktor återfinns i konsekvensbedömningskapitlet. Planförslagets hållbarhetspotential visualiseras också med en bild; värderosen.

Förutsättningar för bedömningar

En förutsättning för bedömningarna i denna rapport är att översiktsplanens riktlinjer följs.

Skala för konsekvensbedömning

En fyrgradig skala används för beskrivning av planens positiva och negativa konsekvenser. Skalan grundar sig på en relation mellan effekternas omfattning och storleken på de värden som påverkas. Bedömningarna är ofta formulerade utifrån Möjligheten till positiva konsekvenser eller risken för negativa konsekvenser. Detta när styrningen i planen inte är tillräckligt tydlig för att kunna göra en bedömning att det blir positivt eller att negativ påverkan kan undvikas.

Negativ konsekvens	Positiv konsekvens
<p><i>-4 Mycket stora konsekvenser</i></p> <p>Betydande påverkan på riksobjekt eller regionalt intressanta objekt. Försämrar tydligt hållbarhetsprestanda för regionen eller nationen i någon aspekt, eller för kommunen i flera betydande aspekter.</p>	<p><i>+4 Mycket stora konsekvenser</i></p> <p>Betydande påverkan på riksobjekt eller regionalt intressanta objekt. Bidrar tydligt till att utveckla hållbarhetsprestanda för regionen eller nationen i någon aspekt, eller för kommunen i flera betydande aspekter.</p>
<p><i>-3 Stora konsekvenser</i></p> <p>Begränsad påverkan på riksobjekt eller värden av regionalt intresse, eller betydande påverkan på värden av kommunalt intresse. Försämrar tydligt hållbarhetsprestanda för kommunen i någon betydande aspekt, eller för stadsdelen eller kommundelen i flera betydande aspekter.</p>	<p><i>+3 Stora konsekvenser</i></p> <p>Begränsad påverkan på riksobjekt eller värden av regionalt intresse, eller betydande påverkan på värden av kommunalt intresse. Bidrar tydligt till att utveckla hållbarhetsprestanda för kommunen i någon betydande aspekt, eller för stadsdelen eller kommundelen i flera betydande aspekter.</p>

<p><i>-2 Märkbara konsekvenser</i></p> <p>Liten påverkan på värden av nationellt eller regionalt intresse, eller begränsad påverkan på värden av kommunalt intresse, eller omfattande påverkan på värden av lokalt intresse. Försämrar tydligt hållbarhetsprestanda för stadsdelen eller kommundelen i någon betydande aspekt, eller för stadsdelen eller kommundelen i mindre betydande aspekter.</p>	<p><i>+2 Märkbara konsekvenser</i></p> <p>Liten påverkan på värden av nationellt eller regionalt intresse, eller begränsad påverkan på värden av kommunalt intresse, eller omfattande påverkan på värden av lokalt intresse. Bidrar tydligt till utveckling av hållbarhetsprestanda för stadsdelen eller kommundelen i någon betydande aspekt, eller för stadsdelen eller kommundelen i mindre betydande aspekter.</p>
<p><i>-1 Små eller +/- 0 obetydliga konsekvenser</i></p> <p>Begränsad påverkan på värden av lokalt intresse eller inga konsekvenser (ingen märkbar påverkan). Försämrar i någon mån hållbarhetsprestanda för stadsdelen, kommundelen eller helt lokalt.</p>	<p><i>+1 Små eller +/- 0 obetydliga konsekvenser</i></p> <p>Begränsad påverkan på värden av lokalt intresse eller inga konsekvenser (ingen märkbar påverkan). Bidrar i någon mån till utveckling av hållbarhetsprestanda för stadsdelen, kommundelen eller helt lokalt.</p>

till en positiv konsekvens eller *risk* för en negativ konsekvens.

Osäkerheter i konsekvensbedömningarna

En översiktsplan pekar ut den huvudsakliga viljeinriktningen för kommunens mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är inte ett lagligt bindande dokument. Det innebär att det inte går att i detalj beskriva alla konsekvenser ett genomförande av planen kan få. I samrådskedet har planförslaget konsekvenser i första hand bedömts utifrån den övergripande fysiska strukturens möjlighet att bidra till en hållbar utveckling. Ofta gäller för konsekvenserna i denna konsekvensbedömning en *möjlighet*

Nollalternativet och dess konsekvenser

Nedan beskrivs översiktligt kommunens förväntade utveckling i ett nollalternativ baserat på översiktsplanen från 2006 samt praktisk tillämpning av antagna fördjupningar och program. Här görs även en bedömning av de viktigaste konsekvenser som förväntas i ett nollalternativ.

Visionen i Översiktsplan 2006 kretsar kring utvecklingen av skärgården och staden. Förbättrad spårtrafik till centrala Stockholm pekas ut och ger förutsättningar för en stadsmässig utveckling av kommunen med Åkersberga som centrum. Nya bostadsområden kommer främst att tillkomma i de centrala delarna av Åkersberga samt väster om Åkers kanal, Täljö-Gottsunda och Näs, en utveckling av handel kommer också att ske i Rosenkälla, där en detaljplan finns antagen. En omvandling av fritidshusområden kommer fortsatt att ske i bland annat Svinninge, Täljö, Brevik/Lervik/Flaxenvik och Ljusterö. Naturen och närheten till hav och skärgård pekas ut som en av kommunens stora attraktionskrafter varför tillgång

till natur- och kulturområden ska värnas vid exploatering. Ambitionen är att också utöka kapaciteten på Roslagsbanan med dubbelspår.

Bebyggelsestruktur och social struktur

I ett nollalternativ tillkommer ny bostadsbebyggelse huvudsakligen i centrala Åkersberga (både öster och väster om Åkers kanal), Täljö-Gottsunda och Näs, en förtätning av tätorten är positiv och möjliggör fortsatt tillgång och utveckling av offentlig service. I övriga kommunen pekas flera andra utbyggnadsområden ut men då en tydlig prioritering saknas mellan de utpekade utvecklingsområdena antas utvecklingen i nollalternativet bli spridd. Den spridda bebyggelsen innebär en ineffektiv markanvändning som långsiktigt även innefattar stora kostnader för samhällsservice. Större andel av utbyggnaden sker långt från effektiv kollektivtrafik, vilket skapar bristfälliga möjligheter för andra än bilburna trafikanter att röra sig mellan områden. En fortsatt bilburen struktur

minskar också möjligheterna för möten mellan människor och den känsla av trygghet som befolkade stadsrum ger. Utvecklingen av Rosenkälla anknyter inte till befintlig bebyggelse och kommer också bidra till en bilberoende livsstil. En utvecklad handel i området riskerar att konkurrera med stadskärnans handel vilket bidrar till risk för negativa konsekvenser för tillskapandet av såväl mötesplatser som befolkade stadsrum.

Industriområden i centrala lägen antas omvandlas till handel och mindre störande arbetsplatser och i viss mån med inslag av bostäder. Nya lokaliseringar av storskaliga verksamheter väntas tillkomma öster om Åkersberga, ytterligare lokaliseringar för verksamheter riskerar i nollalternativet att utebli.

Transport och infrastruktur

Nollalternativet pekar mot en spridd bebyggelse jämfört med planförslaget. Det ger mindre resandeunderlag, mindre fokuserade satsningar på kollektivtrafik och mindre möjligheter för utveckling av lokal service. Bilanvändandet bedöms därför bli stort och biltrafiken öka. Utveckling av vägnätet genom kapacitetsökning av väg 276 samt att det byggs ett antal nya kopplingar som förbättrar framkomligheten för biltrafiken, pekar också i den riktningen. Exempelvis västligare dragning av Svinningevägen, koppling Täljö-Stava, vägreservat mellan Säby via Röllingby backar mot väg 276 norrut, förbifart vid

Roslagskulla och vägreservat vid Åsättra på Ljusterö. I samband med dessa vägprojekt byggs också i de flesta fall nya cykelvägar.

En utökad kapacitet med dubbelspår på Roslagsbanan medför en positiv utveckling av möjligheterna till god kollektivtrafiktillgänglighet i lägen längsmed spårvägen, något som ses som positivt. På grund av de parallella satsningar på bilvägnätet samt framkomligheten för bil och den spridda bebyggelseutvecklingen bedöms överföringen mellan trafikslagen, från bil till kollektivtrafik, inte bli stor. Biltrafiken bedöms istället öka med bland annat ökade koldioxidutsläpp som konsekvens.

Grön och blå struktur

De gröna tillgångarna i Österåker har i ett nollalternativ inte utretts i vidare utsträckning men befintliga grönplanunderlag gör det ändå möjligt att göra övergripande ställningsantaganden kring de gröna värdena. Nollalternativet tar en större andel naturmark i anspråk jämfört med planförslaget. Befintliga friluftsområden används och vårdas på liknande sätt som idag. Nya friluftsmöjligheter utvecklas dock endast i begränsad omfattning då styrande strategiska dokument saknas.

Den relativt spridda bebyggelseutveckling gör att stor andel natur mark tas i anspråk vilket medför en risk för att gröna strukturer och värden försvagas och

byggs bort. Den spridda bebyggelsen gör det också svårt att koncentrera skötsel till strategiskt viktiga platser varför tillgången till rekreationsområden varierar mellan olika bostadsområden. Den spridda bebyggelsen riskerar också att ta värdefull naturmark i anspråk samt fragmentera grönstrukturen. Detta kan medföra att viktiga ekosystemtjänster byggs bort.

I nollalternativet pekas utveckling ut i områden som är angivna som översvämningskänsliga. Eftersom Översiktsplan 2006 inte formulerar några riktlinjer för hur detta ska hanteras riskerar detta att medföra en negativ påverkan för människors hälsa och säkerhet.

Hållbarhetsbedömning av planförslaget

I detta kapitel redovisas översiktsplanens potential för en hållbar utveckling. För varje av de tolv hållbarhetsfaktorerna ges först en introduktion till hållbarhetsfaktorerna och sedan redovisas en hållbarhetsbedömning av planförslaget. Både positiva och negativa konsekvenser bedöms. Avseende negativa konsekvenser och risker ska dessa värderas och bedömas i samband med till exempel planläggning. Att en åtgärd medför negativa konsekvenser innebär inte i sig självt att den är olämplig ur ett hållbarhetsperspektiv. Slutligen ges för varje hållbarhetsfaktor förslag till åtgärder för att stärka planförslagets hållbarhet. Dessa åtgärder utgör förslag från Ekologigruppen som har ansvarat för arbetet med hållbarhetsbedömning och åtgärderna kan under arbetet med översiktsplanen komma att beaktas genom att arbetas in i planen, alternativt beaktas framöver i andra sammanhang. En samlad bedömning av planförslaget redovisas i slutet av detta.

Helhetsbedömning av översiktsplanens mål och strategier

Den övergripande utvecklingsstrategin anger att Åkersberga ska utvecklas stadsmässigt med förtätning i de centrala delarna och kring stationslägen och i lokala knutpunkter. Nya mötesplatser ska skapas i dessa lägen och tätorten ska få en tydligare vattenkontakt. Grönstrukturen ska utvecklas med nya grönstråk och entréer och att tätortsnära grönområden blir mer attraktiva. Fler arbetstillfällen och även fler lägenheter ska tillsammans skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle där fler kan bo och verka.

Översiktsplanens strategier speglas i stort sett i plankartans markanvändning och ges således stöd i genomförandet. Hållbarheten i utvecklingen är beroende av att avvägningar mellan olika markanvändningar görs i linje med de riktlinjer och hänsynskartor som presenteras i planförslaget.

En potentiell målkonflikt är den utpekade utvecklingen av Rosenkälla och Stava. Där utvecklingsstrategin å ena sidan fokuserar på de centrala delarna av Åkersberga och stationslägena, för att skapa en levande stad med småstadskaraktär med blandade funktioner, pekar plankartan å andra sidan ut stora utredningsområden med både bostäder och handel, långt från dessa strategiska centrala lägen. Risken finns att utvecklingen av verksamheter, handel och bostäder i dessa områden konkurrerar med utvecklingen av bostäder och verksamheter i centrala Åkersberga och i lokala knutpunkter liksom med en önskan att stärka den regionala grönstrukturen.

Hållbarhetsbedömning av tolv hållbarhetsfaktorer

Bebyggelsestruktur och social struktur

Långsiktig resursplanering

Hushållning av mark ska på ett hållbart sätt möta behov av bostäder, kollektivtrafik, service med mera. En sammanhållen och samlad bebyggelse, med sammanhållet nät av gator, är samhällsekonomiskt mer försvarbar än en splittrad och utspridd. I den sammanhållna bebyggelsen är det lättare att anordna kostnadseffektiv infrastruktur för VA (vatten och avlopp) gator, cykelvägar etcetera. Det är också lättare att använda marken effektivt, och undvika svårutnyttjade mellanrum. Det blir då lättare att anordna effektiva ekosystemtjänster integrerade i bebyggelsen. Med väl fungerande ekosystemtjänster, kan samhället spara stora kostnader för till exempel dagvattenrening och luftrening.

I den sammanhållna bebyggelsen är det också möjligt att anordna en effektiv kollektivtrafik, vilket ökar effektiviteten i resandet och minskar samhällets kostnader för biltrafik och för uppsökande service och vård. Med en splittrad och utspridd bebyggelse är det svårt att anordna kostnadseffektiv och tillgänglig service.

I den splittrade strukturen, med enklaver och återvändsgränder, är tillgängligheten till service och målpunkter låg. Det är också svårt att samutnyttja service mellan olika stadsdelar. Med stadsdelar i enklaver, med säck-gator, är det också svårt att på lång sikt bygga vidare på stadsstrukturen, eftersom stadsdelarna saknar kopplingar att bygga vidare på. Det leder till en fortsatt ineffektiv infrastruktur. Sammanhållen och tät bebyggelse är därför på många sätt samhällsekonomiskt effektiv.

Nuläge

Bebyggelsen och befolkningen i kommunen är främst samlad i Åkersberga, vilket i stort skulle kunna underlätta tillgänglighet till kollektivtrafik och service. Inom Åkersberga är bebyggelsestrukturen

dock gles och splittrad vilket skapar dålig orienterbarhet och kommunalekonomiskt kostsamma strukturer. Infrastruktur för vägar och VA är kostsamma i den splittrade stadsstrukturen, där också kommunal service har svårt att täcka in alla stadsdelar på ett kostnadseffektivt sätt. Dessutom skapas svårdefinierade grönytor som sällan är mångfunktionella. Den stora andelen gles småhusbebyggelse som stadstyp kan potentiellt skapa problem med för ensidigt utbud av bostäder som inte passar alla. Dåligt utnyttjad kapacitetsstark kollektivtrafik drar också ner hållbarheten i nuläget men ger potential till utveckling.

Planförslag

Planförslagets huvudsakliga inriktning att förtäta och komplettera i de stationsnära lägena, samt i utpekade lokala knutpunkter, har möjlighet att skapa en hållbar struktur som knyter an till befintlig bebyggelse och låter större sammanhängande grönstuktur bevaras. Riskerna är främst kopplade till hur utvecklingen realiserar; hur grönstukturen prioriteras och om service- och bostadsutveckling kan utvecklas parallellt med att effektiv kollektivtrafik och infrastrukturkopplingar säkerställs. Annars finns risk att utvecklingen fortsätter skapa bilberoende bostadsområden i tätortens utkanter. Den fortsatta utvecklingen vid Rosenkälla och planerade utvecklingen vid Stava är problematisk ur ett storskaligt markanvändningsperspektiv då den bryter sammanhängande regional grönstuktur och inte anknyter till befintlig bebyggelse i kommunen.

+ 4 Mycket stora positiva konsekvenser i och med fokus på utveckling och komplettering i stationsnära lägen och sammanlänkning av befintliga stadsdelar

Utvecklingsstrategins huvudsakliga inriktning mot förtätning med tät blandbebyggelse i centrala Åkersberga och i stationslägena för Roslagsbanan förväntas medföra stora positiva konsekvenser. Med tät funktionsintegrerad sammankopplad bebyggelse i kollektivtrafikstarka lägen skapas goda möjligheter till effektiv markanvändning och högt kollektivtrafikutnyttjande. Detta skulle även kunna få positiva konsekvenser för regionen som helhet om inpendlingen med bil till de centrala delarna kan minska. Utvecklingen väntas kunna leda till lägre samlade exploateringskostnader, då utnyttjandet av befintlig infrastruktur kan bli bättre, samtidigt som ny infrastruktur kan kosta mindre per bostad. Kommunal service kan anordnas effektivare i en tätare och mer sammanhållen struktur. Fler människor kan lättare nå service, som kan göras tillgänglig på närmare håll. Brukarna kommer också närmare den uppsökande vården och stödet, vilket spar restid också för personal. Tröskeleffekter för förskolor och skolor, liksom olika vårdinrättningar, blir mindre tydliga, eftersom upptagningsområdena kan överlappa varandra mer i en sammanhängande stadsstruktur, vilket ger bättre möjligheter att utnyttja lokaler och resurser fullt ut trots att befolkningsunderlaget skiftar.

+ 3 Stora positiva konsekvenser då bebyggelseutvecklingen fokuseras och sammanhängande grönstruktur kan bevaras

Utvecklingsstrategin ger förutsättningar för att större sammanhängande naturområden kan bevaras för långsiktig tillgång till ekosystemtjänster. Undantaget är området för utveckling kring Rosenkälla och Stava. Det innebär att samhällets behov av tjänster för t.ex. klimatreglering, dagvattenrening och luftrening kan säkerställas. (tätortsnära jordbruksmark kommer dock att bebyggas).

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser i och med utveckling och komplettering i lokala knutpunkter

Förtätning i de lokala knutpunkterna med utveckling i kollektivtrafiknära lägen med utveckling av mötesplatser och service är positivt, då det är lättare att erbjuda service och transporter på ett resurseffektivt sätt. De lokala knutpunkterna på landsbygd och i skärgård medger också ett i högre grad effektivt sätt att erbjuda service och transporter, för att ge förutsättningar för en levande skärgård och landsbygd.

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser med hänsyn till effektivt utnyttjande av vägar och VA-infrastruktur

Den övergripande utvecklingsstrategin bygger i huvudsak vidare i och kring befintlig bebyggelse och kan därför utnyttja befintlig infrastruktur. Det skapar ett mer effektivt utnyttjande av befintliga strukturer.

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser då utvecklingen i skärgården och på landsbygden kan medföra höga kostnader för infrastruktur och service

En levande skärgård och landsbygd har stor betydelse för kommunens hållbarhet, bland annat för kommunens attraktivitet och för möjligheten att upprätthålla ekosystemtjänster. Kostnader för infrastruktur som VA och gator kan dock bli kännbara, liksom kostnader för kommunal service. Det bedöms inte vara möjligt att förtäta i en omfattning som kan finansiera de kommunala investeringarna inom ramen för planförslagets strategi. En mer omfattande utbyggnad utanför tätorten kan få konsekvenser för hela kommunens VA-kostnader och det är därför av stor betydelse att ny bebyggelse utvecklas där den skapar mest nytta.

- 4 Mycket stora negativa konsekvenser till följd av bruten regional grönstruktur i Rosenkälla och Stava samt en utveckling som går emot utvecklingsstrategin

Utvecklingen av verksamheter och bostäder i Rosenkälla (utöver antagen detaljplan för verksamheter) samt utvecklingen av verksamheter i Stava är negativ, då de bryter sammanhängande regional grönstruktur och inte anknyter till någon befintlig bebyggelse eller spårtrafik i kommunen. En utveckling av ett nytt område i Rosenkälla som ska uppnå

rimlig kommunal service kräver en stor satsning med utveckling av bostäder och offentlig verksamhet. Utvecklingen kan komma i konflikt med den önskade utvecklingen och förtätningen i centrala Åkersberga och längs Roslagsbanans stationer. I och med att strukturen inte bygger vidare på befintlig tätortsbebyggelse går det inte att göra några vinster i form av samordning med befintlig service med mera. En utveckling av bostäder i Rosenkälla skulle dock kunna samordnas med eventuella planer på bostadsbebyggelse i Gillinge i Vallentuna kommun.

Förslag till vidare planering

- Förtydliga översiktligt i förslaget hur ett uppskattat antal nya bostäder fördelas geografiskt. Prioriteringen i projekten blir tydligare om det inte enbart prioriteras i tid, utan också i volym eller andel. För att kunna bedöma effekter på kommunalekonomin, är det särskilt viktigt att beskriva ambitionsnivå för utveckling på landsbygd och skärgård.
- Det behövs en prioritering mellan de föreslagna lokala knutpunkterna. Det är sannolikt inte möjligt att utveckla alla de 13 knutpunkterna samtidigt och kanske räcker inte tillskottet av nya bostäder och verksamheter till alla 13 under planperioden.
- Utveckla kommunalekonomiska analyser för bebyggelseutveckling på landsbygd/skärgård, i Åkersberga stadskärna samt i Åkersbergas ytterområden. Det är viktigt att hitta en balans

mellan de mer kostsamma investeringarna i gesbygd och de investeringar centralt som kan generera ett överskott.

- Beskriv tidigt en organisation som kan hantera flera stora utbyggnadsprojekt samtidigt. För att nå en god hållbarhet och uppnå kommunens vision, kommer det i många fall att vara nödvändigt att tidigt samordna frågor mellan olika projekt, för att få till stånd attraktiva rörelsestråk, effektiv infrastruktur och bra kollektivtrafik. Det kan samtidigt krävas tidiga investeringar i allmänna platser och kollektivtrafik, investeringar som kan återgäldas relativt sent i projektfasen. Med flera sådana projekt samtidigt är kommunalekonomiska analyser viktiga.
- Om det sker en utveckling av bostäder i Rosenkälla bör denna samordnas med en bostadsutveckling i Gillinge i Vallentuna kommun, eftersom det blir svårt att skapa en hållbar stadsdel enbart på marken inom Österåkers kommun. Utbyggnaden bör tydligt prioriteras till ett skede när utbyggnaden längs Roslagsbanan är genomförd.
- Komplettera förslaget med en riktlinje som förhindrar nya enklaver: Bygg alla nya stadsdelar med en möjlighet att ansluta ny eller befintlig bebyggelse, där man kan koppla infrastruktur för vägar, cykelvägar och VA till en framtida utveckling eller förtätning. Enklaver med säckgator,

utan möjligheter till framtida genomströmning, bör undvikas.

- Förslaget bör uttala en målsättning för blandning av olika bostadsformer, där det framgår vad som betraktas som en god blandning. Detta för att redan i ÖP kommunicera en ambitionsnivå med byggherrar och entreprenörer.

Social trygghet, integration och folkhälsa

En väl sammanhållen och sammankopplad bebyggelse, där det är lätt att röra sig till fots mellan stadsdelarna, ger en hög tillgänglighet till viktiga samhällsfunktioner som kommunal service, mötesplatser, skolor, arbetsplatser, fritidsaktiviteter, butiker etcetera. En tillgänglig bebyggelse, med attraktivt nät av promenadbara gator och gångvägar, ger en rättvis och jämställd tillgång till samhällsfunktionerna, till samhällets "livschanser". I en bebyggelse med avskilda enklaver minskar tillgängligheten till samhällsfunktionerna, och därmed livschanserna, vilket främst drabbar de grupper som har minst resurser och minst utvecklade sociala nätverk. Med dålig tillgång till livschanser, ökar risken för utanförskap, med de kostnader för samhället detta medför. Samtidigt minskar möjligheterna att utnyttja det sociala kapitalet hos de mindre inkluderade människorna (deras erfarenheter, kunnande, utbildning och nätverk). En struktur med rörlighet och utbyte mellan områden ger större möjligheter också för resursstarka områden att bidra med ett socialt kapital till lokalsamhället. För detta krävs goda kopplingar till samhällsservice, kollektivtrafik och arbetsplatser. Erfarenheten visar att samhällen med hög delaktighet från medborgarna medför lägre sociala kostnader, men samtidigt genererar generellt fler affärsdrivande verksamheter. Det är också väl belagt att jämställdhet i samhället är samhällsekonomiskt lönsamt. Tillgång till viktiga samhällsfunktioner och sammankopplade och gång- och cykelvänliga stadsdelar gynnar även folkhälsan.

Nuläge

De socioekonomiska skillnaderna hos befolkningen tar sig fysiska uttryck i tätorten, då mindre

resursstarka områden främst finns i de centrala delarna samtidigt som de mer perifera stadsdelarna präglas av mer resursstarka hushåll. Utbytet stadsdelarna emellan är bristfälligt i och med att den fysiska sammankopplingen är svag och främst består av bilvägar. Strukturen bidrar också till ett bilberoende. Positivt är att den största andelen av samhällsfunktionerna och kollektivtrafiken finns lättillgängligt för de mindre resursstarka områdena samt att dessa, i och med sin centrala lokalisering, kan ha en genomströmning av människor. Stadstyperna i de centrala delarna av Åkersberga har en öppen struktur som inte stödjer ett aktivt stadsrum. Det finns få mötesplatser i kommunen som kan samla invånare från hela kommunen och bidra till möten mellan olika grupper och till en utveckling av sociala nätverk. Kapaciteten när det gäller skola och förskola är idag begränsad och utbyggnad av nya lokaler behövs.

Planförslag

Översiktsplanens ambition att koppla samman tätortens stadsdelar kan gynna ett utbyte mellan tätortens invånare och för tillgängligheten till service och samhällsfunktioner. Dessa kopplingar, tillsammans med prioriteringen av gång och cykel, kan skapa förbättrade förutsättningar för människor att röra sig till fots eller med cykel istället för bil, något som kan få positiva konsekvenser för folkhälsan. Risk finns dock att en livsstil med bilberoende gynnas av fortsatt handelsutveckling i strategiska områden för bilburna resenärer. Den förbättrade tillgången till

lokal service och ett bredare utbud av olika typer av bostäder är viktigt ur ett rättviseperspektiv och gör det möjligt för människor att bo i Österåker under alla skeden i livet.

Tillgängligheten till och utbudet av olika innehåll i lek- och aktivitetsytor för barn och unga ska stärkas. Samtidigt finns en risk att friytor för barn sammantaget minskar i och med en förtätning av centralorten. Minskade skolgårdsytor och att tätortens gröna ”mellanrum” försvinner är exempel på detta.

+ 3 Stora positiva konsekvenser tack vare en mer sammankopplad struktur i Åkersberga

Förtätning i Åkersberga har potential att bygga samman dagens splittrade tätortsstruktur vilket skulle kunna förbättra kopplingarna och även möjliggöra ett tydligare utbyte mellan stadsdelarnas invånare. Vid nyexploatering i stationslägen ges möjlighet att redan från början skapa en sammankopplad gatustruktur som gynnar rörelse och utbyte inom och mellan stadsdelar och således möten mellan människor. Med en bättre sammankopplad stadsbygd, och fokus på tillgänglighet till fots och cykel, blir samhällets service, mötesplatser och andra funktioner mer tillgängliga. Det öppnar för fler livschanser och större möjligheter för delaktighet. Samhällets kostnader för utanförskap kan minska, medan intäkter från skatt och entreprenörskap kan öka. Detta är också relevant ur ett rättviseperspektiv, i synnerhet för personer som

av olika anledningar inte har möjlighet att transportera sig långt, exempelvis äldre.

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser då utvecklingen bidrar till ett bredare bostadsutbud som kan passa fler invånare

Översiktsplanen möjliggör en komplettering bostadsutbudet med fler lägenheter och bostäder i mindre storlek. Med ett bredare utbud av bostäder har kommunen möjlighet att tillgodose flera olika behov. Det innebär också att kommunen kan erbjuda invånarna boende som passar olika livsskeden. När människor kan bo kvar under fler skeden och livssituationer, ökar möjligheterna att leva ett fungerande vardagsliv, vilket är positivt också för samhällsekonomin. Med en stor kontinuitet av boende, ges goda möjligheter åt sociala nätverk att utvecklas, till gagn för samhällsengagemang och entreprenörskap.

+2 Små eller märkbara positiva konsekvenser då lokal service, bland annat i de lokala knutpunkterna, byggs ut och blir mer tillgänglig för invånarna

Förtätning och fokus på en funktionsblandad bebyggelse i de 13 lokala knutpunkterna ger goda förutsättningar att tillgängliggöra viktig samhällsservice för medborgarna. Detta är relevant ur ett rättviseperspektiv i synnerhet för personer som av olika anledningar inte har möjlighet att transportera sig långt, exempelvis äldre eller ungdomar utan SL-kort. Utveckling av lokal service kan också skapa lokala

arbetstillfällen. Det är dock viktigt att utvecklingen balanseras så att de trösklar som medger etablering av service och god kollektivtrafik nås. Annars riskerar antalet bostäder med dålig service och kollektivtrafik istället att inledningsvis bli högre.

+ 2 Märkbara positiva konsekvenser för folkhälsan då möjligheterna att gå och cykla förbättras

Trafikprioriteringen med gång- och cykeltrafik i fokus, sammankopplingen av tätortens stadsdelar samt en stadsmässig utveckling av Åkersberga kan göra det mer attraktivt att gå och cykla. Om biltrafiken samtidigt stävjas och översiktsplanens riktlinje om att bostadsnära natur ska finnas inom 300 meter efterföljs, ger detta förutsättningar för invånarna att vistas ute och röra sig mellan sina målpunkter till fots eller cykel. Något som sammantaget är positivt för folkhälsan.

+ 1 Små positiva konsekvenser för tillgängligheten till idrotts- och fritidsverksamheter

Enligt översiktsplanens riktlinjer ska kommunen kunna erbjuda ett stort och varierat utbud av idrottsytor som samplaneras med exempelvis skollokaler. Detta kan öka tillgängligheten till idrotts- och fritidsverksamheter för skolungdomar. Tillgängligheten och det breda utbudet är viktiga både ur ett folkhälsoperspektiv och ett rättviseperspektiv.

+ 1 Små positiva konsekvenser då dialog kan bredda kommunens utbud av lek- och aktivitetsytor.

Kommunen lyfter vikten av deltagande i utveckling av aktivitetsytor och lekplatser. Detta är av vikt för att kunna fånga upp idéer, erfarenheter och behov hos hela den unga befolkningen och inte utgå från gamla föreställningar om vilka platser som barn och unga vill ha och hur de ska se ut. Det är också av vikt att kunna se grupperingar inom gruppen barn och ungdomar, för att säkerställa en bred dialog. En bred dialog är viktig ur ett rättviseperspektiv.

- 2 Märkbare negativa konsekvenser för folkhälsan då en fortsatt bilburen livsstil till viss del gynnas i översiktsplanen

En fortsatt bilburen livsstil, som är negativ för folkhälsan, skulle kunna gynnas av att handel fortsatt utvecklas och etableras i lägen som i första hand nås av bil eller är utformade för bilburna besökare, exempelvis Rosenkälla och Stava syd. Detsamma gäller om utvecklingen i lokala knutpunkter inte sker som en kombination av åtgärder som sammantaget kan minska attraktiviteten för bil, till exempel att en attraktiv kollektivtrafik inte finns på plats. Det finns en stark koppling mellan folkhälsa och resmönster. Det är tydligast i gatunät som är attraktiva för gående och cyklist, men människor som reser kollektivt rör sig också märkbart mer än bilburna.

-2 Märkbare negativa konsekvenser om centrala Åkersbergas attraktivitet bidrar till en gentrifiering som drabbar mindre resursstarka hushåll

Med en stark utveckling av de centrala delarna av Åkersberga finns en viss risk för ökade hyror i tätorten generellt, om även äldre bebyggelse rustas och hyrorna höjs. Detta skulle kunna påverka de mindre resursstarka hushållen som då kan bli tvungna att flytta.

- 3 Stora negativa konsekvenser om friytor för barn, både i tätorten och kopplat till skolgårdar och förskolegårdar minskar

Vid förtätningen av Åkersberga ska antalet odefinierade ytor minimeras, något som kan vara positivt ur ett stadsbyggnadsperspektiv, bland annat genom effektivare markanvändning och tryggare och mer levande gaturum. I det mer täta Åkersberga ska dessutom skolor och förskolor enligt riktlinjerna anpassa utformningen till förutsättningarna i staden, bland annat genom storlek på utemiljöerna. Det är en utmaning att bygga tät stad utan att minska barns friytor och ytor för skol- och förskolegårdar. Ur ett folkhälso- och rättviseperspektiv finns det en risk kopplat till att friytor för barn minskar generellt. Risken med översiktsplanens riktlinjer är att både ytorna kopplade till skolverksamheter minskar samtidigt som antalet ”mellanrum” och odefinierade grönytor i tätorten begränsas och att barns platser i tätorten då minskar eller försvinner. Ytterligare en aspekt av detta är att kommunen enligt översiktsplanen ska

sträva efter en lokalisering där skolor och förskolor kan samutnyttja parker, lekplatser och naturområden med allmänheten. Det finns en risk att samnyttjande av ytor får som konsekvens att friytorna kopplade till skolor och förskolor blir mindre då parken eller lekplatsen utanför ”räknas in” i skolans gård. Risk finns bland annat för ökat slitage, både på skol- och förskolegårdar, samt på de samutnyttjade ytorna. En annan risk är att det ökade antalet barn per vuxen i utbildningsverksamheten gör att ytorna utanför skolgården i praktiken inte används så ofta och att friytorna i realiteten då blir små.

Förslag till vidare planering

- Använd riktlinjer för friyta per barn kopplat till förskola och skola. Enligt Boverket kan ett rimligt mått utifrån antalet barn vara 40 m² friyta per barn i förskolan och 30 m² friyta per barn i grundskolan. Forskning visar att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3 000 m². På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov.
- Sociala utmaningar kan adresseras tydligare i förslaget. Mångfald när det gäller ålder, kön, etnicitet och trosuppfattning är en viktig sådan. Begreppen mångfald och öppenhet begränsas i förslaget till att omfatta funktionsblandning i den fysiska miljön. Förslaget kan lyfta vilka sociala frågor som kommunen bedömer utgör

utmaningar för framtida utveckling och hållbarhet. Det kan till exempel rör gruppen utrikes födda som bedöms öka i betydelse när det gäller befolkningsutvecklingen generellt i Sverige de närmaste åren och har de senaste åren haft mycket stor betydelse även för befolkningstillväxten i Österåkers kommun. Detta innebär en möjlighet och en utmaning – gruppen utrikes födda utgör en demografisk möjlighet för kommunen och regionen, men innebär samtidigt en utmaning vad gäller social integrering och etablering på arbetsmarknaden. Kommunen bör bevaka möjligheterna till social integration.

- Utveckla en strategi för prioritering mellan de 13 lokala knutpunkterna. Strategin bör innehålla verktyg som gör det möjligt att bedöma möjligheter att etablera service och kollektivtrafik i en omfattning som behövs för att minska andelen bilberoende invånare på varje ort. Möjligen kan för vissa orter, till exempel i skärgården, bedömas acceptera ett visst ökat bilberoende under en period för att på lång sikt nå utvecklingsmålen.

Möten, trygghet och lokalt engagemang

Platser där människor kan mötas är en förutsättning för folkliv och kontakt mellan invånare. En trygg miljö innebär att alla kan röra sig under alla tider på dygnet utan att begränsas av rädsla. Ett lokalt engagemang i en stadsdel medför ett tydligare samband mellan en stadsdel och de människor som bor där och bidrar till att människor möts över olika grupper.

En väl sammanlänkad och orienterbar struktur, blandad bebyggelse, tillgång till mötesplatser och trygg stadsmiljö bidrar till att öka förutsättningarna för möten och engagemang.

Nuläge

Stadsstrukturen i Åkersberga har ett grovmaskigt gatunät och gaturum med bristande trygghet, vilket sammantaget ger en mindre attraktiv miljö för fotgängare. Bristen på människor som rör sig till fots begränsar möjligheten till ett levande stadsliv som kan skapa möten mellan människor.

I Åkersberga och i kommunen finns återkommande evenemang och aktiviteter, bland annat kopplade till friluftsliv och idrott, som fungerar som mötesplatser och skapar lokalt engagemang och anknytning till platsen. Det finns dock önskemål om fler aktivitetsmöjligheter, både i Åkersberga och på landsbygden och i skärgården.

Planförslag

Översiktsplanen har goda möjligheter att skapa ett levande och attraktivt Åkersberga med trygga gaturum och platser som sammantaget kan fungera som mötesplats för hela kommunen. Risker finns dock

att den utveckling som planeras av de många lokala knutpunkterna kan vara svår att realisera parallellt med utvecklingen i centrala Åkersberga. Risken finns också att handelsplatsen i Rosenkälla dränerar centrala Åkersberga på lokal handel som annars kunde vara en del av stadslivet.

+ 3 Stora positiva konsekvenser om Åkersberga kan utvecklas till en attraktiv stadsmiljö och kommunal mötesplats

Förtätning i de centrala delarna av Åkersberga har potential att skapa ett mer attraktivt och levande centrum med möjlighet till möten och folkliv. Den tätare och mer lättpromenerade strukturen gör att fler människor rör sig på samma platser. När fler invånare rör sig till fots eller med cykel i gaturummet uppstår också fler möjligheter till möten. Åkersberga har möjlighet att utvecklas till att bli en självklar kommunal mötesplats. En starkare centralort med fler levande gaturum och fler mötesplatser kan överlag också vara positivt för ungas möjligheter att hitta gemensamma mötesplatser. Översiktsplanens generella principer för ny bebyggelse och beskrivningen av olika bebyggelse typer stödjer en stadsutveckling i mänsklig skala genom småskaliga kvarter och bebyggelse i mänsklig skala. Fokus på huvudstråk och service hjälper också till att skapa aktiva gaturum med möjlighet till möten. På sikt kan Åkersberga utvecklas som en mötesplats av delregional betydelse.

+ 3 Stora positiva konsekvenser då de generella principerna för ny bebyggelse i översiktsplanen kan ge förutsättningar för trygga levande gaturum, platser och stråk

Översiktsplanens generella principer för ny bebyggelse och bebyggelsebeskrivning för den täta bebyggelseutvecklingen stödjer en tätortsutveckling som ger förutsättningar för trygga och levande gaturum och stråk samt allmänna platser. Då kvinnor generellt i högre utsträckning än män upplever otrygghet i det offentliga rummet blir befolkade och trygga gaturum särskilt viktiga för att alla ska uppleva att de har möjlighet att röra sig fritt.

+ 2 Märkbare positiva konsekvenser då lokala knutpunkter kan skapa nya mötesplatser i tätorten och på landsbygden

Utveckling i utpekade servicenoder i Åkersberga samt på landsbygden/skärgården kan bidra till starkare mötesplatser för både invånare och besökare.

+ 1 Små positiva konsekvenser i och med förutsättningar för möten mellan barn och unga

Enligt riktlinjerna kan lokaler för utbildning, kultur, idrott och fritid samutnyttjas av utbildningsverksamhet och föreningsverksamhet. Samutnyttjande av lokaler kan skapa nya mötesplatser och kontaktytor och bidra till att barn och unga från olika delar av kommunen möts.

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser om det inte går att utveckla levande mötesplatser med utökad service i alla utpekade lokala knutpunkter

I och med att det finns så många som 13 utpekade lokala knutpunkter utöver centrala Åkersberga, finns det risk att inte samtliga utpekade servicenoder kommer att kunna utveckla en funktion som mötesplats med utökad service. I värsta fall utvecklas bara bostäder i lokala knutpunkter, vilket skulle kunna innebära att fler invånare bor på platser med få mötesplatser och dåligt utvecklad lokal service. Bebyggelsestrukturen i flera av de utpekade knutpunkterna stödjer i dagsläget inte ett aktivt gaturum varför utformningen av tilläggen i stadsmiljön blir mycket viktig för att uppnå önskat resultat.

En potentiell risk med att skapa många lokala knutpunkter som är tydligt knutna till avgränsade områden i kommunen är att man skapar inläsnings-effekter när det gäller individers rörelsemönster. Konsekvensen kan bli att istället för att skapa mötesplatser för alla, skapas mötesplatser för människor och grupper som redan lever och verkar nära varandra.

- 2 Märkbare negativa konsekvenser för utvecklingen av mötesplatser i centrala Åkersberga och lokala knutpunkter om Rosenkälla blir en attraktiv målpunkt

Om Rosenkällas handelsområde utvecklas att bli en attraktiv målpunkt för kommunen finns det risk att det får negativ inverkan på möjligheten att uppnå

folkliv på de mötesplatser man vill åstadkomma i centrala Åkersberga. Alltså att människor möts på handelsplatsen istället för lokalt i tätorten.

Lokal ekonomi och socialt kapital

Med lokala verksamheter inom ett område kan en mer levande stadsdel skapas, med större förutsättningar för småföretagande, personlig service och en lokal ekonomi. Lokal handel och service har en viktig roll i samhällsekonomin och kan bidra med arbetstillfällen och skatteintäkter. Samtidigt kan sociala nätverk utvecklas som kan utgöra en grogrund för nya lokala initiativ och entreprenörskap.

Goda förutsättningar för etablering av verksamheter ges när stadsstrukturen är väl integrerad med lokaler i strategiska och attraktiva lägen. Kundunderlag och genomströmning, variation i utbud av lokaler och platser för möten är avgörande hållbarhetsfaktorer när det gäller den lokala ekonomin.

Det sociala kapitalet är de livserfarenheter, den kunskap och utbildning människor bär med sig. I ett samhälle där människor möts och kan utbyta erfarenheter och delta i varandras sociala och affärsmässiga nätverk, kan det sociala kapitalet komma till sin rätt. I samhällen som lyckas utnyttja det sociala kapitalet, fungerar samhällsinstitutionerna effektivare och initiativen i den lokala ekonomin blir fler.

Nuläge

Verksamhetsutbudet i kommunen är främst fokuserat till Åkersberga. Samtidigt som det finns gott om småföretag är kommunen som helhet en utpendlarkommun med ett relativt litet lokalt arbetsplatsutbud. De lokala verksamheterna utgör en blandning av olika stora företag med olika inriktning, vilket ger hög tålighet mot marknadsvängningar. Det finns några integrerade centrala stråk med förutsättningar för

attraktiva lokallägen men dessa är dåligt utnyttjade. Kvarter med blandstad är sällsynta. En del av handeln är istället lokaliserad i tätortens utkanter, där den inte bidrar till stadslivet. Lokala nätverk av entreprenörer är delvis starkt utvecklade.

Planförslag

Översiktsplanen ger utrymme för ett stort antal nya verksamheter och verksamhetslokaler, där en stor andel lokaliserar i attraktiva lägen och i blandad stadsmiljö. Strategierna för att utveckla kommunens attraktivitet och identitet kan förväntas attrahera fler näringsidkare till nya lokaler. Det lokala underlaget för kommersiella verksamheter kommer att öka till följd av nya bostäder, men andelen besökare till kommunen kan också förväntas öka. Satsningar på utvecklad tillgänglighet för fotgängare och cyklister, ökar människors tillgång till lokal service och förutsättningar för lokala kommersiella verksamheter.

En större andel blandad stadsmiljö, medger fler miljöer och bättre möjligheter att såväl utveckla lokala nätverk som att ge utrymme för spontana möten mellan näringsidkare. Med en bättre sammankoppling mellan stadsdelarna, samt välutvecklade mötesplatser som lockar alla grupper av kommuninvånare, ökar möjligheterna att bygga breda nätverk, och bättre utnyttja det sociala kapital som finns hos olika grupper. Med bättre sammankopplingar ökar också tillgången till lokal service, till arbetsplatser och skolor. Det ökar tillgången till livschanser för främst

resurssvaga grupper, vilket ger bättre möjligheter för samhället att dra nytta av dessa gruppers sociala kapital. Den positiva utvecklingen av centralortens nätverk och lokala näringsliv kan i viss mån vara till nytta för näringsidkare på landsbygd och skärgård.

Riskerna är främst sammankopplade med utvecklingen av handel och viss typ av verksamheter i Roslagskälla och Stava syd som kan ha negativ inverkan på handeln och den kommersiella servicen i centrala Åkersberga.

+ 3 Stora positiva konsekvenser då kommunens attraktivitet utvecklas och väntas attrahera fler näringsidkare med större mångfald av verksamheter

Översiktsplanens tydliga strategi för att utveckla kommunens attraktivitet, med bland annat funktionsblandade stadsmiljöer och attraktiva mötesplatser, väntas locka fler näringsidkare till kommunen. Nya typer av verksamheter kan också väntas, då kommunens utbud av verksamhetsområden kompletteras med verksamheter i funktionsblandade stadsmiljöer. Verksamheterna kan ta i anspråk nya lokaler i funktionsblandade kvarter, men i viss omfattning också i nya verksamhetsområden. Viktiga delar i den nya attraktiviteten är en tydligare identitet, fler attraktiva stadsmiljöer samt tydligare satsning på kollektivtrafik med fler verksamhetslokaler nära spårburen trafik. Kommunens ökade attraktivitet för boende, med goda boendemiljöer och en attraktiv

grönstruktur, bidrar till möjligheten att etablera verksamheter där de anställda vill bosätta sig lokalt. Många nya lokaler väntas tillkomma i attraktiva lägen, inte minst intill spårburen kollektivtrafik (som är en av de viktigaste lokaliseringfaktorerna i Stockholms län). Verksamheternas tillgång till lokala kunder väntas bli bättre, då översiktsplanen medför en betydligt större täthet och ett större kundunderlag lokalt. Antalet besökare till kommunen kan också väntas öka, då attraktiva, promenadvänliga blandade stadsmiljöer har stor dragningskraft. Satsningen på gång- och cykeltrafik väntas öka tillgängligheten för dessa trafikslag, som står för den största andelen av den lokala handeln.

+ 3 Stora positiva konsekvenser då förslaget bedöms leda till en mer sammanhållen tätort med bättre möjligheter att ge utväxling på socialt kapital

Med en mer sammanhållen stadskärna, och fler attraktiva mötesplatser, ökar förutsättningarna för möten mellan olika typer av människor (såväl planerade möten som slumpartade). Detta ger bättre förutsättningar för att utveckla olika nätverk som kan fånga upp idéer, initiativ och kompetens. På så sätt erhålls bättre chanser att kunna ta tillvara olika gruppers sociala kapital. Den ökade sammanhållningen och tätheten i centralorten innebär också att det blir ännu lättare att nå lokal service, arbetsplatser, mötesplatser och skolor, inte minst till fots och cykel. Detta ökar tillgången till livschanser, ett utvecklande

och tillvaratagande av människors potential, erfarenheter och talanger, inte minst för resurssvaga grupper. Det som begränsar de positiva konsekvenserna, är svårigheten att tillräckligt tydligt skapa mötesplatser och aktiviteter som attraherar även de mest resursstarka kommuninvånarna, som till stora delar bor i segregerade områden utanför centralortens kärna.

+ 2 Märkbare positiva konsekvenser för besöksnäringen, då kommunens identitet utvecklas och tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer utvecklas

Kommunen väntas bli mer känd för attraktiva stadsmiljöer, attraktiva mötesplatser och attraktiva målpunkter. Samtidigt stärks identiteten som skärgårdskommun i och med bättre tillgänglighet till målpunkter i skärgården med utvecklad kollektivtrafik och båttrafik.

+ 1 Små positiva konsekvenser för jordbruks- och skogsnäringar då lokala knutpunkter på landsbygden utvecklas

Utvecklingen av lokala knutpunkter på landsbygden kan ge bättre möjligheter till ett fungerande vardagsliv med tillgång till offentlig och eventuellt utvecklas kommersiell service. Eventuellt skulle dessa knutpunkter också utgöra större möjligheter till etablering av lokala marknader för olika gårdsprodukter eller bisysslor.

+ 1 Möjlighet till små positiva konsekvenser då utveckling av lokal service och verksamheter, bland annat i de lokala knutpunkterna, skapar en större lokal arbetsmarknad

Förtätning och fokus på en funktionsblandad bebyggelse med en bredd av verksamheter ger också möjlighet till en utvecklad lokal arbetsmarknad. Även arbetsmarknaden i dag till stor del är regional möjliggör denna utveckling för lokala arbetstillfällen.

- 1 Små negativa konsekvenser för jordbruksnäringen, då jordbruksmarker kring tätorten bebyggs eller blir mer svårbrukade

Ambitionen att förtäta Åkersberga och på så sätt skapa en levande småstadsmiljö med god kollektivtrafik och service innebär på vissa platser exploatering av jordbruksmarker. Det kan också få som konsekvens att åker- och betesmarker blir mer svårbrukbara för lantbrukarna. Enheter riskerar att bli för små för att fortsätta brukas eller för utspridda för att utgöra lönsam jordbruksverksamhet.

-3 Stora negativa konsekvenser då handelsverksamhet vid Rosenkälla och Pilstugetorget lockar bilburna kunder på bekostnad av stadskärnans handel

Den fortsatta utvecklingen av handel vid Rosenkälla (utöver tidigare antagen detaljplan) riskerar att dra kunder från stadskärnans handel. Handelsplatsen kommer att vara mycket lättillgänglig för bilburna kunder och blir ett lockande alternativ inte minst för bilpendlare. Detta försämrar möjligheterna att

utveckla stadskärnans handel, där bilen har sämre tillgänglighet. Handeln vid Pilstugetorget samt utveckling av Stava syd som ett halvexternt läge anpassat för bilburna besökare, riskerar att medföra negativa effekter (även om förslaget innebär tydligare tillgänglighet också för cyklister och fotgängare). Detta minskar sammantaget möjligheterna att utveckla den kommersiella servicen i stadskärnan, som i sin tur är en viktig faktor för att skapa förutsättningar för möten och en levande stadskärna.

Förslag till åtgärder

- Beakta hållbarhetsperspektivet vid utveckling av Rosenkälla och Stava syd, bland annat avseende begränsad tillgång till dagligvaruhandel i dessa områden i syfte att förhindra negativa effekter på handeln i Åkersberga stad.
- Integrera Rallarvägen/Pilstugetorget handelsområde i stadskärnan med tydliga, gena och attraktiva gång- och cykelstråk. Komplettera storskaliga lokaler och verksamheter med småskaliga.
- Utarbeta tidigt ett program för de allra viktigaste mötesplatserna med potential att locka besökare från alla delar av kommunen, och från andra kommuner. De viktigaste mötesplatserna behöver komma in tidigt i planarbetet för att kunna integreras i rörelsemönster, få attraktiva lägen (t.ex. vid havet) och finnas med som en ekonomisk

förutsättning för att kunna utföras med tillräcklig kvalitet.

- Utred efterfrågan för handels- och verksamhetslokaler och hur en parallell utveckling av flera handelsområden påverkar möjligheten för verksamheter att etableras i centrum.

Hälsa och säkerhet

I ett hållbart samhälle utsätts invånarna inte för risker som kan äventyra deras hälsa eller säkerhet. En tät stadsstruktur har många fördelar men kan också ha negativa konsekvenser på bland annat buller och luftkvalitet. Andra hälso- och säkerhetsaspekter som behöver beaktas vid planläggning är bland annat trafiksäkerhet, översvämningssproblem, riskhantering, giftfria miljöer, klimatanpassning och strålning.

Nuläge

Österåkers kommun erbjuder som helhet en god livsmiljö. Risker och störningar är bland annat kopplade till det kustnära boendets risker vid eventuellt förhöjda vattennivåer. Den glesa bebyggelsestrukturen i tätorten skapar dåliga förutsättningar för en hälsosam livsstil i och med ett stort bilberoende. Dessutom riskerar vissa tätortsnära rekreationsområden att störas av kommande exploatering. Biltrafiken kommer fortsatt att medföra risk för trafikskador under överskådlig tid. Risker finns kopplade till väg 276 som utgör sekundär led för farligt gods samt Roslagsbanan där det finns risk för urspärning. Båda dessa är också källor till buller. Det finns uppgifter om över 300 platser i kommunen där det på grund

av exempelvis tidigare olyckor eller drift av miljöfarlig verksamhet finns risk för markföroreningar.

Planförslag

Översiktsplanens fokus på förtätning i stationsnära lägen och utveckling kring attraktiva lägen vid vatten bidrar till att planen också innebär en ökad risk för hälsa och säkerhet. Riskerna är främst kopplade till översvämningssrisker vid tätortsutveckling i centrala Åkersberga och bullerproblematik då fler bostäder kommer byggas i bullerutsatta lägen. Vid utveckling i utsatta lägen måste den höjda risknivån hanteras med olika typer av åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå. Om översiktsplanens riktlinjer följs och utredningar vidtas bedöms risknivån kunna bli acceptabel.

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till att ny tätortsbebyggelse planeras i områden med risk för översvämning

Flera områden som översiktsplanen pekar ut för bebyggelseutveckling ligger inom riskområden för översvämning. Det är i synnerhet aktuellt för den allra mest centrala utvecklingen av Åkersberga med tät utveckling i Kanalstaden och kring Åkers kanal. Områdena är strategiska för att uppnå stadsmässighet i de centrala delarna och är en viktig del i utvecklingen av en levande tätort. Det finns en uppenbar risk med att förlägga tät bebyggelse med både bostäder och verksamheter i områden med översvämningssrisk. Östanå är ytterligare en plats

där utveckling föreslås i områden som kan komma i konflikt med förhöjda vattenstånd. Detta gäller om utvecklingen sker längs kusten. Då bebyggelse planeras i dessa riskområden planeras åtgärder som höjning av marknivån, tät konstruktion samt upphöjda byggnader/konstruktioner med mera för att minska riskerna. Enligt översiktsplanens riktlinjer bör sammanhållen bebyggelse eller samhällsfunktioner av betydande vikt placeras minst 2,70 meter över havet och villor och fritidshus bör inte lokaliseras till översvämningsshotade platser. Avsteg från detta ska enligt riktlinjerna föregås av riskbedömningar. Om riktlinjerna följs och utredningar och riskbedömningar kan visa att riskerna sammankopplade med ett förändrat klimat och högre vattennivåer kan hanteras utan ökad risk för människor, viktiga samhällsfunktioner och övrig bebyggelse bedöms en acceptabel risknivå kunna uppnås.

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till skyfall

Enligt översiktsplanens riktlinjer bör inte byggnader och infrastruktur placeras i översvämningssoner och i vattnets naturliga flödesvägar och samlingsområden. Samhällsviktiga funktioner och bebyggelse bör inte placeras i områden som översvämmas vid ett 100-årsregn. Vid avsteg från detta bör det motiveras med utredningar, karteringar och riskbedömningar. Sammantaget bedöms dessa riktlinjer, om de följs,

vara tillräckliga för att undvika att ny bebyggelse utsätts för risk i samband med kraftiga skyfall.

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till risk kopplat till farligt gods

Flera av kommunens utpekade utvecklingsområden ligger längs väg 276 som utgör sekundär led för farligt gods. Riskutredning för centrala Åkersberga pekar på att riskerna kopplade till sekundär led farligt gods längs väg 276 genom de mest centrala delarna av Åkersberga är extremt små. Riktlinjerna i översiktsplanen anger att vid planläggning av bebyggelse utmed vägar för transporter av farligt gods ska skyddsavstånd utredas och bebyggelsen utformas på ett sådant sätt att risker minimeras.

Möjlighet till acceptabel risknivå med hänsyn till risk kopplat till farlig verksamhet

Vid planering av bebyggelse i närheten av farlig och störande verksamhet och verksamheter som kan innebära särskild risk vid olyckor ska nödvändiga skyddsavstånd utredas och beaktas. Det är av vikt att även risker finns kopplat till närheten till spårväg, exempelvis öövervakade plankorsningar eller risk för ursparning för Roslagsbanan beaktas här.

Möjlighet till acceptabel risk gällande förorenad mark givet att riktlinjer för utredning av förorenade områden följs

Det finns flera hundra kända platser i kommunen som är potentiellt förorenade. Enligt riktlinjerna ska föroreningar i marken och grundvattnet utredas vid planering eller annan exploatering där föroreningar misstänks. Vid förekomst av förorenad mark bedömer kommunen om marken fortfarande anses lämplig för ändamålet och vilka saneringsåtgärder som i så fall behöver vidtas. Detta bedöms tillräckligt för att inte utsätta människor eller miljö för risker.

Möjlighet till acceptabel risk gällande för utveckling av områden med risk för ras och skred förorenad mark givet att riktlinjer följs och utredningar genomförs

Enligt översiktsplanens riktlinjer ska utredningar och kartläggningar utföras om exploateringar planeras i områden där det finns risk för ras och skred. Det är känt, och anges i översiktsplanen, att Kanalstaden har stabilitetsproblem. Detta behöver åtgärdas vid en utveckling av stadsdelen.

- I Små negativa konsekvenser då stor andel bostäder planeras i bullerutsatta lägen. Bullernivåer i enlighet med bullerförordningen bedöms kunna hållas

Det finns en potentiell bullerproblematik kopplat till bostadsbebyggelse intill infrastruktur. I Österåker är i synnerhet Roslagsbanan och väg 276 bullerkällor. Översiktsplanens strategi att bygga tätare inom befintlig tätort med ny bebyggelse i knutpunkter vid kollektivtrafik kommer göra att fler utsätts för

trafikbuller. Buller intill väg 276 och järnvägen ska främst hanteras genom att bygga verksamheter som skydd. För att minska negativ hälsopåverkan från buller ska riktlinjer för buller beaktas. Även om inomhusmiljöer för nya bostäder klarar bullerförordningens krav kommer fler människor vistas på platser med högra trafikbullernivåer.

- I Små negativa konsekvenser då tätare bebyggelse med integrerade trafikrum kan skapa sämre luftkvalitet lokalt

Ambitionen om att förtäta i centrala Åkersberga och skapa en levande stad med småstadskaraktär som även blir en stark kommunal målpunkt leder sannolikt till att biltrafiken kommer att öka i de centrala delarna av tätorten. Med en tät kvartersstad med integrerad biltrafik i, riskerar luftkvaliteten lokalt att bli sämre. Det kustnära läget ger dock förutsättningar för en god luftomväxling.

Förslag till åtgärder

- Tillämpa Länsstyrelsens riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar för farligt gods. Riktlinjen bör formuleras så att det blir en acceptabel risk, inte att den minimeras.
- Relevanta underlag, kartering och riskbedömningar ska tas fram om bebyggelse planeras i områden med förhöjd risk.
- Lägg till riktlinje för riskutredningar kopplat till farlig verksamhet också ska omfatta exploateringar med närhet till spårväg.

Investeringsvilja och projektekonomi

En avgörande faktor för viljan att bygga bostäder är att det finns en identitet som kan locka bostadsköpare. Det finns också sju betydelsefulla stadsbyggnadskvaliteter som visat sig påverka fastigheters värde, vilket samtidigt påverkar viljan att investera och bygga bostäder; Närhet till city, Närhet till spårstation, Tillgång till gång- och gatunät, Tillgång till urbana verksamheter, Tillgång till park, Närhet till vatten och Kvartersform. Många av dessa kvaliteter har betydelse också för viljan att investera i verksamheter. Företag söker sig i allt större utsträckning till attraktiva livsmiljöer, för att kunna rekrytera personal med krav på attraktiva miljöer. Tillgången till spårstation utmärker sig som den allra viktigaste lokaliseringsfaktorn.

Projektekonomin i bebyggelseprojekt är beroende av exploateringskostnader, bl.a. för grundläggning i svåra lägen med risk för skred och översvämning. Den är också beroende av kostnader för infrastruktur, som kan hållas lägre i sammanhållen bebyggelse. I en sammanhållen bebyggelse med finmaskigt gatunät har man lättare att vara flexibel vad gäller etapper, än i tydligt avgränsade enklaver av bebyggelse.

En tydlig vision för att utveckla kommunens identitet, varumärke och hållbarhet, kopplad till en tydlig strategi för att genomföra visionen, ökar sannolikheten för att investerare ser en god affär i att investera i kommunen.

Nuläge

Åkersberga växer i dagsläget och det finns både planer och efterfrågan på bostäder. Det finns flera kollektivtrafiknära lägen i kommunen med goda regionala pendlingsmöjligheter där en fortsatt bebyggelseutveckling kan ske. Det skärgårdsnära läget och utbudet av service i tätorten borde också kunna bidra till attraktivitet för boende. I övriga delar av kommunen finns i första hand tryck på avstyckningar och omvandling av fritidshus, medan efterfrågan på att komplettera befintliga bystrukturer är låg.

Attraktiviteten för företagare och verksamheter att etablera sig i kommunen är också relativt låg.

Planförslag

Planförslaget pekar ut en tydlig strategi för att utveckla kommunens identitet och attraktivitet, inte minst genom att utveckla attraktiva stadsmiljöer och tillgång till en attraktiv skärgårdsmiljö och grönsstruktur. Förslaget väntas leda till att de flesta viktiga stadskvaliteter som påverkar efterfrågan på bostäder påverkas positivt. Med en högre betalningsvilja för bostäder, väntas också investeringsviljan öka. Förslaget väntas också på andra sätt utveckla kommunens identitet och varumärke på ett sätt som ökar investeringsviljan. Vissa nyckelprojekt kan vara behäftade med dyrare tröskelinvesteringar, vilket begränsar investeringsviljan i dessa projekt. En precisering av målen med utvecklingen av de olika stadsdelarna, tillsammans med en tydligare prioritering mellan utveckling av dessa, kunde tydliggöra spelreglerna och underlätta ytterligare för investerare och byggare.

+ 3 Stora positiva konsekvenser väntas då flera viktiga stadskvaliteter utvecklas i tätorten

Många av de stadskvaliteter som visat sig påverka viljan att betala mer för bostäder kommer att utvecklas på ett påtagligt sätt med förslaget till översiktsplan. Med en tätare, mer sammanhållen stadskärna, blir det möjligt att förbättra utbudet av ”urbana aktiviteter” samtidigt som ett ”promenadbart gatunät” utvecklas

och stadsdelar med ”tydlig kvartersform” utvecklas. En stor del av den nya bebyggelsen utvecklas också med ”närhet till spårstation”, ”tillgång till park” samt ”närhet till vatten”. Närheten till Stockholms city, som är ytterligare en attraktivitetsfaktor, kan upplevas bättre med mer attraktiv och effektiv koppling till spårtrafiken. Då kvaliteter som påverkar betalningsviljan för bostäder ökar, bedöms investeringsviljan följa efter.

+ 3 Stora positiva konsekvenser till följd av att kommunens attraktivitet ökar och identitet stärks

Förslaget till översiktsplan bedöms leda till en utvecklad attraktivitet och stärkt identitet för kommunen. Då kommunen redan idag har många positiva förutsättningar, bland annat läget i regionen, attraktiva boendemiljöer och grönsstruktur, frånvaron av stigmatiserade stadsdelar med mera, väntas ett utvecklat och stärkt varumärke få stor betydelse för investeringsviljan.

- 2 Risk för märkbara negativa konsekvenser till följd av höga exploateringskostnader för vissa nyckelområden

Samtidigt som attraktiviteten kan bli hög i exempelvis Kanalstaden finns översvämningrisk och stabilitetsproblematik i området. Dessa förutsättningar kräver speciallösningar som kan bli kostsamma vilket kan försämra projektekonomi och således investeringsviljan.

Förslag till åtgärder

- Utvecklingen av bostadsmarknaden och Åkersbergas attraktivitet och identitet har stort stöd i översiktsplanen. Varumärken är dock känsliga. Kommunen bör därför tidigt prioritera viktiga profilprojekt som kan förväntas utveckla attraktivitet och identitet i tätorten, på landsbygden och i skärgården. Dessa projekt bör planeras och följas noga, så att inte möjligheter förbyts i negativ publicitet.

Transport och infrastruktur

Transportenergi

Transporter bidrar till en stor del av de samlade utsläppen av klimatgaser men de kan också bidra med andra negativa konsekvenser som buller, andra luftföroreningar och att de tar plats i staden och naturen. Det är angeläget att utveckla strukturen i våra städer och regioner så att den blir så effektiv som möjligt genom att för det första minska behovet av transporter och för det andra främja hållbara alternativ.

Bedömningen för transportenergi har här delats upp i ett antal delfaktorer:

Närhet till service och mötesplatser

När boende har tillgång till vardaglig service i sitt närområde minskar behovet av resande vilket bidrar till ett mer hållbart levnadssätt. Möjligheterna att utföra sina ärenden till fots, med cykel eller med hjälp av kollektivtrafiken ökar. För att skapa underlag till service och attraktiva mötesplatser är det av stor vikt att staden är tillräckligt tät och blandad med bostäder, arbetsplatser, grönytor med mera.

Tillgänglighet för gående och cyklister

När olika områden planeras och sammankopplas med varandra genom attraktiva, trygga och tillgängliga stråk ökar möjligheterna att transportera sig på ett mer hållbart sätt både ur klimat-, stadsmiljö- och hälsoperspektiv. Barnperspektivet är också viktigt i sammanhanget. När barn själva kan ta sig till skola och andra målpunkter ökar deras rörelsefrihet och hälsa. Det är också positivt om det finns stråk och nät med olika funktion, exempelvis gröna rekreativa stråk för gång och cykel separerade från annan trafik som komplement till stråk i blandtrafik. Stråk för gång och cykel i närhet av annan trafik kan dock öka tryggheten då närvaron av andra trafikarter oftast blir högre.

Tillgänglighet till kollektivtrafik

I en attraktiv kollektivtrafik är stråken gena och prioriterade med trygga hållplatser som är integrerade med mötesplatser och servicepunkter. För att det ska vara möjligt för kollektivtrafikmyndigheterna att tillhandahålla en attraktiv kollektivtrafik krävs tillräckligt underlag av människor. För att få ett tillräckligt underlag av människor är det viktigt att staden byggs tät, blandad och att bebyggelse i stationsnära lägen prioriteras.

Effektivt och orienterbart gatunät

Ett tydligt väg- och gatunät med vägvisning gör det enkelt att förstå var man befinner sig och hur man kan förflytta sig mellan viktiga målpunkter. Ett finmaskigt nät inte minst för gång och cykel ökar effektiviteten och tillgängligheten. Strategiska parkeringslösningar bör göra det lätt att byta från cykel och bil till kollektiva färdmedel.

Nuläge

Det förhållandevis goda utbudet av verksamheter i Åkersberga, samt att den största delen av befolkningen finns i tätorten, gör att behovet av resor för att klara av vardagen skulle kunna begränsas och att

resorna kan hållas korta och göras till cykel eller fots. En alltför stor del av resorna görs ändå med bil. Den höga andelen bilresor kan bland annat bero på kultur, bebyggelsestruktur, avsaknad av beteendepåverkande åtgärder, infrastruktur och lokaliseringen av handel i tätorten. Det höga användandet av bil påverkas också av att förutsättningarna för gång- och cykeltrafik överlag är bristfälliga. Det finns ta brister i dagens gång- och cykelnät i Åkersberga. Strukturen i kommunen som helhet gör kommunen svår att försörja med attraktiv kollektivtrafik, särskilt i skärgården. Roslagsbanan är dock en stark och viktig stomme i kollektivtrafiken som underlättar regional pendling till och från kommunen.

Planförslag

Genom att förtäta med funktionsblandad bebyggelse i de kollektivtrafikstarka stationsnära lägena för Roslagsbanan finns goda möjligheter att skapa en tätortsutveckling med minskat transportarbete och hållbara transportmöjligheter. Prioriteringen mot gång och cykel som redovisas i översiktsplanen är också mycket positiv ur ett hållbarhetsperspektiv. Sammantaget kan ett utvecklat transportsystem som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik bli tillgängligt för fler. Kommunens ambition om att koppla samman stadsdelar, vilket är ett viktigt steg i utvecklingen av ett hållbart transportsystem, redovisas inte tydligt i plankarta. Det är i synnerhet viktigt för hållbarheten att kopplingarna till och mellan de lokala knutpunkterna blir effektiva och attraktiva. En

risk finns också om en utveckling av bostäder sker i de olika lokala knutpunkterna utan att en attraktiv kollektivtrafik säkerställs parallellt. Då skapas fler bilburna hushåll.

+ 4 Möjlighet till mycket stora positiva konsekvenser till följd av minskat transportarbete tack vare förtätning i kollektivtrafiknära lägen

Prioriteringen av förtätning kring Roslagsbanans stationer och lokala knutpunkter i kollektivtrafiklägen ökar resandeunderlaget för kollektivtrafik och möjliggör en mer attraktiv kollektivtrafik. Om knutpunkterna kan utvecklas till blandade stadsdelar med serviceutbud och arbetsplatser finns också möjligheten att minska transportbehovet. Hur de förtätade områdena utformas är avgörande för framkomligheten för gång och cykel och kollektivtrafikens attraktivitet. Det gäller både lokalisering av bostäder, arbetsplatser och service, utformning av byggnader, parkeringslösningar för cykel och bil samt naturligtvis vägnätet för gång och cykel.

+ 3 Stora positiva konsekvenser gällande utveckling av ett mer tillgängligt transportsystem

Ett bilorienterat transportsystem begränsar rörligheten för en stor andel av befolkningen, exempelvis för barn och unga och personer utan tillgång till bil. Översiktsplanens prioritering av gång, cykel samt utvecklad kollektivtrafik kan få positiva konsekvenser för rörligheten och tillgängligheten för en större del

av befolkningen. Generellt sett har kvinnor lägre bilinnehav än män, varpå ett mindre bilorienterat transportsystem även skulle kunna få positiva konsekvenser för kvinnors möjlighet att göra sina vardagliga resor. Om Österåker styr transportsystemet mot att bli tillgängligt och utformat för att möta alla människors behov oavsett ålder och kön och behov skapas ett mer rättvist transportsystem som också kan bidra till minskad miljöpåverkan genom ökad andel gång, cykel och kollektivtrafik.

+ 3 Möjlighet till stora positiva konsekvenser till följd av trafikprioritering mot hållbara transportsätt

Ambitionen är hög när det gäller önskan om att få människor att välja hållbara transportmedel. Gång- och cykeltrafik ska prioriteras och kollektivtrafiken utvecklas genom att få ta plats, utformas tryggt och ha god framkomlighet. Transportkartan i översiktsplanen lyfter planerade regionala cykelkopplingar samt ett mer utvecklat gång- och cykelnät i tätorten.

+ 2 Märkbare positiva konsekvenser då vägnätet kopplas samman

Enligt riktlinjer ska vägnätet planeras med tydlig struktur som är sammankopplad. Ett sammanhängande gatunät lyfts också bland de generella principerna för ny bebyggelse. Detta är positivt för effektiviteten och orienterbarheten i gatunätet.

- 2 Risk för märkbare negativa konsekvenser om bebyggelseutveckling och utveckling av kollektivtrafik inte sker parallellt i de lokala knutpunkterna och inte samordnas med andra åtgärder

Vissa av de lokala knutpunkterna har kollektivtrafik idag medan andra saknar effektiv kollektivtrafik-koppling. En attraktiv kollektivtrafik måste utvecklas parallellt med en bebyggelseutveckling i dessa knutpunkter. För att åstadkomma hållbara resmönster som dessutom kan fånga upp de som idag bor i områdena och är bilburna krävs också att andra åtgärder vidtas parallellt. Exempelvis parkeringsåtgärder och andra beteendepåverkande åtgärder.

- 2 Märkbare negativa konsekvenser då bebyggelseutveckling på Ljusterö kan leda till ökat bilberoende

En förtätning i redan befintliga bebyggelseområden i skärgården kan stärka möjligheterna till en levande skärgård. Samtidigt har en stor del av utvecklingsområdena på Ljusterö långt till utpekad lokal knutpunkt med service. Det innebär att nya boende i stor grad blir beroende av bil för att klara sina vardagliga resor.

- 2 Risk för märkbare negativa konsekvenser då huvudstråk inte definieras

En förtätning i redan befintliga bebyggelseområden i skärgården kan stärka möjligheterna till en levande skärgård. Samtidigt har en stor del av utvecklingsområdena på Ljusterö långt till utpekad lokal knutpunkt

med service. Det innebär att nya boende i stor grad blir beroende av bil för att klara sina vardagliga resor.

Förslag till åtgärder

- För att verkligen öka andelen resenärer för gång, cykel och kollektivtrafik krävs att dessa prioriteras på bekostnad av enkelheten i att ta bilen. Planförslaget kan förtydliga vad prioritering av gång, cykel och kollektivtrafik innebär för Österåker. Om det rör sig om standard, fördelning av ekonomiska medel, yta eller något annat.
- Kartan för regionala kopplingar kan förtydligas för att tydligare visa kommunens ambitioner om vilka kopplingar som är befintliga och vilka som utgör kommunens målbild och som kommunen vill verka för att göra verkliga.
- I den kommande transportstrategin har kommunen möjlighet att säkerställa och förtydliga fastställa SMARTA mål vad gäller exempelvis färdmedelsfördelning.

Kretsloppssystem och miljöteknik

I ett hållbart samhälle är energianvändningen låg och klimatpåverkande utsläpp och andra utsläpp minimeras. Resursförbrukningen inordnas i hållbara kretslopp för material, vatten och näring, helst på en lokal skala för att i så stor utsträckning som möjligt minska behovet av transporter. Våra beteenden och vanor och hur dessa påverkar vår miljö och omgivning måste uppmärksammas för att vi ska kunna uppnå mer hållbara system.

Nuläge

Systemen för energi och vatten i kommunen är storskaliga och erbjuder sällan möjlighet att sluta kretslopp lokalt. De ses ändå som förhållandevis hållbara då de erbjuder effektiva lösningar och täcker en stor del av kommunens hushåll. Lösningar för vatten och avlopp utanför det kommunala verksamhetsområdet riskerar dock att belasta miljön. Insamling av matavfall skapar möjligheter till energiframställning.

Planförslag

De storskaliga lösningarna för kommunalt vatten och avlopp som planeras i kan ses som relativt hållbara. Även möjligheten till biobränsleddad fjärrvärme är positiv ur hållbarhetssynpunkt. Kommunens avfallssystem är transportintensivt då det bygger på regionala lösningar.

+ 2 Märkbare positiva konsekvenser då storskaliga VA-lösningar planeras i kommunens utvecklingsområden

En fortsatt satsning på storskaliga VA-lösningar kan ses som en hållbar utveckling, även om kretslopp inte sluts lokalt. Den övergripande prioriteringsordningen för VA-utbyggnad bedöms vara i linje med översiktsplanens utbyggnadsförslag och bedöms hållbar.

+ 2 Möjlighet till märkbare positiva konsekvenser då ny bebyggelse i tätorten sannolikt går att koppla till ett utvecklat fjärrvärmenät

Det biobränsleddade fjärrvärmenätet i Åkersberga förser de centrala delarna av tätorten med energi från förnybara energikällor. Kapaciteten hos verket beräknas kunna räcka för planerad utveckling av tätorten till 2040. Med hänsyn till att en stor del av den tillkommande bebyggelsen planeras i tätorten bedöms energiförsörjningen gällande värme kunna lösas på ett hållbart sätt. Det är dock i detta skede oklart hur fjärrvärmenätet kommer att utvecklas.

- 2 Märkbare negativa konsekvenser då översiktsplanen saknar tillräcklig ambition för utveckling av hållbar elproduktion och hållbart byggande

Kommunen har inom den egna organisationen en ambition om att minska energianvändningen och ställa om till förnybara energilag. Översiktsplanen saknar dock tillräckligt tydligt uttalad plan/ambition för förnybar elförsörjning samt energieffektivt och miljövänligt byggande för den tillkommande bebyggelsen. Med många tillkommande bostäder och verksamheter kan den ökade energianvändningen inom bebyggelsen komma att bli påtaglig om inte modern teknik används, exempelvis passiv- eller plusenergitekniker.

- 2 Märkbare negativa konsekvenser då kommunens avfallshantering är transportintensiv

Kommunen är beroende av ett regionalt omhändertagande av avfall vilket är transportintensivt.

Förslag till åtgärder

- Utveckla kommunens idéer kring hållbart och miljöanpassat byggande i kommande bebyggelseprojekt. Hållbarhetsprogram kan vara ett sätt att styra bebyggelseutvecklingsprojekt mot lågenergitekniker så som passiv- eller plushus. EU-direktivet om att bebyggelse ska utföras med ”nära noll” energiförbrukning senast 2021 bör på något sättas bemötas i översiktsplanen, även om de svenska riktlinjerna för direktivet ännu inte är klara.

Grön- och blåstruktur

Identitet och kulturmiljö

En plats identitet beror av dess karaktär rent geografiskt, landskapets former och naturmiljö, men också i allra högsta grad av kulturella yttringar. Identitet skapas genom att människor relaterar till sin omgivning, detta hänger starkt ihop med hur historisk och nutida användning har präglat landskapet. Identitetsskapande element kan vara kulturhistoriska miljöer som berättar om platsens historia, geologiska landskapselement och uttrycksfull arkitektur men också levande kulturyttringar och aktiviteter (vilket behandlas vidare under Mötens trygghet och lokalt engagemang)

Nuläge

Roslagens landskap och länets skärgårdslandskap är identitetsstarka begrepp som båda finns representerade i kommunen. Potentialen kopplat till denna identitet är inte fullt utnyttjad. Flera historiska landskap från olika epoker och med olika innehåll finns i kommunen. Denna historiska koppling och

de för kommunen viktiga identitetsbärarna har dock bristfällig koppling till tätortens helhetskaraktär. I kommunen finns flera identitetsskapande platser och aktiviteter, främst kopplade till centralorten.

Planförslag

Översiktsplanen ger möjligheter för Åkersberga att utveckla sin identitet mot en attraktiv och levande småstadsmiljö. Samtidigt finns potential att stärka hela kommunens skärgårdsidentitet med nya mötesplatser vid kusten och nya föreslagna kopplingar till skärgården. Samtidigt riskerar delar av kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden att påverkas negativt av översiktsplanens föreslagna bebyggelseutveckling, exempelvis i Roslags-Kulla, Östanå och Wira.

+ 3 Möjlighet till stora positiva konsekvenser då Åkersberga har möjlighet att utveckla sin identitet till att bli en attraktiv stad med småstadskaraktär

Åkersberga tätort utvecklas mot vattnet och kan på så sätt stärka vattenkontakten och kopplingen till skärgårdsidentiteten. Genom förtätning och utveckling i centrum enligt översiktsplanens gestaltungsprinciper har Åkersberga också möjlighet att utveckla sin identitet till en levande stad med småstadskaraktär.

+ 2 Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser genom att kommunens skärgårdsidentitet stärks

Översiktsplanen pekar ut lokala knutpunkter i skärgården och ger förslag på olika nya båtkopplingar att utreda för att stärka transporter till och från skärgården. Även skapandet av nya mötesplatser vid kusten, både i Åkersberga och på landsbygden och på öarna kan stärka skärgårdsidentiteten.

- 3 Risk för stora negativa konsekvenser för värdefulla kulturmiljöer till följd av exploatering

Flera värdefulla kulturmiljöer sammanfaller med utpekade utvecklingsområden. Det gäller exempelvis i och kring Åkersberga tätort, bland annat runt Åkers kanal samt utvecklingen i Roslags-Kulla, Östanå och Wira. Översiktliga riktlinjer för att bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader och beakta kulturhistoriskt värdefulla landskap finns i översiktsplanen. Kulturmiljöfrågor ska även utredas vidare i detaljplaneskeden för värdefulla områden. Det finns ändå en risk för att exploatering kan skada värdet och upplevelsen av kulturmiljöerna.

Förslag till åtgärder

- Stärk riktlinjerna för hänsyn till kulturhistoriskt värdefulla miljöer.
- Enligt riktlinjer ska kulturmiljöer tillgängliggöras men vilka områden som ska utvecklas och tillgängliggöras förtydligas inte. Det bör förtydligas i det föreslagna kulturmiljöprogrammet vilka områden som omfattas och hur det bör göras.

Grönstruktur för rekreation

En hållbar rekreativ grönstruktur karaktäriseras av tillgänglighet för människor, sammanhängande grönstruktur som möjliggör rörelse mellan olika områden och variation av rekreativa kvaliteter som kan ge rika upplevelser och många aktiviteter.

Nuläge

Österåkers varierade landskap gör att kommuninvånare och besökare i Österåkers kommun som helhet har ett brett utbud av rekreativa kvalitéer. I flera fall är dock tillgängligheten till och kopplingen mellan rekreationsområdena dålig eller inte tillräckligt undersökt. I viss mån finns också brist på variation av funktioner i tätortens rekreationsområden.

Planförslag

Översiktsplanens riktlinjer om att invånarna ska ha tillgång till parker och närnatur inom 300 meter ses positivt och kan, om den efterföljs, ge en god tillgång till grönstruktur för Österåkersborna. Den utpekade grönstrukturen med rekreationsområden, stråk och gröna entréer har också möjlighet att skapa en långsiktigt hållbar tillgång till rekreativa områden. Risken finns dock att flera olika värdefulla naturområden bebyggs då dessa pekats ut för bebyggelseutveckling i markanvändningskartan.

+ 3 Stora positiva konsekvenser då riktlinje för tillgång till parker och närnatur preciseras

Riktlinjen att Österåkersborna ska ha tillgång till parker och närnatur inom 300 meter är en tydlig

utgångspunkt för fortsatt planering och stärker förutsättningarna för hållbar bebyggelseutveckling med tillgång till vardagsrekreation. Närheten till grönytor är extra viktig för barn som inte har fri rörlighet på samma sätt som vuxna och inte har möjlighet att röra sig lika långa sträckor som vuxna. För barn kan 300 meter dock vara en relativt lång sträcka.

+ 3 Stora positiva konsekvenser för den rekreativa grönstrukturen

Kommunens sammanhängande större rekreativa grönområden finns utpekade i grönstrukturkarta och avspeglas i huvudsak i markanvändningskartan. Områden med rekreationsvärden finns också på hänsynskarta för att säkerställa deras värden vid bebyggelseutveckling. Enligt riktlinjerna ska både tillgänglighet och tillgång till grönstrukturen säkerställas. Det ger en grund för att utveckla och bevara kommunens viktiga rekreativa grönområden.

Översiktsplanen pekar även ut gröna entréer och större målpunkter i grönstrukturen. God tillgänglighet och trygga passager till större tätortsnära grönområden är av vikt för barns och ungas möjlighet att kunna ta sig till rekreationsområden.

Ambitionen är också att utveckla rekreativa stråk som kopplar ihop kommunens naturområden, bland annat längs kusten och kring Åkersberga. Dessa stråk finns beskrivna i översiktsplanen vilket hjälper

förståelsen och ökar deras tyngd i den fortsatta planeringsprocessen. Åkersbergastråket är förlagt på ett sätt så att alla de utpekade servicenoderna har nära tillgång till det.

Förslag till åtgärder

- Riktlinje om avstånd till grönområde kan kompletteras med riktlinje för tillgång till närparkpark. Barn, äldre och personer med olika funktionsvariationer är i stort behov att ha närhet till park och grönska för att kunna tillgodose sitt behov av bostadsnära rekreation. Att ha närpark inom 50 meter pekas i rapporten Gröna områden i planeringen (Boverket) ut som en rekommendation.

Grönstruktur för ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla de varor och tjänster som produceras av jordens ekosystem, både de vilda och de mänskligt påverkade. En hög biologisk mångfald är grundläggande för att ekosystemen ska vara motståndskraftiga på lång sikt, för detta krävs utrymme för många olika typer av biotoper och spridningssamband mellan dem. För den översiktliga grönstrukturen är det också särskilt viktigt att lyfta ekosystemens producerande tjänster i form av jordbruk och skogsproduktion samt deras reglerande funktion för klimat.

Nuläge

I kommunen som helhet finns områden med hög biologisk mångfald men det bristfälliga skyddet och skötsel av flera av dessa riskerar att värdena på sikt kan komma att minska. Den på många håll ineffektiva stadsstrukturen i tätorten gör att det å ena sidan

finns relativt gott om grönstruktur, som å andra sidan sällan är mångfunktionell sett ur ett ekosystemperspektiv. I kommunen finns producerande ekosystemtjänster i form av både aktivt jord- och skogsbruk. Jordbruksarealerna, i synnerhet i anslutning till tätorten, är dock utsatta för exploateringstryck.

Planförslag

Ambitionen i riktlinjerna är att bevara och skydda områden med höga biologiska värden. Med en utpekad grönstruktur ges möjligheter att samplanera grön och byggd struktur till en fungerande helhet där ekosystemtjänsterna kan utnyttjas effektivt. Grönstrukturen överlagras dock på flera håll av föreslagen exploatering med bostäder och verksamheter, vilket skapar oklarhet kring strukturens betydelse. Flera värdefulla naturmiljöer kan därför bedömas vara utsatta för risk för exploatering. Förslaget tar generellt god hänsyn till den regionala grönstrukturen, men står i konflikt med två utpekade svaga samband, som riskerar att bli ännu svagare, främst genom utvecklingen av Rosenkälla och Stava. Tätortsutvecklingen kommer att inkräkta på den tätortsnära jordbruksmarken. Arealen av tätortsnära grönområden kommer också att minska, med följderna att kapaciteten i tätortsnära ekosystemtjänster, som till exempel luftrening eller klimatutjämning försvagas.

+ 3 Möjligheter till stora positiva konsekvenser som följd av utpekad lokal grönstruktur

Den föreslagna översiktsplanen beskriver ett förslag till lokal grönstruktur som kan bidra till att utveckla en grönstruktur som är väl integrerad med bebyggelsen. Grönstrukturen fokuserar dock på rekreativvärden och mindre på ekologiska värden och spridningssamband. Den föreslagna grönstrukturen överlappar också med föreslagna utvecklingsområden, vilket gör att avvägningen mellan strukturerna skjuts på framtiden. Den sammanhängande grönstrukturen i östra och delvis även västra kommunen värnas från exploatering vilket ger goda förutsättningar för levande naturmiljöer med biologiska värden och producerande ekosystemtjänster.

+/- 0, Risk för konflikter mellan utpekade bebyggelseområden och utpekade hänsynsområden

Naturområden med höga naturvärden pekas ut för bebyggelse i bland annat Margretelundsparken, Kungsängens våtmarker, Storträsket, Norrö och Solberga, intill tätorten, samt vid Wiren, Östanå och Roslags- Kulla på norra Fastlandet. På Ljusterö berörs objekt med höga naturvärden intill sjön Skären och vid Skogshult. Samtidigt beskriver ÖP:s riktlinjer att hänsyn till värdefull natur ska tas inom den mer detaljerade planeringen. Natur där särskild hänsyn ska tas pekas också ut på karta. Dessa riktlinjer innebär goda möjligheter att hantera planeringen så att hänsyn genomförs i praktiken.

- 2/- 3 Risk för märkbara till stora negativa konsekvenser då kapaciteten för tätortsnära ekosystemtjänster minskar till följd av exploatering av tätortsnära grönytor

Förtätningen av Åkersberga tätort förväntas innebära en mer effektiv markanvändning där grönytor med få funktioner och låga naturvärden tas i anspråk, medan kvarvarande ytor ges fler funktioner och högre kvalitet. Det finns dock en risk att det är svårt att kompensera förlust av ytor med högre kvalitet, vilket skulle minska kapaciteten för tätortsnära ekosystemtjänster. Det gäller tjänster som klimatreglerande grönytor (buffrar temperatur), luftrenande vegetation, biotoper för pollinatörer och skadedjursreglerande arter.

- 3 Risk för stora negativa konsekvenser då tätortsnära jordbruksmark bebyggs och styckas upp

Flera av de tätortsnära jordbruksmarkerna berörs av de utpekade utvecklingsplanerna. Detta minskar möjligheterna till lokal odling, lokala kretslopp och lokal försörjningssäkerhet. Översiktsplanen saknar rekommendationer kring vad som kan bedömas vara ett "väsentligt samhällsintresse" (Miljöbalken 3 kap 4 §) som kan motverka bebyggelse på jordbruksmark. Det saknas också riktlinjer och verktyg för bebyggelseutveckling som underlättar stadsodling och stadsnära odling på kvarvarande jordbruksmarker. Tätortsutvecklingen bedöms också riskera en uppstyckning av åkermark och odlingsområden och tillföra nya barriärer för bland annat jordbruksmaskiner,

vilket kan försvåra för det tätortsnära jordbruket. Även vid utveckling av Östanå/Roslags-Kulla och Åsättra finns potentiella konflikter mellan utveckling av bebyggelse och bevarande av jordbruksmark.

- 4 Mycket stora negativa konsekvenser om den regionala grönstrukturens (de gröna kilarna) svaga samband försvagas ytterligare och kilens värdekärnor påverkas

Den föreslagna utvecklingen av Rosenkälla och Stava syd riskerar att på ett betydande sätt försvaga ett viktigt ekologiskt och rekreationsvärdefullt stråk inom den regionala grönkilen. Försvagningen sammanfaller med grannkommuners förslag vilket riskerar att skapa en stor påverkan på kilen. Ett annat svagt samband, som löper mellan Säby och Åkerstorp, riskerar att försvagas av den föreslagna utvecklingen av dessa platser. Ett svagt samband i den regionala grönstrukturen finns också utpekade över Stavaviken genom norra delen av Åkersberga. Här föreslås både bebyggelseutveckling och grönområde i markanvändningskartan. Den föreslagna utvecklingen av Solberga riskerar att påverka en av kilens värdekärnor. Vid Östanå och Wira berörs två av kommunens mest värdefulla naturområden som också ingår i värdekärna för kilen. Riktlinjer i översiktsplanen anger att vid detaljplanering ska hänsyn tas till utpekade spridningssamband och att spridningssambanden analyseras och utvecklas strategiskt tillsammans med rekreationsvärden, kulturmiljövärden och ekosystemtjänsternas värden. Detta är viktiga åtgärder med hänsyn till den

planerade utvecklingen i de svaga sambanden. En negativ konsekvens kan dock ändå förväntas med hänsyn till ianspråktagandet av naturmark.

Förslag till åtgärder

- Förtydliga riktlinjer för bevarande av jordbruksmark. Var konflikter kan uppstå och hur kommunen ska förhålla sig till avvägningen mellan olika intressen i dessa områden. Definiera hur kommunen tolkar miljöbalkens skrivning om ”väsentligt samhällsintresse”.

Blåstruktur för ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla de varor och tjänster som produceras av jordens ekosystem, både de vilda och de mänskligt påverkade. För den översiktliga blåstrukturen är det särskilt viktigt att lyfta den biologiska mångfalden i värdefulla vattenbiotoper, möjligheterna till produktion av dricksvatten, ekosystemens vattenrenande och reglerande funktion samt status för matproduktion och fiske.

Nuläge

Dagvattenhanteringen gällande både rening och fördröjning i tätorten är bristfälligt undersökt, även om potential för lokalt omhändertagande finns. Detsamma gäller kunskaperna om de marina naturvärdena i ytterskärgården, som även de är bristfälliga. Den stora tillgången till naturliga vatten med förhållandevis god ekologisk status ger sammantaget en relativt hållbar struktur.

Planförslag

Riktlinjerna anger att värdefulla vattenmiljöer ska bevaras och att kompensationsåtgärder ska genomföras om ingrepp sker i värdefulla vattenmiljöer. Ambitionerna är också höga när det gäller lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda dagvatten som en resurs. De värdefulla vatten som bör bevaras är dock ej utpekade och det finns inte heller angivet var det är sannolikt att konflikter mellan värdefulla vatten och den föreslagna bebyggelseutvecklingen kan komma att ske. Planförslagets strategi att fokusera utvecklingen kring tätorten är på många sätt hållbar, men medför oundvikligen svårigheter när det gäller att ta hand om dagvatten från en större andel hårdgjord mark på mindre ytor naturmark i direkt anslutning till havet. Kring tätorten blir det särskilt svårt att begränsa negativ påverkan från dagvattnet på såväl havet som på värdefulla vatten som t.ex. Åkerströmmens vattensystem. Möjligheterna att lösa dessa problem är bättre utanför tätorten, men förslaget rymmer även här tydliga konflikter mellan bebyggelseutveckling och värdefulla vatten, bland annat flera av kommunens högst värderade vatten (till exempel Viren och Loåns vattensystem). Utveckling intill kust och stränder riskerar också att skada utpekade värdefulla strandmiljöer och att ställas i konflikt med strandskyddet. Flera av de utpekade utvecklingsområdena kan dock möjliggöra att hushåll med enskilda avlopp ansluts till kommunalt VA och på så sätt minskar näringsläckage till sjöar, vattendrag och hav.

+ 3 Möjligheter till stora positiva konsekvenser om fler hushåll längs kusten ansluts till kommunalt VA

Översiktsplanen föreslår att utvecklingen av den befintliga bebyggelsen längs kusten bland annat fokuserar på att möjliggöra anslutning till kommunalt VA. På sikt kan detta bidra till minskat läckage av främst närsalter till havet.

+ 2 Möjlighet till märkbara positiva konsekvenser om fler hushåll i skärgården ansluts till kommunalt VA

Genom utveckling av samhällen på Ljusterö, förväntas många hushåll kunna anslutas till kommunalt VA vilket minskar näringsläckage till havet.

- 1 Små negativa konsekvenser för vattenmiljöer kopplat till utveckling av Tätorten Åkersberga

Översiktsplanen innehåller relativt tydliga riktlinjer för dagvattenhantering och ett övergripande mål om miljökvalitetsnormer. Men den omfattande förtätningen och kompletteringen av bostäder och verksamheter i tätorten försvårar dagvattenhanteringen. Det finns begränsade ytor för hantering av dagvatten och reglering av häftiga flöden, där närheten till havet också innebär att många dagvattenflöden är korta sträckor där åtgärder ska vidtas. Med den planerade utvecklingen uppstår svårigheter att uppnå och vidmakthålla MKN för vattenförekomsten Trälhavet. Närsalter och föroreningar i dagvatten riskerar att

påverka vattenkvaliteten. Risken för utsläpp från verksamheter eller olyckor med farligt gods ökar.

Påverkan på Åkerströmmen och Åkers kanal:
Utveckling av främst nya bostäder inom stadskärnan (bland annat huvudstråk Säby och Åkerstorp, samt stadskärnan) riskerar att påverka vattenkvaliteten i vattensystemets vatten negativt. Grönytor som idag fungerar som buffertzoner mot kanalen riskerar att exploateras.

- 1 Risk för små negativa konsekvenser för vattenmiljöer kopplat till utveckling av fastlandets kuststräcka

Utpekade värdekluster för värdefull kust berörs av föreslagen utveckling. Utvecklingen av Roslags-Kulla medför risk för påverkan på Losjöns och Loåns vattenmiljöer som har högt naturvärde.

- 1 Risk för små negativa konsekvenser för värdefulla vattenmiljöer och kust kopplat till utveckling av skärgården

Utvecklingsområdena i skärgården berör vattenmiljöer med mycket höga och höga naturvärden (sjöar på Ljusterö och Ingmarsö) samt värdefulla kuststräckor. Samtidigt uppmärksammar översiktsplanen dessa värden och beskriver att hänsyn ska tas till dessa.

Förslag till åtgärder

- Eftersom det är otydligt i planförslaget var ökat skydd och skötsel av värdefulla vatten ska ske är det av stor vikt att detta utreds noggrant i föreslagna utredningar. Det är även viktigt att dessa underlag antas politiskt så att de kan få samma tyngd som översiktsplanen.

Konsekvenser i relation till riksintressen och övergripande mål och planer

Bedömningen nedan görs för planens konsekvenser i relation till riksintressen, miljömål, de elva målområdena för folkhälsans utveckling, barnkonsekvenser och relation till RUFS 2010.

Planförslagets relation till RUFS 2010

Bebyggelseutveckling

I utvecklingsstrategin för Österåkers kommun pekas merparten av den tillkommande bebyggelseutvecklingen ut i Åkersberga och i andra kollektivtrafiknära lägen utmed Roslagsbanan. Detta sammanfaller bra med RUFS intention att stärka sambanden mellan bebyggelseutveckling och utbyggnad av kollektivtrafiken samt planera för ett varierat bostadsbyggande i kollektivtrafiknära lägen. I Åkersberga och längs Roslagsbanans stationer västerut planeras cirka 7 000 bostäder tillkomma till 2035. Då utvecklingsstrategin pekar ut att merparten av bebyggelsen ska tillkomma i kollektivtrafiknära lägen skulle dessa lägen kunna

inkludera ytterligare bebyggelse. Översiktsplanens utvecklingsstrategi pekar ut bebyggelseutveckling på landsbygd och i skärgård huvudsakligen i anslutning till befintlig bebyggelse, nära kollektivtrafik och service vilket sammanfaller väl med intentionerna i RUFS.

Kommunikationer

Utöver bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen pekar också RUFS ut vikten av åtgärder för det lokala gång- och cykelvägnätet samt satsningar på regionala snabbcykelnät, för att komma tillrätta med klimat- och transportutmaningen. I översiktsplanens riktlinjer prioriteras gång och cykel och i kartunderlagen redovisas en övergripande struktur för ett regionalt cykelvägnät. Översiktsplanen pekar ut utökade färjeförbindelser till skärgården ska utredas, vilket ligger i linje med RUFS.

Grönstruktur

Den regionala grönstrukturen redovisas i RUFS med värdekärnor och gröna kilar. Utgångspunkten är att de gröna kilarna bevaras, utvecklas och tillgängliggörs samt att de svaga sambanden i de gröna kilarna samt tätortsnära natur som har höga natur- och kulturvärden skyddas. Österåkers utvecklingsstrategi pekar ut ambitionen att förtydliga och tillgängliggöra grönstrukturen samt utveckla rekreationsstråk, bland annat mot kusten. Värdefulla grönområden, stråk- och strukturer pekas ut i natur- och rekreationskartor. Det är dock oklart hur natur- och rekreationskartorna kommer att användas och hur områden prioriteras och vilket skydd dessa ges. Två utredningsområden (Rosenkälla och Stava) och ett utvecklingsområde (norr om Norrö), sammanfaller också med utpekade regionala grönkilar. Områdena klassas med svaga samband, klass 2 respektive 3. Om inte hänsyn tas för att stärka sambanden finns en risk att dessa försvagas ytterligare med planerad utveckling.

Planens konsekvenser i relation till riksintressen

Hållbarhetsbedömningen analyserar planens konsekvenser i relation till de riksintressen för naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård, kust och skärgård, väg och järnväg samt sjöfart som berör kommunen.

Riksintresse kulturmiljövård

Översiktsplanen föreslår utveckling i Roslags-Kulla, Östanå och Wira. Områdena omfattas av riksintresse för kulturmiljövården. Antaget planprogram som föreslår utveckling och komplettering bland annat inom riksintresseområdenas kärnområden föreslås aktualitetsprövas. Enligt översiktsplanen ska utvecklingen ske med stor hänsyn till natur- och kulturvården. Risken är dock stor att riksintressena påverkas negativt av en exploatering om områdets tydliga herrgårdskaraktär går förlorad eller inte blir lika tydlig efter ytterligare exploatering. Risk för påtaglig skada kan inte uteslutas.

Översiktsplanen föreslår utveckling inom riksintresse för Åkers kanal. Längs kanalen anläggs ett parkstråk som ska tillgängliggöra miljöerna kring kanalen. Även ny bebyggelse planeras, bland annat vid Åkerstorp. Åkersbro, som har flera värdebärande byggnader, berörs i liten utsträckning av utvecklingen av Norrö.

Riksintresset Rydboholm bedöms inte påverkas negativt då översiktsplanen inte föreslår någon utveckling i området.

Husarö och Ingmarsö ska enligt översiktsplanen utvecklas till kärnområde bland annat med ny bostadsbebyggelse och ett servicecenter. Det kan finnas risk för konflikter mellan utveckling och riksintresset.

Riksintresse naturvård

Riksintresset Ullnasjöns De Geer-moräner bedöms inte påverkas av översiktsplanen då ingen förändrad markanvändning föreslås.

Riksintresse friluftsliv

Riksintresset för Tärnanområdet bedöms i huvudsak stärkas av översiktsplanen. Större gröna målpunkter, gröna stråk och friluftsområden pekas ut i översiktsplanen. Det stora sammanhängande skogsområdet bevaras från exploatering. Målpunkterna kring kusten vid Roslags-Kulla och Östanå kommer dock att utvecklas med ny och kompletterande bebyggelse, något som skulle kunna påverka upplevelsevärdena i dessa målpunkter. Om det kulturhistoriska värdet i dessa målpunkter minskar begränsar det målpunkternas värde för riksintresset.

Riksintresset Bogesundslandet har möjlighet att påverkas positivt då översiktsplanen pekar ut ett grönt stråk och en grön entré till friluftsområdet. Ingen ny exploatering föreslås som kan påverka området negativt.

Riksintressena för skärgården (mellanskärgården och ytterskärgården) bedöms inte påverkas negativt av översiktsplanens förslag. Bostadsbebyggelse föreslås på Ingmarsö, något som måste anpassas för att inte påverka tillgängligheten för friluftslivet.

Riksintresse kust och skärgård

Översiktsplanen redovisar inget tydligt ställningstagande för riksintresset kust och skärgård. Kommunen tolkar avgränsningen så att riksintresset inte omfattar tätorten Åkersberga. Riksintresset ska enligt miljöbalken inte utgöra hinder för utveckling av stadsbygd och lokalt näringsliv utan syftar till att skydda natur- och kulturmiljöer från påtaglig skada av exempelvis exploatering. Den föreslagna tätortsutvecklingen bör vara förenlig med riksintresset oavsett riksintressets avgränsning.

Riksintresse järnväg

Översiktsplanen föreslår en utveckling av ny bebyggelse vid samtliga av Roslagsbanans stationer i kommunen. Vid exploatering nära Roslagsbanan ska denna dock enligt översiktsplanen inte påverka

möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa anläggningar.

Riksintresse väg

I kommunen omfattas E18 av riksintresse. Kommunen planerar bebyggelse intill vägen i och med utvecklingen av verksamheter och bostäder kring Rosenkälla. Enligt översiktsplanen ska inga åtgärder vidtas som påverkar vägen att fylla sin funktion.

Riksintresse sjöfart

Kommunen vill verka för minskad trafik och sänkt hastighet i Furusundsleden (bland annat på grund av erosionsproblematik). Översiktsplanen föreslår utredning av möjliga nya båtkopplingar mellan fastlandet och Ljusterö som skulle passera riksintresset. Båda dessa faktorer skulle kunna utgöra en konflikt med riksintresset.

Riksintresse högexploaterad kust

Översiktsplanen redovisar inget tydligt ställningstagande eller avgränsning för riksintresset högexploaterad kust.

Planförslagets relation till relevanta miljömål

God bebyggd miljö

Överlag har översiktsplanen en hög ambition gällande att skapa en god bebyggd miljö med en effektiv och hållbar bebyggelsestruktur där de boende har tillgång till grönstruktur och närhet till service. Fokus på utveckling i kollektivtrafiknära lägen samt den tätare strukturens möjlighet att minska energianvändningen även på andra sätt, exempelvis genom utvecklad fjärrvärme, pekar i miljömålets riktning. I och med den förtätning som föreslås i planförslaget kommer dock fler människor att utsättas för de risker som är sammankopplade med att bo i bullerutsatta lägen. Flera utvecklingsområden sammanfaller också med riksintressanta kulturmiljöer. Båda dessa faktorer kan potentiellt motverka miljömålet om de inte hanteras i vidare planprocesser.

Begränsad klimatpåverkan

Den övergripande utvecklingsstrategin verkar i miljömålets riktning. Det planeras för en tät funktionsblandad struktur i kollektivtrafiknära lägen och med gång och cykel som prioriterade trafikslag, något som kan minska behovet av resor med bil och på så sätt minska utsläppen av växthusgaser. Vissa utvecklingsområden, så som Rosenkälla, kommer dock att generera ökade transporter. I planen saknas tydliga

ambitioner om förnybar energiframställning och energieffektiva byggnader.

Frisk luft

Den föreslaget tätare och trafikintegrerade stadsstrukturen kommer leda till att luftkvaliteten lokalt kan bli sämre i de centrala delarna av Åkersberga. Det finns dock goda förutsättningar för hög användning av spårbunden kollektivtrafik. Även ett utvecklat gång- och cykelnät kan minska behovet av biltransporter i tätorten. Om biltrafiken kan minska kan planförslaget verka i målets riktning.

Ett rikt odlingslandskap

Tätortsnära jordbruksmark och potentiell jordbruksmark pekas ut för tätortsutveckling. Även utvecklingsområden utanför tätorten sammanfaller med jordbrukslandskap, exempelvis Åsättra och Roslags-Kulla och Östanå. Om jordbruksmark, i synnerhet småbrutna jordbrukslandskap och naturbetesmarker, tas i anspråk för bebyggelseutveckling motverkas miljömålet.

Ett rikt växt- och djurliv

Planen föreslår bildande av nya naturreservat och utveckling av ett antal av kommunens grönområden. En storskalig grönstruktur med gröna stråk pekas ut. Dessa är i huvudsak av rekreativ karaktär, men kan få

betydelse också för djur- och växter. Flera åtgärder för fortsatt planering med koppling till naturvärden och ekosystemtjänster pekas ut i planen.

Levande skogar

Utvecklingsstrategin verkar i huvudsak för en förtätning kring Åkersberga och att de stora sammanhängande skogslandskapen kan bevaras. Detta gäller i huvudsak i nordöst. Väster om tätorten pekas större skogsområden ut som utredningsområden i Rosenkälla och Stava. Något som påverkar även den regionala sammanhängande grönstrukturen och potentiella spridningssamband för barrskogsarter. De kommunalt ägda skogarna föreslås i översiktsplanen skötas utifrån friluftsvärden, biologisk mångfald och ekologiska spridningssamband.

Ingen övergödning

En tätortsutveckling med ökade dagvattenflöden som konsekvens skulle kunna belasta vattenmiljön med närsalter. Översiktsplanen skulle också potentiellt kunna få positiva konsekvenser om den kan bidra med att hushåll längs kusten och i skärgården kan anslutas till hållbara VA-lösningar som i sin tur skulle kunna minska belastningen av närsalter till Östersjön. Förslaget kan i så fall verka i miljömålets riktning. Om jordbruksmarken läggs ner skulle detta kunna innebära minskade läckage av näringsämnen

till Östersjön. Även minskad biltrafik skulle kunna minska utsläppen av övergödande ämnen.

Levande sjöar och vattendrag

Planförslaget innehåller riktlinjer som beskriver hänsyn till värdefulla sjöar och vattendrag. Om dessa riktlinjer följs, bedöms möjligheterna att nå miljömålet stärkas med planen. Samtidigt föreslår planen utveckling av ny bebyggelse som innebär tydliga risker för konflikter. Utvecklingen av Roslags-Kulla medför risk för påverkan på Losjöns och Loåns vattenmiljöer som har högt naturvärde.

Grundvatten av god kvalitet

Inom kommunen finns grundvattenförekomst på Ljusterö, Linanäs. Området är utpekad för utveckling av mindre tät bostadsbebyggelse och bedöms inte påverka grundvattenförekomsten negativt. Översiktsplanen bedöms inte motverka att målet uppnås.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

De huvudsakligen redan bebyggda områdena på Ljusterö pekas ut för utveckling. Kustnära utveckling av bebyggelse kan motverka miljömålet. Genom att fokusera utvecklingen till redan befintlig bebyggelse bedöms dock inte tillgången till stränder och friytor

minska i någon större omfattning och utvecklingen kan sägas leda i miljömålets riktning.

Planförslaget relation till målområdena för folkhälsans utveckling

Av de elva målområdena har följande områden bedömts som relevanta i förhållande till översiktsplanen: Ekonomiska och sociala förutsättningar och Fysisk aktivitet. Översiktsplanen har på flera sätt potential att verka i målens riktning. I och med utvecklingen av en blandad stad med integrerad service, samt utvecklingen av större verksamhetsområden, skapas fler lokala arbetstillfällen av olika karaktär i kommunen, något som skulle kunna stärka möjligheterna för ekonomisk trygghet hos invånarna i kommunen. Livschanserna för invånarna ökar med en sammanhållen bebyggelsestruktur med tillgång till service och arbetsplatser.

Utvecklingsstrategins fokus på att prioritera gång och cykel och sammankopplingen av stadsdelar underlättar för fysisk aktivitet i vardagen. Om en fortsatt hög biltillgänglighet prioriteras kan det dock vara svårt att överföra resor från bil till gång och cykel, och de positiva effekterna på folkhälsan utebli. Det ska vara enkelt att röra sig i kommunen utan bil. Positivt för en ökad fysisk aktivitet är även riktlinjen om 300 meter till närnatur och utvecklingen av grönstråk och tillgången till större sammanhängande grönområden.

Planförslagets samlade konsekvenser för barn

Översiktsplanens ambition att koppla samman tätortens stadsdelar kan gynna ett utbyte mellan tätortens invånare skapa förutsättningar även för unga att röra sig mer fritt i tätorten. Prioriteringen av gång, cykel och kollektivtrafik är också viktig ur ett barnperspektiv då deras rörelsefrihet är beroende av dessa trafikslag. Tillgängligheten till och utbudet av olika innehåll i lek- och aktivitetsytor för barn och unga ska stärkas. Kommunen lyfter här vikten av ett brett deltagande i dialog kring utveckling av dessa aktivitetsytor och lekplatser. Detta är av vikt för att kunna fånga upp idéer, erfarenheter och behov hos hela den unga befolkningen och inte utgå från gamla föreställningar om vilka platser som barn och unga vill ha och hur de ska se ut.

Kommunens sammanhängande större rekreativa grönområden finns utpekade i grönstrukturkarta och avspeglas i huvudsak i markanvändningskartan. Enligt riktlinjerna ska både tillgänglighet och tillgång till dessa områden säkerställas.

Översiktsplanen pekar även ut gröna entréer och större målpunkter i grönstrukturen. God tillgänglighet och trygga passager till större tätortsnära grönområden är av vikt för barn och ungas möjlighet att kunna ta sig till rekreationsområden. Riktlinjen att Österåkersborna ska ha tillgång till parker och närnatur inom 300 meter är en tydlig utgångspunkt

för fortsatt planering och stärker förutsättningarna för hållbar bebyggelseutveckling med tillgång till vardagsrekreation. Närhet till grönytor är extra viktig för barn som inte har fri rörlighet på samma sätt som vuxna och inte möjlighet att röra sig lika långa sträckor som vuxna. Ur ett barnperspektiv kan 300 meter dock ses som ett relativt långt avstånd.

Det finns en risk att förtätningen av Åkersberga medför att friytor för barn sammantaget minskar. Minskade skolgårdsytor och förskolegårdar samt att tätortens ”mellanrum” försvinner är exempel på detta som går att tolka av översiktsplanen.

Positivt är också att förutsättningar för möten mellan barn och unga kan förbättras i och med att lokaler för utbildning, kultur, idrott och fritid kan komma att samnyttjas av utbildningsverksamhet och föreningsverksamhet. Samutnyttjande av lokaler kan skapa nya mötesplatser och kontaktytor och bidra till att barn och unga från olika delar av kommunen möts. En starkare centralort med fler mer levande gaturum och fler mötesplatser kan överlag också vara positivt för ungas möjligheter att hitta gemensamma mötesplatser.

Planförslagets konsekvenser för jämställdhet

När det gäller de jämställdhetspolitiska målen relevans för den fysiska planeringen finns kopplingar

dels till fördelning av makt och inflytande och ekonomisk jämställdhet i form av möjligheter att leva ett fungerande vardagsliv där förutsättningarna för män och kvinnor ska vara likvärdiga. En aspekt av detta är tillgängligheten till vardagens olika funktioner. Utveckling av lokal service och funktionsblandad bebyggelse i kombination med ett mer tillgängligt transportsystem som prioriterar gång och cykel samt utvecklar kollektivtrafiken underlättar för fler människor få sin vardag att gå ihop utan att behöva bilen. Då bilinnehavet är högre hos män än hos kvinnor blir denna aspekt viktig.

En annan aspekt av fysisk maktfördelning är tillgången till det offentliga rummet, där kvinnor i större utsträckning än män upplever otrygghet. Genom översiktsplanens riktlinjer för bebyggelseutveckling, som fokuserar på att skapa gaturum som möter gatan, är sammankopplade och är befolkade kan den upplevda tryggheten förstärkas. Även tillgången till olika typer av aktivitets- och mötesplatser har en koppling till jämställdhet. Här är det av vikt att översiktsplanen pekar ut att det ska finnas en bredd av idrottsytor och att en bred dialog ska hållas när det gäller utveckling av aktivitet- och lekytor. Genom att ta in fler röster i planeringen kan resultatet förhoppningsvis också spegla fler intressen och behov.

Även tillgången till olika typer av aktivitets- och mötesplatser har en koppling till jämställdhet. Här är det av vikt att översiktsplanen pekar ut att det ska

finnas en bredd av idrottsytor och att en bred dialog ska hållas när det gäller utveckling av aktivitet- och lektytor. Genom att ta in fler röster i planeringen kan resultatet förhoppningsvis också spegla fler intressen och behov.

Uppföljning

Kommunen bör kontinuerligt följa utvecklingen av tillståndet i miljön samt människors hälsa. Nedan beskrivs de områden som kommunen särskilt bör följa upp och övervaka utvecklingen av utifrån risker för negativ påverkan på miljö, människors hälsa och hållbarhet.

Riksintressen

- Påverkan i samband med planering och exploatering och utveckling för riksintresse för kulturmiljövård i Roslags-Kulla, Östanå och Wira samt Åkers kanal måste följas upp så att påtaglig skada på riksintressena kan undvikas.
- I samband med planering och exploatering i stationsnära lägen ska säkerställas att riksintresset för järnväg inte påtagligt skadas.
- I samband med översiktsplanens föreslagna utredningar om nya båtkopplingar i Furusundsleden måste påverkan på riksintresset för sjöfart utredas för att undvika påtaglig skada.

Hälsa och säkerhet

- Kommunen ska utreda risker i samband med bebyggelseutveckling så att människors hälsa

eller miljön inte utsätts för risker eller stora påfrestningar. Det gäller utredning av buller vid tätortsutveckling, riskfrågor kopplat till utveckling i närheten av sekundär led för farligt gods och järnväg samt exploatering som berör potentiellt förorenade områden.

Klimatanpassning

- Kommunen ska, vid planering och exploatering i kustnära lägen, följa upp att åtgärder vidtas för att utreda och undvika risker kopplade till ett förändrat klimat och översvämningsrisk. Detta är i synnerhet viktigt vid centralortens utveckling söderut med utveckling av Kanalstaden och Näshalvön.

Miljö kvalitetsnormer

- Kommunen ska utreda och säkerställa och följa upp att dagvattenhanteringen i utbyggnadsområden och områden som förtäts är tillfredställande så att vattenmiljöer inte påverkas negativt och att miljö kvalitetsnormer inte försämrats.

Natur- och kulturmiljö

- Kommunen ska följa upp att hänsyn tas till de höga naturvärden som överlappar med utvecklingsförslag.
- Kommunen ska följa upp att de föreslagna utredningarna för naturmiljö, kulturmiljö och ekosystemtjänster genomförs och implementeras i den fysiska planeringen.
- Utvecklingen som berör de regionala grönkilarna behöver följas upp så att kilarnas prioriterade värden och funktioner inte skadas. Uppföljningen behöver göras i ett kommunöverskridande perspektiv.

Tätortsutveckling

- Det är viktigt att kommunen följer upp sitt genomförande och prioriterar bebyggelseutvecklingen efter utvecklingsstrategin som anges i översiktsplanen. Det gäller dels att utveckling av bostäder och verksamheter i centrala Åkersberga och stationslägena prioriteras och dels gäller det hur det säkerställs att en hållbar och effektiv kollektivtrafik utvecklas parallellt med bostads- och verksamhetsutveckling, i synnerhet gäller det i de lokala knutpunkterna.
- Kommunen ska bevaka om översiktsplanens genomförande ger en förstärkt geografisk uppdelning utifrån socio-ekonomiska faktorer och i så fall utreda vilka konsekvenser en sådan utveckling kan få och hur den skulle kunna undvikas.

Referenser och underlagsmaterial

Boverket (2007). Bostadsnära natur – inspiration & vägledning.

Boverket (2015). Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Rapport 2015:8.

Ekologigruppen (2016). Åkersberga tätort – Integration i stadsstrukturen och stadstyper.

Länsstyrelsens regionala karttjänster, digitalt kartmaterial. <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Stockholm/Planeringsunderlag/>

M4Traffic (2014). PM- Bilinnehav i SAMS 2014.

Miljömål.se (2016). www.miljomal.se

Ramböll (2015). PM RISK, Underlag till program för Åkersberga stad – centrumområdet.

SCB (2016). På tal om kvinnor och män – Lathund om jämställdhet 2016.

TMR (2014). Värdering av stadskvalitet.

TRF (2010). Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFS 2010.

TRF (2016). Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFS 2050 samrådsversion.

Tyréns (2014). MKB för detaljplan Rosenkälla öst, etapp 1.

Viss vatteninformationssystem Sverige (2016). <http://viss.lansstyrelsen.se>

Österåker (2006). Österåker - skärgård och stad. Översiktsplan 2006.

Österåker (2012). Program för Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

Bilaga 2 – Sammanställning av planeringsunderlag

Underlag till Översiktsplan för Österåkers kommun 2040

Innehåll

1. Inledning	143	15. Teknisk försörjning	167
2. Övergripande mål och planeringsunderlag	145	16. Risk, hälsa och sårbarhet	168
3. Regionala frågor	146	17. Miljö och klimat	170
4. Bebyggelseutveckling	148	18. Social hållbarhet	172
5. Befolkningsutveckling	151		
6. Bostadsförsörjning	152		
7. Näringsliv	153		
8. Offentlig service	154		
9. Kulturmiljö	155		
10. Grönstruktur och rekreation	157		
11. Idrott och lek	160		
12. Vattenmiljö och havsplanering	161		
13. Kust och skärgård	163		
14. Transporter	165		

I. Inledning

Detta är en bilaga till översiktsplanen för Österåkers kommun 2040 och utgör en sammanställning av relevant planeringsunderlag. Dokumentet är ett underlag till översiktsplanen och kan komma att uppdateras efter behov.

I.1 Huvudsakliga källor

Länsstyrelsen i Stockholms län¹

Via Länsstyrelsen återfinns uppdaterat relevant planeringsunderlag kopplat till kommunernas översiktsplanering, för en överblick se dokumentet *Sammanställning – Statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering*. Via hemsidan återfinns även information och handlingar kopplat bland annat till regionalt klimat- och miljömålsarbete, kulturmiljövård, landsbygdsutveckling och näringslivsutveckling. Det går även att ladda ner nationella geodata² från Länsstyrelsen samt andra

1. Länsstyrelsen: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/Pages/default.aspx>
2. Nationella geodata: <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/GIS/SV/Pages/nationella-geodata.aspx>

myndigheter, exempelvis riksintresseområden och biotopsskydd.

Stockholms läns landsting³

Stockholms läns landsting ansvarar för den övergripande regionala planeringen i länet och via deras hemsida återfinns uppdaterat material om regionplaneringen samt uppföljning av nuvarande region plan (RUF 2010) samt tillhörande handlingsprogram.⁴ En ny plan, RUF 2050, håller på att tas fram och förväntas vara antagen under 2018.

Via landstinget återfinns även statistik och befolkningsprognoser på en regional och kommunal nivå.⁵ Landstinget ansvarar även för den regionala kollektivtrafikplaneringen, varav uppdateringar om pågående och kommande projekt samt handlingar finns att tillgå via deras hemsida.⁶

3. Stockholmsläns landsting huvudsida: <http://www.sll.se/>
4. Regionplanering: <http://www.trf.sll.se/>
5. Regional statistik/demografi: <http://www.trf.sll.se/Statistik/>
6. Kollektivtrafikplanering: <http://www.sll.se/verksamhet/kollektivtrafik/>

Boverket⁷

På Boverkets hemsida återfinns riktlinjer och vägledning för samhällsplanering och översiktsplanering. Boverket är även ansvarig för PBL kunskapsbanken⁸ vilket är en sida för vägledning av plan- och bygglagen. Via Boverkets hemsida återfinns även information och kunskapsunderlag gällande nationella mål för planering.⁹

Boverket har tagit fram vägledning för stöd och information till kommuner i arbetet med hållbar utveckling i översiktsplaneringen.¹⁰

Österåkers kommun

Via kommunens hemsida samt i kommunikation med kommunens förvaltningar och avdelningar har relevant kunskapsmaterial, planer och policys inhämtats. Under fliken ”Boende & Miljö – Översiktsplanering” finns de planer, program och

7. Boverkets hemsida: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/>
8. PBL kunskapsbanken: <http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/>
9. Nationella mål i planeringen: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationella-mal-for-planering/>
10. Hållbar utveckling i översiktsplaneringen: <http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/hallbar-utveckling-i-oversiktsplaneringen/>

strategiska dokument som är kopplade till den översiktligaplaneringen i kommunen.¹¹

1.2 Läsanvisningar

Nedanstående material är indelat efter olika ämnen. Därefter är material och handlingar indelat efter underkategorierna nationell, regional och kommunal nivå samt övrigt material. Vissa kapitel följer en annan struktur då det har ansetts mer passande.

- I kategorin nationell nivå samlas handlingar som är generella för hela riket, det kan röra sig om material från länsstyrelsen som ej är specifikt för Stockholms län samt generella riktlinjer och nationella mål. Riksintressen specifika för Österåker redovisas även under denna nivå då de är övergripande riksdags- och myndighetsbeslut.
- I kategorin regional nivå samlas handlingar från främst Stockholms läns landsting samt länsstyrelsen i Stockholms län. Samtliga handlingar i denna kategori är specifikt kopplade till regionen och regionens utveckling.
- I kategorin kommunal nivå är handlingar som specifikt rör Österåkers kommun samlade. Främst rör det sig om planer, program, strategier,

inventeringar och övrigt planeringsunderlag som är framtaget inom kommunen.

- I kategorin övrigt material presenteras övriga utredningar och vägledande dokument som har relevans för översiktsplanearbetet.

11. Österåkers kommun: <http://www.osteraker.se/boendemiljo/planarbeteochbyggprojekt/oversiktsplanering.4.71fcf4251429dfd2f5c3da.html#.VmapL7jhDRY>

2. Övergripande mål och planeringsunderlag

Samtliga handlingar beskrivna under denna rubrik är sektorsövergripande i sin karaktär samt framtagna visioner på en nationell, regional och kommunal nivå.

2.1 Nationell nivå

Vision för Sverige 2025, Boverket 2012

Boverket har på regeringens uppdrag utformat en vision för stadsutvecklingen i Sverige. Vision för Sverige 2025 visar tolv alternativa framtidsbilder för den fysiska samhällsplaneringen i Sverige samt beskriver vilka riktningssändringar som krävs för att uppnå ett hållbart samhälle år 2050.¹²

12. Handling finns att tillgå via Boverket: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationella-mal-for-planering/sverige-2025/vision-for-sverige-2025/>

Sammanställning av nationella mål, planer och program av betydelse för fysisk samhällsplanering, Boverket 2011

På grund av att kommuner enligt PBL ska ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling har Boverket tagit fram denna sammanställning. I sammanställningen presenteras de nationella mål som kan anses ha koppling till fysisk samhällsplanering. Sammanställningen redovisar till viss del Europeiska mål och program.¹³

13. Handling finns att tillgå via Boverkets hemsida: <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2011/sammanstallning-av-nationella-mal-planer-och-program-av-brtydelse-for-fysisk-samhallsplanering/>

2.2 Regional nivå

Sammanställning – Statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering (Länsstyrelsen)

Sammanställningen listar aktuellt planeringsunderlag varav samtliga handlingar av relevans för Österåker är beskrivna i denna sammanställning. Utöver planeringsunderlag redovisas allmänna rekommendationer från länsstyrelsen i Stockholms län vilka berör översiktsplanen.¹⁴

2.3 Kommunal nivå

Österåker – skärgård och stad, gällande översiktsplan från 2006

Österåkers kommuns gällande översiktsplan från 2006. I aktualitetsprövningen 2014 bedömdes huvuddragen av gällande översiktsplan vara aktuella.¹⁵

14. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/planeringsunderlag/Pages/default.aspx>

15. Handling finns att tillgå via Österåkers kommun: <http://www.osteraker.se/boendemiljo/planarbeteochbyggprojekt/oversiktsplanering.4.71fcf4251429dfd2f5c3da.html#.VmVva-7jqhBc>

3. Regionala frågor

Under denna rubrik samlas regionala sektorsövergripande handlingar som rör Stockholm regionens utveckling i stort samt Österåkers kommuns del i den regionala utvecklingen. Samtliga presenterade handlingar är framtagna på en regional nivå.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2010

Den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen antogs av landstingsfullmäktige 2010 och är beslutad som RUP av Länsstyrelsen 2010. RUFSS 2010 aktualitetsbedömdes år 2013¹⁶, och ansågs då i stort vara aktuell. Just nu pågår arbete med en ny regional utvecklingsplan, RUFSS 2050.¹⁷ Regionplanen ska enligt 7 kap. 6§ PBL vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och

16. RUFSS 2010 aktualitetsbedömning 2013: <http://www.trf.sll.se/rufs2010/Ny-RUFSS/Aktualitetsbedomning-2013/>

17. För mer information se: <http://www.trf.sll.se/rufs2010/Ny-RUFSS/>

Samt denna länk till antaget Program för ny regional utvecklingsplan: <http://www.sll.se/Global/Verksamhet/Regional%20utveckling/Publicerade%20dokument/program-ny-rufs.pdf>

områdsbestämmelser. RUFSS 2010 beskriver en övergripande vision, mål och strategier samt tillhörande planeringsmål och åtaganden. Planen innehåller även en strukturbild för hur den fysiska utvecklingen bör ske inom regionen, samt förväntad befolkningsökning och bostadsbehov fram till 2030 med utblick 2050. Länsstyrelsen i Stockholms län bedömer även att RUFSS 2010 i stor utsträckning har omsatt nationella mål till en regional nivå genom presenterade mål, vision, strategier och bebyggelsestruktur.¹⁸

RUFSS 2010, tillhörande handlingsprogram

RUFSS 2010 innehåller även särskilda handlingsprogrammen som är framtagna för att ge extra stöd till vissa åtaganden i planen. Handlingsprogrammen är framtagna specifikt där det inte finns någon självklar aktör för genomförande eller där det finns ett extra

18. Handling finns att tillgå via tillväxt- och regionplaneförvaltningen Stockholms läns landsting: <http://www.trf.sll.se/rufs2010/>

behov av samverkan och koordinering mellan aktörer. Totalt är fyra handlingsprogram framtagna:¹⁹

- Mångfald, 2011: Handlingsprogrammet är inriktat på att göra arbetsmarknad och organisationer mer mångfaldsorienterade, med syfte att skapa gynnsammare förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt i regionen.
- Kunskapsregionen Stockholm, 2012: Beskriver nuläge, utmaningar och förutsättningar för att bygga ut den högre utbildningen i Stockholmsregionen. Syftet med handlingsprogrammet är att förbättra regionens försörjning av högutbildad arbetskraft.
- Energi och klimat, 2013: Handlingsprogrammet är framtaget i samarbete mellan landstinget, Länsstyrelsen och Kommunförbundet Stockholms län. Programmet är indelat efter sektorsområdena, avfall, biogas, fjärrvärme och energieffektiv samhällsplanering.
- Regionala stadskärnor, 2013: Handlingsprogrammet beskriver fyra prioriterade områden som regionen ska arbeta vidare med. Dessa är "Ökad tillgänglighet - en förutsättning för tillväxt i de regionala stadskärnorna, synergier mellan investeringar i de regionala stadskärnorna, stadsutveckling i de regionala stadskärnorna och

19. Samtliga handlingsprogram finns att tillgå via tillväxt- och regionplaneförvaltningen Stockholms läns landsting: <http://www.trf.sll.se/rufs2010/>

utveckla kunskaps- och tjänsteintensivt näringsliv i de regionala stadskärnorna”

Stockholm Nordost: Framtid Framgång Framkomlighet – En vision för tillväxt 2010-2040, 2010

De sex nordostkommunerna Danderyd, Täby, Vallentuna, Österåker, Norrtälje och Vaxholm har en gemensam vision för hur nordostsektorn ska tvecklas fram till 2040, med utblick 2050. Visionen omfattar sektorsområdena stadsstruktur, transporter, näringslivsutveckling och den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge. Förutom gemensamma mål och åtaganden presenteras en specifik visionsbild för varje Nordostkommun där kommunens enskilda arbete och tänkta utveckling specificeras.²⁰

3.1 Övrigt material

26 kommuner - en beskrivning av vår gemensamma utveckling, Kommunförbundet Stockholms län, 2014

Underlagsmaterial som är framtaget av Kommunförbundet Stockholms län (KSL). Underlaget ger från ett kommunperspektiv en övergripande beskrivning av läget i länet år 2014. Underlaget visar och jämför även hur samtliga

20. Handling finns att tillgå via <http://www.taby.se/Stockholm-Nordost/En-stark-vision/>

kommuner i länet ligger till och placerar sig i förhållande till sig själva och varandra i relation till olika nyckeltal. Genom denna handling går det att snabbt få en överblick av hur Österåker ligger till i förhållande till andra kommuner i länet genom nyckeltal rörande exempelvis skola, arbetsmarknad, hälso- och sjukvård, bostadsförsörjning med mera.²¹

21. Handling finns att tillgå via Kommunförbundet Stockholms län; <http://www.ksl.se/download/18.6f4ed03314bc5e94cb432058/1433773586588/26+kommuner+-+En+beskrivning+av+v%C3%A5r+gemensamma+utveckling+april+2015.pdf>

4. Bebyggelseutveckling

I detta kapitel presenteras handlingar av betydelse för Österåker framtida bebyggelseutveckling främst i form av fördjupade översiktsplaner och planprogram. Samtliga presenterade handlingar i detta stycke är framtagna på en kommunalnivå, för regionala riktlinjer se exempelvis kapitel 3 - Regional struktur i Regionalt utvecklingsprogram för stockholmsregionen 2010.

I översiktsplanen tas ställning till dokumentens aktualitet. Samtliga strategiska planer för Österåkers kommun finns att ta del av på osterkaer.se.

4.1 Övergripande kommunala dokument

Vision för centrala Åkersberga, 2009

Visionen för centrala Åkersberga som godkändes av kommunstyrelsen år 2009 är en konceptuell vision för utvecklingen av Åkersbergas centrala delar. I visionen presenteras mål för utvecklingen där det

övergripande målet är att skapa en hållbar samhällsutveckling: ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Visionen ska fungera som underlag och vägledning i det fortsatta programarbetet.

Strukturskiss för Kanalstaden, 2016

Strukturskissen beskriver Kanalstadens framtida utveckling, och omfattar bland annat förutsättningar, riktlinjer med mera.

Markanvisningspolicy för Österåkers kommun, 2014

Markanvisningspolicyn syftar till att skapa förutsättningar för en hållbar bebyggelseutveckling och underlätta vid försäljning av kommunens mark. Policyn ska säkerställa att varje markanvisning sker på rätt sätt samt att alla intressenter och exploitörer bemöts på ett likvärdigt sätt.

4.2 Fördjupade översiktsplaner

Täljöviken, 2006

Den fördjupade översiktsplanen över Täljöviken ger en samlad bild av förutsättningar och konsekvenser för en utveckling av Åkersberga tätort västerut, en vision presenteras samt mål och riktlinjer för utvecklingen av planområdet. Planområdet omfattar Runö industriområde, Näsudden, Näs Gård, Täljö, Täljö station, Gottsunda, Hagbyhöjden och Åkers Runö station. Visionen beskriver Täljöviken som Åkersbergas nya stadsdel vilken ska förstärka Åkersbergas profil som skärgårdsstad och bygger på en vision om småstad, trädgårdsstad och villastad med plats för 5-6000 nya bostäder i klassisk kvartersstad med hushöjder på 2-4 våningar.

4.3 Översiktliga planprogram

Svinninge, 2005

Planprogrammets syfte är att underlätta den pågående omvandlingen av fritidsboende till permanentboende. Planläggningen är också en förutsättning för utbyggnad av allmänt VA-system i Svinninge.

Kungsängen, 2006

Planprogrammet avser Kanalstadens östra sida. Delar av området är detaljplanlagt. Området ingår i den

strukturskiss för Kanalstaden som fattas beslut om 2016.

Rosenkälla, 2007

Planprogram Rosenkälla utreder förutsättningar för en etablering av handel och arbetsplatser i Rosenkälla. Programmet omfattar 190 000 kvm för i huvudsak handel och 110 000 kvm för i huvudsak verksamheter, förslag på översiktlig utformning och förslag på trafiklösningar presenteras. Analys av marknadspotential, områdets historik, landskapsbild, kultur- och naturmiljö beskrivs.

Norra Rydbo, 2008

Planprogram Norra Rydbo beskriver översiktligt förutsättningar för en succesiv komplettering av drygt 100 bostäder och ger en samlad bild av hur Rydbo kan utvecklas bebyggelsemässigt från 2008 och cirka 10 år framåt i tiden. Planprogramsområdet kring Rydbo station är utpekat som utvecklingsområde i den befintliga översiktsplanen från 2006.

Röllingby, 2008

Programområdet sträcker sig från Hackstaparken via Röllingbyområdet till Smedbyfältet i norr, västerut avgränsas området av Tegelbruksvägen och i öster av Hackstaskogen. Programmet utreder förutsättningar för att etablera ett nytt mindre kommuncentrum

som ska inrymma flera funktioner så som skola, idrottsanläggningar, lokaler för kultur och näringsliv samt bostäder, ca 200-300 lägenheter. Till grund för programmet finns idén om att områdets nya funktioner ska vara väl integrerade och skapa förutsättningar för möten mellan människor. De idrottsytor som tas i anspråk vid utbyggnad av Östra kanalstaden ska ersättas med nya i Röllingby.

Östra Margretelund, 2009

Planprogram Östra Margretelund är en del i arbetet med att utveckla en tätare stadsbebyggelse öster om Åkersberga. Planområdet befinner sig i anslutning till villabebyggelsen i Margretelund sydöst om Åkersberga centrum. Inom området beräknas 300-400 bostäder som ska anpassas till de befintliga naturvärdena och utformas till ett naturnära bostadsområde med möjlighet till rekreation och friluftsliv strax utanför dörren.

Bergavägen, 2010

Planprogrammet utreder förutsättningarna för att omvandla Bergavägen till en mer stadsmässig gata och att förtäta området genom nybyggnad av bostäder i anslutning till vägen. Utbyggnadsförslaget möjliggör för ett tillskott på ca 200 lägenheter i centrala lägen som bildar kundunderlag för både skolor och butiker.

Fredsborg, 2010

Fredsborg planprogram är en etapp av den fördjupade översiktsplanen för Täljöviken 2006. Programområdet är beläget norr om Svinningevägen mellan Gottsunda och Hagbyhöjden. Utformningen av området ska utgå ifrån trädgårdsstadens principer och utbyggnadsförslaget rymmer ca 130-140 bostäder samt utrymme för förskola och skola.

Ljusterö, 2010

Planprogrammet för Ljusterö är ett långsiktigt strategiskt dokument och visar förslag till framtida mark- och vattenanvändning på Ljusterö under en 20-25 års period. Syftet med planprogrammet är att ge förutsättningar för en ökad fast befolkning genom omvandling av fritidshusområden till permanentboende samt visa på nya bebyggelseområden. I planprogrammet redovisas även identifierade områden med höga natur-, kultur- och rekreationsvärden där stor restriktivitet och anpassning till befintlig omgivning och bebyggelse krävs vid nyexploatering. Planprogrammet redovisar även viktiga allmänna intressen samt gör avvägningar mellan olika motstående intressen.

Mellansjö, 2010

Planprogrammet ger en samlad bild av hur bebyggelseutvecklingen av programområdet Mellansjö, Nolsjö och Ljusterö norra färjeläge kan ske under

kommande 20års period. Vid ny bostadsbebyggelse krävs goda kommunikationer samt en utbyggnad av kommunalt VA-nät. Planprogrammet möjliggör för utbyggnad av handel och verksamheter samt anger bevarandevärden för natur, kultur och rekreation.

Täljöviken- Näs, 2010

Planprogramsförslaget är en del av arbetet och ambitionen att stärka Åkersbergas profil som skärgårdsstad, då programområdet blir en ny stadsdel vid kommunens front mot havet. Programmet prövar möjligheterna med en nyexploatering av 350-400 bostäder samt att göra området mer tillgängligt för rekreation, i kombination med att områdets natur- och kulturvärden samt vattenkontakt värnas och stärks. Planprogrammet innehåller landskapsanalys, kartläggning av biologiska värden, kulturmiljö, fornlämningar med mera.

Säbyviken, 2011

Planprogrammet ger en samlad bild av förutsättningar för och konsekvenser av en fortsatt utveckling av Säbyviken, med en utökning av marinans verksamhet samt en framtida utveckling av campingverksamhet. Området är i gällande översiktsplan från 2006 angivet som intresse för strövområde och angränsar till riksintresse för friluftsliv. I området finns även ett område av kommunalt intresse för kulturmiljö.

Östanå, Roslags-Kulla, Wira, 2013

Planprogramområdet är i gällande översiktsplan från 2006 utpekade som utvecklingsområde. Området har en rik historia, en stark karaktär och en attraktiv miljö. Planprogrammet syftar till att skapa beredskap för att kunna bevara omistliga värden i samklang med utveckling. Programmet ger förutsättningar för att kunna lösa försörjningsproblem med vatten och avlopp. Till sist syftar programmet till att skapa bättre förutsättningar för det lokala näringslivet, turism och service. Programmets planeringshorisont är på 20-25 år och totalt kan det bli ett tillskott på 3-400 nya bostäder. Tillhörande planprogrammet finns framtaget en landskapsanalys och en kulturinventering.

5. Befolkningsutveckling

Detta kapitel presenterar demografiska prognoser framtagna för regional och kommunal nivå vilka anses ha störst direkt betydelse för Österåkers kommuns framtida utveckling. För demografiska prognoser samt befolkningsstatistik på en nationell nivå se exempelvis Statistiska centralbyrån.²²

5.1 Regional nivå

Det finns prognoser för befolkningsutveckling, dock pågår arbete inom ramen för den nya regionala utvecklingsplanen för stockholmregionen att

uppdatera dessa utifrån kommunernas aktuella planer och den plankarta som tas fram för RUFSS 2050.

- Befolkningsprognos 2014-2023, (Demografisk rapport 2014:04 och 2014:06, Landstinget i Stockholms län)²³
- Befolkningsprognos 2014-2045 (Demografisk rapport 2015:02, Landstinget i Stockholms län)²⁴
- Befolkningsstätheter för kommuner och planområden i Stockholms län 2013 och prognoser för 2023 (Demografisk rapport 2015:01, Landstinget i Stockholms län)²⁵
- Barn och unga och deras familjer 2013/2014 – Stockholms län och kommuner (Demografisk rapport 2015:03, Landstinget i Stockholms län)²⁶

22. SCB artiklar om demografi: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/?RequiredFields=Befolkningsprognoser#
SCB befolkningsstatistik: <http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/?rxid=6dc80825-9f59-4bc1-a192-4c1917c2c1ff>

23. Handlingar samt statistiskt material finns att tillgå vi Stockholms läns landsting; <http://www.trf.sll.se/Statistik/Demografi-och-prognoser/Befolkningsprognoser/>
24. Ibid
25. Ibid
26. Ibid

5.2 Kommunal nivå

Befolkningsprognoser

Prognosen grundas på förväntade bostadsbyggandet inom kommunen samt flyttningsnetto och födelsenetto. Prognoser finns för olika tidsperioder. För översiktsplanen har en prognos tagits fram till 2060, som är planens utblicksår.

6. Bostadsförsörjning

6.1 Nationell nivå

Boverket tillhandahåller information om kommunernas bostadsförsörjningsansvar samt gör nationella bostadsmarknadsanalyser genom att sammanställa regionala bostadsmarknadsanalyser utförda av länsstyrelserna. För mer information och tillgång till öppen data och statistik från Boverkets bostadsmarknadsenkät se Boverkets hemsida.²⁷

6.2 Regional nivå

Regional bedömning av behovet av nya bostäder i Stockholmsregionen fram till 2030, Stockholms läns landsting 2012, LS 1206-0914

Stockholms läns landsting fick i juni 2012 i uppdrag av regeringen att göra en regional bedömning av behovet av nya bostäder i länets kommuner.

27. Bostadsförsörjning: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsplanering/kommunernas-verktyg/riktlinjer-for-bostadsforsorjning/>

Bostadsmarknadsanalyser: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsplanering/bostadsmarknaden/>

Resultatet redovisar det samlade behovet av bostäder i länet samt fördelat på respektive kommun.²⁸

Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2016, Länsstyrelsen i Stockholms län, rapport 2016:18

Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2016 är en årligen återkommande rapport. Rapporten är en analys av det aktuella läget på bostadsmarknaden i länet och visar bostadsutvecklingen ur ett regionalt perspektiv. Rapporten bygger bland annat på den årliga bostadsmarknadsenkäten från Boverket som respektive kommun besvarar och länsstyrelsen ansvarar för att sammanställa.²⁹

28. Handling finns att tillgå via tillväxt- och regionplane-förvaltningen Stockholms läns landsting; <http://www.trf.sll.se/Vart-uppdrag/Transport-bostad-och-energi/Bostader/Bostadsuppdrag-fran-regeringen/>

29. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/publikationer/2016/Pages/laget-i-lanet-bostadsmarknaden-2016.aspx>

6.3 Kommunal nivå

Bostadsförsörjningsplan 2016-2025 för Österåkers kommun, 2016

Bostadsförsörjningsplanen beskriver bostadsmarknaden i kommunen samt mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen. Bostadsförsörjningsplanen visar på behovet av bostäder för olika grupper i samhället samt främjar att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs. Till bostadsförsörjningsplanen finns bifogat en projektlista som redovisar de detaljplaneprojekt som omfattar bostäder vilka bedöms vara aktuella under perioden 2016-2025.

Bostadsbyggnadsprognos för Österåkers kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen tar årligen fram en prognos för kommande tio-årsperioden och inom ramen för översiktsplanen har prognosen även förlängts till 2060.

Boendeprognos – behov av bostäder för Socialnämndens och Vård- och omsorgsnämndens målgrupper, 2013

Socialförvaltningen beskriver behoven av bostäder för Socialnämndens och Vård- och omsorgsnämndens målgrupper till 2022. Prognosen utgör även ett underlag till kommunens bostadsförsörjningsplan bland annat. Utöver detta görs årlig prognos i samband med budget.

7. Näringsliv

Det finns få för översiktsplanering relevanta handlingar framtagna på en regional och nationell nivå enbart inriktat på näringsliv. Sektorsområdet näringsliv är dock inbegripet i övergripande regionala handlingar. Tilltänkta platser för verksamhetsområden inom kommunen föreslås även i gällande översiktsplan samt i planprogrammen.

Nytt underlag och nya planer och strategier kopplat till näringslivsutveckling på så väl lokal som regional nivå är under framtagande.

7.1 Regional nivå

För regionala riktlinjer och strategier - se RUFSS 2010 samt tillhörande handlingsprogram.

En vision för näringslivets utveckling i nordost presenteras även i Nordostkommunernas gemensamma vision. För information om dessa handlingar se kapitel 2 i denna rapport.

Sammanställning – Statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering (Länsstyrelsen 2015-06-07)

Länsstyrelsen lämnar rekommendationer avseende hantering av jordbruk samt skogsbruk i översiktsplanen i rapporten *Sammanställning statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering*.³⁰ Skogs- och jordbruk är av nationell betydelse enligt 3 kap 4§ MB. Länsstyrelsen i Stockholms län erbjuder relevant GIS-data inom länet.³¹

Strategi för skydd av skog i Stockholms län, Länsstyrelsen i Stockholms län, rapport 2007:26

Grunden för rapporten är den rikstäckande *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Strategin är fastställd av Länsstyrelsen och skogsstyrelsen.

30. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/planeringsunderlag/Pages/default.aspx>
31. Geoinformation finns att tillgå via länsstyrelsens hemsida: <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/gis/Sv/lansvisa-geodata/stockholms-lan/Pages/default.aspx>

Strategin beskriver arealmålet för skydd av skog samt hur det ska uppfyllas. Arealmålet för skydd av skog är fastställt av riksdagen och är ett delmål inom miljökvalitetsmålet levande skogar. Rapporten redovisar strategier för inrättande av biotopskydd, naturreservat och naturvårdsavtal.³²

32 Handling finns att tillgå via Länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/Pages/strategi-for-skydd-av-skog.aspx>

8. Offentlig service

Detta kapitel avser material och handlingar avseende offentlig service på en kommunal nivå. Vissa övergripande strategier med koppling till offentlig service, som exempelvis utbildning, återfinns i RUFSS 2010 och tillhörande handlingsprogram, se kapitel 3.

8.1 Kommunal nivå

Utöver nedanstående dokument finns ytterligare underlag hos till exempel socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

Underlag för långsiktig ekonomisk planering (LEP) 2016-2026 för Österåkers kommun

LEP är ett underlag för kommunens långsiktiga ekonomiska planering och redovisar prognoser som ligger till grund för kommunens ekonomiska planering, exempelvis befolkningsprognoser. Underlaget redovisar faktisk och prognostiserad utveckling inom samtliga kommunala verksamhetsområden. Den tio-åriga utvecklingen belyses i underlaget inom tre huvudområden; Tillväxt/exploatering och demografisk utveckling, Kärnverksamheter, pedagogisk

verksamhet, vård och omsorg, social tjänst och till sist Ekonomi/finans. Underlaget ligger till grund för politiskt ställningstagande om inriktningsmål och vision samt för treårsbudget som budget och plan omfattar. Underlaget ska tas fram en gång per mandatperiod.

Övergripande plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor 2017-2040 för Österåkers kommun, 2016

Skolförvaltningen har tillsammans med bl.a. samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram en övergripande plan för förskolor och skolor i kommunen på lång sikt.

Biblioteksplan för Österåkers kommun, 2012

Biblioteksplanen fokuserar främst på mål och vision för biblioteken i Österåkers kommun, men hanterar även vilken roll biblioteken i Österåker ska ha. Planen är av intresse för översiktsplanen inom sektorsområdet offentlig service och kultur då den visar kommunens viljeriktning gällande bibliotek.

9. Kulturmiljö

9.1 Nationell nivå – Mål och riksintressen

Nationella kulturmiljömål

Sverige fick fyra nya kulturmiljömål år 2014.³³

Riksdag och regering har uttalat att målen förutom att styra det statliga arbetet även ska vägleda och inspirera landstingens och kommunernas arbete med kulturmiljö.

De nationella målen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

Ansvarig myndighet är Riksantikvarieämbetet. Lantmäteriverket och Riksarkivet tillhandahåller historiska kartor från 1630-talet. Dessa kan vara behjälpliga för förståelse för hur landskapet har formats och finns digitalt tillgängliga via lantmäteriverket³⁴ och via riksarkivet.³⁵

33. Mer information se Riksantikvarieämbetet: <http://www.raa.se/kulturarvet/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/vad-ar-kulturmiljo/nationella-kulturmiljomal/>

34. <http://www.lantmateriet.se/Kartor-och-geografisk-information/Historiska-kartor/>

35. <http://riksarkivet.se/kartor-ritningar>

För en översikt om lagstiftning gällande kulturmiljö i planering se även Länsstyrelsens senaste rapport *Sammanställning statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering*.

Riksintresse kulturmiljövård, 3 kap. 6 § andra stycket Miljöbalken

Riksantikvarieämbetet ansvarar för utpekandet av riksintresse för kulturmiljövård. Inom Österåker finns det fem områden av riksintresse för kulturmiljövård:

- Husarö - Ingmarsö - Svartsö - Gällnö – Hjälmo
- Roslags-Kulla
- Rydboholm
- Vira bruk
- Åkers kanal

För beskrivning av områdena se Riksantikvarieämbetets rapport *Riksintressen för kulturmiljövården –Stockholms län (AB)*³⁶, vilken finns att tillgå via Riksantikvarieämbetets hemsida samt länsstyrelsens karttjänst för avgränsning.³⁷ Länsstyrelsen bedriver ett arbete med översyn, samt att uppdatera och aktualisera länets riksintressen för kulturmiljövård, arbetet förväntas ta flera år

36. Handling finns att tillgå via: http://www.raa.se/app/uploads/2012/06/AB_riksintressenI.pdf

37. Länsstyrelsens GIS-tjänst: <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Stockholm/Planeringsunderlag/>

och är indelat i sex teman. För mer information se Länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida.³⁸

Rapport: Kulturmiljövårdens riksintressen enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, Riksantikvarieämbetet 2014

Rapporten är framtagen av Riksantikvarieämbetet och ska bidra till en mer ändamålsenlig tillämpning av kulturmiljövårdens riksintressen samt en ökad samsyn mellan berörda aktörer.³⁹

9.2 Regional nivå

Landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen

Landskapsbildsskyddet infördes innan begreppet riksintresse fanns för att på ett enklare sätt än genom reservatsbildning skydda områden från större förändring och påverkan. Begreppet finns inte längre kvar inom miljöbalken men bestämmelserna om landskapsbildsskydd gäller fortfarande i berörda områden om inte länsstyrelsen har beslutat annorlunda.

38. För mer information se: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/riksintressen/kulturmiljo/Pages/uppdatering-av-riksintressen-for-kulturmiljovarden.aspx>

39. Handling finns att tillgå via Riksantikvarieämbetet: <http://www.raa.se/app/uploads/2014/07/Handbok-riksintressen-140623.pdf>

Länsstyrelsen framhåller att det är betydelsefullt att redovisa dessa områden i översiktsplanen och beskriva om det är aktuellt att hantera dessa områden med andra kommunala planskydd och områdesbestämmelser, och då upphäva landskapsbildsskyddet. Ansökan om upphävande görs hos länsstyrelsen.

I Österåkers kommun berörs bland andra områden runt Österåkers kyrka och Roslagskulla kyrka. Mer information samt kartor (endast inskannade äldre kartor inget GIS material) över berörda områden i Österåkers kommun återfinns via länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida.⁴⁰

9.3 Kommunal nivå

I Roslagen, kulturhistoriska miljöer i Österåker. Framtagen av Stockholms läns museum och Österåkers kommun 1998

I Roslagen godkändes som Österåkers kommuns kulturmiljöprogram av kommunfullmäktige i februari 1998. I Roslagen beskriver kulturhistoriskt värdefulla miljöer i Österåker samt ger en beskrivning av kommunen från stenåldern till nutid.

40. <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/riksintressen/kulturmiljo/Pages/landskapsbildsskydd.aspx?keyword=Landskapsbildsskydd>

Kulturmiljö - En underlagsrapport till grönplan för Österåker, 2009

Rapporten inventerar och analyserar kommunens kulturmiljöer och kulturmiljövärden. Rapporten analyserar kulturmiljölandskapets möjligheter för turism och rekreation samt vilka förändringar som hotar dess värden. Kartor och planeringsriktlinjer för hur ny exploatering kan anpassas till relativt opåverkade kulturmiljöområden anges även i rapporten.

Kulturmiljöprogram för Svinninge, Österåkers kommun, 2008

I programmet beskrivs den inventering av miljöerna i Svinninge ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Programmet är också en vägledning för detaljplanarbete så att området och bebyggelsens kulturhistoriska värden ska kunna tas tillvara på ett varsamt sätt.

9.4 Övrigt material

Boverkets handbok: Tema kulturvärden, Boverket

Boverkets handbok gällande vägledning om kulturvärdenas hantering i plan- och bygglags-systemet. Handboken är framtagen av Boverket och Riksantikvarieämbetet.⁴¹

41. <http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/>

10. Grönstruktur och rekreation

10.1 Nationell nivå

Riksintressen

Natura 2000 områden - Riksintresse som omfattas av 4 kap. Miljöbalken.

Natura 2000 områden är EU:s nätverk av värdefulla naturområden. Områdena utgörs av naturtyper och arter som EU:s medlemsländer kommit fram till är av gemensamt intresse enligt EU direktiven; Habitatdirektivet och Fågeldirektivet. Natura 2000 har ett särskilt starkt lagskydd och omfattas av bestämmelser i 4 kap. MB samt 7 kap. 27, 28 och 28a §§ MB vilket innebär krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder inom området som på ett betydande sätt kan påverka miljön. I översiktsplanen ska det framgå hur Natura 2000 områden ska tillgodoses. Naturvårdsverket samordnar arbetet med Natura 2000 områden i Sverige, för mer

generell information se *Handbok med allmänna råd 2003:9* samt hemsida.⁴²

I Österåkers kommun finns åtta Natura 2000 områden vilka är:

- Blötviken
- Deglinge
- Losjön
- Malmsjön
- Rydboholms ekhage
- Stavs äng
- Trehörningsskogen och Ubby ekhage.

Till varje Natura 2000 område finns det en bevarandeplan vilken Länsstyrelsen ansvarar för.⁴³

42. Naturvårdsverkets hemsida <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/>

43. Mer information finns via Länsstyrelsens hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/natura-2000/bevarandeplaner-for-natura-2000-omraden/Pages/osterakers-kommun.aspx>

Mer information samt avgränsning finns även via Naturvårdsverkets karttjänst.⁴⁴

Riksintresse naturvård och riksintresse friluftsliv 3 kap. 6 § Miljöbalken

Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för beslut om riksintresse för naturvård och friluftsliv. Kartmaterial samt områdesbeskrivningar för berörda områden inom Österåkers kommun återfinns via länsstyrelsens hemsida.⁴⁵

Riksintresse naturvård

I Österåker finns idag två riksintressen för naturvård:

- Ullnasjöns De Geer moräner
- Stockholms skärgård; Vidinge – Svartlöga – Lökaö – Harö.

Riksintresse friluftsliv

Det har gjorts en översyn av riksintresse för friluftsliv. På Naturvårdsverkets hemsida finns aktuell information om översynen samt fortsatt arbete.⁴⁶ Av

44. Naturvårdsverkets karttjänst <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

45. Länsstyrelsens hemsida: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/riksintressen/naturvard-friluftsliv/Pages/omradesbeskrivningar.aspx>

46. Naturvårdsverket: <http://www.naturvardsverket.se/>

det nya förslaget från länsstyrelsen rekommenderas inga ändringar eller nya områden inom Österåkers kommun, utan dagens gällande områden kommer fortsätta gälla:

- Yttre skärgården
- Mellersta skärgården
- Össebygarn
- Roslagskulla (Tärnan område)
- Bogesund.

10.2 Regional nivå

Regionalt utvecklingsprogram för Stockholmsregionen 2010 (RUFSS 2010) hanterar även de gröna frågorna bland annat genom strukturplanen och bevaring av regionens gröna kilar (kap.3 från sid.147) samt genom planeringsmål och åtaganden. Där det bland annat nämns att det ska finnas god tillgång till tätortsnära natur av hög kvalitet inom regionen genom att ”bevara, utveckla och tillgängliggöra de gröna kilarna samt utveckla strändernas värden och tillgänglighet”⁴⁷.

Miljoarbete-i-samhället/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2014/Oversyn-av-riksintresseomraden-for-friluftsliv/

47. RUFSS 2010 sid.97-106, samt kap.3

Via Länsstyrelsens hemsida återfinns generellt material rörande landskapsvård samt åtgärdsprogram för hotade arter. Det går även att ladda hem GIS-material om biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, naturminnen, ängs- och betesmarksinventeringar med mera.⁴⁸

Samverkan kring Angarn- och Bogesundskilen, 2012

Österåker, Vallentuna, Vaxholm och Täby ingår sedan 2012 i ett mellankommunalt samarbete kring de gröna kilarna Angarn- och Bogesundskilen. Syftet med samarbetet är att stärka helhetssynen och höja de rekreativa och biologiska värdena i kommunernas del av regionen. Kilarna benämns som viktiga att bevara och utveckla av länsstyrelsen i rapporten *Samställning - statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering* från 2015. Samtliga regionala gröna kilar beskrivs i *RUFSS 2010*.⁴⁹

Samverkan kring Åkerströmmens avrinningsområde, 2013

Österåker och Vallentuna kommun antog år 2013 en gemensam plattform med en politisk styrgrupp

48. Länsstyrelsen GIS-data: <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/GIS/SV/Pages/nationella-geodata.aspx>

49. Landstingets hemsida; <http://www.trf.sll.se/rufs2010/antagna-planen/Regional-struktur/Gronstrukturen/>

och Åkerströmmens vattenvårdssamverkan bildades formellt. Målet med samverkan är att minska miljöbelastningen till vattendrag och sjöar samt att uppnå god ekologisk och kemisk status i enlighet med Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

10.3 Kommunal nivå

Strategi för de gröna frågorna, 2010

Strategin är ett mål och vägledningsdokument där kommunens gröna värden, natur, kultur och rekreation har inventerats, dokumenterats och sammanställts i fem delrapporter. Dessa är: *Biologisk mångfald och geologiska värden, Rekreation, Kulturmiljöer, Kustnära naturvärden* samt *Sjöar och vattendrag*. Rapporterna sammanfattats i Natur, kultur, rekreation och vattenmiljöer i Österåker. Strategin för de gröna frågorna baseras på detta underlag och har tagits fram för att utveckla och ge vägledning i arbetet med de gröna frågorna i kommunen. Gröna frågor rör allt från parker till natur- och kulturmiljövård. I strategin presenteras tre övergripande mål samt vägledning och planeringsriktlinjer för hur målen kan uppnås, samt på vilket sätt föreslagna enskilda åtgärder stöder specifika nationella miljömål. Strategin beskriver även specifika områden ex. naturvärdesområden, som bör prioriteras vid åtgärder.

Långhundraledens västra gren: En vandring längs Långhundraleden – från Täljöviken till Stavaviken, 2013

Rapporten är en utredning framtagen av Ekologigruppen som visar ett förslag på en sammanhängande vandringsled som följer Långhundraledens västra del. Bakgrunden till utredningen är att Åkersberga växer med flera nya bostadsområden som planeras väster om tätorten och detta ställer krav på att tillgodose friluftslivet.

Naturvärden kring Träskmossen, 2005

Rapporten är en utredning framtagen av Ekologigruppen och visar befintliga naturvärden för biologisk mångfald vid Träskmossen och dess närmaste omgivning.

11. Idrott och lek

Det finns inga handlingar på nationell och regional nivå som specifikt hanterar idrott och lek särskilt aktuellt för översiktlig planering. Däremot berörs detta område av det nionde nationella folkhälsomålet ”Fysisk aktivitet”. De elva nationella folkhälsomålen är även en utgångspunkt för RUFSS 2010. Mer information om de nationella folkhälsomålen finns på Folkhälsomyndighetens hemsida.⁵⁰

11.1 Nationell nivå

Gör plats för barn och unga! Boverket, rapport 2015:8

Boverket har tagit fram en vägledning om hur goda utemiljöer vid skola och förskola kan åstadkommas och utvecklas genom fysisk planering, utformning och förvaltning.

11.2 Kommunal nivå

Policy för lekplatser, 2014

Bakgrunden till policyn är att antalet kommunala lekplatser minskat inom kommunen samtidigt som befolkningen ökar. Policyn anger riktlinjer gällande lekplatser och ska bidra till att barnen i Österåker får en rik lek- och uppväxtmiljö.

Program för lek och aktivitetsytor, 2013

Programmet innehåller inventering och analys av kommunens befintliga lekplatser samt riktlinjer och principer för hur lek- och aktivitetsytor ska utformas och lokaliseras för att tillfredsställa barnens behov av lek utomhus. Programmet innehåller även en beskrivning av hur dessa frågor bör beaktas i olika skeden av planering, inklusive översiktsplanen.

50. Folkhälsomyndigheten: <http://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/>

12. Vattenmiljö och havsplanering

12.1 Nationell nivå

Havsplan för Östersjön (pågående arbete, samarbete mellan Havs- och vattenmyndigheten samt berörda länsstyrelser)

Den 10 juni 2014 beslutade riksdagen om regler för hushållning av havsområden, dessa regler har inneburit ändringar i miljöbalken samt plan- och bygglagen samt en ny havsplaneringsförordning. Lagstiftningen innebär att havsplaner ska tas fram för havsområdena Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Havsplanen för Östersjön kommer att sträcka sig från Öresund till Öregrund med syfte att utgöra vägledning till myndigheter och kommuner när de prövar anspråk på användning av områdena. Planen ska beslutas av regeringen som får meddela föreskrifter om förbud mot, eller begränsningar för verksamheter och åtgärder inom området för havsplanen. Planen omfattar inte kustområdet. Mer information och uppföljning ges via ansvarig myndighet.⁵¹

51. Havs och vatten myndighetens hemsida; <https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/havsplanering/havsplanering-i-sverige/havsplan-ostersjon.html>

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer återfinns med tillhörande förordningar i Miljöbalkens 5 kapitel. Enligt 3 kap. 5 § PBL ska översiktsplanen visa hur kommunen avser följa gällande miljökvalitetsnormer. Övergripande myndighet är Vattenmyndigheten där vattendelationen i respektive vattendistrikt beslutar om miljökvalitetsnormer för respektive vattenförekomst i sitt distrikt. Österåker tillhör vattendistrikt Norra Östersjön där beslut om miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten fattades 16 december 2009. Miljökvalitetsnormerna finns publicerade i Stockholms läns författningssamling (01FS 2010:65).

Vattenmyndigheterna tillhandahåller beslut om miljökvalitetsnormer, kartor och åtgärdsprogram. Länsstyrelsen rekommenderar att översiktsplanen

[havochvatten.se/hav/samordning--fakta/havsplanering/havsplanering-i-sverige/havsplan-ostersjon.html](https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/havsplanering/havsplanering-i-sverige/havsplan-ostersjon.html)

tar utgångspunkt från åtgärdsprogrammet.^{52,53} Vattendistrikt Norra Östersjön bedriver arbete med statusklassning och vattenförekomster samt förvaltningsplan och åtgärdsprogram.⁵⁴

12.2 Övrigt material

För ytterligare vägledning se även:

Miljökvalitetsnormer för vatten - En vägledning för fysisk planering i Stockholms län, 2011

Rapporten är framtagen av Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med kommunerna Stockholms stad och Upplands Väsby och ger närmare vägledning till hur miljökvalitetsnormer för vatten ska behandlas i planeringen.⁵⁵

52. <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/publikationer/norra-ostersjon/beslutsdokument/Pages/miljokvalitetsnormer-no-2009.aspx?keyword=milj%c3%b6kvalitetsnormer>
 53. Åtgärdsprogrammet återfinns via: <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/publikationer/norra-ostersjon/beslutsdokument/Pages/atgardsprogram-no-2009-2015.aspx>
 54. <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/norra-ostersjon/Pages/default.aspx>
 55. <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2011/miljokvalitetsnormer-for-vatten.pdf>

Miljö kvalitetsnormerna för vatten och översiktsplaneringen, 2011

Rapporten är framtagen i samarbete mellan Länsstyrelserna i Jönköpings, Värmlands och Östergötlands län och ger närmare vägledning till hur miljö kvalitetsnormer för vatten kan hanteras i översiktsplaneringen.⁵⁶

Skydda och vårda våra viktiga vikar, Länsstyrelserna 2015

Broschyren redogör för tillstånd och ekologisk status i 350 inventerade vikar längs Östersjökusten. Syftet är att den ska användas som kunskapsunderlag i kommunal och regional planering. Bland annat beskriver den betydelsen av de grunda kustnära vikarna och deras ekosystemtjänster. Förslag på åtgärder och ansvarsfördelning presenteras, där det nämns att kommuner generellt behöver ta ett större grepp om kustnära miljöer i översikts- och detaljplanering. Broschyren är framtagen i samarbete mellan länsstyrelserna på ostkusten, SLU, Sportfiskarna, Linnéuniversitetet, Östersjöcentrum, Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt och Havs- och vattenmyndigheten.⁵⁷

56. http://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/informationsmaterial/MKN_broschyr_hogkvalitet_110112.pdf

57. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen i Stockholms län; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/nyheter/2015/Pages/ny-broschyr-om-viktiga-kustnara-miljoer.aspx>

13. Kust och skärgård

13.1 Nationell nivå

Kust och skärgård, ett riksintresse enligt 4 kap. Miljöbalken

Kust- och skärgårdsområdet inom kommunen utgör riksintresse enligt 4. Kap. 2 och 4 §§ Miljöbalken. Kommunens kust- och skärgårdsområde ingår således i det större riksintresseområdet från Arkösund och Oxelösund i söder till Forsmark, Öregrund och Singö i norr. Det anses vara ett av de mest värdefulla landskapen i landet med stora natur- och kulturvärden med betydelse för friluftsliv och turism. Bestämmelserna i 4 kap. 4§ MB är inriktade på att begränsa ny fritidshusbebyggelse. Området av riksintresse 4 kap. 2 och 4 §§ ska skyddas mot förändring som innebär påtaglig skada för områdets samlade natur- och kulturvärden. Riksintressen som omfattas av 4. Kap MB har alltid företräde framför riksintressen enligt 3 kap. MB.

13.2 Regional nivå

Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs Östersjökusten i Stockholms län – med hänsyn till risken för översvämning. Fakta 2015:14, Länsstyrelsen i Stockholms län

Faktablad redovisar länsstyrelsens bedömning av hur bebyggelse bör placeras vid länets kust med hänsyn till risken för översvämning och med hänsyn till kommande klimatförändringar och risk för översvämning. Rekommendationer för placering av ny bebyggelse är 2,7m över havsytan. Länsstyrelsen rekommenderar att översiktsplanen redovisar riktlinjer för planering av ny bebyggelse med avseende till förväntade höjda vattennivåer.⁵⁸ För mer information se även *Sammanställning statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering.*

58. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/publikationer/2015/Pages/rekommendationer-for-lagsta-grundlaggningsniva-langs-ostersjokusten-i-stockholms-lan.aspx>

Länsstyrelsens beslut av utvidgat strandskydd i Stockholms län, 2014

Nya strandskyddsbestämmelser trädde i kraft i juli 2009 (7 kap. 13-18 §§ MB) och som ett led i detta har länsstyrelsen sett över länets utvidgade strandskydd. Beslutet för Österåkers kommun är överklagat till regeringen och har ej vunnit laga kraft ännu. Mer information samt kartunderlag och beslut ges via Länsstyrelsens hemsida.⁵⁹

Skärgårdspolitiskt program. Rapport 4:2010, Stockholms läns landstingsfullmäktige

Programmet anger inriktningen för landstingets politik i kust- och skärgårdsområdet och ska vara vägledande för landstingets arbete i frågorna. I programmet presenteras vision och mål för skärgårdens framtida utveckling.⁶⁰

59. Länsstyrelsen: <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/strandskydd/Pages/beslut-utvidgat-strandskydd-som-nej-vunnit-laga-kraft.aspx>

60. Handling finns att tillgå via Stockholms läns landsting <http://www.trf.sll.se/vart-uppdrag/Mark-vatten-och-gro-nomraden/Skargard/Skargardspolitiskt-program/>

Delregional utvecklingsplan för Stockholms kust och Skärgård. Rapport 15:2008, Stockholms läns landstingsfullmäktige

*Delregional utvecklingsplan för Stockholms kust och skärgård*⁶¹ togs fram 2008 av Regionplane- och trafikkontoret Stockholms läns landsting. Planen har varit ett underlag för och är integrerad i RUFSS 2010. Planen är dock mer ingående i sin beskrivning av skärgården och dess utveckling och kan därför läsas som ett komplement till och fördjupande av skärgårdsfrågorna i RUFSS 2010.

13.3 Kommunal nivå

Båtplatsinventering för Österåkers kommun, 2010

Båtplatsinventeringen är ett underlag för kommunens planering avseende platser för marinor, hamnar och båtuppläggningsplatser. Programmet ger en samlad bild av förutsättningarna för en utveckling av befintliga hamnar samt anläggning av nya hamnar. Det övergripande målet som programmet utgår ifrån är att kommunens båtpolitik ska främja ett hållbart nyttjande av kust och skärgård.

61. Handling finns att tillgå via Stockholms läns landsting: <http://www.trf.sll.se/rufs2010/antagna-planen/Regionalstruktur/Delregional-utvecklingsplan-for-Stockholms-kust-och-skargard/>

Kustinventering - Kustnära naturvärden i Österåkers kommun, Delrapport Fastlandskust och Ljusterö. Underlagsrapport 2008 till grönplan för Österåker

Rapporten är framtagen utav Naturvatten i Roslagen AB i samarbete med Ekologigruppen AB på uppdrag av dåvarande stadsarkitektkontoret i Österåkers kommun. Inventeringen gjordes i samband med underlagsrapporterna för *Strategin för de gröna frågorna* och var en del av det omfattande arbete som utfördes för att öka kännedomen om Österåkers naturvärden på land och i vatten.

14. Transporter

14.1 Nationell nivå

Riksintresse kommunikationer, 3 kap. 8 § Miljöbalken

Trafikverket är ansvarig myndighet för riksintressen för kommunikationer. Senaste beslut om riksintresse är från november 2010 och den senaste uppdateringen gjordes februari 2013.

Beslut om riksintresse från trafikverket som berör Österåker är:

- Två riksintressen för väg: E 18, Väg 265
- Fyra farleder för sjöfart
- Ett riksintresse för järnväg: Roslagsbanan.

Se även rapporten *Roslagsbanan – Precisering av riksintresse*⁶² från Trafikverket 2015, vilken redovisar de anspråk som riksintresset ställer på omgivningar och markanvändning. Samtliga riksintressen beslutade av

62. Trafikverket. <https://www.sll.se/Global/Verksamhet/Kollektivtrafik/Alla-projekt/Roslagsbanan/Bilagor-Roslagsbanan-precisering-riksintresse.pdf>

trafikverket är samlade i en karttjänst med tillhörande Excel dokument och nås via trafikverkets hemsida.⁶³

Nationell plan för transportsystemet 2014-2025. Regeringen 2014

Planen bygger på regeringens infrastrukturproposition och direktiv samt Trafikverkets kapacitetsutredning. Planen hanterar investeringar i Europavägnätet, nationella spår samt statlig medfinansiering till regional spårbusen kollektivtrafik. Den har tagits fram i samverkan med andra myndigheter, kommuner, näringsliv och regionala företrädare. Planen består utav flertalet dokument och i planens tillhörande handlingar specificeras de projekt som Trafikverket ska prioritera under planperioden 2014–2025 samt hur Trafikverket ska prioritera medlen för drift och underhåll.⁶⁴

63. Trafikverkets karttjänst: <https://riksintressenkartor.trafikverket.se/weave/riksintressen.html>

64. Trafikverkets hemsida <http://www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Planer-och-beslutsunderlag/Nationell-planering/Nationell-plan-for-transportsystemet-2014--2025/Faststalld-nationell-plan-for-transportsystemet-2014--2025/>

14.2 Regional nivå

Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2014-2025, Rapport 2014:11, Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsplanerna tillsammans med den nationella planen är delar av den långsiktiga statliga planeringen av infrastruktur. Länsplanen hanterar investeringar på statliga vägar i Stockholms län samt hanterar statlig medfinansiering till den regionala kollektivtrafikmyndigheten vilken är Stockholms läns landsting. Kort beskriver planen hur vägar och kollektivtrafik ska byggas ut i Stockholmsregionen under åren 2014–2025 med utblick 2030.⁶⁵ Planens utgångspunkt är Stockholmsöverenskommelsen (2007), Trafikverkets kapacitetsutredning samt rapporten ”Regional inriktning för transportsystemets utveckling i Stockholmsregionen” vilken arbetades fram i samarbete mellan regionens regionala planeringsaktörer.

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län. Stockholms läns landsting 2012

Trafikförsörjningsprogrammet är det första av sitt slag som har tagits fram med anledning av en ny kollektivtrafiklag för vägar och spår, som trädde i

65. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/infrastruktur-och-it/vagar-och-jarnvagar/infrastrplan/Pages/atgardsplanering-2014-2025.aspx>

kraft 1 januari 2012. Programmet är framtaget av AB Stockholms Lokaltrafik (SL) och Waxholmsbolaget på uppdrag av Stockholms läns landstings trafiknämnd. Programmet är ett strategiskt dokument för länets kollektivtrafikförsörjning och beskriver mål, vision och inriktning för kollektivtrafikens utveckling med tidshorisont 2030. Programmet ska ge kommuner och övriga intressenter möjlighet att långsiktigt kunna förhålla sig till kollektivtrafiken och dess utveckling. Ett av målen är att öka kollektivtrafikens marknadsandel gentemot bilen.⁶⁶

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län - Kollektivtrafik på vatten. Stockholms läns landsting 2013

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet från 2012 kompletterades 2013 på grund av ny kollektivtrafiklag som innebär att kollektivtrafik på vatten även omfattas av denna. I programmet presenteras nulägesbeskrivning, mål, riktlinjer samt övergripande inriktning för länets kollektivtrafik på vatten. Bland annat diskuteras utveckling av replipunkter, varav en på Ljusterö.⁶⁷

66. Handling finns att tillgå via Stockholms läns landsting; <http://www.sll.se/verksamhet/kollektivtrafik/regionala-trafikforsorjningsprogrammet/>

67. Handling finns att tillgå via Stockholms läns landsting; <http://www.sll.se/verksamhet/kollektivtrafik/regionala-trafikforsorjningsprogrammet/>

Regional Cykelplan för Stockholms län 2014-2030, Trafikverket 2014

Regional cykelplan är ett resultat av *Regional cykelstrategi* inom projektet SATSA II som pågick 2010-2013. SATSA står för samverkan för ett effektivt transportsystem i Stockholmsregionen. Medverkande parter har varit Trafikverket Region Stockholm, Länsstyrelsen, Tillväxt miljö och regionplanering (TMR) samt Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting. Medverkat har även kommunerna i Stockholms län samt ett antal intresseorganisationer. Planen har ingen formell juridisk status utan ska ses som ett underlag vid regional- och kommunalplanering så som översiktsplanering. Planen beskriver mål och vision för regionens cykelanvändande samt pekar ut stråk för arbetspendling med cykel.⁶⁸

14.3 Kommunal nivå

Trafikplan för Österåkers kommun, 2010

Planen beskriver vision, strategier och riktlinjer för hur trafiksystemet ska utvecklas. Det övergripande målet är att skapa förutsättningar för en attraktiv och hållbar stadsutveckling med utgångspunkt i förväntad befolkningsökning. Planen preciseras av fem delmål vilka hanterar klimat, miljö,

68. Handling finns att tillgå via landstingets hemsida: <http://www.trf.sll.se/satsa/Delprojekten/Delprojekt/Cykelstrategi/Dokumentation/Remiss-Regional-cykelplan/>

tillgänglighet, trafiksäkerhet samt stads- och landskapsbild. Planen hanterar både lokala och regionala planeringsförutsättningar.

I samband med översiktsplanarbetet pågår även arbete med att ta fram en kommuntäckande transportstrategi.

Gång- och cykelplan för Österåkers kommun, 2008

Planen visar kommunens samlade syn och strategier för att möjliggöra ett ökat cyklande inom kommunen. Planen beskriver mål, vision och riktlinjer för hur kommunens gång- och cykelvägnät ska göras mer attraktivt och trafiksäkert. Objektbeskrivningen i planen reviderades år 2013.

15. Teknisk försörjning

15.1 Nationell nivå

Riksintresse Energidistribution

Stamnätet för elförsörjning med 400kV och 220kV kablar/ledningarna och transformatorstationer som förvaltas av Svenska Kraftnät är av riksintresse enligt bedömning av länsstyrelsen med stöd av förordningen (1998:896). För mer information se rapporten *Sammanställning statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering*, Länsstyrelsen 2015.

15.2 Regional nivå

Teknisk försörjning hanteras i RUF 2010 på en regional nivå i kapitel 3. Även tillhörande RUF 2010 handlingsprogram *Energi och klimat, 2013* är av intresse. Programmet är indelat efter sektorsområdena, avfall, biogas, fjärrvärme och energieffektiv samhällsplanering. (Se kapitel 3 för källor).

15.3 Kommunal nivå

Avfallsplan Österåkers kommun 2012-2020, 2012

Avfallsplanen är framtagen i samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och Roslagsvatten AB. Planen beskriver hur kommunen ska arbeta med avfallsfrågor fram till år 2020. Planen ska fungera som ett tydligt styrdokument vilken ger en helhetsbild av avfallshanteringen i kommunen samt vilka utmaningar som finns för att skapa en hållbar avfallshandling. Åtta övergripande mål för kommunens handtering av avfall finns presenterade vilka har grund i EU:s vägledande avfallshierarki.

VA-strategi för Österåkers kommun, 2007

VA-strategin är kommuntäckande med syfte att skapa en tydlig koppling mellan förväntad befolknings- och bebyggelseutveckling och nödvändig utbyggnad av VA-systemet. Strategin redovisar utformning och lokalisering av huvudanläggningar för omhändertagande och tillförsel av dricksvatten, spillvatten och dagvatten. En plan för utveckling av det allmänna

VA-systemet redovisas i tidsintervaller om 10, 25 och 50 år.

Dagvattenstrategi, 2010

Dagvattenstrategin kompletterar VA-strategin och redovisar kommunens syn på dagvattenhantering, samt tydliggör ansvarsfördelning mellan kommunen och det kommunala bolaget Österåkersvatten AB. Dagvattenstrategin är framtagen för att undvika negativa konsekvenser för avrinningsområden och markens möjlighet att samla upp och leda vatten i och med ändrad belastning. Det vill säga negativa konsekvenser av ny exploatering och fler hårdgjorda ytor.

VA-policy för Österåkers kommun, 2016

Beslut om en VA-policy har fattats som en del av den VA-plan som håller på att tas fram.

Kommuntäckande vindkraftsutredning, 2009

Utredningen fungerar som ett underlag för prövning och planering av vindkraftsutbyggnad i kommunen. Utredningen beskriver kommunens förutsättningar för vindkraft, samt visar förslag till områden med få motstående intressen för vindkraftsutbyggnad.

16. Risk, hälsa och sårbarhet

Detta stycke hanterar ämnena riksintresse totalförsvaret, farligt gods, översvämning, risk och sårbarhetsanalys och miljökvalitetsnormer för luft och buller. Handlingar gällande klimat och klimatanpassning inbegrips ej i detta kapitel utan hanteras separat i kapitel 17.

16.1 Nationell nivå

Riksintresse totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § Miljöbalken

Försvarsmaktens beslut om områden av riksintresse för totalförsvarets militära del fattades den 17 februari 2010. I mars 2015 tog försvaret beslut om förnyad redovisning av riksintressen, inga nya öppet redovisade tillkom i Stockholms län. Inom Österåkers kommun finns det inte några öppet redovisade områden av riksintresse eller områden av särskild betydelse för totalförsvarets militära del. Viss information och ärenden ska dock alltid remitteras till försvaret.

För mer information se *Redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § Miljöbalken i Stockholms län*,

utgiven av Försvarsmakten i mars 2015. I rapporten beskrivs vilka planer och övriga ärenden som ska remitteras till Försvarsmakten.⁶⁹

Miljökvalitetsnormer för luft

Miljökvalitetsnormer återfinns med tillhörande förordningar i Miljöbalkens 5 kapitel. Enligt 3 kap. 5 § PBL ska översiktsplanen visa hur kommunen avser följa gällande miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen fastställde i december 2012 om *Åtgärdsprogram för luftkvalitet för kvävedioxid och partiklar PM10*.⁷⁰ Länsstyrelserna har även tagit fram rapporten *Miljökvalitetsnormer om luft i planering och rättstillämpning*⁷¹, vilken bland annat innehåller exempel

69. Handling finns att tillgå via Försvarsmakten: <http://www.forsvarsmakten.se/siteassets/4-om-myndigheten/samhallsplanering/riksintressen/stockholms-lan.pdf>

70. Programmet återfinns via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2012/rappport-2012-34.pdf>

71. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2013/MKN-luft-tillampning-huvudrapport-KLAR-web.pdf>

på hur miljökvalitetsnormer för luft kan hanteras i översiktsplanen.

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader⁷²

2015 skedde ändringar i MB och PBL gällande buller och en förordning avseende trafikbuller vid bostadsbyggnader har trätt i kraft. Förordningen innehåller riktvärden för omgivningsbuller vid bostadsbyggnader.

På bl.a. Naturvårdsverkets hemsida⁷³ finns ytterligare information om riktvärden och vägledningar för buller.

16.2 Regional nivå

Risk- och sårbarhetsanalys för Stockholms län 2014, Länsstyrelsen i Stockholm rapport 2014:19

Länsstyrelsen upprättar årligen en regional risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap och förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt Myndigheten för samhällsskydd och

72. Förordningen finns att tillgå via <http://rkrattsdb.gov.se/SFSdoc/15/150216.PDF>

73. Handling finns att tillgå på Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7). Rapporten ska utgöra en grund för krisberedskapen i länet genom att verka som underlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga.⁷⁴

Rapporten ska även vara ett underlag för samhällsplaneringen samt bidra till information om samhällets risker till allmänheten. Rapporten ger en sammanfattande bild av samtliga riskfaktorer i länet avseende bland annat olyckor med farligt gods, sjukdomar, social oro, natur och väderrelaterade risker med mera, samt ger en sammanfattande bedömning av länets krishanteringsförmåga.

Länsstyrelsen i Stockholms läns kungörelse om sammanställning av rekommenderade vägar och lokala trafikföreskrifter för transport av farligt gods i Stockholms län, (OIFS 2014:65)

En sammanställning över lokala trafikföreskrifter för farligt gods samt rekommenderade primära och sekundära vägar för farligt gods inom Stockholms län. I Österåkers kommun berörs väg 276.⁷⁵

74. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/risker-i-lanet/rsa/Pages/default.aspx>

75. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/risker-i-lanet/transport-av-farligt-gods/Pages/default.aspx>

Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer, Länsstyrelsen rapport 2000:01

Rapporten beskriver hur riskhänsyn bör hanteras i den fysiska planeringen avseende skyddsavstånd samt riskbedömningar.⁷⁶ Nu pågår ett arbete med att se över rekommendationerna.

16.3 Kommunal nivå

Översvämnings- och skredrisker i Österåkers kommun, 2009

Rapporten framtagen av Structor kartlägger riskerna för översvämning och riskerna för skred inom kommunen. Rapporten togs fram på grund av nya bestämmelser i plan- och bygglagen från 1 januari 2008 vilka innebär att översvämnings- och erosion ska hanteras i översiktsplaner, detaljplaner och bygglov.

Risk- och sårbarhetsanalys 2015-2018, 2016

Varje kommun ska enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid

76. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/krisberedskap/risker-i-lanet/Pages/default.aspx>

extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap identifiera, värdera och analysera sina risker och sårbarheter i en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys.

16.4 Övrigt material

Övrigt riskhanteringsmaterial samt karteringar återfinns via Länsstyrelsen i Stockholms läns hemsida.⁷⁷ Vägledning avseende bl.a. buller finns på Boverkets hemsida.⁷⁸

77. <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/Pages/riskhansyn.aspx>

78. www.boverket.se

17. Miljö och klimat

I detta kapitel beskrivs mål och handlingar av relevans för miljöarbetet och arbetet med klimatanpassning från en nationell, regional och kommunal nivå.

17.1 Nationell nivå

Nationella miljömål

1999 beslutade riksdagen om ett nytt miljömålssystem med:

- ett övergripande generationsmål
- 16 nationella miljö kvalitetsmål
- 24 etappmål.

Mer information om samtliga miljö kvalitetsmål och uppföljning ges via hemsidan miljomal.se⁷⁹ vilken drivs av Naturvårdsverket och är Sveriges miljömålsportal.

79. Miljömålsportalen: <http://www.miljomal.se/sv/Vem-gor-vad/Nationella-myndigheter/>

Klimatanpassning i fysisk planering – Vägledning från länsstyrelserna, 2012

Framtagen gemensamt av länsstyrelserna. Rapporten sammanfattar kunskapsläget kring klimatförändringarna samt ger allmän vägledning, rekommendationer, tips och råd för klimatanpassning i fysisk planering enligt plan- och bygglagen.⁸⁰

17.2 Regional nivå

Regionala miljömål

Stockholms län har sex prioriterade miljömål att nå till år 2020, vilka är 6 av de 16 nationella miljömålen:⁸¹

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

80. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/publikationer/2012/Pages/klimatanpassning-i-fysisk-planering-vagledning-fran-lansstyrelserna.aspx>

81. Regionala miljömål: [http://www.lansstyrelsen.se/stock-](http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/Pages/default.aspx)

Via Länsstyrelsens hemsida går det även att ladda ner åtgärdsprogram kopplade till respektive regionalt miljömål.

Ett Robust samhälle – Regional handlingsplan för klimatanpassning i Stockholms län, Länsstyrelsen rapport 2014:14

Handlingsplanen är framtagen av Länsstyrelsen i samarbete med berörda myndigheter, kommuner, forskningsinstitut och branschorganisationer. I handlingsplanen konkretiseras de viktigaste åtgärderna för att bygga ett robust samhälle i relation till väntade klimatförändringar.⁸²

Se även *Regional klimatsammanställning för Stockholms län, SMHI: Rapport 2010-78*.⁸³

holm/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/Pages/default.aspx
82. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/handlingsplan-for-klimatanpassning/Pages/default.aspx>

83. Handling finns att tillgå via Länsstyrelsens hemsida; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/klimatanpassning/klimatanpassningsprojekt/Regional-klimatsammanstallning-Lst-Stockholm.pdf>

17.3 Kommunal nivå

Lokala miljömål för Österåkers kommun, 2016

De lokala miljömålen bygger på de nationella målen, lokala förutsättningar och redan prioriterade miljöfrågor. Miljömålen avser bl.a. minskade koldioxidutsläpp, att gång-, cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras i planeringen samt att utbyggnaden i skärgården ska ske på ett varsamt sätt.

Klimat- och sårbarhetsanalys för Österåkers kommun, 2016

Structor har ansvarat för framtagandet av en klimat- och sårbarhetsanalys för kommunen. Analysen utgör ett underlag till översiktsplanen för Österåker 2040, och kommer att följas upp med en klimatanpassningsplan.

18. Social hållbarhet

Detta kapitel hanterar material och handlingar med koppling till att uppnå social hållbarhet genom den fysiska planeringen och översiktsplanering.

18.1 Nationell nivå

Funktionshinderspersion och tillgänglighetsaspekter ska enligt både de funktionshindropolitiska och de transportpolitiska nationella målen vara en del av den översiktliga planeringen. Boverket är en av de myndigheter som har ett särskilt ansvar för att genomföra funktionshindropolitiken. För mer information och vägledning se Boverkets hemsida⁸⁴, samt Boverkets sammanställning av nationella mål (se kapitel 3).

Folkhälsomålen (se avsnitt 11. Idrott och lek) samt Barnkonventionen är även av stor betydelse när för den kommunala planeringen. FN:s barnkonvention om barnets rättigheter, även kallad Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att

84. <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-plane-ras-sverige/nationella-mal-for-planering/funktionshinderpolitiken---tillganglighet/>

behandlas med respekt och komma till tals. Totalt utgörs konventionen av 54 artiklar.⁸⁵

18.2 Regional nivå

Jämställdhetsintegrering – strategi för Stockholms län 2014-2018 (Rapport 2014:5 länsstyrelsen i Stockholms län)

Länsstyrelserna fick i uppdrag att utarbeta en strategi för jämställdhetsintegrering inom respektive län. *Jämställdhetsintegrering – strategi för Stockholms län 2014-2018* utgår från de nationella jämställdhetspolitiska målen. Strategin ger en nulägesbeskrivning samt sätter upp mål och riktlinjer för det framtida jämställdhetsarbetet i länet. Strategin ska fungera som en gemensam plattform för aktörer i Stockholms län, då den formulerar en gemensam bild och mål för vad som ska uppnås. Indikatorer som underlättar uppföljning av målen presenteras även. Strategin är framtagen i samverkan med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Stockholmsläns landsting,

85. <https://www.barnombudsman.se/barnombudsmanen/barnkonventionen/>

Polismyndigheten i samråd med kommuner och idéburen sektor.⁸⁶

18.3 Kommunal nivå

Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun, 2015

Kommunen har en policy som omfattar samtliga verksamheter och medarbetare i hela kommunen. Barnets rättigheter ska beaktas vid alla förvaltningsbeslut och politiska beslut på alla nivåer samt i kommunala styrelser.

Belysningsplan för Österåkers kommun, 2010

Planen rymmer riktlinjer och strategier för kommunens belysningsplanering och ljussättning utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

86. Handling finns att tillgå via länsstyrelsen i Stockholms län; <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/jamstallldhet/jamstallldhetsstrategin-2008-2013/Pages/jamstallldhetsstrategin-2008-2013.aspx>

18.4 Övrigt material

Vidga vyerna - Planeringsmetoder för trygghet och jämställdhet, Boverket 2010

Publikationen har tagits fram av Boverket inom regeringsuppdraget ”att stärka tryggheten i stads- och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv”. Skriften innehåller arton förslag på metoder för att få med trygghets- och jämställdhetsaspekterna i samtliga nivåer av samhällsplaneringen.⁸⁷

Plats för trygghet - Inspiration för stadsutveckling, Boverket 2010

Publikationen har tagits fram av Boverket inom regeringsuppdraget ”att stärka tryggheten i stads- och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv”. Skriften innehåller tips och idéer kring hur det går att arbeta med att stärka tryggheten i det offentliga rummet.⁸⁸

87. Handling finns att tillgå via Boverket; <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2010/vidga-vyerna/>

88. Handling finns att tillgå via Boverket; <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2010/plats-for-trygghet/>

